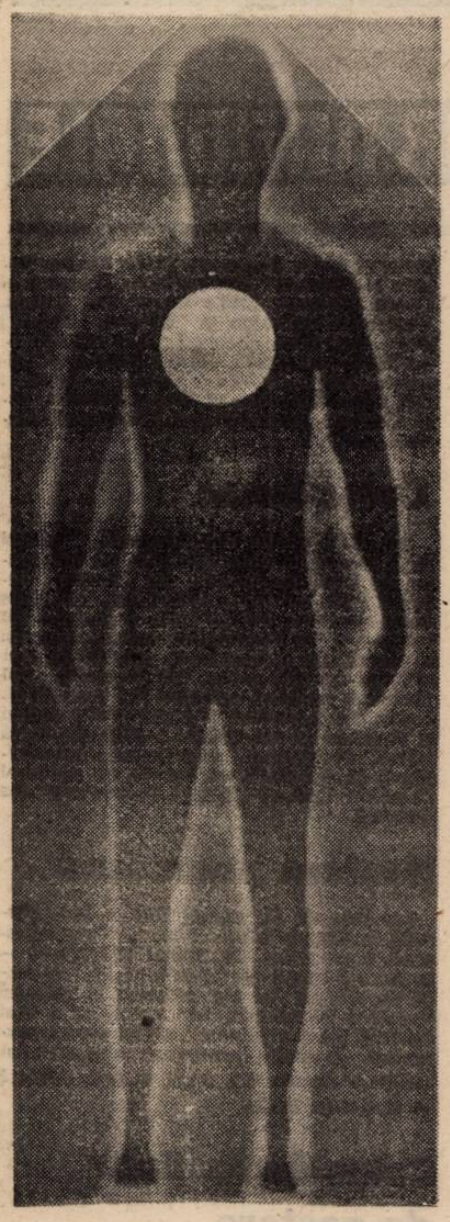

Cel mai teribil labirint...

După cum poate vă mai reamintiți din mitologia greacă, Labirintul reprezenta acel edificiu compus dintr-un mare număr de încăperi și galerii, complicat dispuse, construit de legendarul Dedal, pentru adăpostirea Minotaurului, respectiv a acelui monstru cu trup de om și cap de taur, căruia atenienii — conform legendei — îi trimiteau la fiecare nouă ani șapte tineri și șapte fete, pentru a fi devorați de acesta. Un labirint mai teribil decît acesta este încă, în optica fostului profesor de filologie clasică de pe lîngă Universitatea din Cluj, în același timp sensibil poet, Vasile Bogrea. Cu toții știm că acest organ funcționează în mod neîntrerupt, în tot cursul vieții, așadar de la naștere și pînă la moarte, și orice discontinuitate sau blocare înregistrată pe parcurs la acest nivel, se soldează fie cu boala, fie cu suferința, sau cu amîndouă împreună, iar în cazul extrem cu moartea.

Frapează în materie de inimă enorma desfășurare de energii, ca și apreciabila activitate electrică și mecanică efectuată de un „motor", cîntărind la individul adult doar în jur de 300 g. și care sub raport volumetric, este cam de mărimea propriului pumn. Toate elementele care alcătuiesc acest motor biologic, se află într-o perfectă continuitate anatomică, și tot atît de perfect sinergism funcțional, desfășurînd forțe greu de conceput. Cîteva cifre numai ne vor convinge, de îndată, asupra forțelor de care vorbim mai sus și, implicit a muncii enorme care decurge din folosirea acestor forțe, muncă de care depinde desfășurarea normală a vieții.

La fiecare contracție, inima trimite în aortă aproximativ 70 ml sînge, pentru a fi răspîndit pe calea arterelor și arteriolelor în toate ungherele organismului, oricît de îndepărtate ar fi acestea. Inima se contractă în mod obișnuit, într-o singură oră, de aproximativ 4 200 ori, pompînd în acest interval de timp circa 300 l sînge. Numărul contracțiilor este de aproximativ 100 000 într-o singură zi și, implicit, de 36 milioane într-un an. În numai 24 ore, prin această pompă vie trec în jur de 7 000 l de sînge, iar într-un an în jur de 2 500 000 l. Un simplu calcul elementar ne demonstrează că într-o viață de durată mijlocie, inima pompează cam 200 000 tone de sînge, ceea ce ar echivala cu 4 600 cisterne de cale ferată, a cîte 50 tone fiecare. Pe de altă parte, efortul mecanic pe care îl desfășoară inima într-o singură zi este de ordinul ridicării a 15 oameni adulți, de greutate obișnuită, pe acoperișul unui bloc cu 5 etaje. Or, pentru efectuarea aceluiași lucru pe cale mecanică și nu biologică, ar fi nevoie de o pompă în greutate de 47 kg, și nu de 300 g cum are în mod obișnuit inima.

Din acest motiv, în mai toate epocile și în mai toate culturile inima a fost considerată ca reprezentînd centrul făpturii umane și, mai mult decît atît, centrul său gravitațional. Inima este un centru vital, deoarece se identifică cu pompa centrală, care asigură circulația prin miile de artere și vene ce alcătuiesc sistemul sanghin. Tot inima se identifică apoi cu motorul central care distribuie energie în același organism și, în final, cu caloriferul central care, pe calea acelorași conducte, distribuie peste tot căldura necesară, fără de care organismul n-ar putea supraviețui.

ARCADIE PERCEK

Bandaj criogenic

Întinderea ligamentelor, a tendoanelor sau luxațiile se pot trata cu ajutorul frigului. În acest scop societatea „First" a realizat un săculeț izoterm care conține o substanță pe bază de etilenglicol și se păstrează în frigider sau în congelator (pînă la —18°C).

Înainte de a fi aplicat pe zona dureroasă, săculețul este introdus într-un fel de bandaj țesut, adaptabil la acea parte a corpului care urmează a fi tratată : cotul, genunchiul, glezna etc. Țesătura din care este confecționat bandajul criogenic lasă să treacă frigul însă înlătură senzația de arsură pe care o creează contactul direct cu corpurile a căror temperatură este sub zero grade. Întregul ansamblu format din săculeț și bandajul criogenic reușește să mențină o temperatură negativă o perioadă de peste patru ore !

Micile secrete ale marilor gospodine

■ Iată că la apelul cititoarei noastre, doamna **Ecaterina Sisea**, din Brașov, a răspuns cu multă amabilitate domnul **Petru Ardelean**, din Miniș-Arad. Iată rețeta oferită de dînsul pentru prepararea berii :

● **INGREDIENTE ȘI CANTITĂȚI : 10 litri apă, 250 g zahăr, din care 125 g zahăr ars (caramelizat), 50 g hamei, 25 g drojdie de bere, o mînă de porumb boabe și o jumătate pachet de cafea malț.**

● **MOD DE PREPARARE : Se pun la fiert cei 10 l apă, împreună cu zahărul, hameiul și cafeaua malț și se lasă să fiarbă o oră. După ce lăsăm să se răcească, adăugăm drojdia de bere. Lăsăm vasul circa 10—12 ore, acoperit, la temperatura camerei, apoi se strecoară foarte atent și bine prin tifon sau orice alt material filtrant și se toarnă în sticle de o jumătate de litru, avînd grijă să lăsăm gîtul sticlei gol. Se înfundă sticlele cu dopuri de plută, noi, fierte și introducem sticlele cu gîtul în ceară sau parafină topită. Se lasă la fermentat zece zile.**

■ Același cititor, care se dovedește a fi foarte bun gospodar, ne-a trimis și o rețetă pentru tăbăcirea pieilor, solicitată redacției noastre de doamna Eugenia Gal, tot din Brașov, pe care o vom publica în numărul viitor al revistei. Îi mulțumim domnului Ardelean pentru bunăvoință și îl așteptăm și cu alte colaborări pe teme gospodărești.

PREPARATE DIN SPANAC

Spanacul, ca și ștevia, sînt alimente obligatorii în alimentația de primăvară, dar pe care, din nefericire mulți copii le refuză. De aceea vă recomandăm două soluții de a-i „păcăli".

DROB DE SPANAC

INGREDIENTE : 1 kg spanac, două legături de ceapă verde, 8 ouă, 300 g caș-caval sau brînză mai puțin sărată, 2 linguri orez fiert, 3—4 linguri pesmet, verdeață.

Se spală bine spanacul, se fierbe, se scurge, se toacă bine ca pentru pireu.

Se adaugă ceapa mărunt tăiată, muiată ușor în untdelemn încins, ouăle, caș-cavalul ras, orezul, verdeața tocată.

Se toarnă totul în două tăvi de chec unse și tapetate cu pesmet și se coc în cuptor încins.

CLĂTITE CU SPANAC

Se pregătesc 8—9 clătite.

Se face un pireu de spanac frecat cu lapte. Se alternează într-o cratiță o clătită, un rînd de spanac, un strat subțire de caș-caval ras. Se termină cu o clătită peste care se toarnă două ouă bătute și se bagă la cuptor. Cînd e gata se scoate, se rade caș-cavalul deasupra și se taie ca feliile unui tort.

Se servesc fierbinți, cu smîntînă.

• În oricare dintre aceste preparate poate fi folosită ștevia în locul spanacului.

IRINA STOICA

PROGRAM TV

LUNI, 20 MAI. PROGRAMUL 1 : 14,00 Actualități 14,10 Horoscopul zilei 14.20 Canal France International 15,20 S.O.S. Natura ! 15,50 Copiii noștri — viitori muzicieni 16,15 Patrimoniu 17,00 Emisiunea în limba maghiară 18,30 Repriza a treia 19,00 Tezaur 19,35 Desene animate. Mighty Mouse 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Teatru TV. Mincinosul de Carlo Goldoni 23,00 Ecranul 23,30 Serenada nocturnă 23,45 Actualități. **PROGRAMUL 2 :** 16,05 Desene animate 16,30 Studioul muzicii de cameră 17,00 Veniți cu noi pe programul doi... la Hanul lui Manuc ! 20,00 Super Channel 21,30 Magazin automoto 22,00 TV5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualități.

MARȚI, 21 MAI. Programul 1 : 10.00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic. Supraviețuirea Danei (S.U.A. 1979) 12,00 Ora de muzică 12,40 Confluențe 13,40 Bijuterii muzicale 14,00 Actualități 14,10 Audio-vizual studio 14,30 Documentar științific 15,00 Medicina pentru toți 15,15 Cheia succesului 15,40 Preuniversitaria 16,10 Telescoală 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Convietuiri 17,30 Televiziunea vă ascultă ! 18,10 Tele-disc-ul muzicii populare 18,30 Economia, încotro ? 19,00 Rock-panorama 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Telecinemateca. Casa Roșie (S.U.A. 1947). 22,45 Salut, prieteni ! 23,45 Actualități. **Programul 2 :** 16,05 Desene animate 16,30 Univers cultural — univers creștin 17,10 O muzică, o țară. 17,30 De-ale pieței în economia Capitalei 18,00 Actualități 18,10 Film serial. Așii cerului albastru 19,10 Studioul de literatură 20,00 Canal France International 21,30 O viață pentru o idee 22,00 TV 5 Europe 22,35 Worldnet USIA 22,50 Actualități.

MIERCURI, 22 mai. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Vîrsta a treia 13,40 Agenda muzică 14,00 Actualități 14,10 Jazz-Magazin 15,00 Stadion 15,30 Tragerea Prono-expres 15,40 Preuniversitaria 16,10 Telescoală 16,40 Muzica pentru toți 17,00 : 15, 16, 17, 18 17,40 Drumuri în memorie 18,10 Tineri interpreți de muzică populară 18,30 Reflector 19,00 Cultura în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Telesport 21,10 Film serial. Decalog (Polonia, 1988) Ep. 4 22,10 Universul cunoașterii 22,50 Pro musica. Recviem 23,15 Reporter '91 23,50 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Emisiunea în limba maghiară 18,00 Actualități 18,10 Teatru TV. Paharul cu apă de Eugene Scribe 20,00 La sept 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualități.

JOI, 23 mai. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Viața spirituală 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Recital muzical 14,00 Actualități 14,10 Mondo-muzica 14,30 Caleidoscop cetățenesc 15,00 Arte vizuale 15,40 Preuniversitaria 16,10 Telescoală 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Limba noastră 17,30 Pro patria 18,30 Piața și banii dv. 19,00 Știința în lume 19,30 Desene animate 19,55 Fotbal. Norvegia — România. Comentator Cristian Topescu 21,50 Actualități 22,50 Film serial. Dallas 23,40 În fața națiunii 0,20 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Cercetarea științifică agricolă 17,00 Emisiune în limba germană 18,00 Sătptămîna internațională a Muzicii Noi 20,30 Documentar științific 21,00 Super Channel 21,30 Dialog cu edilii Capitalei 22,00 TV 5 Europe 22,35 Canal France International 22,50 Actualități.

VINERI, 24 mai. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic. Micuța serenadă (S.U.A., 1941) 12,25 Ora de muzică 13,25 Popasuri argentiniene 13,45 Oameni de lîngă noi... 14,15 Actualități 14,25 Casa și grădina 14,55 Divertisment internațional 15,30 Tragerea Loto 15,40 Preuniversitaria 16,10 Consultații pentru bacalaureat 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Invitatul săptămînii 18,30 Cîntecul inimii mele 18,45 Vîrstele peliculei 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,40 Telesport 20,50 Viața parlamentară 21,15 Film serial. Destinul familiei Howard 22,10 Studioul „E" 22,40 Studioul șlagărelor 22,25 Gaudeamus 23,40 Actualități 23,50 Tele-Top 0,25 Jazz-Fan. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Muzica azi 17,00 Întîlnire cu Cristian Topescu și invitații săi 20,00 Săptămîna Internațională a Muzicii Noi 21,00 Varietăți pe... bigudiuri 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualități.

SÎMBĂTĂ, 25 mai. Programul 1 : 9.00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Descoperirea planetei 10,30 Clubul desenelor animate 11,30 Istoria religiilor 12,00 Ora de muzică 13,00 : 7 × 7 13,40 Studioul muzicii ușoare 14,00 Actualități 14,10 Tele-Club 16,30 Mapamond 17,00 Fotbal : Rapid — F.C. Brașov 18,50 O melodie dintr-o sută 19,50 Melodii îndrăgite 20,00 Actualități 20,40 Teleenciclopedia 21,25 Film serial. Jake și Grăsanul 22,20 Teleshow cu... garderobă 23,20 Actualități 23,30 Maeștrii teatrului românesc 0.30 Video-discotecă. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Film serial. Mazarin 17,30 La sept 17,50 Actualități 18,00 Pop-Magazin 18,20 Scena 19,00 Săptămîna Internațională a Muzicii Noi 21.30 Super Channel 22,10 TV 5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualități.

DUMINICĂ, 26 mai. Programul 1 : 8,00 Satul 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Abracadabra 11,05 Film artistic în serial pentru copii. Fata din poveste 11,30 Lumină din lumină 12,30 Satul (II) 13,30 Riurile, ramurile 14,00 Actualități 14,10 Video-Magazin 17,30 Atlas 18,00 Știință și imaginație 18,30 Convorbiri de duminică 19,05 Film serial. Dallas 20,00 Actualități 20,40 Film artistic. Mihai Viteazul. 0,05 Duminica sportivă. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 TV 5 Europe 18,00 Actualități 18,10 Muzica amintirilor 18,30 Viața spirituală 19,00 Serata muzicală TV 21,30 Orașe și civilizații 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Clipuri 22,50 Actualități.

(După „Panoramic TV")

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

medicina LA ZI

MEDICAMENTUL TREBUIE SĂ CORESPUNDĂ NU NUMAI BOLII CI ŞI BOLNAVULUI

Consumul de medicamente a sporit enorm, mai ales în ultimul deceniu şi mai ales în ţările civilizate, în aşa fel încît unii specialişti declară că ar fi vorba despre o adevărată maree chimică care asaltează planeta. Acest consum se dublează aproape la fiecare zece ani. În Austria, de exemplu, consumul medicamentos a crescut cu 40,4 la sută, numai în ultimii cinci ani. De altfel un studiu din cadrul O.M.S.-ului cu referire la şase ţări europene (Austria, Ungaria, Olanda, Franţa, Anglia şi Suedia) care vizează cheltuielile efectuate pe cap de locuitor şi pe un an indică cifre din ce în ce mai mari. Dar plecînd de la titlul acestui articol, ceea ce este important de ştiut este însă că fiecare fiinţă umană posedă propriile sale bioritmuri. Neglijînd ritmul orologiilor biologice, un medicament administrat nu numai că nu poate acţiona prin toată gama potenţelor farmacologice, dar poate deveni chiar nociv. Cronofarmacologia îşi propune să studieze în viitor efectele medicamentelor în funcţie de ora administrării, cale de administrare (orală, injectabilă etc.) şi, mai ales, în funcţie de momentul fiziologic şi care se află organismul nostru în raport cu ritmurile cosmice. Cronofarmacologia, cunoscută de altfel în medicina tradiţională chineză, reprezintă din acest punct de vedere o adevărată ştiinţă şi cercetătorii care şi-au concentrat atenţia asupra acestei laturi a farmacologiei susţin de pe acum că ne aflăm în pragul unei veritabile răscruci a profesiunii medicale, de pe urma căreia terapeutica va beneficia în mod considerabil. O altă problemă a întrebuinţării corecte a medicamentelor o constituie aşa-numitele acţiuni adverse medicamentoase. Mulţi cercetători au demonstrat faptul că multe produse, mai mult sau mai puţin curente, amplifică sau, dimpotrivă, încetinesc procesul de metabolizare al diverselor medicamente. Aşa, de exemplu, alcoolul consumat regulat accelerează metabolismul anumitor barbiturice. La subiecţii alcoolici s-a găsit un procent crescut de enzimă hepatică care metabolizează fenobarbitalul. Nicotina metabolizează foarte rapid fenacetina. Vinul, berea şi chiar iaurtul care conţin tiramină — un produs metabolic al adrenalinei — intră în corelaţii funcţionale cu anumite medicamente antidepresive, ducînd la accelerarea în consecinţă a bătăilor inimii şi ridicarea tensiunii arteriale. Fiecare medicament dispune în afară de puterea sa farmacodinamică, care îi este întru totul caracteristică, şi de o anumită acţiune cu răsunet psihologic asupra bolnavului. Am avut ocazia să aud de la unii medici mai puţin optimişti că există numai două feluri de medicamente ; acelea care nu fac nimic şi altele care fac mai rău. Dacă ţinem cont şi de ecoul psihologic pe care-l au toate medicamentele această afirmaţie poate fi discutată, deşi la prima vedere pare a fi gratuită şi exagerată. Şi aceasta deoarece altul este efectul unui medicament asupra unui bolnav care nu crede în el şi altul va fi efectul acestuia la un bolnav care crede în medicamentul administrat ca un miracol al naturii. Medicamentul trebuie să corespundă deci nu numai bolii ci şi bolnavului. Se pare deci că din acest punct de vedere individualizarea bolii, ca şi individualizarea tratamentului pentru fiecare bolnav în parte reprezintă o necesitate în asistenţa medicală, pentru a ţine piept bolii şi a vindeca bolnavul.

Conf dr. FILEA IOAN IVANA

Ce ne poate dezvălui poziţia noastră dormind?

Ce ar fi o societate care să funcţioneze 24 de ore din 24 dacă nu o societate de două ori mai odioasă, mai crudă, mai vorbăreaţă ? Somnul întrerupe pentru moment luptele, rivalităţile, clevetirile. El suspendă ambiţiile, duşmăniile, amărăciunile. Dacă somnul n-ar separa cuplurile ar fi de două ori mai multe divorţuri. Să nu uităm că răufăcătorii dorm tot atît cît şi oamenii cinstiţi, chiar dacă nu la aceeaşi oră. Să suprimăm somnul ar însemna să obligăm puterea publică să dubleze forţa de poliţie. Ar creşte mai mult crimele, accidentele de circulaţie, adulterele, incendiile piedicile, cărţile proaste, cîntecele şi filmele fără interes.

Ei bine, trecînd de la starea de veghe la somn, noi trecem de la un mod de existenţă la altul. Dar acest corp alungit în obscuritate nu este un corp anonim... e al nostru şi de el depinde relaţia noastră cu lumea. Modul de a dormi corespunde celui de a trăi. Unul doarme pe spate, altul cu braţele întinse, unul ghemuit, altul cu braţele lipite de corp etc. Aceste poziţii nocturne sînt o istorie a fluctuaţiilor vieţii noastre, ilustrînd sentimentul că noi avem în noi înşine, din existenţa diurnă, elemente care ne marchează. Pe măsură ce somnul ne cîştigă se abandonează o poziţie întîmplătoare sau impusă de împrejurări, în favoarea poziţiei obişnuite. Odată adormiţi modul de viaţă se relevă el însuşi.

Căutînd poziţia dumneavoastră obişnuită printre cele opt principale reprezentări, amintiţi-vă că în general maniera de a dormi reflectă condiţiile de viaţă, bucuriile şi necazurile, afecţiunile şi temerile. Deci, încercaţi să reperaţi ce vi se potriveşte mai bine şi vedeţi ce se spune. În orice caz, fără a vă pierde somnul !

POZIŢIA FĂT — Persoana care doarme în această poziţie are de obicei în braţe un obiect, ca de exemplu o pernă, iar picioarele sînt îndoite cu tendinţa de ghemuire. În lumea diurnă o astfel de persoană este dornică de ocrotire. Ea se leagă de un tip de anturaj care-i oferă siguranţă şi se fereşte de extreme.

POZIŢIA SFINX — Această poziţie este frecventă pentru somnul copiilor. Printre adulţi, în special cei ce au insomnii adoptă această atitudine, sperînd să regăsească cît mai repede posibil lumea diurnă şi să reînceapă lupta cotidiană.

POZIŢIA DE PIEDICĂ — Tendinţa de a scoate un picior pe deasupra plapumei a fost comparată cu piedica pusă cailor şi interpretată ca o nevoie de evaziune. Persoanele respective sînt anxioase şi au anume „piedici" în raporturile personale.

POZIŢIA MUMIE — Persoanele care se răsucesc în aşternuturi şi se înfaşă caută să fugă de lume şi îşi demonstrează astfel timiditatea. Aceştia au teamă de viaţă şi caută să se izoleze.

POZIŢIA SEMI-FĂT — Cei ce adoptă această poziţie, cea mai răspîndită de altfel, probează adaptarea lor perfectă la existenţă, sînt calmi şi siguri. Dormind, nu se îndoiesc de ei înşişi ca şi cum s-ar apăra de un viitor nesigur, ci stau liniştiţi pe o parte fără a-şi modifica atitudinea.

POZIŢIA REGALĂ — „Regele doarme pe spate, înţeleptul pe o parte, bogatul pe burtă" spunea un proverb. Adepţii poziţiei regale se simt stăpînii universului atît ziua cît şi noaptea. În general, au căpătat atenţia celor din jur de cînd erau copii, iar adulţi fiind sînt încrezători în viaţă, dotaţi cu o puternică personalitate. În stare de veghe sau dormind sînt deschişi, fericiţi să dea şi să primească.

POZIŢIA SANDWICH — În această variantă a poziţiei semi-făt picioarele sînt exact suprapuse, genunchii şi gleznele perfect lipite. Această atitudine indică un grad considerabil de conformism. În viaţa diurnă, oamenii de tipul „sandwich" se forţează să descopere un raport de simetrie cu lumea, evitînd la maximum de a se îndepărta de ceea ce se aşteaptă de la ei.

POZIŢIA PE BURTĂ — Cei ce dorm pe burtă au tendinţa să ocupe tot patul, să aibă „teritoriul" lor pentru a fi la adăpost de surprize. În stare de veghe aceşti oameni sînt înclinaţi să reglementeze tot ce li se întîmplă, detestă neprevăzutul şi se organizează pentru a-l evita. Totdeauna punctuali la întîlniri, sînt persoane îngrijite, exacte şi chibzuitoare.

MANUELA SPĂTARU

Dialogurile Laurei

● Uite că, din păcate, nu s-a putut să-ţi îndeplinesc rugămintea de a-ţi răspunde, dragă **IZABELA (Făgăraş)**, „în ultimul număr din aprilie"... S-a întîmplat astfel nu pentru că n-aş fi dorit să-ţi fac pe plac însă, vezi tu, spaţiul pe care îl am la dispoziţie în paginile revistei este cel care este, scrisorile primite sînt multe şi nu pot face altfel decît să răspund în ordinea primirii scrisorilor... Asta-i situaţia ! În privinţa problemelor tale, am impresia că îţi complici singură existenţa. Fără să fie nevoie ! Indiferent cît de „drăguţă şi cam nebunatică" eşti sau nu, cred că dacă pentru el pînă acum tu nu ai însemnat mare lucru, atunci înseamnă că fie nu-l interesezi şi că altele sînt „problemele" lui, fie că tu nu ai ştiut să-l faci să vadă şi să preţuiască acel „je ne sais quoi", cum spunem noi, francofonii, pe care îl ai, de bunăseamă, ca oricare altă fată din lumea asta ! În prima ipoteză, nu merită să te frămînţi atîta fiindcă... asta-i situaţia şi nu ai cum s-o schimbi, iar în cealaltă, ce n-ai reuşit în patru ani, greu — dacă nu imposibil — să mai recuperezi pe ultima sută de metri... Dacă vrei să ştii părerea mea, atunci află că oricît de „drăguţ şi frumuşel şi rîvnit de multe" ar fi el, dacă ar fi fost „ceva" între voi, slavă Domnului, ar fi făcut el într-un fel sau altul să afli că nu îi eşti deloc indiferentă... În sfîrşit, mai cred că, dată fiind situaţia voastră comună — sînteţi înaintea bacalaureatului —, cu totul **altele** sînt problemele voastre adevărate ! Aşa încît vă doresc mult-mult succes în rezolvarea **acestor** probleme. Cît despre „rest", gîndeşte-te că în viaţă nu-i deloc bine să luăm drept realitate ceea ce visăm sau dorim să fie! Fiindcă dragostea este şi trebuie să fie o relaţie real „biunivocă" şi nicidecum un vis „univoc" !...

● Ce să-i faci, dragă **MELA (Arad)**, păţania ta ar trebui să-ţi fie învăţătură de minte ! Aşa se întîmplă atunci cînd nu există o „sincronizare" a sentimentelor. Pînă la un anumit punct, mama lui are perfectă dreptate atunci cînd te-a întrebat „de ce **acum** şi nu ieri ?". Ia, gîndeşte-te şi tu, ce ai crede în locul ei ? Dar, mai ales, ce ai crede în locul lui ? A trebuit ca el să plece **acolo**, împreună cu familia lui, ca să observi cît de mult îţi lipseşte şi că îl iubeşti foarte-foarte mult ?! Brusca ta revenire în forţă nu a făcut decît să le încolţească, lui şi alor lui, în minte ideea „interesului" noilor tale sentimente şi, împotriva unor astfel de interpretări — nu discutăm cît de adevărate sau false sînt — e, în general, destul de greu de luptat pentru a-ţi dovedi nevinovăţia şi a-i convinge de bunele şi frumoasele tale intenţii. Nu-i nimic de făcut decît să-l aştepţi, cît va fi necesar — dacă vei crede de cuviinţă că aşa e bine —, şi să discutaţi atunci totul spre a vă lămuri între voi. Ar fi bine să te gîndeşti şi la faptul că totul se plăteşte în viaţă, dar mai cu seamă nechibzuinţa, inconştienţa, erorile, vanitatea şi „trezirile post festum". Asta ca să nu mai vorbim că „ochii care nu se văd — se uită"... De altfel, fie vorba între noi, din finalul scrisorii tale, am înţeles că pînă la urmă acesta este drumul pe care singură înclini să-l alegi...

● E foarte frumos că scrii poezii de dragoste, dragă **ALINA (Alexandria)**, dar în viaţă, în dragoste, e cel puţin o utopie — ca să nu spun mai mult — să ne îndrăgostim de „poze". Ah, cît îmi plăcea la vîrsta ta Paul Newman, dar asta nu m-a făcut să-mi pierd capul şi să visez o „iubire ca-n poveşti" ! În rest, crede-mă, nici eu şi nici redacţia revistei nu facem oficiile de poştaş sau de detectiv particular pentru a-l descoperi pe respectivul artist de circ de care te-ai „îndrăgostit". Cred că mult mai firesc este să te uiţi în jurul tău, cu ochii larg deschişi, şi nu se poate să nu vezi în preajma ta, printre colegii tăi mai mari sau de aceeaşi vîrstă, pe **cineva** care să merite poeziile tale de dragoste. Pentru că nu e prea bine să uităm că dragostea înseamnă şi luciditate şi realism, nu numai visare şi poezie...

LAURA

medicul ne sfătuieşte

Răspunsurile în cadrul rubricii noastre de astăzi, axată pe probleme de dermatologie, sînt formulate de prof. dr. **AL. DIMITRESCU, şeful Clinicii de dermatologie „Berceni"**.

● **Gina R.** Consultaţi medicii dermatologi din Rîmnicu Vîlcea, apoi, dacă puteţi, veniţi într-o vacanţă la Clinica de dermatologie „Berceni" (Şos. Berceni nr. 12, sector 4), luni sau marţi, orele 9—12.

● **Laura Popa din Oradea.** Pentru punctele negre (comedoane) se utilizează fie loţiuni exfoliative puternice, repetate mai multă vreme, fie medicamente de import cum sînt : Retin A gel sau Roaccutane. Ambele sînt fabricate de firma Hoffman La Roche din Elveţia.

● **Zestran Ion din Bucureşti.** Deoarece pruritul persistă de mai mulţi ani şi „analizele" curente nu au indicat nimic anormal, sîntem de părere să vă prezentaţi pentru consult la Clinica de dermatologie „Berceni".

● **Vale Aurelia din Vulcan.** Primul tratament făcut nu a fost cel mai potrivit. Al doilea (cu Rifampicin etc.) a fost bun ca medicaţie, dar prea tîrziu administrat (trebuia aplicat în primele 5—7 zile de la începutul erupţiei). Pentru durerile restante se poate recurge la cortizon, dacă nu există contraindicaţii, iradieri cu raze X şi ca medicaţie la Tegretol (Stazepin, Finlepsin) pentru care veţi consulta un medic dermatolog.

● **Cristea Cristina din Constanţa.** Boala vitiligo nu este în mod obligatoriu ereditară, cazurile de vitiligo transmis la copii fiind foarte rare. Nu este un motiv pentru a nu avea copii. În al doilea rînd, boala este perfect vindecabilă, la copii mult mai uşor decît la adulţi, la aceştia din urmă fiind necesare cure de tratament îndelungat (1—2 ani) fără pauze. La ora actuală, medicamentele cele mai utilizate sînt : Oxoralen şi Tritoralen, împreună cu razele ultraviolete naturale sau artificiale. Pentru stabilirea tehnicii de tratament, adresaţi-vă unui dermatolog. Firma producătoare este „Elder" iar produsele se găsesc în orice ţară din vest (aveţi nevoie de 2—3 flacoane a 100 comprimate).

Rubrică realizată de AURORA POPESCU

DICŢIONAR MEDICAL

LIPIDELE

Numite în mod curent grăsimi, lipidele fac parte dintre acele şapte substanţe esenţiale furnizate organismului de alimente. Şi chiar dacă sînt indispensabile organismului, specialiştii ne ajută să le descoperim binefacerile, dar ne şi îndeamnă să nu le consumăm în exces. Aşadar lipidele, care au un ridicat conţinut în calorii (aproximativ 9 calorii/g.), furnizează energia necesară efortului muscular şi, în acelaşi timp, vitaminele A, D şi E. În sfîrşit, rolul lor cel mai surprinzător poate, lipidele contribuie la elaborarea hormonilor sexuali.

■ Prezente în ulei, unt, margarină, brînzeturi, carne, peşte, dar şi în fructele oleaginoase (migdale, alune ,nuci), lipidele conţin două tipuri de molecule chimice : acizi graşi saturaţi şi acizi graşi nesaturaţi.

■ Primul tip de acizi, în general de origine animală, conţin lipidele „periculoase", bogate în colesterol. În schimb acizii nesaturaţi, extraşi din vegetale, cei „buni", numiţi şi acizi graşi esenţiali, sînt de preferat în opţiunile noastre alimentare pentru că ei previn accidentele vasculare cardiace sau cerebrale şi diminuează procentul de colesterol sanguin.

■ Şi totuşi, spun specialiştii, nu trebuie ignorat faptul că acizii graşi saturaţi sînt cei care furnizează vitaminele A şi D necesare proceselor derulate la nivelul epidermei şi al sistemului osos.

■ Să evităm excesele dar să profităm de efectele benefice ale lipidelor. Nici chiar un regim foarte sever nu trebuie să suprime total grăsimile pentru că efectele negative se văd imediat. O piele uscată, eczeme, păr tern sau o sensibilitate crescută la frig pot fi indicii privind un deficit în lipide.

Şi, în final, iată procentul de lipide al cîtorva alimente : ulei — 99% ; unt — 84% ; margarină — 84% ; cartofi prăjiţi — 40% ; carne — 5—25% ; peşte — 2—20%.

Rubrică realizată de ECATERINA BĂTRÎNEANU

întîmplări adevărate

Un transplant în premieră

Întîmplarea își are începutul într-un imobil din localitatea Greeford (Anglia). Familia Syed (stabilită de mulți ani pe teritoriul englez) compusă din Fauzia, (mama), Hasan (tatăl) și micuța Ferrial, se pregătea de culcare. Fauzia mai trebăluia prin bucătărie, Hasan citea un

ziar în sufragerie, iar Ferrial se afla în camera ei, unde se juca, așteptînd ca părinții să vină, ca în fiecare seară, să-i ureze noapte bună. Brusc liniștea serii a fost sfîșiată de țipete care proveneau din camera fetiței. S-au îndreptat în goană spre camera lui Ferrial, dar spectacolul care i-a întîmpinat era halucinant : fetița era cuprinsă de flăcări și, așa cum s-a aflat ulterior, din cauza ei, deoarece se jucase cu niște chibrituri și pijamaua îi luase foc. Niște pături aruncate asupra fetiței au stins flăcările, dar evident că din cauza arsurilor grave era necesară urgenta ei internare în spital. După cîteva luni de tratament fetița a fost salvată. Pentru a afla ce miracol s-a întîmplat acolo la spitalul Mount Vernon, să-i dăm cuvîntul lui Fauzia Syed : „Ferrial ar fi rămas pe veci desfigurată și cu mîinile arse, incapabilă să le mai folosească dacă nu s-ar fi produs o adevărată minune. Minunea“ avea înfățișarea unui om obișnuit, dr. Charles Wells, care de mult aștepta o ocazie pentru a transplanta pentru prima oară, unei persoane cu grave arsuri, pielea unui donator decedat într-un accident stradal, care era păstrată în condiții speciale. Atenția medicului s-a îndreptat în primul rînd spre zonele cele mai afectate : mîinile și fața. Primele rezultate au fost cu totul excepționale, astfel încît medicul, după o anumită perioadă, a intervenit și în celelalte zone afectate, cu aceleași remarcabile rezultate, care deschid noi orizonturi în acest sector al chirurgiei.

În prezent, micuța Ferrial a redevenit un copil normal. Ulterior tratamentul aplicat la spital, putința ei de a se folosi din ce în ce mai bine de mîini avansează, iar arsurile de pe față și corp încep să dispară și să-i redea un aspect normal. Ferrial a putut chiar să se reîntoarcă la cămin, în mijlocul prietenilor săi, să reia o viață normală.

Jocul preferat al Martinei

Gaston Rebuffat, unul dintre cei mai competenți oameni ai munților, susține că primii alpiniști din lume sînt... copiii. Această superioritate apare chiar din fragedă vîrstă, cînd orice obstacol ivit

în calea lor : un gard mai înalt, un zid, muchia unui perete etc. nu constituie pentru ei ceva de netrecut. O anumită îndemînare, o dorință instinctivă naturală și spontană le îngăduie să depășească obstacole cu o ușurință dezarmantă. Cu atît mai mare sînt curajul și posibilitățile lor naturale, cu cît acești copii au părinți care îi îndrumă, îi învață să-și folosească talentul în mod științific.

Martina Ballerini are aproape șase ani și aparține acestei restrînse categorii de copii privilegiați. Tatăl său, Marco, este un cunoscut ghid alpin, un maestru al schiului și un mare performer în domeniul sportiv denumit „free climbing“, în traducere liberă cățărători cu mîinile goale, deci fără ustensile ajutătoare. Cu un asemenea părinte dotat nu-i de mirare că Martina cu însușirile sale naturale, a devenit foarte repede și ea o sportivă complexă și, în ciuda vîrstei sale fragede, o cățărătoare cu mîini goale dintre cele mai bune și chiar vestită. Însoțită de tatăl ei și asigurată cu o coardă, Martina execută escaladări dificile care îi dezvăluie deosebitele sale însușiri. Nu va trece prea mult timp și ea va putea lua parte la concursuri oficiale în care talentul și curajul ei vor da măsura posibilităților sale reale.

Cu viteza unui melc...

Timp-record pentru călătoria unei scrisori. Acest fapt neobișnuit s-a petrecut în Italia. Expediată la 21 aprilie 1979 din Codroipo și destinată lui Libero Cecatto din Zompicchia, misiva respectivă a ajuns recent în mîna destinatarului. Între cele două localități este o distanță de doi kilometri și deci i-au fost necesari 12 ani pentru a ajunge la destinație. După un sumar calcul, a călătorit, cu o viteză medie de circa 545 metri pe an...

Salt cu parașuta în mijlocul New-York-ului

Se aruncă de la etaj oameni de toate categoriile, unii cu zîmbetul pe buze, alții încrîncenați și decișI să-și pună capăt vieții. Motivele căderilor spectaculoase — cele deliberate și nu accidentale — sînt reprezentate de bani, de glorie, de deprimări profunde. Dacă Dar Robinson, cunoscut cascador american, s-a aruncat de la 330 metri înălțime pentru 100 000 dolari (filmînd o scenă din filmul „High Point“ — 1979) — de pe vîrful clădirii CN Tower din Toronto (Canada) —, doi tineri englezi s-au aruncat cu parașuta doar pentru propria distracție. Cheminînd la fața locului și fotoreporteri de la revista „Observer“, ei și-au dat drumul în gol de la etajul 25 al celebrei clădiri Empire State Building (deci de la circa 110 metri). Aterizarea s-a făcut pe una din cele mai cunoscute artere rutiere ale New-Yorkului, Fifth Avenue. Din fericire, parașutele lor au funcționat ireproșabil.

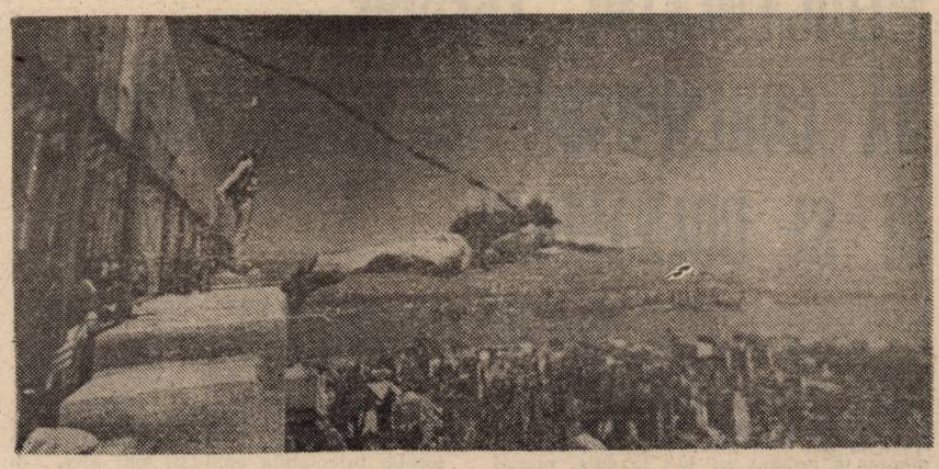

S-au întîlnit după 34 de ani

Sîmbătă 4 mai a.c. în gara din Petroșani, ora 6,20 dimineața. Lume puțină, totuși anonimatul zilei consemnează și o întîmplare rară, tulburătoare.

Din tren coboară Nastasia Ișvanca, împreună cu soțul ei, Anton. Pînă aici nimic neobișnuit. În celălalt capăt al peronului, o altă femeie, pe nume Maria Laslu le vine în întîmpinare. Și ce-i cu asta ? veți spune.

Nimic, vom răspunde. Doar că aceste două femei se întîlnesc pe peronul gării din Petroșani **după 34 de ani.** Și sînt **surori.** În urmă cu 34 de ani, pe 14 aprilie, în satul Tușin, comuna Simpetru de Cîmpie, județul Mureș se năștea o fată, care a primit numele Nastasia. Mama ei era bolnavă de TBC, ulterior a murit. Tatăl ei nu avea o situație materială prea bună. În cele din urmă, așa cum se întîmplase și cu o altă soră pe nume Maria, născută cu cîțiva ani mai înainte, Nastasia a luat drumul Casei de copii din Cluj. Surorile n-au știut, atunci, una de existența celeilalte. Și totuși, cu trecerea anilor, pe căi complicate, surorile au aflat de existența lor, de locul lor de viață. Una la Cluj, cealaltă la Constanța. Și astfel, **după 34 de ani,** ele se întîlnesc în gara din Petroșani. Trenul își vede de drum și împreucu el, călătorii măcinați de griji și nevoi. Dar totuși, două surori, despărțite de vitregia vremurilor, au reușit să se întîlnească. O zi anonimă, pentru ele însă, **o zi de neuitat. (G.C.).**

SPORT UNIVERS

VASILE NISTOR, SINGURUL OM CARE A REUȘIT SĂ ÎNTRE CU PUMNII ÎN EUROPA. Evident, numai unui boxer talentat îi poate reuși o asemenea performanță. Astăzi, cînd se vorbește de moartea sportului, a învățămîntului, a economiei și așa mai departe, oamenii serioși, care știu ce vor și vor ceea ce ei pot oferi războiesc și cazul lui **Vasile Nistor** este un **exemplu.** Veți spune că e numai o floare și aveți dreptate. Totuși, după 16 ani, reușește boxul românesc să urce treapta cea mai înaltă în Europa. Și cum ? Cred că nu mă înșel dacă afirm că Nistor a fost cel mai clar campion european, el reușind să termine toate partidele cu excepția finalei, înainte de limită, realizînd și singurul K.O. Și finala, să nu uităm, a disputat-o în fața campionului mondial „en titre“, sovieticul **Airat Hamatov,** care extrem de precaut a fugit trei reprize din fața pumnilor lui Nistor, uneori destul de comic. Nu prea am înțeles mare lucru din „comentariile“ lui Ionel Stoica aflat la fața locului, la Göteborg, pentru că ele au lipsit aproape cu desăvîrșire, dar, după cum au declarat la microfon unii specialiști, nivelul campionatelor a fost destul de slab, ca și participarea spectatorilor.

TRIUMF AL ȘCOLII NOASTRE DE GIMNASTICĂ. Nu este nici o asemănare între box și gimnastică, decît poate că și în cazul gimnasticii se poate vorbi de seriozitate și profesionalism, cu alte cuvinte, puteți spune, încă o floare. La Atena, **VANDA HĂDĂREAN** a obținut titlul de campioană absolută a continentului nostru. Alte trei medalii de aur au fost obținute la Campionatele europene de gimnastică pentru juniori, în probele pe aparate : **Lavinia Miloșovici** la sărituri și sol și **Vanda Hădărean** la paralele.

Am vrut să marcăm, la începutul acestui articol, primele mari succese ale sportivilor noștri în anul 1991.

SENNA NU POATE FI OPRIT. Într-adevăr brazilianul **Ayrton Senna** nu a putut fi oprit nici în Grand Prix-ul de la Monte Carlo, el cîștigînd astfel al 4-lea Mare Premiu consecutiv din tot atîtea curse ale actualei ediții a Campionatului Mondial de automobilism Formula Unu. Să nu uităm că sîmbătă cu o zi înainte de start, Senna s-a aflat pentru a 56-a oară în cariera sa în „pole position“, poziția fruntașă în grila de start. Comentatorii de sport sînt încîntați și uluiți de această performanță, punînd acest mare succes atît pe seama mașinii McLaren-Honda, care se pare că este cea mai bună mașină de Formula I la ora actuală, cît și pe seama măiestriei de necontestat a lui Senna. Brazilianul conduce în clasamentul general cu 40 de puncte din tot atîtea posibile, realizînd, după părerea noastră un veritabil record de Guinness Book.

HOTELUL BORG, FĂRĂ NICI O STEA. Revenirea lui Bjorn Borg pe terenurile de tenis, de altfel un come-back lamentabil, ne face să vă propunem un mic test. Unde credeți că se află „Hotel Borg“ și inscripția din fotografia de mai jos. În apropiere de Londra ? La Milano, de unde este soția sa planturoasă, Loredana ? Sau în Suedia, în orașul său natal Sodertalje ? Dacă v-ați grăbit și ați ales una din cele trei variante, ați greșit. Hotelul fără nici o stea se află în mijlocul

Atlanticului de nord, în insulele Feroe, națiune a regatului Danemarcei, celebră, de curînd, după prestațiile extraordinare din cadrul preliminariilor campionatului Europei la fotbal. În plus nu trebuie să uitați că **Borg** în limba suedeză înseamnă **„fortăreață“,** ceea ce și explică denumirea acestui hotel. Cît despre Bjorn Borg vă amintim că anul trecut el a vîndut contractele de asigurare pe viață pentru suma de 1,2 milioane dolari. Bani cu care nu s-a gîndit să cumpere cîteva hoteluri în insulele Feroe, ci să-și amelioreze situația financiară destul de zdruncinată după ce compania lui intitulată **Bjorn Borg Design Group** a avut un bilanț negativ.

CINE E BĂRBATUL DE PE MOTOCICLETĂ ? S-au întrebat ziariștii unor reviste de scandal de la Buenos Aires. Întrebarea a pornit de la faptul că după întoarcerea sa în țară, argentiniança **Gabriela Sabatini,** frumoasa Gaby, a fost

văzută prin oraș călătorind cu o motocicletă Kawasaki condusă de un bărbat nici el urît. A fost identificat repede ca „prietenul de inimă“ al tenismenei. Alte ziare au făcut aprecieri mai puțin onorante în legătură cu tînărul motociclist : în 1988 ar fi fost implicat într-o tenebroasă afacere cu droguri. Bineînțeles că el a dezmințit că ar fi avut vreo legătură. Întrebată în cele din urmă, Gaby a admis că este „un prieten de familie“. Și cu asta și-a continuat plimbarea, cu părul în vînt, spre alte succese pe terenul de joc.

GEORGE CUȘNARENCU

cînd ați fîs ultima oară

Într-un birou unde lucrau mai multe femei a izbucnit o ceartă. În cele din urmă a fost chemat șeful serviciului, dar cearta a continuat. Ca să pună capăt scandalului, șeful a cerut să se facă liniște, apoi a spus :

— Să înceapă cine este mai în vîrstă. După care s-a lăsat tăcerea...

★

Un pictor a fost întrebat care este secretul succeselor sale, mai ales al numeroaselor comenzi primite din partea femeilor.

— Este foarte simplu : întotdeauna pictez femeile ceva mai mici decît sînt în realitate, iar bijuteriile lor ceva mai mari.

Într-un compartiment de tren un tînăr mestecă chewing-gum. Pe banca din față o bătrînică îl privește îndelung, apoi se apleacă la urechea lui și îi spune :

— Vorbește mai tare, sînt cam surdă.

★

— Sînteți în stare de ebrietate. De ce nu o lăsați pe soția dumneavoastră să conducă ? Doar și-a luat carnetul de cîteva luni.

— Sînt beat, nu și inconștient !

★

— Acum, că mergi la școală, ai putea să-mi spui cît fac doi și cu doi ?

— Patru, bunico !

— Minunat. Uite ai patru bomboane.

— Bunico, ești sigură că nu fac mai mult ?

★

Doi scoțieni se întîlnesc în gară.

— Încotro, John ?

— Plec la Londra în călătorie de nuntă.

— Așa ! Și unde-i fericita mireasă ?

— Acasă ! Ea a mai fost la Londra...

verificati-vă cunoștințele

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

PLOAIA ARTIFICIALĂ

1. Cînd Ștefania Măracineanu a lucrat în laboratoarele Mariei și lui Pierre Curie, opiniile acestora despre ea erau favorabile : „Domnișoara Măracineanu a lucrat mai mulți ani în laboratorul nostru și recent a obținut titlul de doctor în științe fizice. Apreciez în mod deosebit munca ei științifică".

2. În cadrul tezei sale de doctorat, Ștefania prezenta radioactivitatea artificială, a cărei prioritate, bineînțeles că nu i-a fost recunoscută, fiind o străină.

3. După aproape 10 ani de la descoperirea Ștefaniei, cu privire la radioactivitatea artificială, au „redescoperit" acest fenomen, în 1934, în condiții bineînțeles diferite, soții Joliot și Irène Curie, pentru care li s-a decernat Premiul Nobel, în 1935.

4. Una din descoperirile importante ale cercetătoarei române a fost aceea referitoare la legătura între cutremurele de pămînt și creșterea sensibilă, anterioară, a radioactivității, în zona epicentrului, ca urmare a degajării de radon radioactiv, produs prin dezintegrarea radiului, în urma microseismelor.

Iată deci doar cîteva din gîndurile și realizările acestui modest om de știință, care, poate că a fost frustrată de un Premiu Nobel, referitor cel puțin la radioactivitatea artificială. Din păcate nu a fost singura situație de acest gen din istoria științei românești.

Ing. LIVIU MACOVEANU

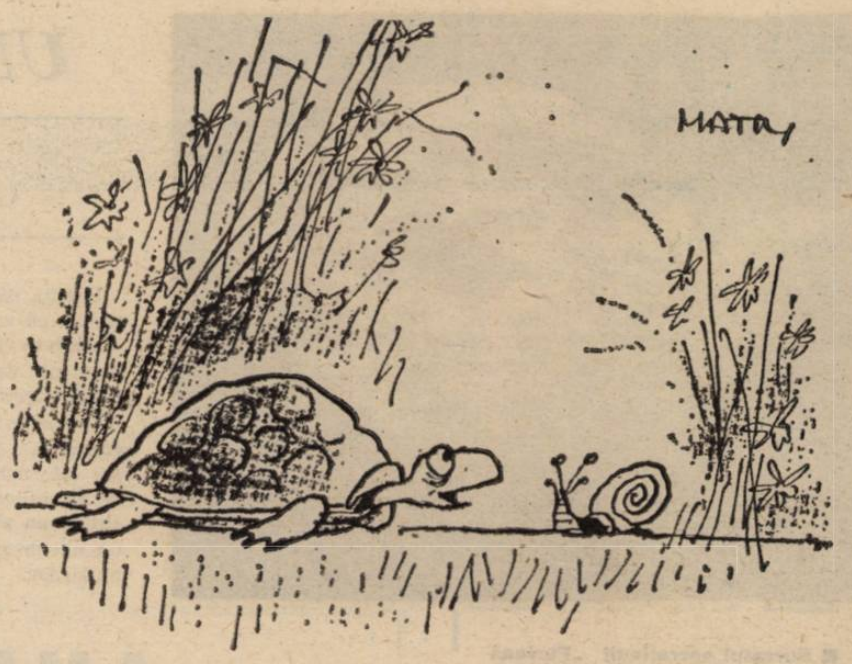

Puștchea pe limbă ! Aștia sînt în stare să ne oblige să le cumpărăm !

Test

OPT MICI DIFERENȚE

Între cele două desene există opt mici diferențe grafice. Cu răbdare, sperăm să le găsiți.

(Soluția în numărul viitor)

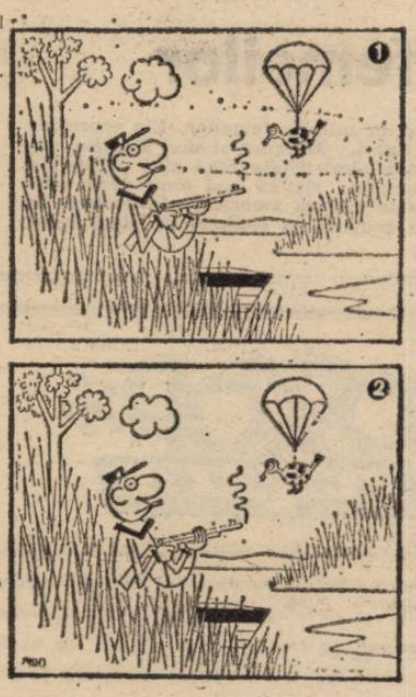

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL 18 (1750)

NUMAI DOUĂ SEAMĂNĂ PERFECT

Numerele 2 și 8.

SFATURI PRACTICE

● Albușul de ou bătut și introdus într-o supă fierbinte o limpezește, antrenînd, în timpul coagulării, elementele în suspensie.

● Muștarul rămîne proaspăt și nu prinde crustă dacă, în borcan, se toarnă deasupra cîteva picături de oțet.

● Dulceața de fructe mici se fierbe la foc iute iar cea de fructe cărnoase, întregi, la foc mai lent, menținînd aceeași temperatură în timpul fierberii.

● Legumele se pun la fiert în apă clocotită și nu în apă rece ; metoda ideală de fierbere a legumelor și zarzavaturilor este cu ajutorul oalei cu presiune.

● Pătrunjelul și salata verde pot fi păstrate proaspete dacă, după curățat, spălat și zvîntat, sînt păstrate într-un vas închis etanș.

● Pălăria ciupercilor nu se curăță de pieliță ; procedînd în acest fel se reduce valoarea nutritivă a preparatelor.

● Durerea înțepăturii de țînțar sau de albină se reduce mult dacă locul respectiv este tamponat cu amoniac.

● Amărăciunea castravetelui poate fi înlăturată dacă, după ce este curățat și tăiat felii, este ținut timp de 10 minute în lapte puțin sărat.

● Ciupercile proaspete se pot păstra, în frigider, cel mult 24 de ore, la temperatura de 2—4°C.

● Pateul sau orice conservă din carne, poate fi scoasă întreagă, dacă, înainte de a deschide cutia, se ține cîteva minute sub un jet de apă caldă.

● Vinul alb pentru sosuri poate fi înlocuit cu puțin oțet în care s-au dizolvat 1—2 linguriță de zahăr.

● Date pe răzătoare, cruditățile pot fi ușor suportate chiar și de cei suferinzi, procedînd în acest fel se evită fermentațiile și balonările.

● Cojile de ou uscate și pisate mărunt constituie un bun îngrășămînt pentru flori și plante decorative de apartament.

● Legumele și zarzavaturile nu se mai înnegresc dacă, în timp ce fierb în clocot, li se adaugă puțină zeamă de lămîie.

FEL DE FEL

● **Iacopo Lisnussio** va figura cu siguranță în ediția de anul viitor al „Cărții recordurilor". La venerabila vîrstă de 85 de ani (!) a escaladat muntele Cervino (4500 metri), în septembrie 1990. I-au fost necesare șapte ore pentru a ajunge la țintă.

● **În refugiul** alpin al muntelui Rosa (Italia) a fost găsit un mesaj băgat într-o sticlă lăsat acolo în urmă cu... 114 ani. Mesajul amical a fost lăsat de Luigi Brioschi și un grup de prieteni la data de 24 iulie 1875 și cuprinde impresii de drum și salutări celor care vor mai poposi în refugiu. Prețiosul document a fost depus spre păstrare la Biblioteca din Cai din Alagna Valesesia (Vercelli).

● **Pe Canalul** Grande din Veneția a fost dat în folosință, cu titlu experimental ,primul vaporaș acționat pe cale electrică. Se speră că apele vor fi cu mult mai puțin poluate. Vaporașele acționate cu combustibili lichizi infestează apele lagunei și a canalelor.

● **O măsură** interesantă declanșată de primăria localității italiene San Severino Marche : pentru a obține terenul necesar unei construcții de locuință, solicitatorii sînt obligați să planteze cîte patru arbori pentru menținerea zonei verzi.

● **În Roma** antică republicană (în jurul anilor 500 i.e.n.), un cetățean condamnat la moarte de un tribunal avea dreptul să facă apel pentru anularea sentinței la așa zisele Comizi Centuriati, care erau formate din locuitori ai „Cetății eterne" și aveau calitatea de a confirma sau respinge sentința.

● **O uzină** din Edinburg va lansa în curînd primele loturi de mini-computere denumite „Bioclock", care urmează a fi folosite pentru combaterea urmărilor provocate de schimbarea unui fus orar.

● **Date** statistice recente susțin că numărul celor care se bîlbîie se află în creștere. Totodată s-a constatat că această deficiență afectează mai mult pe bărbați decît pe femei ,raportul fiind de 3 la 2. O altă dată statistică : în Franța numărul bîlbîiților este de 3,5 la sută din întreaga populație.

● **O sentință** sui-generis a unui judecător din New York. El a condamnat un bărbat care a furat de la o librărie volumul „Mizerabilii" de Victor Hugo să-i prezinte, după o lună de zile, un rezumat scris al acestei opere ! Alternativă la această sentință : o lună de zile închisoare...

CRONICA modei

Bluza de vară

Modelul de azi este creația lui Claude Montana, **renumit pentru imaginația sa sofisticată. Știe că vara în oraș este foarte cald, așa că se gîndește la tot ce poate aduce un plus de confort. Îi vin în minte sahariene din faimoasa muselină colonială, pălării din fibre de bananieri, pantaloni nervurați sau plisați din bumbac fluid sau mătase extra-fină. Grafica propusă este de asemenea originală, cu atît mai mult cu cît părăsește construcțiile sculpturale ce semănau cu adevărate armuri, dînd prioritate feminității. Uneori pare că vrea să acopere corpul și lungește bluza sau tunica, dar, paradoxal, propune ca acestea să fie purtate fără fustă sau pantalon și astfel efectul e invers : în loc să îmbrace mai mult... dezbracă. Unele bluze sînt atît de fine încît țesătura materialului se desenează pe piele, așa cum vedeți și în imaginea alăturată. Umerii, bustul se denudează cu grație, fără indecență. Claude Montana oferă corpului libertate de exprimare.** (A. P.).

UNELTE

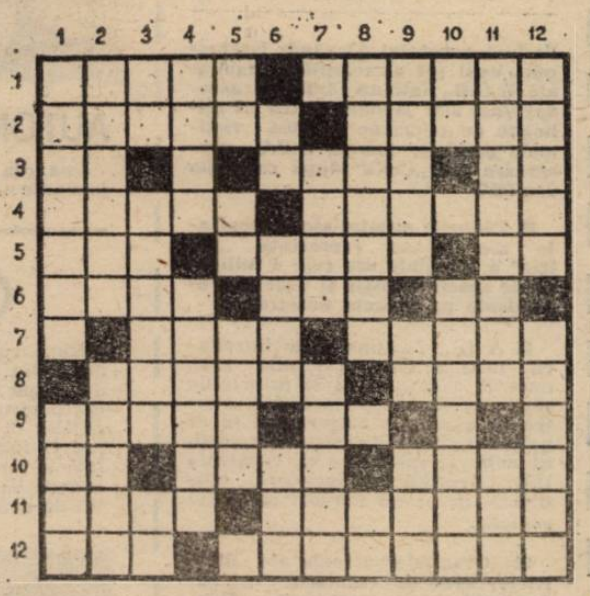

ORIZONTAL : 1) Piesă tăioasă de metal la diverse mașini sau unelte — Unealtă pentru scos cuiele. 2) Piese auxiliare care servesc la efectuarea unei lucrări — Adecvat, indicat. 3) Maria Diaconescu — Unealtă agricolă pentru prășit — Cozi de seceri ! 4) Pic — Cleste special. 5) Cai dobrogeni — Unealtă de oțel în formă de pană tăioasă utilizată de fierari, dulgheri sau sculptori — Alina Enescu. 6) Încăpere centrală a unui templu antic — Oaie tînără — Unealtă a croitorului. 7) Localitate în Italia — Unealta tăietorilor de copaci. 8) Baston de biliard (pl.) — A fura. 9) Unealta pictorului — Folosință. 10) Lăcătuș pe extreme ! — Adevărat — Incursiune scurtă. 11) Bun pentru gătit — Unealtă de zidărie cu care se întinde mortarul pe zid. 12) Frig pătrunzător — Unealtă pentru tăiat, compusă din două lame tăioase suprapuse, unite la mijloc cu un șurub.

VERTICAL : 1) Instrument utilizat în construcții pentru verificarea direcției orizontale sau verticale a unui perete — Unealtă agricolă, folosită la arat. 2) Unealta pescarului amator — Unealtă cu coada scurtă, cu tăiș metalic, lat și curbat, folosită de dulgheri și dogari (pl.). 3) Coadă de clește ! — Unealtă pentru bătut sau prelucrat materiale rezistente — Elena Roizen. 4) Unealtă din oțel pe care se bate fierul cît e cald (reg.) — Unealtă agricolă manuală folosită la recoltarea cerealelor prin tăierea tulpinilor acestora (pl.). 5) Ieșite ! — Radu Drumea — Unealtă folosită de cizmari și cojocari, formată dintr-un ac lung și gros de oțel cu care se găurește talpa, pielea (pl.). 6) Elena Slăvescu — Gustul înfrîngerii — Localitate în U.R.S.S. 7) Semn în muzică — Nume de fată. 8) Întors cu lopata — Secure ! 9) A uimi prin purtare — Coadă de topor ! — Siglă pentru „Radioteleviziunea franceză". 10) Sfredelit pe margini ! — Presare. 11) Unealtă utilizată la săpat în pămînturi tari, la spart pietre etc. — Fiica mijlocie ! 12) A pune în circulație — Unealtă folosită la netezirea unor piese din lemn prin așchiere.

DICȚIONAR : NAOS, CESA, AMO, APLI, RTF.

MIHAI BRATU
București

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

INTERMMEZZO DE PRIMĂVARĂ

ORIZONTAL : Movilă — Banuș — Apele — Roman — Urși — Totan — E — Rip — Polen — Gn — Oțet — Paz — Ele — I — Rodin — Dais — Sa — Pardău — Cc — Tronc — Suciu — Amar — Esenin — M — Salată — Ram — Oraș — Nervi — A — Rod — Lunatici

POȘTA REBUS

Ion N. Popa — Curtea de Argeș : careul dv. „Palneare" are o slabă densitate tematică și o greșeală tehnică (îngrilarea nepermisă a cuvîntului „REȚIN", verbele fiind admise doar la infinitiv sau la participiu).

Mugurel Năstase Ripă — Iași : careul „După dicționar" este netematic. Vă recomand să fiți mai exigent cu dv., talent la îngrilare aveți...

MARIAN MINCULESCU

UN DIAMANT SUPERB

Vestita casă de licitații „Sotheby" din Londra a făcut cunoscut că va pune în vînzare în cadrul unei licitații speciale care va avea loc la Geneva, unul din cele mai frumoase diamante descoperite în ultimii ani. Este vorba de un diamant superb, de mare frumusețe și puritate cum nu au mai fost întîlnite. Se cunoaște doar amănuntul că după șlefuirea sa a rămas cu 100 de carate, ceea ce îl situează printre cele mai mari din lume. Licitația va pleca de la suma de 10 milioane de dolari și, în mod sigur, va fi adjudecat la un preț mai mare. Dar, cine va reuși să-l adjudece : un nabab arab, un investitor japonez sau un american miliardar.

AMERICA, în mîinile femeilor

În SUA, 86% din averile personale sînt în mîinile femeilor. Ele reprezintă 62% din acționarii marilor societăți de bursă. Mergînd și mai departe cu statisticile, 61% din facturile familiei (chirie, electricitate etc.) sînt plătite de către femei și 75% dintre soțiile care lucrează cîștigă mai mult decît soții lor. Merită să se impună, nu-i așa ? Cu toate acestea americancele declară, în marea lor majoritate că se simt tratate în general, ca cetățeni de clasă inferioară.

ROBOȚI PLASTICOFAGI?

S-ar putea ca într-o zi să aveți surpriza ca ieșind de la cumpărături dintr-un supermagazin și fiind tentați să aruncați la coș vreo pungă de plastic, să vedeți apropiindu-se un robot care, foarte politicos, să vă spună : „Fiți amabil și predați plasticul pentru reciclare".

Putem chiar spune că există deja un prototip al unor asemenea roboți în modelul realizat de binecunoscuta companie germană Hoechst, unul din cei mai importanți producători de materiale plastice din lume.

Acești roboți vor putea fi întîlniți în locuri „strategice" din magazine mai mici sau supermagazine și vor dispune de un sistem care să le permită să citească benzile codificate de pe ambalajele din plastic, avînd în același timp capacitatea de a decide dacă este cazul ca respectivul material să fie trimis pentru reciclare. În acest caz, robotul pur și simplu îl va „înghiți" !

Firma Hoechst este hotărîtă să-și continue cercetările asupra acestui proiect, în ciuda unei anumite opoziții a patronilor de supermagazine care se tem ca nu cumva clienții lor să... se sperie de acești adevărați paznici-robot care îl vor aștepta la ieșire. (M.D.)

CALEIDOSCOP magazin

AUTOMOBIL SOLAR

Una din realizările recente ale firmei japoneze „Mazda" o constituie automobilul propulsat cu ajutorul energiei solare. O caracteristică deosebită a acestuia este suprafața frontală foarte mică, cu coeficientul de rezistență la înaintare foarte redus — 0,28, care îi conferă vehiculului solar performanțe ridicate. Cele 443 celule solare montate pe plafonul curbat al automobilului, a cărui masă proprie atinge 180 kg, pot să furnizeze energie suficientă pentru a dezvolta o viteză de 70 km/h.

„MAMUȚII" ȘOSELELOR

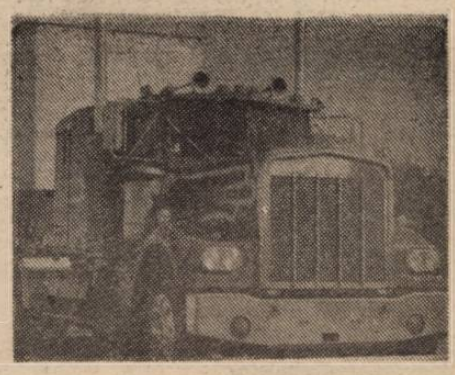

Fotografia de mai sus vă înfățișează unul din modelele de mașină de transportat mărfuri folosite în SUA, denumiți din cauza aspectelor lor, „mamuții" șoselelor, dar care în prezent sînt pe cale să fie cu desăvîrșire înlocuiți cu alte modele mult mai rapide și mai bune. În limba engleză „mamuții" au fost porecliți „trucks" și aceste autotrenuri au avut o lungă și foarte benefică activitate de-a lungul anilor, provocînd celorlalți conducători de mașini obișnuite, o adevărată spaimă atît prin mărimea și aspectul lor dezagreiabil, dar și prin viteza deosebită cu care circulau pe șoselele americane, producînd de multe ori grave accidente. Reamintim că regizorul Steven Spielberg a turnat un film, („Duelul"), în care „protagonistul" a fost un astfel de „mamut", și pelicula a rulat și pe ecranele noastre. Șoferii veterani ai acestor mașini, au decis să formeze cluburi „trucks" și să organizeze expoziții cu ultimele exemplare din acest model.

TELEGRAME

declară generalul Alexandr Karbainov, noul șef al relațiilor publice ale K.G.B., într-un interviu acordat unui ziar japonez. Circa 1,2 milioane de persoane au fost victimele poliției secrete G.P.U., succesoare ale „Ceka" după revoluția din 1917.

■ Pădurile ecuatoriale și tropicale ale Terrei reprezintă „patria" a jumătate din cele 4 milioane de specii animale și vegetale repartizate pe planeta noastră.

■ A fost anunțat să se introducă începînd cu 1 iulie 1990, moneda vest-germană și principiile care guvernează piața liberă, pentru ca economia est-germană să se prăbușească ca un castel de cărți. Și cînd te gîndești că economia R.D. Germană era apreciată, odinioară, drept un miracol în blocul sovietic.

■ „Granițele" actuale ale diferitelor zone de vegetație vor suferi schimbări importante datorită efectului de seră. Creșterea cu un grad a temperaturilor medii va duce la deplasarea granițelor zonele de vegetație cu 100-150 km spre nord.

Aur și platină în Groenlanda

Zăcăminte de aur și platină, fără egal în lume au fost recent descoperite de geologi canadieni în Groenlanda. În prezent, din cauza condițiilor climaterice aspre, ele sînt greu de exploatat. Totuși, specialiștii întrevăd șanse de exploatare și această nu în viitor prea îndepărtat, ci doar peste 5—6 ani. Știrea a produs un val de neliniște în rîndul producătorilor tradiționali ai acestor metale ultraprețioase.

Calul, prietenul omului

După cum probabil se cunoaște, armata din Elveția este una din puținele din lume care utilizează și în prezent cai pentru transportul armelor și bagajelor în munții țării, acolo unde nu pot fi folosite nici un fel de vehicule. Iată și motivul pentru care orice recrut trebuie să cunoască noțiuni chiar destul de avansate în legătură cu îngrijirea și întreținerea cailor în cele mai bune condiții. Ei nu uită niciodată avertismentul : „De foarte multe ori viața voastră depinde de cea a cailor. Nu uitați acest lucru niciodată !". În imagine : o scenă de la o lecție de prim-ajutor acordat unui frumos exemplar cabalin.

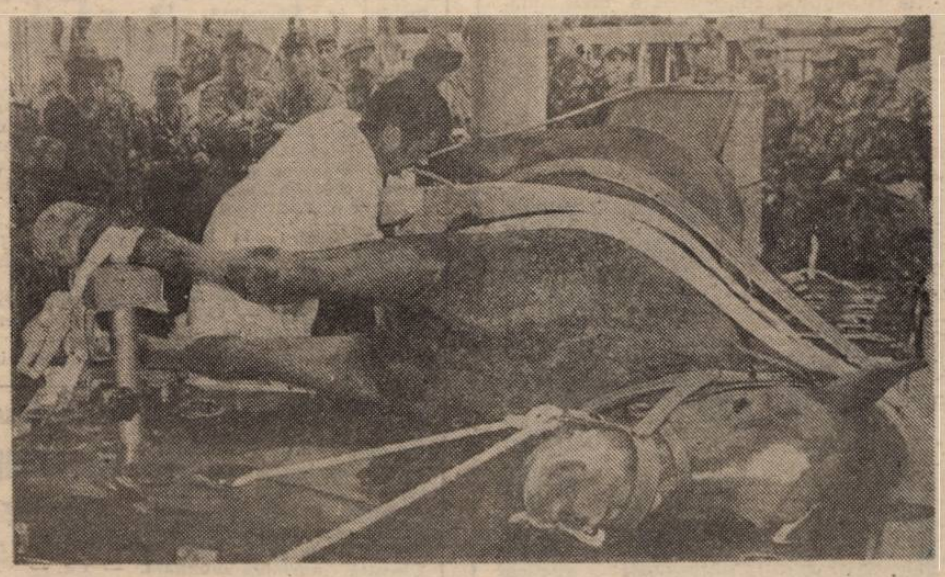

CEM SRL

COMITETUL DIRECTOR : Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Mihaela DOROBANȚU, Paul IOAN (directori).
Redacția : Piața Presei Libere, nr. 1, telefon : 17.60.10/17.60.20. Tiparul : Regia Autonomă a Imprimeriilor. Imprimeria „CORESI" — București.
Administrația „Editura Presa Liberă"

Redactor șef : DUMITRU FILIP
Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU
Redacția : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Melania Constantiniu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Delia Costea, Mihaela Dorobanțu, Adrian Hoajă, Irina Stoica (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633) ;
Secretariat de redacție : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Margărita (1659) ; Dorin Măran (2692).
Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

magazin

ANUL XXXIV Nr. 21 (1753) SÎMBĂTĂ 25 MAI 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Premieră mondială

400 DE ELEFANȚI PE „UMERII“ A 12 ROBOȚI

(Paginile 8–9)

Vă propunem un serial:

DIMINEAȚA MAGICIENILOR

(Pagina a 5-a)

Zece enigme pentru mileniul trei

Biografia neromanțată a Universului

A EXISTAT „MAREA EXPLOZIE“?

(Pagina a 3-a)

DUPĂ O VECHE LEGENDĂ...

... Kali, zeița morții, dar și a creației, soția lui Șiva, luptînd cu demonii, constată, spre disperarea ei, că oricîte perechi de brațe ar avea, nu-i va putea învinge. Din sîngele demonilor uciși se năștea mereu noi și noi demoni, și parcă tot mai mulți. Zeița a început să plîngă, ne mai spune legenda, din fiecare din lacrimile sale — și au fost multe lacrimi ! — născîndu-se un om.

Și Kali i-ar fi îndemnat pe oameni să-i ucidă pe demoni fără vărsare de sînge, astfel încît demonii urii și ai răzbunării să nu se mai poată înmulți. Dar cum să-i ucizi, fără vărsare de sînge, altfel decît ucigîndu-i nu în afara ta, ci în tine...

În vizită la Vatican

2. CASA PAPEI

(Paginile 8–9)

PROGRAM TV

Săptămîna de la 27. 05. — 2. 06.

(Pagina a 12-a)

POVESTIRE ◎ POVESTIRE

(Pagina a 10-a)

Biblioteca județeană

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

Ordinea în care cele 12 necuvîntătoare au sosit — parcurgînd o adevărată cursă de fond — la Stăpînul lor Absolut, Buddha, a fost prezentată în numărul trecut. În frunte cu șobolanul, ei au primit în acea ordine cinstea de a-și pune pecetea personalității lor pe intervalele lunare ale anului. Iată aceste luni ale anului și corespondențele lor cu lunile zodiacului clasic, astral.

1. LUNA ȘOBOLANULUI : 22 noiembrie — 21 decembrie (Săgetător) ;

2. LUNA BOULUI : 22 decembrie — 20 ianuarie (Capricorn) ;

3. LUNA TIGRULUI : 21 ianuarie — 19 februarie (Vărsător) ;

4. LUNA IEPURELUI : 20 februarie — 20 martie (Pești) ;

5. LUNA DRAGONULUI : 21 martie — 19 aprilie (Berbec) ;

6. LUNA ȘARPELUI : 20 aprilie — 20 mai (Taur) ;

7. LUNA CALULUI : 21 mai — 21 iunie (Gemeni) ;

8. LUNA OII : 22 iunie — 21 iulie (Rac) ;

9. LUNA MAIMUȚEI : 22 iulie — 21 august (Leu) ;

10. LUNA COCOȘULUI : 22 august — 22 septembrie (Fecioara) ;

11. LUNA CÎINELUI : 23 septembrie — 22 octombrie (Balanță) ;

12. LUNA MISTREȚULUI : 23 octombrie — 21 noiembrie (Scorpion).

Corespondențele de mai sus sînt strict calendaristice, deoarece adevăratele semnificații în zodiacul chinezesc sînt cu totul altele. Și anume, continuînd suita de onoruri acordate Șobolanului pentru străduințele lui de a răspunde cel mai prompt Stăpînului Absolut, lui i s-a mai acordat și cinstea de a reprezenta cel mai

CALENDARUL LUNAR

important punct cardinal. Este vorba bineînțeles de Nord, căci după Nord se fac toate orientările navigatorilor, dar și ale exploratorilor terestri. Vom discuta deci în continuare despre

PUNCTELE CARDINALE ALE NECUVÎNTĂTOARELOR ȘI TRIUNGHIURILE ARMONIEI.

Așa cum am mai spus, Buddha își aștepta supușii din regnul animal în mijlocul unui cerc, astfel încît — conform principiului echilibrului în viață — toți să aibă șanse egale de reușită, pentru că trebuia să parcurgă de pe circumferința cercului spre centru o distanță de o rază. Plasarea lor pe acest cerc al competiției loiale se face conform ordinii sosirii, avînd la Nord Șobolanul. În figura de mai jos se poate vedea distribuția celor 12 necuvîntătoare la startul lor spre Buddha. Succesiunea se face de la Șobolan spre Mistreț, în sensul acelor de ceasornic.

Ceea ce este absolut remarcabil în această desfășurare pe puncte cardinale este semnificația prieteniei și înțelegerii dintre necuvîntătoare. Dacă cercul reprezintă o perfectă democrație în ceea ce privește neacordarea de privilegii unuia sau altuia, triunghiul echilateral pe care-l formează trei cîte trei necuvîntătoarele reprezintă amiciția și stabilitatea legăturilor dintre animale. Veți ști astfel cu cine să vă însoțiți în viață, în cine să aveți încredere deplină, de cine să te ferești și să manifești prudență sporită.

Triunghiul 1 este : **Șobolan — Dragon — Maimuță** ; triunghiul 2 este **Bou — Șarpe — Cocoș** ; triunghiul 3 este : **Tigru — Cal — Ciine** ; triunghiul 4 este **Iepure — Oaie — Mistreț**. Armonia și echilibrul vieții sînt perfect oglindite de aceste patru triunghiuri și datorită compensării judicioase a pasivității cu activitatea. Astfel, după temperamentul fiecăruia, **grupa activă este : Șobolan, Tigru, Dragon, Cal, Maimuță și Ciine. Grupa pasivă este : Bou, Iepure, Șarpe, Oaie, Cocoș și Mistreț.** După cum lesne se observă din alcătuirea triunghiurilor armoniei vieții, în două domină activele, iar în celelalte două domină pasivele. Deci, conform înțelepciunii orientalilor — demnă de invidiat — și lunile anului se succed precum talerele unei balanțe : după o lună activă (de exemplu Șobolan) urmează una pasivă (Bou) și așa mai departe. Asta s-ar traduce astfel : munca fizică și munca intelectuală sînt îngemănate perfect și nu există nici o tendință de a exagera într-o direcție sau alta.

(Va urma)

P. I.

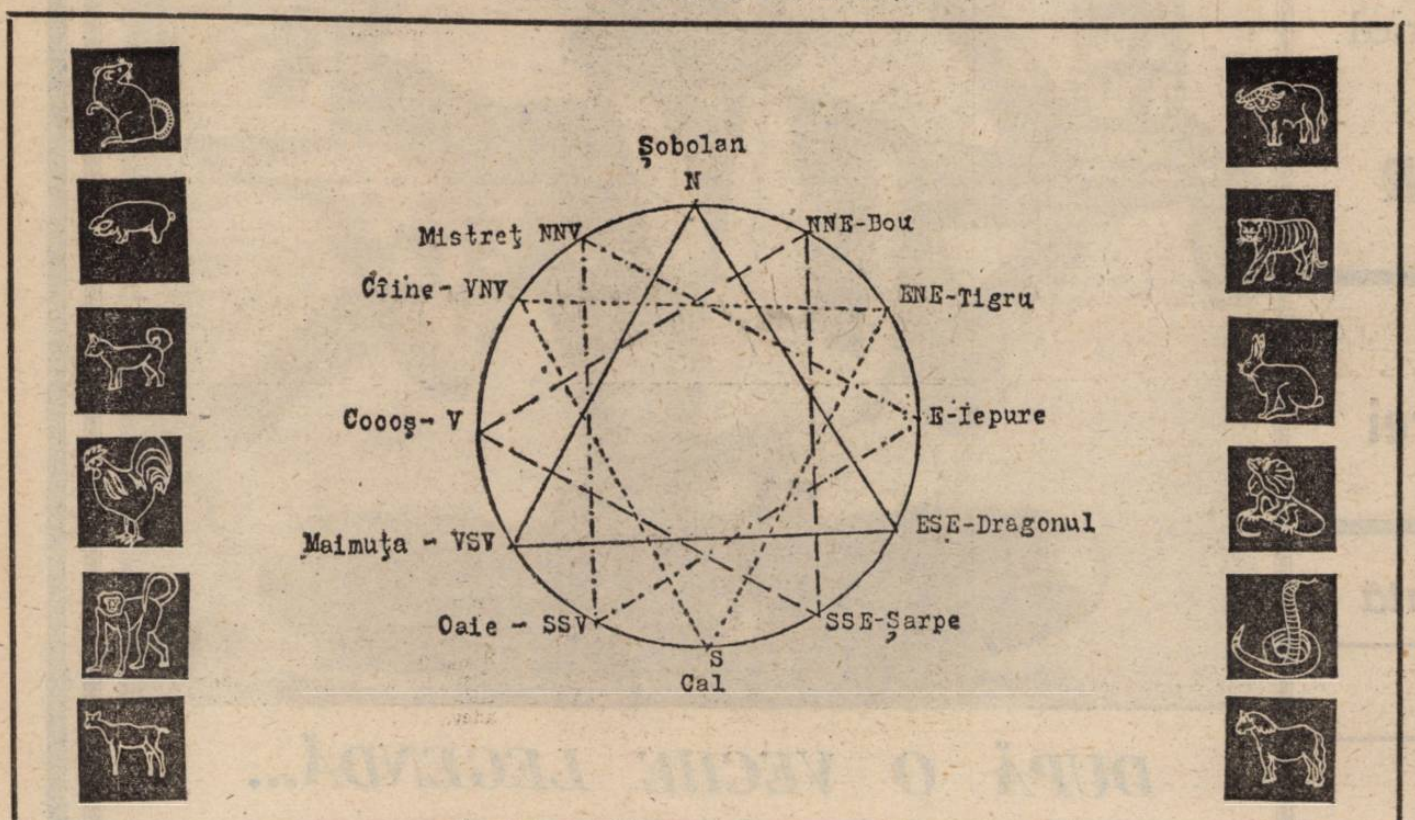

music box

DE TOATE PENTRU TOȚI

„Veniți privighetoarea cîntă și liliacul e-nflorit"... luna mai este pe sfîrșite, vara se apropie (cel puțin calendaristic !) și m-am gîndit să vă invit într-o plimbare peste Atlantic pentru a vedea ce mai este nou în domeniul pop-rock-ului nord american. Una dintre cele mai populare formații ale momentului este R.E.M. care, pînă de curînd era o grupă absolut necunoscută cu toate că avea editate șase albume. Albumul „Out Of Time" apărut de curînd a atras, în sfîrșit, atenția asupra lor, grupa reușind să-și impună stilul, un stil care mie îmi amintește de Eagles și de Smokie în anii lor de glorie. Piesele acestui LP sînt un amalgam al diferitelor stiluri de muzică pop și fac ca acest album să fie, indiscutabil, cel mai bun dintre cele șapte ale grupei, aflîndu-se în acest moment pe locul patru în S.U.A. și vînzîndu-se în peste un milion de exemplare. Am fi tentați să credem că muzica lor este de factură comercială dar nu este așa, succesul vine de la faptul că în compozițiile respective s-au pus multe sentimente și intelect. Se pare că, în sfîrșit, R.E.M. a găsit formula succesului fără a fi nevoie să facă compromisuri în legătură cu muzica lor. Totuși, o schimbare există, în primele șase LP-uri R.E.M. s-a prezentat ca o formație angajată politic, susținătoare a mișcării Greenpeace, în timp ce albumul „Out Of Time" conține doar love songs. Sînt sigur că doriți să aflați ce înseamnă R.E.M. și pentru a nu abuza de răbdarea voastră iată „decodificarea" : Rapid Eyed Movement (adică „Mișcare rapidă a ochilor", referindu-se la acel moment al somnului cînd încep visele). Interesant nume, nu-i așa ? Rețineți-l...

Acum, o surpriză ! Cu cine credeți că m-am întîlnit în studioul de unde se transmite Topul 40 al Statelor Unite ? Cu Shadoe Stevens (sper că nu l-ați și uitat pe Max Monroe ?!). Ce făcea acolo ? Era prezentatorul acestui top pentru S.U.A., Canada și Japonia și, profitînd de o mică pauză, l-am rugat să ofere admiratorilor săi, din România, cîteva date personale despre interpretul lui Max Monroe...

Iată-le : și-a început cariera radiofonică la zece ani în orașul natal, Jamestown, unde și-a făcut un studio propriu dotat cu două pick-up-uri, un casetofon, microfon și o antenă întinsă între acoperișul casei și un copac din curte. Show-ul său rock'n roll a șocat pe fanii radioului de pe o rază de o milă și, firește, emisia a fost oprită... Peste un an o stație locală de radio îi descoperă talentul și îi oferă posibilitatea de a realiza o emisiune muzicală în fiecare simbătă seara, făcîndu-l astfel cel mai tînăr D.J. (Disc Jockey) din lume. Stilul său, farmecul personal și inteligența, combinate cu aspectul său exterior atrăgător (calități pe care o folosește foarte bine !) i-au adus locul întîi între realizatorii celei mai populare emisiuni muzicale din Statele Unite, Top Fourthy. Adevăratul său nume este Terry Instar iar pseudonimul Shadoe înseamnă, în limba indienilor sioux, „Omul urmat de lumină". Poate, cine știe, în curînd îl vom auzi și noi la radio cu salutul de început al emisiunii sale : „Hi everybody ! Aici este Shadoe Stevens care vă invită să explorați galaxia marilor hituri din universul Billboard"...

Să ne întoarcem pe cheiul Dîmboviței deoarece trebuie să vă prezint pe cîștigătorii concursului nostru din luna aprilie. Ei sînt : Popescu Dănuț — București, Filip Gheorghe, — Cisnădie, Daniel Vișan — Giurgiu, Laurențiu Cristea — Constanța și Sorina Badea — București.

Au participat 53 de concurenți și, fapt remarcabil, nici unul nu a avut sub șase răspunsuri exacte din opt posibile !

Două răspunsuri urgente : Dorin Ionescu — Craiova : abia zilele trecute am primit plicul tău. Discurile editate de Al Bano și Romina Pawer sînt următoarele : Prima Notte D'Amore (1982), Sempre (1986), Liberta (1987), Fragile (1988), Fotografia Di Un Momento (1990). Din păcate nu posed discurile respective. Transmite-i din partea mea, multă sănătate surorii tale ! Ela Moldoveanu — Bacău : ai dreptate, melodia „Time Is On Our Side" este interpretată de NKOTB !

Talon de concurs

25 mai 1991

Ultimele două întrebări : în ce an a cucerit Lionel Richie topurile cu melodia „Hello" ? ; care este numele real al lui Steve Wonder ?

HOT NEWS

Singles : Too Late — The Real Milli Vanilli, Always On The Run — Lenny Kravitz, Happy Weekend — Ice MC, Vision Of You — Belinda Carlisle.

MARIAN MINCULESCU

P.S. Nu uitați, trimiteți răspunsurile împreună cu taloanele pînă la data limită de 29 mai !

FLIRT

CANNES

Da, piața mondială a filmului, a fost pînă luni, **Festivalul de la Cannes**, aflat la cea de-a 44-a ediție. Cum spuneam și în numărul trecut, animație mare, fotoreporteri, vedete, producători, regizori, oameni de afaceri, pentru că filmele se fac pentru a fi vîndute și cumpărate ca orice pereche de ciorapi, sigur aici e vorba de artă, dar arta astăzi se face cu bani și pentru bani, așa am înțeles dintr-o discuție pe care Bernard Pivot a avut-o la bordul unui vas, la Cannes, cu cîțiva regizori, producători, artiști și ziariști, emisiune pe care am văzut-o și din care voi încerca să extrag cîteva lucruri interesante și pentru dumneavoastră, stimați cititori. Lăsînd-o la o parte pe Madonna care și-a etalat sutienul cu balene și pîlnii ascuțite de mătase albă, să spunem că senzație a făcut filmul lui **Maurice Pialat**, VAN GOGH. În primul rînd pentru că a fost prezentat în ultima zi, duminică, apoi pentru că montajul s-a terminat în aceeași zi, dimineața, la Festival fiind trimisă o copie de serviciu, cu o bandă sonoră separată. În fine, pentru că a fost o excepție de la regulamentul Festivalului care cere ca filmele să fie depuse **înainte** de începutul festivalului. Senzație a fost și pentru că **Van Gogh** s-a și vîndut în 8 țări, înainte de a fi terminat, cum ar veni. Actorul principal, **Jacques Dutronc** nu seamănă cu Van Gogh, dar producătorul filmului **Daniel Toscan de Plantier** prezent la emisiunea lui Pivot spunea, în premieră, că e vorba despre un film de dragoste, despre durerea pricinuită de lipsa acesteia, iar pictura este expresia acestei dureri.

FILMUL MONDIAL SE AFLĂ PE „TITANIC" ?

La festival a fost prezent și **Krysztof Kieslowski**, autorul **Decalogului** pe care îl vedem și noi la televizor. El a filmat în Franța prima coproducție franco-poloneză, cu două actrițe franceze și un actor-producător **Nanni Moretti**. Scenariul a fost scris împreună cu **K. Piesiewicz**, complicele tuturor filmelor lui. Părerile jurnaliștilor despre filmele văzute nu sînt foarte entuziaste, **Molly Haskell**, o ziaristă americancă, prezentă la întîlnirea cu Bernard Pivot, fiind de părere că au fost proiectate filme bune, dar nici o capodoperă. **Jean-François le Petit**, producător cunoscut, 15 filme, vorbind despre filmul actual în general și cel francez, în special, spunea că toți sînt pe vasul Titanic. E drept, italienii sînt în cală, francezii pe punte, dar să nu uităm, sînt pe Titanic... Cu toate acestea filmul devine tot mai mult un obiect de investiție, o investiție pe termen lung. E, totuși, artă. Bernard Pivot, autorul emisiunii **„Ciorbă de cultură"** făcea o observație interesantă. Eroii filmelor prezentate la Festival, sînt în majoritate creatori, artiști : scriitori, pictori, muzicieni, cineaști etc. E o tendință oare de a se trece de la personajul anonim, cu calitățile sale, la personajul dăruit cu talent, creatorul de artă ?

FLASH

În continuare, alte cîteva scurte informații : Marele nostru actor, marele șef de trib indian din **Zbor deasupra cuibului de cuci**, e vorba fără îndoială de **Florin Piersic** a plecat miercuri la Tel Aviv pentru o serie de spectacole prilejuite de ziua de naștere a lui Gică Petrescu, dar știrea bombă e alta : **Florin Piersic** va pleca în curînd la Hollywood, unde are contract pentru a juca într-un film american. El devine, astfel, primul actor român care va juca în America. Noi așteptăm cu nerăbdare să-l mai vedem la televiziunea română pentru a ne delecta și a ne descreți frunțile noastre obosite cu aerul lui tonic, cu personalitatea sa plină de forță și talent.

Și pentru că tot sîntem în lumea artiștilor (nu degeaba la Cannes...) să amintim că **Charles Trenet**, cel care cînta așa de plăcut melodia „La Mer", s-a întors în orașul său **Narbonne** pentru a mai cînta, dar și pentru a da numele unei străzi Rue Charles Trenet. Frumos, nu ?

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI. Palmaresul de la Cannes. Ați văzut, în întregime, spectacolul decernării premiilor la televiziunea română. **„Van Gogh"** nu a primit nimic, francezii sînt supărați, noroc că actrița **Iréne Jacob**, o actriță mai puțin cunoscută, dar foarte îndrăgită la Cannes, a cîștigat premiul de interpretare feminină, pentru dublul rol pe care l-a jucat în filmul **„Dubla viață a Veronicăi"**, filmul lui **Kieslowski** de care aminteam mai sus. Revelația a constituit-o, însă, filmul **„Barton Fink"** care a cîștigat **Palmierul de Aur** (în unanimitate), dar și alte două premii, unul pentru regie (John și Ethel Cohen) și pentru cea mai bună interpretare masculină **(John Turturro**, care a mai jucat și în filmul **Jungle Fever**, și el prezent în competiție). S-a întîmplat și ceva neobișnuit la Cannes, anul acesta, același film a cîștigat premiul de regie și „Palme d'or". Marele premiu al juriului a fost acordat filmului francez, **„Frumoasa certăreață"**, în care e vorba de raporturile dintre un pictor și modelul său, un film de 3 ore și jumătate. Dacă n-a fost Van Gogh...

Rubrică realizată de
GEORGE CUȘNARENCU

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI

CUM FUNCȚIONEAZĂ CREIERUL UMAN?

Încă nu am ajuns astăzi la o cunoaștere cît de cît completă a modului cum funcționează zecile sau chiar sutele de miliarde de neuroni — minusculele celule care compun creierul uman.

Desigur, am realizat progrese remarcabile, începînd cu experiențele marelui medic și biolog spaniol Santiago Ramon y Cajal, care în anul 1906 primea premiul Nobel tocmai pentru cercetările sale asupra funcționării sistemului nervos. Mari oameni de știință, cum este un alt laureat Nobel, britanicul John Eccles au dovedit existența unui complex sistem de comunicare de natură electrochimică, și nu doar electrică. Mesagerii se numesc neurotransmițători și pînă în prezent au fost identificați peste 40, printre care unii ne sînt deja cunoscuți : norepinefrina, acetilcolina, dopamina, serotonina... Neurologii identifică pas cu pas rolul pe care îl joacă aceste substanțe în mecanismele cerebrale și în tulburările care afectează funcționarea acestui miraculos mecanism de gîndire care este creierul omului. Am reușit chiar să cunoaștem elementele constitutive ale creierului. Dar pînă la a înțelege cum funcționează întregul anasmblu... se pare că ne mai rămîn multe de făcut.

Multe speranțe ne punem de aceea și în deceniul ce se va încheia în anul 2000 și care în Statele Unite a fost declarat „deceniul creierului". Sub însuși patronajul Președintelui Bush se va desfășura o intensă activitate de cercetare care urmărește ca toate științele implicate în studiul materiei noastre cenușii — genetica, psihologia, neurologia, biologia moleculară etc. — să concure la înțelegerea nu doar a funcționării normale a creierului, ci și a unor maladii cum ar fi boala lui Alzheimer și cea a lui Parkinson sau a unor grave tulburări psihice printre care schizofrenia, psihozele, depresiunile psihice nevrozele, adevărate infirmități în care pare a fi implicată o extraordinară diversitate de factori externi.

Chiar și la procesele mentale cele mai simple contribuie o multitudine de zone cerebrale. Și atunci ne putem întreba : vom fi oare vreodată capabili să exprimăm în termeni biochimici pornirile noastre, sau sentimentele, instinctele, dorințele noastre, ca să nu mai vorbim de acele obscure comportări interioare de care s-au ocupat părinții psihologiei moderne, printre care Freud, Jung, Skinner sau Watson ?

În propriul lor domeniu de activitate, matematicienii au ajuns să-și pună întrebarea dacă nu cumva în interiorul unui sistem închis de concepte ar putea exista afirmații despre care nu putem spune cu precizie nici că sînt adevărate, nici că sînt false. Iar răspunsul pe care l-a dat un mare matematician și gînditor, Kurt Gödel, este afirmativ : există probleme ale unui sistem care rămîn indecise. Cu alte cuvinte putem extinde și în lumea reală asemenea constatări și

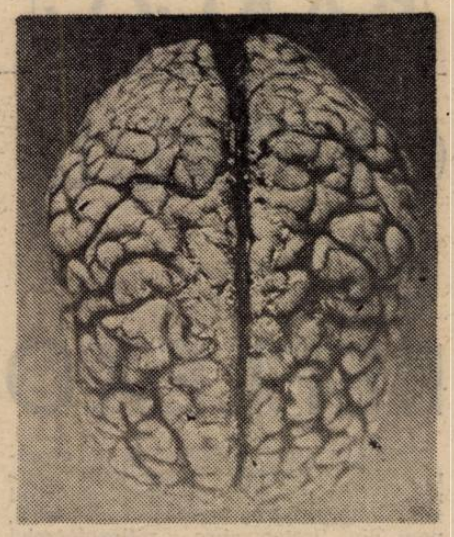

ne întrebăm : poate un sistem să se cunoască pe sine însuși ?

De unde și întrebarea — cu adevărat tulburătoare — căreia va trebui, într-un fel sau altul să-i răspundem : va putea creierul omenesc să-și înțeleagă propria sa funcționare ?

MIHAELA DOROBANȚU

enciclopedie

A EXISTAT „MAREA EXPLOZIE" ?

Biografia neromanțată a Universului

Cum au apărut Pămîntul, Soarele, Universul ? Aceste întrebări continuă să-i frămînte pe oamenii de știință de pretutindeni, care încearcă a „coborî" și mai mult în adîncul vremurilor extrem de îndepărtate ale începuturilor, pentru a putea avea o imagine reală a Universului.

PRIMELE TREI MINUTE ALE UNIVERSULUI

„Dorința de a urmări istoria Cosmosului pînă la începuturile sale este de-a dreptul irezistibilă", afirma cu ani în urmă astrofizicianul Steve Weinberg, prof. la Universitatea Harvard. În cartea sa de popularizare despre cea mai importantă epocă a Universului — „Primele trei minute" — Weinberg a încercat să descrie cu exactitate, prin prisma cunoștințelor dobîndite de către omenire, cele dintîi clipe, fabuloase desigur, ale genezei. Chiar și el a fost tentat să afirme că a resimțit, la descrierea, secundă cu secundă, a actului de creație ce pare a fi avut loc, în urmă cu 15 miliarde de ani, „o umbră de neverosimil, scriind despre aceste trei minute primordiale ca și cum am ști, într-adevăr, despre ce vorbim".

Ținîndu-se seama de modelul standard al cosmologilor, Universul a apărut cu circa 15 miliarde de ani în urmă, grație așa-numitei explozii primare. Radiațiile puternice rezultate ar fi trebuit, opinau oamenii de știință, în speță, astrofizicienii de la Lawrence Berkeley Laboratory din California, să parvină și să poată fi receptate în prezent, uniform și din toate direcțiile spațiilor, ca o slabă „radiație cosmică de fundal", în zona de frecvență a microundelor. Astrofizicienii americani, preocupați de cercetarea semnalelor ce ne pot furniza informații despre apariția Universului, știau, din experimente mai vechi, că „relicvele" îndepărtatei explozii primare pot ajunge anevoios la suprafața solului. Care ar fi cauza? Stratul atmosferic al Pămîntului ecranează puternic radiația de microunde. Pentru a înlătura acest impediment, astrofizicienii George Smoot, Richard Muller și Marc Gorenstein erau nevoiți să recurgă la servicile unui avion care să poată zbura timp îndelungat și uniform la înălțimea de 20 km. Singurul aparat de zbor în stare să răspundă acestor cerințe era faimosul U-2, destinat spionajului aerian, de la mari înălțimi. Măsurătorile efectuate în zona de frecvență a microundelor de către aparatura instalată la bordul

unui avion „U-2" aveau să-i mulțumească pe astrofizicieni.

S-a apreciat că întrucît ultimele semnale ale exploziei primare au fost uniforme, ele ar trebui să fi fost absolut uniforme și în momentul producerii lor. Ce concluzie ar rezulta din această constatare ? Că Universul s-a extins pornindu-se de la o explozie primară uimitor de uniformă, asemănătoare plesnirii unui balon umflat, dar nu datorită unei explozii violente, neordonate, ca aceea a unei bombe. Și George Smoot avea să opineze : „Pocnetul primar pare să fi fost orchestrat cu grijă". Cercetarea spațiului extraterestru a luat amploare, recurgîndu-se la sateliți sofisticați și superspecializați, chiar la roboți astronomici. HEAO-1, cel mai mare satelit fără oameni la bord lansat de americani pînă în 1978, profilat pe colectarea semnalelor din Cosmos, avea să înregistreze, spre surprinderea oamenilor de știință, raze Röentgen de înaltă energie. Care ar fi proveniența lor ? Ar fi unde de raze emise, probabil, de nori literalmente „universali" și compuși din gaze fierbinți. S-au făcut nenumărate analize, în baza cărora s-a avansat ipoteza că „aceste mase de gaze, necunoscute pînă în acel moment, ar putea conține mai multă materie decît toate stelele din miliardele de sisteme galactice ale Universului luate la un loc". Astrofizicianul șef de la NASA, Richard C. Henry, avea să sublinieze : Dacă așa stau lucrurile atunci abia HEAO-1 este cel care a descoperit cu adevărat Universul".

Arhitectura viitorului. Generația ascensoarelor inteligente

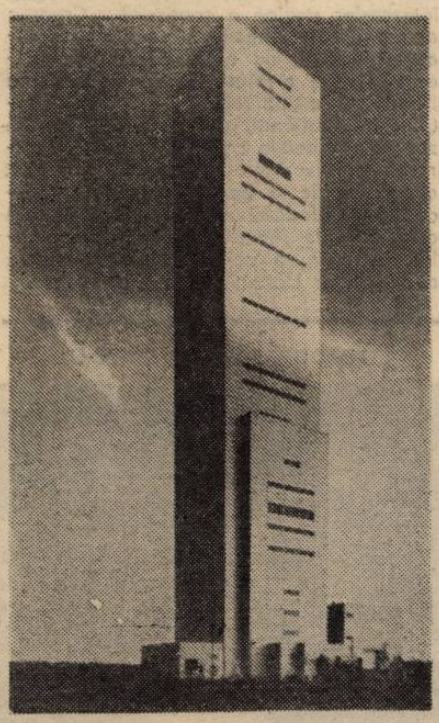

Un turn de 28 m înălțime, situat la Bristol, servește pentru testarea ascensoarelor realizate de Otis.

Empire State Building, inaugurat la 1 mai 1931 a fost mult timp cea mai înaltă construcție din lume, avînd 381 m și 102 etaje. Acum există numeroși zgîrie-nori foarte înalți, iar Sears Tower din Chicago, cu 110 etaje și 443 m a reușit să o întreacă. Bineînțeles că asemenea clădiri n-ar putea deveni funcționale fără ascensor corespunzător. Aproape fără excepție, cînd se vorbește de performanțe în domeniul ascensoarelor, se aduce în discuție numele Otis. Este numele inventatorului și al firmei care de-a lungul timpului și-a făcut un merit din a-l perfecționa. Dar să ne amintim puțin de trecut : în 1852, Elish Graves Otis punea la punct cabina liftului, echipată cu o frînă pentru siguranță — parașuta. La 23 mai 1857, la New York, inaugura primul „aparat" de folosință publică, destinat să urce cele cinci etaje ale magazinului Haughtown. Aparatul funcționa în totalitate pe principii mecanice. Ridicătorul hidraulic avea să fie inventat în Franța de Leon Edoux, care a „inventat" și numele de ascensor. El a prezentat aparatul său la expoziția de la Paris din 1867. Viteza acestuia era deja de 20 de ori mai mare decît a modelului mecanic american, dar lungimea sistemului cilindru-piston îi limita înălțimea pînă la care putea să urce. Recordul de 160 m a fost obținut abia în 1889, cu ascensorul folosit la Tour Eiffel. Dar, cu doi ani înainte, Siemens prezentase la expoziția de la Manhaim primul aparat cu motor electric. El urca 22 m în 11 secunde, fapt care încîntase vizitatorii expoziției. Tehnica folosită de această dată a evoluat rapid : în 1908, la New York un ascensor electric atingea deja înălțimea de 200 m.

Ce viteză prind azi ascensoarele ? Cele mai rapide se află la New York (World Trade Center) sau la Tokio (Sunshine Building) care ating 10 m/secundă, în timp ce ascensoarele cu care sîntem noi obișnuiți înregistrează abia 1 m/secundă. Totuși, esențial nu este ca liftul să urce sau să coboare foarte repede (accelerările și încetinirile succesive influențînd negativ confortul călătorilor), important este timpul global de servire pe care îl realizează. Adică, receptarea mai promptă a comenzilor, optimizarea timpului de așteptare la nivelul diferitelor etaje, coordonarea mai multor baterii de ascensoare...

În prezent, „Otis" e pe cale de a lansa o nouă gamă de ascensoare „inteligente" —

● Orașele cresc în altitudine — prin înălțimea construcțiilor lor — iar ascensoarele trebuie să le urmeze. ● E necesar pentru societatea modernă să conceapă deci ascensoare din ce în ce mai ... inteligente.

Elevonic 411. În Europa, primele în curs de instalare sînt la Copenhaga, la Köln și, în curînd la Paris. Pilotarea acestor aparate se face pe baza unei rețele de microprocesoare care administrează mai multe cabine înzestrate cu diferite sisteme expert. „Otis" propune, de asemenea, o inovație la nivelul motorului, care va folosi curent alternativ, cu tensiune și frecvență variabile. Acest lucru va optimiza momentele de accelerare și încetinire și, mai ales, va realiza o economie de 40% a consumului de energie electrică.

Pentru fiecare apel-palier primit — precizează revista „Science et Technologie" —, ascensorul calculează timpul de răspuns minimal și, grație rețelei la care este conectat, are în vedere activitatea întregului grup de cabine, apelurile memorizate, sarcina transportată etc. Rezultă o reducere a timpului de serviciu cu 50%.

Interesant este că noul tip de ascensor creat de Otis va putea, pe baza unui sistem expert, să anticipeze traseul cabinelor, apelurile care se fac la diferite etaje în orele de vîrf. Pentru aceasta s-a utilizat un ordinator special de tipul IBM-PC-AT și un sistem expert capabil să colecteze toate datele privitoare la trafic, pe care le memorizează și le gestionează timp de 70 de zile. Sistemul „învață" astfel (și își îmbogățește zilnic cunoștințele) specificul traficului, în funcție de ore. În final, el va fi în măsură să anticipeze comenzile și deci să trimită ascensorul la etajul unde de obicei este nevoie, la un anumit moment.

Desigur, nu putea fi neglijat nici aspectul privind securitatea acordată celor ce folosesc asemenea ascensoare. Filmul „Turnul infernal" a sensibilizat marele public francez în legătură cu rolul strategic al diverselor instalații în caz de catastrofă. Dar, defecțiunile și mai ales accidentele sînt considerate în prezent quasi-inexistente, grație sistemelor de tele-supraveghere și programelor de autodiagnostic cu care sînt prevăzute ascensoarele, la nivelul tabloului electronic de comandă. Cu ani în urmă, la Bristol, Otis a construit în mod special un turn de 28 de metri pentru a pune la punct și a testa aparatele.

Persoanele malițioase consideră că într-o bună zi aceste ascensoare „superinteligente" vor putea recunoaște salariații care de obicei întîrzie sau își vor saluta clienții cu morga împrumutată de la vechii liftieri din Empire State Building.

AURORA POPESCU

Biblioteca județeană MUREȘ

ipoteze

CUPRUL ȘI REFLEXOTERAPIA

Fără nici o aluzie deliberată la evenimentele sub impresia cărora scriu aceste rînduri (apariția unor bancnote românești noi, „lung prilej de vorbe și de ipoteze"), unul din tratamentele reflexoterapiei mi-a atras în mod deosebit atenția. Revista „Science News" semnala recent o gîlceavă autentică între goana mondială spre o producție cît mai mare de cupru (și recuperare) — metal deficitar, foarte scump și extrem de util — și utilizarea pe scară largă a monedelor (plăcuțelor) din același metal pentru autovindecare, în multe zone din China. Metoda se numește simplu **cuproterapia** și face parte din clasa **reflexoterapiei** (la care mai participă acupunctura, presopunctura și masajul).

Preluînd — într-un spirit ludic ce caracterizează poporul nostru, umorul fiind o formă de rezistență — ideea aceasta din înțelepciunea celebră a orientalilor, am putea afirma la rîndul nostru, vrăjiți de tainele medicinii paralele, că dacă tot nu poți face mare lucru cu banii, măcar să-ți alini reumatismul sau bronșita cu ei. Cum ?

Tradiția chineză acordă plăcuțelor (evităm a spune monedelor) de cupru o putere terapeutică și analgezică excepțională. Este mai simplu și mai la îndemîna oricui să se aplice o astfel de plăcuță (de 3—4 cm diametru, găurită la mijloc) pe locul dureros sau la una din intersecțiile cele mai apropiate ale căilor biologic active ale corpului, pentru a scăpa în 3—20 zile de angine pectorale, sinuzite, pneumonii, astm bronșic, inflamații, edeme, ulcere stomacale etc., etc. Practic, cuprul mai întîi se revigorează prin înroșire la foc și răcire bruscă (călire), sau prin fierbere în apă cu sare. Pe locul știut se fixează cu ajutorul unei fețe (leucoplast). În funcție de gravitatea afecțiunii, se ține pansamentul de la 3 zile la 3 săptămîni. O dată pe zi plăcuța se scoate și locul respectiv este bine spălat, pentru a se evita iritările unei epiderme mai sensibile.

Ce se întîmplă, științific vorbind ? Explicații categorice nu există. Totuși, se știe că între cîmpul magnetic al pămîntului (așa-zisele forțe telurice), cîmpul magnetic al corpului uman și cîmpul magnetic al bucății de cupru se naște o comunicare benefică — mai ales dacă locul aplicării este un punct biologic foarte activ. Calitatea de foarte bun conducător de electricitate și căldură a cuprului se armonizează perfect cu bioelectricitatea omului. Circulația sîngelui se îmbunătățește și există și ipoteza (oarecum o certitudine) că deficitul de ioni de cupru din organele sau țesuturile afectate este astfel compensat. Cercetători europeni au folosit cu succes procedeul și pentru afecțiuni ale glandei mamare — redescoperind probabil foarte vechi cunoștințe ale chinezoaicelor.

De ce nu avem monede din cupru ? E sigur că metaloterapia nu stă nici un moment în atenția guvernatorilor băncilor naționale, dar în clinici cu medici receptivi la medicina paralelă se folosesc plăcuțe confecționate special și individualizate de la caz la caz. Diagnosticul trebuie să fie foarte exact, căci dimensiunea plăcuței și a găurii ei centrale sînt strîns legate de afecțiune și durata aplicării pansamentului. Cine practică individual cuproterapia, trebuie să știe că dacă locul aplicării plăcuței nu-și schimbă culoarea, cîmpurile magnetice nu s-au armonizat și tratamentul nu e eficient. Și încă ceva : cei care mai au prin casă monede din aur sau argint să știe că și aceste metale fac o bună comunicare a forțelor telurice cu biocîmpul uman. Astfel, între trezoreria unei țări și sănătatea individului există o „gîlceavă" permanentă. Și totuși...

PAUL IOAN

Popasuri în jurul lumii

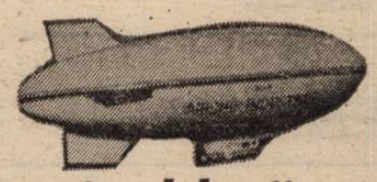

■ **RACHETA CU PROPULSIE NUCLEARĂ !** Pentagonul studiază în prezent posibilitatea realizării unei astfel de rachete, capabilă să transporte în spațiu sarcini importante sau sateliți, anunță „Washington Post". Propulsarea unei rachete în spațiu grație forței atomului este o idee care i-a preocupat pe cercetătorii angajați în cadrul Inițiativei de Apărare Strategică, program cunoscut și sub denumirea „Războiul stelelor", destinat elaborării unui sistem eficient de apărare spațială.

■ **AL PATRULEA BUGET MILITAR AL LUMII.** Locul îi revine Franței, al treilea furnizor mondial de armament cu cheltuieli de circa 200 miliarde franci anual. Ea realizează sub 10 la sută din volumul lucrărilor ce se fac, anual, pe piața internațională. Numărul profesioniștilor din Franța în domeniul apărării se cifrează la 750 000, din care 270 000 lucrează în industrie.

■ **AMERICA A CÎȘTIGAT RĂZBOIUL ÎN GOLF.** Va fi în măsură să dobîndească și pacea ? Răspunsul nu va fi ușor. Generalul Calvin Waller, comandant șef adjunct al operațiunii „Furtună în deșert", a ținut să opineze într-un interviu televizat : „Nu cred că am pierdut pacea, nici că vom ajunge să o pierdem".

■ **PROBLEME GREU DE SURMONTAT.** Siria, Arabia Saudită și Iranul posedă rachete cu rază medie de acțiune (ca de altfel și Israelul, fără a se ști cu certitudine dacă deține și arme nucleare). În lipsa unei reglementări globale, al cărei nod gordian îl reprezintă conflictul israeliano-palestinian, nu va fi posibil nici un progres pe calea dezarmării generale în Orientul Mijlociu.

■ **ESTIMĂRILE LIPSESC.** Serviciile secrete occidentale nu au încă o idee precisă cu privire la arsenalul militar de care dispune Irakul după război. Nu se știe cîte rachete, obuze și bombe se află stocate în antrepozitele subterane. Redresarea și relansarea economică și militară a Irakului depinde de extragerea unor cantități sporite de petrol, precum și de fermitatea embargoului Occidentului, dar și al celorlalte state în livrarea de armament Bagdadului.

■ **AI NIMĂNUI.** În Tratatul de pace de la Sèvres, din 1920, kurzilor li s-a promis un stat al lor. Trei ani mai tîrziu, în Tatatul de la Lausanne, guvernul britanic „uita" această promisiune ; ea nici măcar nu a mai fost menționată. Și jocul intereselor străine a continuat. Crearea de zone de densitate, ceea ce se încearcă astăzi, nu oferă protecție suficientă. Pentru a ajuta refugiații kurzi a trebuit să se țină seama de rigorile dreptului internațional, deoarece crearea de zone de protecție constituie o violare formală a suveranității irakiene. Potrivit convenției de la Geneva este necesar acordul Bagdadului pentru realizarea de coridoare de securitate. Drepturile omului sînt singura posibilitate de manevră a Națiunilor Unite în favoarea kurzilor.

GESTURI DE NEUITAT

— Știm, domnule director Ion Stoica, că acțiunea de refacere a BCU— București a trezit un larg ecou internațional. Sînt elemente noi la care vreți să vă referiți ?

— După Revoluția din decembrie, cînd împrejurări tragice au distrus colecția neprețuită a BCU-Bucureștl, mulți prieteni ai culturii române de pretutindeni au participat cu generozitate și dăruire la sprijinirea refacerii acestei instituții simbol. Publicul cititor a fost informat despre modul în care obștea internațională și-a exprimat fraternitatea cu cauza românească prin intermediul permanentei minuni a cărților, aceste purtătoare de cunoaștere și de suflet, care leagă între ele veacuri și generații. De data aceasta vreau să pun în lumină o contribuție de excepție venită din Olanda, care este, cum se știe, nu numai țara lalelelor, nu numai țara pămînturilor smulse mării, ci și țara unor cărturari și artiști prin care spiritualitatea lumii s-a ridicat pe trepte de sublim. Încă din primăvara trecută, la Universitatea din Amsterdam s-a constituit un Comitet de sprijin extrem de activ în jurul căruia s-au strîns treptat multe forțe culturale, de la oficialități pînă la colecționari particulari. Cîteva nume sînt de amintit : Norbert den Berg, Ars G. Valk, J.A. Brosse, Sorin Alexandrescu, Max Schumacher.

— Ați amintit și faptul că unele persoane particulare s-au alăturat acestei acțiuni de sprijin. Dacă doriți să vă referiți anume la cineva ?

— Încă de la început s-a alăturat acestui grup de inițiativă dl. J.R. Ritman, un industrias cunoscut în Olanda nu doar pentru dinamismul întreprinderilor sale, ci și pentru pasiunea pentru cultură, pe care o întreține și o subvenționează cu generozitate. Dl. Ritman este creatorul unei instituții culturale de excepție : Biblioteca Philosophica Hermetica (BTH), la a cărei dezvoltare contribuie nu doar

Interviu cu dl. dr.
ION STOICA,

directorul Bibliotecii Centrale Universitare — București

cu mijloace financiare, ci și cu o competență cîștigată în timp, care l-a impus în lumea culturală a țării. Dl. Ritman a adunat lucrări de o valoare excepțională de la manuscrise pînă la rarități ale tiparului internațional, lucrări peste care parcă n-a trecut timpul, lucrări conservate în condiții de o mare exigență în acord cu tot ceea ce știința conservării documentelor, a reușit să obțină. Deschisă studiului specialiștilor BPH beneficiază de instalații ultramoderne de evidență și reflectare, trezind interesul specialiștilor din toată lumea.

— Dar, care este de fapt legătura cu BCU-București ?

— Am amintit aceste cîteva detalii pentru că dl. Ritman a reacționat cu extremă generozitate la tragedia BCU-București, oferind o mare sumă de bani pentru refacerea colecției universitare bucureștene. De curînd a deschis și seria unor donații de lucrări valoroase pe care intenționează să le transfere la București. Un prim lot de patru volume este reprezentativ pentru intențiile donatorului : A. Bocchi : Symbolicarum quaestionum. Bologna, 1574. Christianus Theophilus : y dias mystica. (Erfurt) 1620 : M. Maier : Secretioris naturae secretorum scrutinum chimicum. Frankfurt, 1687 : J.G. Gichtel : Eine kurtze Eröffnung und Anweisung du dreyen Principien. S.l., 1736. Dl. Ritman, a cărui soție îi împărtășește pasiunea pentru cultură, participînd la selecția valorilor pe care le achiziționează și a cărui fiică lucrează ca bibliotecar la BPH, mi-a declarat că obiectivul refacerii BCU-București rămîne de acum înainte și propriul său obiectiv. Am înregistrat cu o imensă bucurie declarația domniei sale, că în efortul nostru de a reconstitui colecțiile pierdute, putem conta de acum înainte pe contribuția de suflet și pe mijloacele pe care domnia sa înțelege să le pună în operă, astfel încît marea Bibliotecă Universitară din București să redevină tezaurul de valori care a făcut mîndria capitalei României și a cărei cercetare a rodit în lucrările atîtor mari figuri ale culturii române. Ce poate fi mai frumos, mai înălțător decît să găsești calea de a transgresa formele valorii, de a lega cu fire trainice pasiunile umane pînă la treptele de sublim ale culturii ? Dl. J.R. Ritman a știut să o facă atît în perimetrul cultural olandez, cît și iată, în acțiunea de europenizare prin cultură, a tuturor celor care trăiesc în perimetrul bătrînului continent. Noi, cei care lucrăm la refacerea BCU-București nu-i putem fi decît recunoscători.

MANUELA SPĂTARU

FOTOGRAFII DE LA CITITORI

Ce mai am de făcut ?

MĂTRESCU ALEXANDRU MIHAI
Constanța

Aventuri pe tărîmul cunoașterii oculte

PAUWELS & BERGIER
THE MORNING OF THE MAGICIANS

DIMINEAȚA MAGICIENILOR

Să mai fi existat o eră atomică ? Evoluează umanitatea către o formă de superumanitate ? Va fi oare „societatea secretă" o formulă a guvernelor viitoare? Vom putea redescoperi secretele alchimiștilor ? ; și, să fie toate acestea doar întrebări ale unei imaginații febrile ? Nu și pentru autorii cărții pe care vrem s-o înfățișăm cititorului nostru, cei doi — Pouwels și Bergier — care au „trăit" timp de 6 ani, prospectînd prin acest ciudat teritoriu cuprins între frontierele rațional științifice ale înțelepciunii. Pentru ei, aceste întrebări sînt vitale și încă, multe altele și mai... destabilizatoare, ca să folosim un termen „up-to-date".

Dimineața magicienilor este un inegalabil compendiu — vîndut într-un milion de exemplare — de istorii adevărate și tulburi, o introducere palpitantă în „labirintul" științelor oculte.

Puntea între era muschetelor și cea a rachetelor, încă nu s-a construit dar, s-a imaginat mult în acest sens. Iar obiectul cărții de față este tocmai de a face lumea să se gîndească în mod specific la acest lucru : cartea aceasta este concepută ca un briceag de campanie : oricare parte este folositoare chiar dacă nu ne trebuie restul obiectului. Și, în final, este o plăcută odihnă pentru starea de trezie a intelectualului, a intelectualului grăbit, împins de la spate de mașinăriile care-i înlocuiesc pe rînd văzul, auzul, gîndirea, imaginația.

În 1875, directorul Centrului american de Inventică își semna demisia din funcție : „ce sens are să mai continuăm — spunea el — n-a mai rămas nimic de inventat" ! Doisprezece ani mai tîrziu în 1887 marele chimist **Marcelin Berthelot** scria : „De-acum înainte nu mai există mistere cu privire la Univers". Extraordinar. De dragul unei imagini cît de cît coerente asupra lumii, știința clarificase totul ; **perfecțiunea prin omisiune.** În ciuda lui Berthelot însă, pentru care materia era o însiruire de elemente primare, acestea, elementele, de capul lor, continuau, în „necunoștință de cauză" să se transmuteze ca rezultat al radioactivității naturale. În 1852 fenomenul a fost descris de **Reichenbach** care însă, a fost repede repudiat. La fel și cei care înainte de 1870, studiau o a patra stare a materiei, observată în gaze. Ar fi cîte ceva de psihoanalizat în gîndirea secolului și nouăsprezecelea !

Un neamț, pe numele său **Zeppelin**, venind de pe front, încerca să trezească interesul industriașilor spre ce urma să fie balonul dirijabil : nefericitul ! Nu știa că dirijabilele se înscriau pe lista celor 3 tabu-uri ale Academiei franceze de știință, alături de înscrierea cercului într-un pătrat și tunelul pe sub Canal.

Alt neamț, **Herman Gaswindt** a avut o altă idee dezastruoasă, anume, de a construi mașini de zburat mai grele ca aerul, propulsate de rachete. Ministerul de război a replicat întrebîndu-se cu exasperare cînd se va termina odată cu aceste „prevestiri rele" !

Nici rușii nu s-au lăsat mai prejos în a-și „înfringe" propriii lor inventatori : **Kibalcichich** a fost unul dintre „beneficiari". A beneficiat deasemeni și de un pluton de execuție : e adevărat, în același timp, că științei sale i s-a datorat și fabricarea bombei care l-a făcut bucățele pe împăratul **Alexandru II.**

Cu profesorul **Langley** de la Institutul Smithsonian — cel care propunea ca mașinile zburătoare să fie propulsate de proaspăt inventatele motoare cu combustie internă — soarta a fost mai blîndă : el a fost doar dezonorat, ruinat și dat afară din Institut ! Profesorul Simon Newcomb dovedise doar matematic, că mașinile de zburat mai grele ca aerul sînt o imposibilitate. Cu cîteva zile înainte de moartea lui Langley, un școlar venea de la cursuri plîngînd, după ce colegii lui îl luaseră în rîs cînd le arătase un desen al lui Langley trimis de acesta tatălui său, desen ce reprezenta un... avion. Profesorul îl întrebase cum poate fi tatăl său atît de **prost** încît să creadă în astfel de baliverne. Numele „prostului" era... **H. G. Wells.**

Traducere și adaptare
AUGUSTIN FRĂȚILĂ

Fenomenologia relaxării

Continuîndu-ne convorbirile despre meditație, domnul SORIN BĂLAN revine acum la o definire și o explicare mai exactă a condițiilor preliminare, abordînd noi elemente importante ale fenomenologiei relaxării. Cei care sînt practicieni, ne spune dumnealui, vor vedea că aprofundările și nuanțările, noile amănunte vor fi ușor integrate și nu vor amenința simplitatea acestui gest și dorința de a oferi amănunte de maximă accesibilitate, o metodă cadru de largă respirație, ce va putea fi introdusă în rutina de zi cu zi.

— Să trecem deci la „gest" !

— Să ne retragem deci pentru 15 minute într-o cameră liniștită, semiobscură (lumina prea puternică poate inhiba ritmul alfa), izolați pe cît este posibil de stimuli sonori prea mari ca radio, tv, telefon. Deci o atmosferă relativ neutră din punctul de vedere al stimulilor sonori, vizuali, termici, olfactivi etc.

Îmbrăcămintea e bine să fie comodă și călduroasă iar momentul ales este bine să nu fie cel imediat următor unei mese sau dacă e așa, să fie o masă ușoară. Puteți apoi să masați ușor și rapid mîinile, fața, ochii, urechile, tălpile, toate acestea sînt zone reflexogene care vor transmite mici valuri de activare în întreg organismul. Rotiți de cîteva ori capul pentru a detensiona gîtul, unul din marile noduri tensionale ale organismului. Cîteva respirații profunde, abdominale vor activa și degaja plexul, polul anxietății, reamintindu-ne de centrul ființei, centru la care vom reveni mereu în meditație în încercarea de a urmări dinamica respirației.

● Relaxarea va fi de asemenea mult ușurată dacă o vom face după un duș. Un duș este el însuși aproape o meditație pe suport corporal, el ne ajută să conștientizăm global corpul, dîndu-ne o percepție integrală a acestuia, neutralizînd tensiunile, descărcînd încărcătura electrostatică a corpului, activînd harta punctelor magnetice — ferestre ale organismului spre Univers.

● Un efect apropiat asupra conștiinței limitei — conștiința limitei este depășirea limitei — îl poate avea o parcurgere rapidă a acesteia înainte de începerea meditației : parcurgeți cu mîinile fața, capul, gîtul, brațele, pieptul, spatele, picioarele ca și cum ați vrea să ștergeți de pe suprafața pielii și a hainelor niște imaginare picături de apă. Desigur, ochii sînt închiși și conștientizăm corpul. În meditație acest lucru este important : simplul fapt de a închide ochii mărește producția de unde alfa. De asemenea, faptul de a sta nemișcați un timp, fără nici o altă recomandare, ar fi suficient pentru a intensifica ritmul alfa. Mișcările corpului perturbă acest ritm : clipitul ochilor mișcările capului apar pe EEG ca o rupere a ritmului.

O altă condiție preliminară : coloana dreaptă este de asemenea un factor alfagen ; s-a constatat că redresarea coloanei vertebrale mărește producția de unde alfa.

● Sîntem deci așezați comod pe un scaun, sau fotoliu, coloana dreaptă dar fără efort, simetric, mîinile reunite și dacă e prea mult, limba relaxată (destinderea aparatului fonator va avea ca efect diminuarea verbalizării interioare). Și un ultim element ar fi zîmbetul. Acestuia, nu neapărat celui exterior, al buzelor, cît a zîmbetului ca stare interioară a feței, a ochilor, a corpului întreg i s-au descoperit miraculoase puteri de vindecare și detensionare. Lăsați deci un zîmbet interior să parcurgă ca un val de mareе întreg corpul, detensionînd organe și sisteme pentru a crea o stare de zîmbet în toată ființa. Dar și această condiție nu e absolut necesară, ea apare de multe ori ca un efect și nu ca o cauză a relaxării.

● Dacă în timpul coborîrii noastre spre zonele profunde, simțim un zîmbet urcînd eliberator din adînc pentru a ne ilumina spontan, irezistibil, fața, el este semnul de control al eliminării tensiunilor ce blocau accesul la Chipul nostru nemuritor.

Orientînd atenția în interior, vom percepe starea energetică generală a organismului, metabolimul său energetic. Anumite zone se simt mai mult, anumite zone mai puțin, altele nu se simt deloc, altele poate dor.

● În centrul ființei, pulsul respirației. Un sistem nervos relaxat, fără tensiuni nespecifice și un organism perfect integrat ar trebui să nu simtă corpul fizic sau mai precis să-l perceapă ca pe o pulsație energetică unitară cu a biocîmpului. În limbaj medical, am putea spune cu o expresie a prof. dr. Victor Săhleanu că „Cenestezia este aparentă în boală și disparentă în starea de sănătate".

● Ceea ce urmărim noi este starea de sănătate perfectă în care cenestezia noastră este disparentă. Noi nu trebuie decît să urmărim, să asistăm, martori neimplicați, multitudinea senzațiilor corporale, respirația care se simte pulsînd în zona abdominală. Urmărindu-le și revenind mereu la această atenție pasivă ori de cîte ori apar gînduri, organismul, sistemul nostru nervos vor tinde natural spre sincronizare și coerență, spre ordine, în virtutea unei legi generale a naturii conform căreia totul tinde spre o stare de maximă potențialitate.

● Este vorba de percepția corpului fizic integrat perfect în biocîmp și percepția rezultantei tuturor ritmurilor ființei. Dacă vom urmări și acest ritm, martor neclintit, pînă cînd ne vom identifica cu el, acesta va fi din ce în ce mai lent pînă cînd devine aproape imperceptibil. Atunci corpul și biocîmpul nostru pot fi integrate pentru o clipă în anatomofiziologia noastră integrală.

● Intrăm atunci în rezonanță cu un cîmp profund, bazal, cîmp de inteligență pură. În momentul stării de conștiință pură stimulăm acest cîmp fundamental al tuturor forțelor naturii. Capacitatea lui de organizare este activată în mediul nostru intern, în societate și în natură...

ION ȚUGUI

Celebrități din lumea criptologiei

Geoffrey **CHAUCER** *(c. 1340—1400), astronom amator și poet, unul dintre întemeietorii literaturii naționale engleze, cel mai vestit cărturar din Evul Mediu cu solide cunoștințe despre criptologie.*

Fiu al unui bogat negustor de vinuri din Londra, Chaucer îndeplinește, mai întîi, funcția de vames iar apoi, trecînd în serviciul curții regale, este trimis în diferite misiuni diplomatice în Flandra, Franța și Italia, ocazie cu care ia cunoștință și despre sistemele de cifrare practicate în aceste țări.

În scrierile sale, inclusiv în „Povestiri din Canterbury", operă ce a jucat un rol însemnat în dezvoltarea limbii literare engleze, ilustrul scriitor, pentru a-și ascunde adevăratele gînduri față de ideologia religioasă, recurgea, deseori, la anagrame sau la alte forme de „încurcare a scrisului". Dar dovezile cele mai palpabile în această privință le găsim în lucrarea sa de astronomie „Tratat asupra strolabului", dedicată „micului Lewis, fiul meu", unde introduce șase scurte criptograme (scrise de mînă, în genul celei pe care o prezentăm alăturat) considerate ca făcînd parte din cele mai vestite documente originale din istoria criptologiei. Pentru că, substituind literele alfabetului cu diferite simboluri imaginate de el (de pildă, litera „a" o înlocuiește cu un fel de „V" mare, pe „b" cu litera grecească „Alfa" etc.), Chaucer pune bazele unui nou tip de scriere secretă pe care îl vom întîlni, peste secole, în dotarea multor agenturi de spionaj și chiar la unele organisme oficiale. (NĂSTASE TIHU)

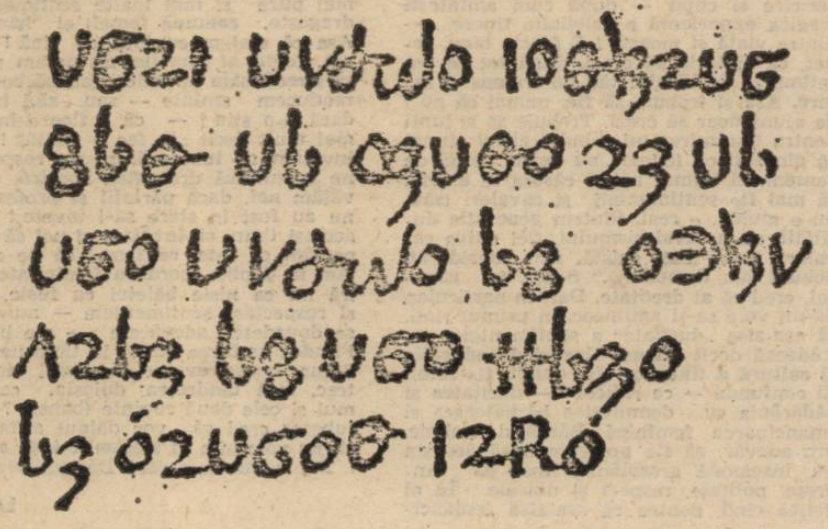

UNA ESTE MAMA?

Celebra judecată a Regelui Solomon, care a trebuit să hotărască între două femei care pretindeau a fi mama aceluiași copil, a fost după cum aflăm din revista Time, spectaculos reluată toamna trecută la Curtea Supremă a Californiei. Judecătorul Richard Parslow a avut „de ales" de data aceasta între Crispina Calvert, „mama genetică" și Anna Johnson, care, pentru 10 000 de dolari acceptase să poarte sarcina și să dea naștere copilului. Un copil cu trei părinți și o problemă care te poate face să înnebunești : cui aparține copilul ? Căci, sora medicală Anna Johnson, după nașterea micuțului Christopher Michael, a declarat că între ea și copil s-a creat o legătură puternică și nu mai vrea să-l dea „celeilalte" mame. Judecătorul Parslow declară că își „declină dreptul de a împărți emoțional copilul între două mame" și îl încredințează Crispinei care, fericită, poate în sfîrșit completa, împreună cu soțul său Mark, certificatul de naștere.

Argumentele judecătorului ?

Un caz oarecum asemănător s-a înregistrat în New Jersey în 1987, cînd Mary Beth Whitehead nu a primit dreptul de „paternitate", dar i s-a permis să viziteze periodic copilul pe care îl purtase. Ea fusese însă însămînțată artificial de la soțul cuplului care nu putea avea copii. De data aceasta însă, Anna Johnson a purtat în uterul său un embrion fertilizat provenind de la soții Calvert. Crispina neputînd să-l poarte din cauza unei hysterectomii parțiale. Anna Johnson se angajase să „îngrijească, să hrănească și să protejeze „copilul soților Calvert, fiind, după cum a botărît judecătorul Parslow, „străină genetic" de copil și jucînd rolul unui părinte adoptiv. Ea nu ar avea astfel nici un drept legal să pretindă copilul.

Hotărîrea lui Parslow este valabilă pe teritoriul Californiei, dar ea ar fi desigur salutată în întreaga Americă de milioanele de cupluri nefertile. Și totuși! Ramona Ripston, director executiv al Sindicatului pentru libertățile civile din California de Sud, a declarat că „intrăm într-o epocă foarte periculoasă, dacă o asemenea hotărîre va rămîne definitivă". La care avocatul familiei Calvert a replicat : „Bărbații își pot vinde sămînța, de ce n-ar putea și femeile ca, prin lege, să se angajeze ca timp de nouă luni să devină mame adoptive, purtînd copilul unui alt cuplu ?"

În zilele în care publicăm acest articol se așteaptă judecarea recursului Annei Johnson. Ea a declarat că nu se va opri aici și că va merge pînă la Curtea Supremă a Statelor Unite. S-ar putea foarte bine ca hotărîrea judecătorului Parslow să nu reziste — cum se remarca de altfel, legea în vigoare în California afirmă că mama care dă naștere copilului este adevărata sa mamă.

Și totuși „mamele-surogat", fără nici o legătură biologică cu copilul se vor înmulți. În ultimii trei ani, peste 80 de copii s-au născut în acest fel și, avînd în vedere progresele spectaculoase ale biotechnologiei, ne putem imagina că tribunalele din întreaga lume vor avea mult de furcă pînă să definească din nou conceptul de maternitate.

Este un fel de „răzbunare" a taților — iată că nu doar tatăl, cum spune un vechi dicton latin, este nesigur, dar și mama copilului a ajuns să fie pusă în discuție !

MIHAELA DOROBANȚU

Biblioteca județeană MUREȘ

Traficul internațional de droguri

FILIERA AFRICANĂ (II)

În ultimii doi ani au fost arestați la Tokio și Bangkok africani care transportau heroină. Din anchetarea lor a reieșit modul elaborat în care se organizau aceste călătorii. Acești curieri, denumiți de poliție „furnici", luau bilete dus-întors pentru Singapore sau Hong Kong, apoi cumpărau la una din escale alte bilete pentru Thailanda, schimbînd avionul de mai multe ori, pentru a li se pierde urma. Ca o măsură suplimentară de precauție, „furnicile" posedă, în general, două pașapoarte, unul dintre ele nepurtînd nici o ștampilă asiatică, fiind deci lipsit de elementul care trezește bănuielile vameșilor.

În decembrie 1980, un cetățean al Coastei de Fildeș, care venea de la Abidjan a fost arestat la Roissy, Franța, găsindu-se asupra lui 8,5 kg cocaină ascunsă într-o chitară electrică și în cîteva piese de mobilier. Această arestare a dus la descoperirea organizatorilor traficului, doi columbieni cu domiciliul în capitala Coastei de Fildeș.

Deși filiera africană a cocainei este mai recentă și mai puțin diversificată decît aceea a heroinei, este evidentă sursa latino-americană a drogului purtat în diverse direcții de curieri ghanezi, zairezi sau din Coasta de Fildeș.

Cocaina sud-americană intră în Africa pe la vest, urmînd cel mai adesea rutele Rio — Dakar, Rio — Abidjan și Rio — Luanda. Odată ajunsă pe continentul negru, cocaina este transportată pe ruta denumită „costală" pînă la Lagos, apoi cu piroga spre Libreville. Ea reapare apoi la Cotonou, Bamako, Douala, Konakry, în Uganda sau Togo.

O serie de cercetări ale serviciilor specializate în combaterea traficului de stupefiante au dezvăluit existența unui traseu care pornește de la Medellin și se termină la Los Angeles, trecînd prin Africa de Sud și Anglia. Pe această pistă a cocainei se întîlnesc mulți cetățeni ai statelor africane Sierra-Leone și Senegal, iar un număr de sirieni și libanezi certați cu legea sînt implicați în traficul cu crack (un drog incomplet rafinat, extrem de periculos) care înflorește la Dakar. Zborurile Lagos — Malabo — Madrid sînt folosite pentru introducerea drogului sud-american în Spania.

Oricît de variate ar fi ele, aceste piste nu constituie, probabil, decît partea vizibilă a aisbergului. Intensul trafic de conteinere care se desfășoară pe calea mării între Brazilia și coasta occidentală a Africii prilejuiește — după opinia unor

Pentru controlul nenumăratelor containere în care pot fi ascunse stupefiante, clinii pregătiți special pentru a descoperi „iarba" după miros constituie singura soluție aplicabilă. În Franța, o cincime din cantitatea totală de droguri confiscată de vameși este depistată de acești colaboratori patrupezi.

specialiști — scurgerea unui flux masiv de droguri dure. Unii sînt chiar de părere că mesageriile care folosesc calea aeriană nu mai reprezintă decît o activitate auxiliară, menită să distragă atenția de la grosul afacerii.

La toate aceste rețele se adaugă traficul alarmant cu medicamente stimulente sau deprimante ale sistemului nervos (psihotrope), precum și medicamente subdozate sau falsificate care pun în pericol viața a milioane de africani. Importate prin contrabandă, furate din depozitele firmelor producătoare sau fabricate de laboratoare clandestine, aceste medicamente aducătoare mai curînd de moarte decît de sănătate sînt vîndute la prețuri mai accesibile pentru africani decît stupefiantele „clasice".

Vestul și centrul Africii sînt inundate de stimulente cum ar fi căsetele de aspirină cu amfetamină fabricate în Bulgaria (pînă în 1987) sau penolina iugoslavă, care tranzitează prin Anglia. Elveția și Olanda ajungînd în cele din urmă în Nigeria, Guineea și Togo. Mai multe milioane de comprimate de efedrină au fost confiscate la Conakry între 1985 și 1989. Ele proveneau din Europa și Asia. Un stoc vechi de amfetamine bulgare circulă încă în Coasta de Fildeș, Mali și Burkina-Faso.

Africa septentrională este teritoriul preferat al activității traficanților de metaqualone, un deprimant al sistemului nervos, denumit și mandrax, care cufundă pe utilizator într-o stare „crepusculară". Principala sursă a acestei substanțe nu este așa departe. Ea este Africa de Sud. Descoperirea unui laborator clandestin, în 1987, în această țară, a permis confiscarea a 14 milioane doze de metaqualone, ceea ce reprezintă 90 la sută din totalul capturilor făcute de poliție în lumea întreagă. După cît se pare, unele tentative de implantare a altor laboratoare în Swaziland și Mozambic au eșuat : dar metaqualonul continuă să sosească din India via Nairobi sau Malindi, un oraș de coastră unde coabitează foști membri ai Brigăzilor roșii, reprezentanți ai Mafiei italiene și cîtiva gangsteri francezi.

Succesul medicamentelor care acționează brutal asupra psihicului era de așteptat pe un continent unde automedicația cu ajutorul ierburilor tămăduitoare este practicată pe scară largă și care își are propriile sale stimulente naturale, cum ar fi nucile Kola (preluate de occidentali sub forma extrasului care intră în compoziția băuturilor răcoritoare de tip Coca-Cola) sau frunzele plantei Khat, dătătoare de halucinații. Noile substanțe psihotrope de sinteză, folosite uneori chiar la indicația vracilor, care ocupă încă un loc privilegiat în satele africane, satisfac înclinația ancestrală a populației spre evadarea din realitate într-o lume a fantasmelor și prezintă totodată atracția produselor unei civilizații spre care africanii tind cu toată făptura lor.

Adaptare de
ADRIAN MINTULESCU
(Va urma)

POȘTA by Air Mail

■ **GEORGETA SANDU (București) :** Sesizarea dv. constituie o nouă „piesă" acuzatoare la dosarul și așa foarte încărcat al păcatelor de care se fac vinovate cele două „onorabile" societăți-surori, Rodipet și Romposttelecom. După ce că-și bat joc de abonații tuturor publicațiilor, de cititori dar și deopotrivă de ziariști, iată că recent, după cum știți probabil, au luat „inițiativa" care va duce la sapă de lemn întreaga presă, de a „cere" jumătate din prețul fiecărui exemplar al tuturor publicațiilor pe care le DE servesc. Așteptăm măsuri ferme de îmbunătățire a serviciilor de difuzare, de la cele două societăți și nu practici abuzive de diktat monopolist și de ignorare a cititorilor și ziariștilor.

■ **ISABELA (Pucioasa) :** 1. Da. 2. Cel mai bun lucru este să vă adresați **direct** instituțiilor de învățămînt superior care organizează astfel de cursuri postuniversitare în domeniile care vă interesează. Întrucît parcurgem o perioadă de intense prefaceri în învățămîntul românesc este — recunoaștem — dificil de aflat răspunsuri la întrebările de la acest punct. Cum se știe, fiecare instituție de învățămînt este liberă să organizeze astfel de cursuri în condițiile pe care le consideră necesare. 3. Nu cunoaștem, vai !, răspunsul... dar nu suferim prea tare !

■ **ALEXANDRU COSTACHE (Drobeta-Turnu Severin) :** 1—3. **Se poate, este posibil** atîta vreme cît nici pînă în ziua de azi nu am primit scrisoarea de care pomeniți ! În rest — din păcate, redacția noastră nu poate proceda aidoma colegilor de la cotidianul **local** amintit întrucît există o diferență mai mult decît apreciabilă de tiraj între cele două publicații. Să ne gîndim ce-ar însemna ca pentru toți abonații noștri să păstrăm cîte un exemplar „de rezervă", să fie, să se găsească în caz că Rodipet și Romposttelecom nu-și fac cum trebuie datoria (și uneori nu și-o prea fac !). **Cine** ar suporta costurile tirajului suplimentar ? Credeți-ne, nu sîntem atît de bogați încît, număr de număr, să irosim cîteva bune sute de mii de lei...

■ **LAURA LUCA (Iași) :** Pentru a lua legătura cu colegul nostru — sau, prin intermediul lui, cu persoanele care vă interesează — nu aveți decît să-i scrieți **direct**, pe adresa redacției noastre.

■ **P.B. (Cîmpia Turzii) :** Din materialul publicat în numărul trecut, ați putut constata, sperăm, că ne menținem obiectivitatea, lăsînd paginile revistei deschise și unor opinii contrare. Dar în astfel de probleme, nu umorile, nu patimile sîngvinare, nu invectivele dincolo de limitele bunului simț sînt cele mai bune argumente...

Rubrică realizată de
ADRIAN HOAJĂ

CÎT DE CRUDĂ E REALITATEA?

Un ritual exotic pentru vindecarea toxicomanilor

În lume există centre medicale în care cei intoxicați cu diverse stupefiante pot fi vindecați, după o spitalizare ce depășește un an, iar procentul de însănătoșire atinge un maxim de 80—85 la sută. Așa este în S.U.A. **instituția „Daytop"**, iar în Italia „Incotro". De curînd o misiune medicală franceză s-a deplasat în Thailanda, unde există un loc numit simbolic, de localnici, „al ultimei speranțe", în care toxicomanii sînt readuși la o viață normală în numai zece zile, cercetînd totodată metodele și medicamente miraculoase ce vindecă pe drogați. În această comunitate, ce se află la Than-Krabok, la circa 200 kilometri nord de Bangkok, sînt primiți la tratament locuitorii din așa zisul „regat al maculuî", respectiv Thailanda, Birmania, Laos și chiar din Europa. Chiar muntenii „Yaos", de la frontiera Thailandei cu Birmania, vin aici cu priviri halucinante, datorită opiului, și pleacă, după zece zile, în marea lor majoritate complet restabiliți.

Este adevărat, însă, că după tratamentul aplicat sînt declarați vindecați aproximativ 75—80 la sută. Conducătorul comunității este nu anume Phra Chan Run Pan Chan, cunoscut de toți sub numele de „bozul". **În ce constă tratamentul ?** Pacienții sînt treziți dimineața la ora cinci și sînt puși să lucreze pe terenurile agricole ale colectivității, precum și la culesul diferitelor plante. După amiază se intră într-o saună înăbușitoare unde li se dă să bea o compoziție vîscoasă, de culoare maronie, rău mirositoare, formată din aproximativ o sută de plante medicinale : ierburi, flori și scoarță de copac. Fabricarea acestui lichid, respectiv procentul de amestec din fiecare plantă este ținut în secret de conducătorul comunității. În sunetele tam-tamurilor, al tamburinelor, timbalelor și al cornului fostilor toxicomani, precum și în fața „bozului",

cei drogați încep să înghită această băutură, un puternic vomitiv, care acționează asupra bilei și a ficatului. Un păhărel din acest lichid este urmat de doi litri de apă. Fiecare ședință durează aproximativ zece minute, timp în care bolnavul mai trebuie să mărturisească sincer, tot ce a făcut pînă să ajungă în halul de degradare fizică și psihică, care l-a adus la poarta „ultimei speranțe". Acest ceremonial se repetă zilnic.

Tînăra Naree, mai mult o copilă, pentru a scăpa de infernul drogurilor a trebuit să dea dovadă de multă voință. În genunchi ea își golește sacul tristelor amintiri. Întîlnirile secrete din raza portului Bangkok, pentru procurarea porției de otravă, și cele din cartierul Pat-Pong, al prostituatelor. Acum, în ceremonialul obișnuit, participă și ea la băutul potiunii, pentru eliminarea „veninului dragonului", cu speranța că în curînd va păși iar, cu capul sus, printre oameni. În imagine „bozul" Phra Chan Run Pan Chan, însoțit de un asistent, cu sticla ce conține lichidul speranței.

Dialogurile Laurei

● E foarte bine dragă **DIANA M. (Satu-Mare)**, că te-ai hotărît să privești **dincolo** de aparențe. Din păcate, există — și probabil că va mai exista încă multă vreme de acum încolo — un, hai să-i spunem, „decalaj" între gîndurile, vorbele și faptele oamenilor, între „cum se poartă" și „cum sînt". N-avem ce-i face, asta e, și trebuie să ne împăcăm cu gîndul că nu vom reuși să schimbăm lumea și nici ea nu se va schimba de dragul nostru... dar, totuși, merită să încercăm ! Sigur că între aparențe și realitate este uneori o distanță egală cu pasul dintre fericire și nefericire și chiar — după cum amintești tragica experiență a celeilalte tinere... — dintre viață și moarte ! E foarte bine, repet, că ai tăria să crezi, după tot ce s-a întîmplat, în idealul tău de **frumos** și **iubire**. Așa și trebuie să fie, numai că nu-i de ajuns doar să crezi. Trebuie să și lupți pentru împlinirea lui, fiindcă altfel ajungi să gîndești că (citez) „nu există astfel de oameni, ci numai băieți cărora le e jenă să mai fie sentimentali și cavaleri (zău, nu e glumă, e real. Sîntem generația durității, nu a cavalerismului. Cei cîtiva cavaleri care mai există, sînt considerați nebuni sau demodați)." Sigur, în general, cred că ai dreptate. Dar, în particular, dă-mi voie să-ți amintesc, în primul rînd, că așa-zisa „duritate" a sentimentelor nu trădează decît **imense lipsuri de educație și cultură** a tinerilor (fie băieți, fie fete). Ei confundă — ce ridicol ! — duritatea și bădărănia cu... demnitatea bărbătească și emanciparea feminină. Bărbatul trebuie, într-adevăr, să fie **puternic**, însă aceasta nu înseamnă grosolănie, lipsă de tandrețe, politețe, respect și duioșie. În al doilea rînd, pentru că așa-zisa „emancipare" a noastră, a fetelor și femeilor, a accentuat nepermis de mult pe „fermitate", „hotărîre", pe imaginea „femeii-în-salopetă" insensibilă la gingășie, flori, poezie, visare, iubire, ci doritoare de cazma, lopată, strung și mistrie !

● Asta ca să nu mai vorbim, în aceeași ordine de idei, dragă **EVELINA F. (Babadag)**, de dezastruoasa „liberalizare" (socotită, tot din pricina inculturii, drept „emancipare") a vieții intime, a relațiilor sexuale, privite doar ca „obiect de consum fiziologic", și nu ca expresie a celor mai pure și mai înalte sentimente de dragoste, **comune** femeii și bărbatului. Așa că **sîntem cu toții de vină ! De ce** noi, fetele și femeile, nu ne-am propune **să-i reeducăm** pe băieți sau bărbați, să le readucem aminte — sau să-i învățăm, dacă n-o știu ! — că o floare înseamnă mai mult decît „te fac o vodcă" ! ? Să-i învățăm să iubească, să ne respecte, să ne prețuiască dragostea noastră, să-i învățăm **noi**, dacă părinții și profesorii lor nu au fost în stare să-i învețe ! Dar, în același timp, **să învățăm și noi** să ne respectăm ca fete, ca femei să ne comportăm în deplin acord cu feminitatea noastră **nu ca niște băietoi cu fuste**, dar să și respectăm sentimentele — atunci cînd se dovedesc adevărate — ale băieților. Fiindcă umilirea aduce în timp umilințe... Sigur, lumea evoluează, epoci vin, epoci trec, însă tandrețea, duioșia, cavalerismul și cele două cuvinte (banale ? ! ?) „te iubesc" cred că vor dăinui atîta vreme cît nu vom uita că **sîntem, totuși, oameni !**

Tu, Diana, ce crezi ? Dar tu, Evelina ?...

LAURA

stările vechi

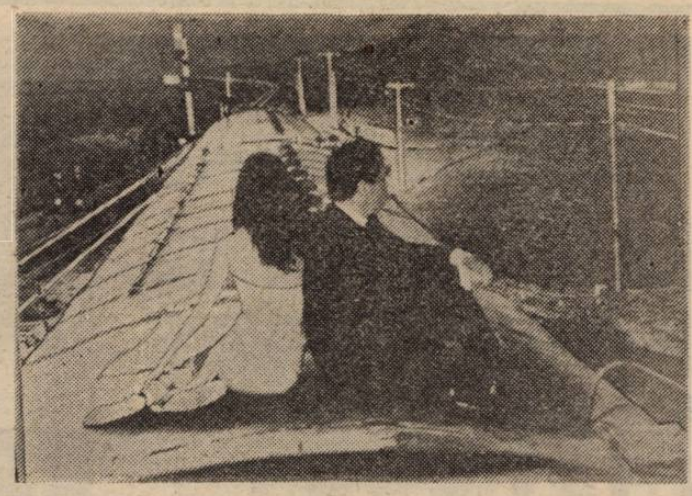

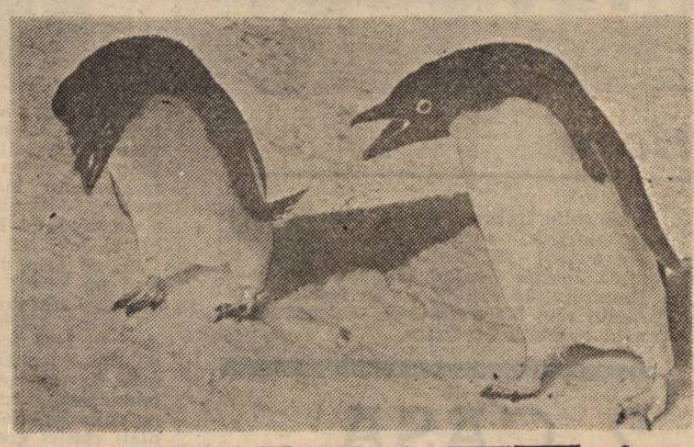

INFIDELITATEA, simptom sau maladie?

Trădări, infidelităţi, inconsecvenţe, flagrante abjurări... O temă la ordinea zilei, la ordinea *fierbinte* a zilei, şi nu numai la noi. Pretutindeni în lume. Sînt încălcate curent (se spune „amendate") cele mai elementare angajamente şi precepte morale, consecvenţa faţă de sine, ca sistem dinamic („evolutiv...") devine argumentul dintîi al celor mai variate inconsecvenţe, iar incriminata „zonă a nimănui" dintre fidelitate şi infidelitate, pare să se extindă mereu. Se poate însă aborda o temă atît de dificilă — uneori, disperantă — fără a cădea în ispita politicului sau, măcar, a controversatelor **evolutii sociale? Un sugestiv articol** dintr-un număr recent, mai 1991, al revistei „Minimum" (editată de Al. Mirodan, încă din 1987, după plecarea din ţară), ne oferă un unghi nou de evaluare a raporturilor cvasicomplementare dintre fidelitate şi infidelitate... Restrins la viaţa familială.

Poate fi considerată infidelitatea conjugală — se întreabă semnatarul articolului, un colaborator din S.U.A. al revistei — *o maladie (o stare patologică) specifică epocii noastre?*

Înainte de orice răspuns, dar şi ca o justificare, poate, a temei — a „stării de veghe", în fapt — o vom cita pe Margaret Mitchell, autoarea romanului „Pe aripile vîntului" : *«Trebuie permanent să învăţăm din greşelile altora* — declarase M.M. **unei prestigioase reviste — *pentru că viaţa e prea scurtă şi n-avem timp suficient să le comitem pe toate noi înşine".***

O anchetă efectuată în San Francisco (de „Asociaţia de ajutorare a familiilor") pune în evidenţă, statistic, creşterea necontenită, accelerată, a cazurilor de infidelitate conjugală, generate, în opinia specialiştilor, de o stare concertat-maladivă, preponderent psihică. Înţeleasă ca un dezechilibru, ca o disfuncţie mentală **şi, respectiv, o veritabilă maladie, psi**hiatrii americani au ajuns să considere în prezent că *tratarea infidelităţii s-ar cere abstrasă sferei moralităţii şi deferită medicinii de specialitate.* În opinia acestor cercetători avizaţi ai fenomenului, la baza infidelităţii — repetăm, conjugale — **s-ar afla *un complex de spaime, de temeri*, de frustrări.** Tot mai mulţi indivizi, bărbaţi şi femei, încearcă „sentimentul" că îşi ratează viaţa, că au ajuns să înainteze în vîrstă, veşnic încorsetaţi în multitudinea de îndatoriri şi îngrijorări ale zilei, că „mîine va fi prea tîrziu" pentru a mai remedia starea lor sufletească şi că cenuşiul existenţei de fiecare zi îi sufocă. Infidelitatea conjugală ar mai fi favorizată psihic, se spune, de explozia erotismului, tot mai prezentă pe ecranele televizoarelor, în paginile diverselor publicaţii şi, nemijlocit, la vedere, în **stradă. Ar mai fi şi un plus de însingurare resimţit de unul din parteneri** (soţ, soţie), cel mai puţin prins în angrenajele sociale, lipsit de satisfacţiile notorietăţii(ale unei activităţi intense) şi care ajunge să se simtă abandonat. Se adaugă, se pare, şi „interdicţia morală" («ce nu se cuvine să faci»), interdicţie considerată nedreaptă şi care, în consecinţă, se cere vindicativ încălcată. O dată consumată însă infidelitatea conjugală (ca orişice infidelitate) se dovedeşte a nu fi fost o soluţie, încercîndu-se totuşi, cu speranţă şi disperare, o alta... Şi o alta... Pînă cînd infidelitatea ajunge să se instituie ca *o situaţie firească, o «normă»*, *iar fidelitatea* — dimpotrivă — o infirmare a personalităţii, a liberului-arbitru, o tulburare patologică mai mult decît jenantă, **o infirmitate ruşinoasă : «Cum? Ai ajuns să decazi pînă acolo încît nici măcar nu-l mai înşeli pe cel de-alături de tine?»**

Psihiatrii americani şi nu în ultimă instanţă, sociologii şi psiho-sociologii, nu par să se fi pronunţat asupra unei soluţii şi nu întrevăd remedii convingătoare pentru niciun fel de infidelitate. Mult lăudata „viaţă în aer liber", exerciţiile fizice şi tranchilizantele nu rezolvă esenţialul, **psihanaliza explică unele refulări,** dar nu le vindecă (dacă nu le vindeci tu însuţi), iar revenirea la o viaţă normală a cuplului — în acest sfîrşit de mileniu, **atît de convulsionat — nu mai pare posi**bilă şi nici probabilă. Şi atunci... ?

Dacă infidelitatea conjugală pare a fi o ripostă la plictisul şi cenuşiul convieţuirii sociale, orice infidelitate tinde să ajungă să pară o corecţie şi o răbufnire **îndreptăţită împotriva oricăror fidelităţi,** considerate a fi, aprioric, conformiste şi inerţiale. Orice trădare de ideal şi orice încălcare a unei devoţiuni — ca o replică promptă la insatisfacţiile clipei şi ale unui statut personal — vor fi considera**te şi ele simple dezechilibre, psiho-dis**funcţii inevitabile, maladii ale timpului nostru, psiho-patologie... Şi ca să fii normal şi sănătos mintal, ar trebui să te dovedeşti neapărat în pas cu maladiile epocii tale, puţin inconsecvent, puţin **demisionar, puţin, cît de puţin, dar încli**nat spre abjurări. (nu neapărat) conjugale, puţin mizantrop, egoist cît cuprinde, venal — dacă e strict necesar... Şi mai ce? — pentru a putea vorbi cu adevărat de o maladie netratată corect (sau deloc) a epocii noastre?

Psihiatrii americani şi din alte o sută **ţări ale lumii au de ce să fie îngrijo**raţi. Infidelitatea conjugală, exacerbată **fără precedent, ni se pare un simptom** un strigăt disperat, un strigăt pentru care nu există urechi nicăieri, în stare să-l audă. La intersecţia paralelei 45 cu **un anumit meridian — parcă 25 — Slavă Celui de Sus, fericiţii locuitori ai acelui** tărîm au cu totul alte probleme...

DOREL DORIAN

gîlceava IDEILOr

CEAUŞESCU — „Şarpele de foc"

Cu ocazia vizitei lui în China, Nicolae Ceauşescu (N.C.) ar fi trebuit să se iniţieze, cît de cît, în tainele fermecătorului şi profundului mister al zodiacului acelor tărîmuri. S-a iniţiat în cu totul altceva... să nu mai revenim, nu ne face nici o plăcere. Ce-ar fi aflat N.C.? Acum, privind retrospectiv, filozofia zodiacului chinezesc ne apare în toată grandoarea şi credibilitatea ei. Să încercăm să trasăm cîteva repere legate de naşterea, existenţa şi moartea lui N.C.

N.C., născut la 26. 01. 1918, a văzut lumina vieţii într-un an al **Şarpelui de Foc** (cuprins între 23. 01. 1917 — 10. 02. 1918), cu ramura energiilor Yin (negativă sau noaptea) şi cuprinzînd două începuturi de primăveri (LAP CHUN) chinezeşti (5 februarie de două ori în acel an). Să desluşim puţin aceste auspicii ale venirii lui pe lume.

1. Şarpele este un semn karmic (ca şi Dragonul), supus lui Karma, adică forţa impersonală a răzbunării, a bilanţului tuturor reîncarnărilor sufletului de pînă atunci. Cei născuţi sub semn karmic vor cunoaşte gloria şi tragedia, vor ispăşi toate păcatele, pedeapsa nu se mai amînă. Dacă este Şarpe de foc, pe cît de dominator şi activ va fi în viaţă, pe atît de violent îi va fi sfîrşitul (vieţii sau gloriei). Nu rămînem datori cu alte exemple : Gamal Abdel Nasser, Indira Gandhi, Ferdinand Marcos, John F. Kennedy etc.

2. Ramura energiilor negative Yin îşi află echilibrul, precum polul unui magnet, în ramura opusă, Yang (pozitivă sau ziua). Anul 1989 a fost însă tot al ramurii Yin, deci un an al disarmoniei, instabilităţii, conflictului pentru cei născuţi în Yin.

3. Anul naşterii lui N.C. a stat sub semnul Focului ; el s-a născut în **luna Tigrului** (21. 01 — 19. 02), care are semn fix Lemnul şi ramura Yang. Deci personalitate puternică, avantajată de echilibrul Yin-Yang, dar dezavantajată de contradicţia, Foc-Lemn. Focul preface Lemnul în cenuşă, adică alt simbol al Pămîntului (aşa cum vulcanul produce cenuşă şi lavă). Săgeata morţii pentru Foc duce deci la Pămînt. Anul 1989 a fost sub semnul Pămîntului ! Mai mult, a fost un an al lui Yin, conflictul cu Yin din 1918. Pe de altă parte, **Tigrul şi Şarpele sînt antagonici** şi din punct de vedere al orientării lor cardinale : Şarpele vine dinspre sud-sud-est, iar Tigrul dinspre est-nord-est, deci între ei este o cruce (nefavorabilă) sau un unghi de 90°.

4. Formula vieţii lui N.C. : în această **formulă intră doar elementele dictate de** anul, luna şi ora naşterii, semnul fix al lunii şi elementul locului de naştere (în total cinci elemente). Nu cunoaştem ora naşterii, dar vom vedea că nici nu este necesar. De ce? Iată : semnul anului = Foc ; semnul lunar = Lemn ; semnul fix al lunii =Foc ; semnul locului (România, anul proclamării Republicii, încă oficial) este tot Foc (1947 a fost Mistreţ de Foc, — yin). **Deci în formula vieţii intră : Foc+ Lemn + Foc + Foc + ? (ora naşterii).** De trei ori Foc, forţa dominatoare şi mistuitoare a acestuia l-a urmărit toată existenţa.

5. Ţara şi partidul comunist : Cu ţara, N.C. s-a născut în contradicţie evidentă. Iată de ce : 30. 12. 1947, naşterea republicii s-a făcut în anul Mistreţului de Foc Yin, deci contradicţie Yin-Yin (de ramură), dar şi contradicţie cardinală. Mistreţul vine dinspre nord-nord-vest, în unghi **de 180° (opoziţie totală) cu Şarpele, sud**-sud-est.

Dar cu partidul comunist? Acesta s-a născut în anul Cocoşului, 1921, ramura Yin de Metal. Conflictul Yin-Yin şi Metal-Foc sînt echilibrate de puternica armonie Şarpe-Cocoş-Bou, care formează un triunghi echilateral pe cercul cu punctele cardinale (la fel ca la astrologia clasică, triunghiul reprezintă armonie, stabilitate). **Deci partidul comunist — Cocoş i-a fost total favorabil.** Cine o fi fost Boul?

Naşterea, existenţa şi moartea au fost dominate la acest dictator înnăscut (semnul karmic) de Şarpe şi de Foc. Chiar şi venirea lui la putere (iulie 1965) s-a produs într-un an Şarpe de Lemn Yin. Greva care l-a zdruncinat, a minerilor din 1977, s-a produs sub un Şarpe de Foc Yin. Moartea a survenit într-un Şarpe de Pămînt Yin (25. 12. 1989). Cine i-a venit de hac Şarpelui de Foc Yin? Poporul român, căci naşterea acestuia s-a produs la 1. 12. 1918, deci acelaşi semn, aceeaşi ramură.

Şi mai e ceva... Mihail Gorbaciov este Oaie de Metal, născut în luna Iepurelui (3. 03. 1931), ramura Yin. Conflictul cu N.C. este evident : Foc-Metal, Yin-Yin, iar pe de altă parte, Oaia, Iepurele şi Mistreţul (cel opus total, la 180° Şarpelui) **formează un triunghi echilateral care** domină simetric Şarpele...

Este „uimitor" cum unui „cîrmaci" i-a scăpat din vedere înţelepciunea orientală, dar oare mai putea evita semnele naşterii?

(Va urma)

PAUL IOAN

Biblioteca Judeţeană MUREŞ TIRGU-MURES

În vizită la Vatican

În puternic contrast cu atmosfera de tîrg a cartierului comercial, se impune Palatul Vatican, sau „Casa Papei" cum i se mai spune. Datînd din secolul al XVI-lea Palatul domină Piața Sf. Petru și numără 1 400 de încăperi. La ultimul etaj, într-un apartament de 11 camere, trăiește un polonez de 70 de ani : Karol Wojtyla, primul papă care nu este italian, după Adrian VI, care era olandez. Cu toată prevîlstea asupra capitalei și a colinelor romane, apartamentul nu este nici frumos, nici intim, camele fiind dispuse de-a lungul unui coridor în forma literei „L", dotate cu un mobilier sobru și decorate cu opere de artă modernă fără prea mare importanță. Pentru Papa Ioan Paul II ziua începe la ora 7 dimineața în capela particulară care se găsește în partea opusă a coridorului. Aici, papa își ține slujba în prezența citorva funcționari pontifici pe care uneori îi invită și la micul dejun, iar în timpul zilei revine de mai multe ori în această capelă pentru rugăciuni și meditații. Dejunul îl ia împreună cu trei — patru invitați față de care Papa Ioan Paul II este o gazdă amabilă, capabil să se exprime în șase limbi, dar are supărătorul obicei de a consulta frecvent ceasul. Seara privește la televizor, ascultă muzică sau citește din autorii săi preferați, cum ar fi de pildă Joseph Conrad, compatriotul său. Duminica, la ora 12, de la fereastra biroului său, binecuvîntează mulțimea adunată în Piața Sf. Petru.

2. CASA PAPEI

Printre locurile secrete ale Vaticanului, unde străinii nu pătrund decît rareori, figurează și capela Matilda, unde Sfîntul Părinte se retrage pentru reculegeri spirituale. Aici, contemplă, într-o nișă, craniul Sfîntului Laurențiu, un martir care, după cum spune legenda a fost ars pe rug în anul 258 e.n.

Alte sertare adăpostesc diferite relicve : fragmente de oase, bucăți de vesminte, vestigii ordonate alfabetic, care peste un timp vor putea servi la sanctificarea altarelor unor biserici nou construite. Altă comoară interzisă turiștilor : sala de baie a cardinalului Bibbiena. Datînd din secolul al XVI-lea și decorată de către Rafael, ea este ornată cu figuri reprezentînd pe Venus, păsări, animale sălbatice și Cunidoni înaripați.

Celebra bibliotecă a Vaticanului, fondată în 1475 ocupă ea singură, o aripă a palatului, conținînd aproape două milioane de volume — dintre care numeroase opere rare și manuscrise — care se înșiră pe sute de kilometri de rafturi. Stau alături clasici greci și latini, opere în arabă și ebraică, partituri muzicale, opere originale ale marilor compozitori, precum și scrisori dintre cele mai celebre, ca de exemplu aparținînd lui Henric al VIII-lea sau Martin Luther etc

Operele prețioase, cum ar fi Biblia Vaticanului, numită „Corex Vaticanus", redactată în greacă, în jurul anului 350 e.n., în piele de antilopă și altele, de acest fel, sînt conservate într-o încăpere specială, cu aer condiționat.

(Va urma)

MANUELA SPĂTARU

Un colac de salvare pentru Turnul din Pisa ?

La 7 ianuarie 1990 s-a interzis vizitarea celebrului turn înclinat din Pisa, întrucît datele puse la dispoziția autorităților confirmau pericolul unei prăbușiri a acestui inegalabil monument al lumii. În presa italiană au apărut în mod firesc multe luări de poziție împotriva pasivității de care dă dovadă conducerea ministerului de resort. Un profesor universitar, Piro Pierotti, și-a îngăduit chiar să publice o cărțulie cu un titlu provocator : „Cum să facem să cadă turnul din Pisa". Desigur, situația turnului nu constituie numai o problemă a Italiei. Specialiști din toate colțurile lumii și-au oferit serviciile lor, propunînd chiar în cadrul unui concurs internațional diferite soluții. Din păcate, peste toată această problemă continuă să planeze o tăcere mormîntală, cu totul și cu totul inexplicabilă...

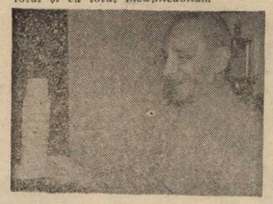

Recent, presa italiană s-a făcut ecoul unei noi soluții prezentată de septuagenarul Vittorio Berti, renumit constructor de mașini hidraulice, care trăiește în apropierea orașului Bologna. Cînd s-a prezentat la primăria din Pisa cu proiectul său, i s-a răspuns că situația turnului este bună și că adevărata problemă este să se găsească soluția să nu... cadă ! Sau, la nevoie, să fie demontat și reconstruit ! Proiectul lui Berti prevede instalarea unor mașini hidraulice sub fundația turnului, ridicarea părții înclinate iar în locul eliberat, fixarea unui colan de beton armat cu un diamentru de 30–40 de metri. În acest mod, „simplu" după opinia lui Berti, turnul se va îndrepta și va fi foarte bine fixat. Evident, în proiectul său Berti a ținut seama de o mulțime de factori specifici ai terenului și a folosit la schițarea și definitivarea planului său cea mai sofisticată aparatură electronică, timp de șapte ani. Berti nu s-a descurajat și a trimis proiectul său (pe rînd) Comisiei pentru îngrijirea turnului și, ulterior, ministerului Bunurilor Culturale din Roma.

Deși mulți specialiști sînt de acord pe deplin cu prietul lui Berti, care în raport cu alte propuneri este mult mai simplu, eficace și mult mai ieftin, timpul trece implacabil fără ca Berti să primească un răspuns. El a ajuns la convingerea că această suită de rețineri, de tăceri, îi îndreptățesc parcă să se întrebe : vrea oare cineva, în realitate, să salveze turnul ? Vittorio Berti, perseverent, continuă însă să difuzeze tuturor specialiștilor, factorilor de răspundere pe linie guvernamentală, ziarelor și posturilor de televiziune proiectul său. El nu-și poate închipui că nu există o soluție pentru salvarea turnului din Pisa, chiar dacă cea adoptată nu va fi a lui... Inerția, excesiva birocrație să fie mai puternice decît un act care să mențină în „viață" un monument admirat în întreaga lume ? (Gh. Russu)

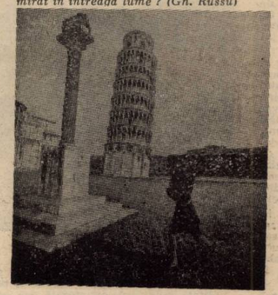

Dragoste

Într-o rezervație naturală din Anglia, unul din supraveghetori are o cățeluș numită Pegy, care spre surprinderea tuturora, a adoptat o marmotă orfană. Dragostea a ajuns atît de departe încît cățelușa acceptă să fie călărită de mica orfană. Acum cînd marmota a crescut, ochii cățelușei par a spune : „te iubesc, dar pînă cînd crezi că o să te mai duc în spate, dacă din zi în zi te tot îngrași ?

Privind către stele

În Franța se comercializează un nou aparat optic — Stellarscope — un adevărat planetariu miniaturizat avînd aspectul unei mici lunete cu ajutorul căreia pot fi recunoscute 7 de constelații și 44 dintre principalele stele vizibile (în timpul anului atît în emisfera nordică, cît și în cea sudică). Realațiile acestui aparat sînt simple fiind suficientă rotirea inelelor montate pe corpul său pentru adaptarea instrumentului la imaginea cerului în momentul efectuării observațiilor. Stellarscop-ul se livrează și cu vatru adaptoare de latitudine, pentru a permite utilizarea sa între 20 și 60 de grade între Nord și Sud.

Biblioteca Județeană MUREȘ

■ O instalație pusă la punct în Austria permite sudarea tacheților de supape hidraulice pentru motoare Diesel. Prin utilizarea laserului, se poate suda fără deformare și cu o mare repetabilitate o piesă interioară, în formă de pîlnie, cu pereți subțiri, în carcasa tachetului.

■ În Japonia a fost realizat un nou telemetru cu interferență care măsoară distanțe de pînă la 100 m cu o precizie de ± 5 microni. Sistemul folosește un semnal cu lungime de undă combinată, din gama undelor milimetrice și un interferometru cu laser cu CO_2 ca sursă de lumină, oscilînd în gama de 10 microni. Este pentru prima dată cînd o distanță care depășește 10 m poate fi măsurată în aer cu o astfel de precizie. Această realizare constituie un progres important în domeniul măsurătorilor foarte precise ale pieselor. Sistemul va permite măsurarea tridimensională, cu mare exactitate, a obiectelor.

● Laserii constituie componente de bază ale programului Inițiativa de Strategică, cunoscut și sub numele de „Războiul Stelelor", căruia îi sînt alocate fonduri imense. Să sperăm că acest nou domeniu în plină expansiune, fizica și tehnica laserilor, să nu urmeze energiei nucleare, care, alături de avantaje enorme aduse omenirii în soluționarea crizei de energie, a cunoscut și tragicele evenimente ale trecerii în neant a două mari așezări nipone-Hiroshima și Nagasaki.

■ O firmă din S.U.A. utilizează un laser de mare putere pentru obținerea unor pelicule monocristaline cu grosimea de pînă la 10 microni, pelicule folosite la circuitele integrate. Noua tehnologie este foarte rapidă, are o mare rezoluție și nu necesită încălzirea întregului material la temperaturi înalte. Procedeul permite obținerea unei peliculе cu grosime exactă, uniformă și cu o concentrație precisă de dopanți, precum și o structură cristalină cu calități excelente. Pe un strat de siliciu monocristalin se pulverizează siliciu amorf ce va fi apoi transformat într-un monocristal prin iradierea cu un laser cu sticlă dopată cu neodym. Prin acest procedeu au fost realizate și elemente pentru celulele solare cu un randament de conversie foarte bun.

■ În Canada a fost elaborat un procedeu direct pentru determinarea virstei rocilor sedimentare care utilizează termoluminiscențe sau rezonanța spinilor electronici și se bazează pe radiația izotopilor naturali și anume K—40, Th—232 și U—238. În cristalele naturale există întotdeauna defecte în care se acumulează electroni ce sînt menținuți ca într-o capcană. Aceste „nișe" reprezintă așadar un veritabil ceas pentru sedimente care intră în funcțiune cînd sedimentul a fost pentru ultima oară expus direct luminii și apoi a rămas acoperit. Pentru citirea timpului se utilizează un laser cu argon. Datorită acțiunii fasciculului laser, electronii revin în starea lor energetică inițială producîndu-se o radiație cu o anumită lungime de undă. Intensitatea luminii corespunde virstei respective a sedimentului.

■ Mai bine de 30 000 de studenți și doctoranzi au beneficiat în cursul anului 1990 de ajutorul Serviciului de schimburi universitare (DAAD) din Germania. S-a acordat un ajutor financiar pentru circa 4 000 de bursieri străini care învață în Germania. DAAD finanțează în general, studii pe o durată de un an, în universități cu reputație recomandate în întreaga lume. Un student german care va studia în Belgia, Olanda sau Franța primește un CEC de 1 000 mărci pe lună. Studenții care învață la Moscova sînt beneficiari ai unei sume duble. Sînt suportate de DAAD și cheltuielile de călătorie ale studenților. Tineri germani preferă a studia, în majoritatea lor, în S.U.A.

■ 750 MILIARDE TONE PE AN. Aceasta este cantitatea de bioxid de carbon emisă în atmosferă anual de pe urma folosirii combustibililor fosili și din activitatea de despădurire. Încălzirea apelor superficiale ale oceanului planetar va reduce puterea sa de a absorbi această uriașă cantitate de CO_2, este de părere George Woodwell, director la Woods Hole Research Centre din Massachusetts. Există riscul ca în cîțiva ani acumularea de gaze în atmosferă să devină un fenomen incontrolabil.

GLOB magazin

SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

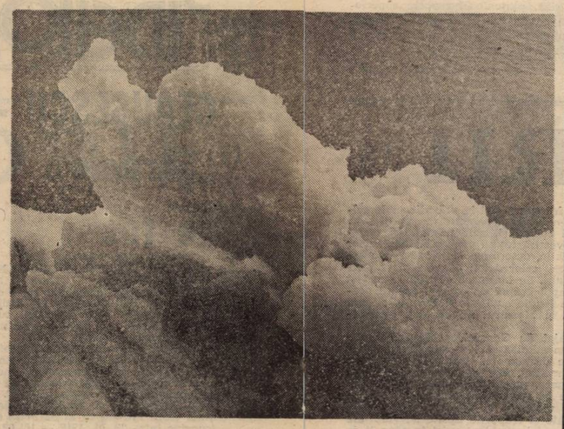

SE SUBȚIAZĂ BANCHIZA DIN OCEANUL BOREAL

Banchiza din Oceanul Înghețat de Nord se diminuează de la an la an. Între anii 1976–1990, grosimea medie a banchizei din nordul Groenlandei a ajuns de la 6,5 metri la 4,4 metri, susțin specialiștii britanici de la „Scott Polar Institue" de pe lîngă Universitatea Cambridge.

Aprecierile nu s-au făcut prin prelevări din stratul de gheață, ci prin intermediul datelor colectate cu ajutorul sonarelor. Un submarin nuclear britanic aflat în imersiune pe sub crusta de gheață care acoperă Oceanul Boreal a reușit să înregistreze grosimea banchizei. Subțierea platoșei de gheață a pus pe gînduri oamenii de știință de pretutindeni în legătură cu acest fenomen alarmant. Reducerea grosimii banchizei din Oceanul Arctic va antrena, opinează experții în materie, o creștere a procentului de dioxid de carbon din atmosferă ; o importantă cantitate de CO_2 din atmosferă se dizolvă în apele de suprafață ale oceanului planetar.

Ce se întîmplă cu gheața formată în urma înghețării apelor polare ? Ea își expulzează sărurile în apa de mare, ceea ce duce la creșterea salinității sale. Și drept urmare, aceste ape grele se scufundă în profunzimile celui mai mic ocean al planetei, aducînd cu ele cantități însemnate de dioxid de carbon.

Din păcate, sînt de părere oceonografii, apele grele ajunse pe fundul Mediteranei Arctice nu rămîn „tintuite" locului.

Îmbogățirea uraniului

Institutul de cercetări în domeniul energiei nucleare (JAERI) din Japonia a elaborat un nou procedeu de îmbogățire a uraniului cu ajutorul laserului. Îmgobătirea cu laser a uraniului folosește micile diferențe ale reacțiilor fotochimice dintre uraniul 238 și uraniul 235 pentru selectarea acestuia din urmă în vederea producerii de combustibil nuclear. Se folosește un procedeu atomic potrivit căruia uraniul este încălzit la peste 2 000°C în vederea vaporizării, după care se aplică vaporilor un fascicul laser de o anumită lungime de undă, absorbit numai de U-235. Astfel se ionizează selectiv numai atomii de U-235, care sînt apoi colectați electrostatic în vederea separării. Institutul japonez a pus la punct un proces de ionizare a atomilor în trepte folosind trei tipuri de laseri : unul pentru excitația selectivă, unul pentru excitația intermediară și ultimul pentru ionizarea propriu-zisă. Laserul de excitație selectivă este un laser cu energie mare, capabil să diferențieze lungimile de undă foarte apropiate ale celor doi izotopi de uraniu. Ceilalți doi sînt laseri cu YAG. Se intenționează realizarea unui laser cu cupru vaporizat, de mare energie, pentru încercări la scară industrială și pentru exploatare uzinieră.

Farul din Alexandria va fi reconstruit

Una dintre cele șapte minuni ale lumii antice, Farul din Alexandria, urmează a fi reconstruit Acest monument, cu o înălțime de 135 m și compus din trei etaje, cu pereții exteriori ușor înclinați, a constituit, de-a lungul secolelor ce au urmat edificării sale, prototipul tuturor farurilor înălțate în lume.

Farul din Alexandria a fost construit în secolul al III-lea î.e.n., de către arhitectul Sostratos din Cnidos, din ordinul regelui Ptolemeu al II-lea. Prima secțiune a construcției era de formă pătrată, a doua — octogonală, iar a treia — circulară. Deasupra ultimei secțiuni se afla amplasată o statuie a lui Alexandru cel Mare (de mari proporții) sau a lui Ptolemeu I Soter, reprezentat sub forma zeului Helios. Între anii 280—240 î.e.n. Alexandria devine centrul cultural și științific al lumii elenistice.

Chiar și la începutul secolului al XI-lea e.n., Farul din Alexandria mai putea fi admirat de cei care navigau în preajma sa, în apele Mediteranei estice. Musulmanii aveau să purceadă ulterior la înlocuirea ultimului etaj al semeței construcții cu o moschee. În această epocă începe decăderea, mai exact spus ruinarea impresionantului far, călăuză a navigatorilor. Cu pietrele luate din străvechea construcție a Farului, sultanul Quait Bey va construi, în 1477, un fort.

Nu se știe nici pînă în prezent ce formă va avea Farul. Își va căpăta silueta inițială sau va avea o altă plăsmuire arhitectonică. Coranul, cartea sfîntă a musulmanilor, interzice plasarea unei reprezentări umane deasupra unei construcții, așa că, este exclusă reeditarea impresionantului far din Alexandria cu o statuie care să-i străjuiască ultimul etaj.

PREMIERĂ MONDIALĂ

400 DE ELEFANȚI PE „UMERII" A 12 ROBOȚI

Transportul unor utilaje gigant cu trenuri auto imense, care rulează pe sute de pneuri, nu mai este de mult ceva neobișnuit. Incredințarea unei asemenea operațiuni unor roboți pare însă incredibilă. Interesul oamenilor fiind stîrnit la maximum, nevoia satisfacerii curiozității lor de a se convinge că nu este vorba de ficțiune ci de realitate, este firească.

Așa s-a întîmplat recent, cu locuitorii Cherbourg-ului, frumosul oraș-port francez de la tărmul Atlanticului. **12 roboți pășitori au fost urmăriți în tentativa lor de a transporta o masă unică în greutate de circa 2 000 tone (echivalentul a circa 400 de elefanți) pe distanța de 300 m. A fost deplasat cel mai mare tronson al primului submarin nuclear francez din noua generație — „Le Triomphant".** În greutate de 14 000 tone, primul SNLE-NG (noua generație) va costa în jur de 10 miliarde de franci, fără a se include și rachetele din dotare. Un astfel de „Nautilus" perfecționat va putea naviga șapte pînă la zece ani fără carenaj mare, în loc de trei ani cît este „sorocul" submarinelor din dotare, care fac parte din forța nucleară de descurajare.

Roboții pășitori urmează a fi folosiți și la lansarea la apă a submarinului „Le Triomphant", programată pentru anul viitor. Sînt voci care susțin, după cum relevă „Le Nouvel Economist", că termenul nu va putea fi respectat, deoarece construcția navei ar fi rămas în urmă cu... doi ani. Cauze ? Economiile bugetare.

La lansarea submarinului se va apela la un număr sporit de roboți — 32. Aceste creații ale omului nu sînt „Made in France". Concepuți de specialiștii societății norvegiene „Total Transportation System", roboții pășitori vor fi capabili a deplasa submarinul de la atelierul de asamblare pînă la dispozitivul de lansare la apă. În lungime de 138 m și cu o lățime maximă de 12,5 m, coca submarinului se va sprijini pe 16 grinzi transversale. Fiecare dintre aceste grinzi va fi susținută de doi roboți. Elementul purtător, alcătuit din grinzi și doi roboți, va putea transporta o greutate de peste 800 tone. Chiar și motorul „monstrului subacvatic", confecționat din diferite materiale și aliaje, va fi deplasat și fixat în compartimentul mașinilor tot de către roboții pășitori, patru la număr.

Cum se prezintă un robot-pășitor profilat pe cărăușie ? În greutate de 27 tone, el ocupă pe sol o suprafață de 9 m.p. Dispune de cinci „picioare" — patru exterioare și unul central — pivotant. Precizia mișcărilor sale este remarcabilă, iar viteza de înaintare de 0,75 metri pe secundă.

Prin flexibilitatea sa cu totul remarcabilă, noul mijloc de transport (este vorba de robotul-pășitor) s-a dovedit superior celui tradițional care apelează la sine și platforme cu sute de pneuri. Și pentru a nu lincezi pînă la efectuarea următorului transport necesar asamblării submarinului, Direcția de construcții și arme navale (DCAN) din Franța s-a gîndit, și nu fără temei, să închirieze roboții-pășitori achiziționați din Norvegia, în număr de 36, altor companii interesate în transportul unor utilaje de mari dimensiuni. „Time is money", nu-i așa ?

Nimic nu se pierde

Nevoia de materii prime și protejarea mediului înconjurător sînt preocupări permanente ale autorităților de la Bonn dar și a diverselor întreprinderi germane. Un exemplu elocvent în acest sens ni-l oferă industria de automobile, a căror reprezentanți au înțeles mai exact necesitatea și marile avantaje economice ale demontării vechilor automobile și neutralizării anumitor componente și piese. Se purcede și la reciclarea altor componente care nu mai pot fi refolosite. Firma „Bayerische Motoren — Werke — BMW" a pus la punct nu de mult, releva INTER NATIONES din Bonn, o instalație pilot care permite demontarea completă a automobilelor ieșite din circulație (imaginea noastră) în scopul recuperării a ceea ce se merită. Se economisesc astfel importante cantități de materii prime și de energie electrică, deloc de neglijat.

Biblioteca Județeană MUREȘ

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POVESTIRE

CREPUSCUL PE STRADA ZORILOR

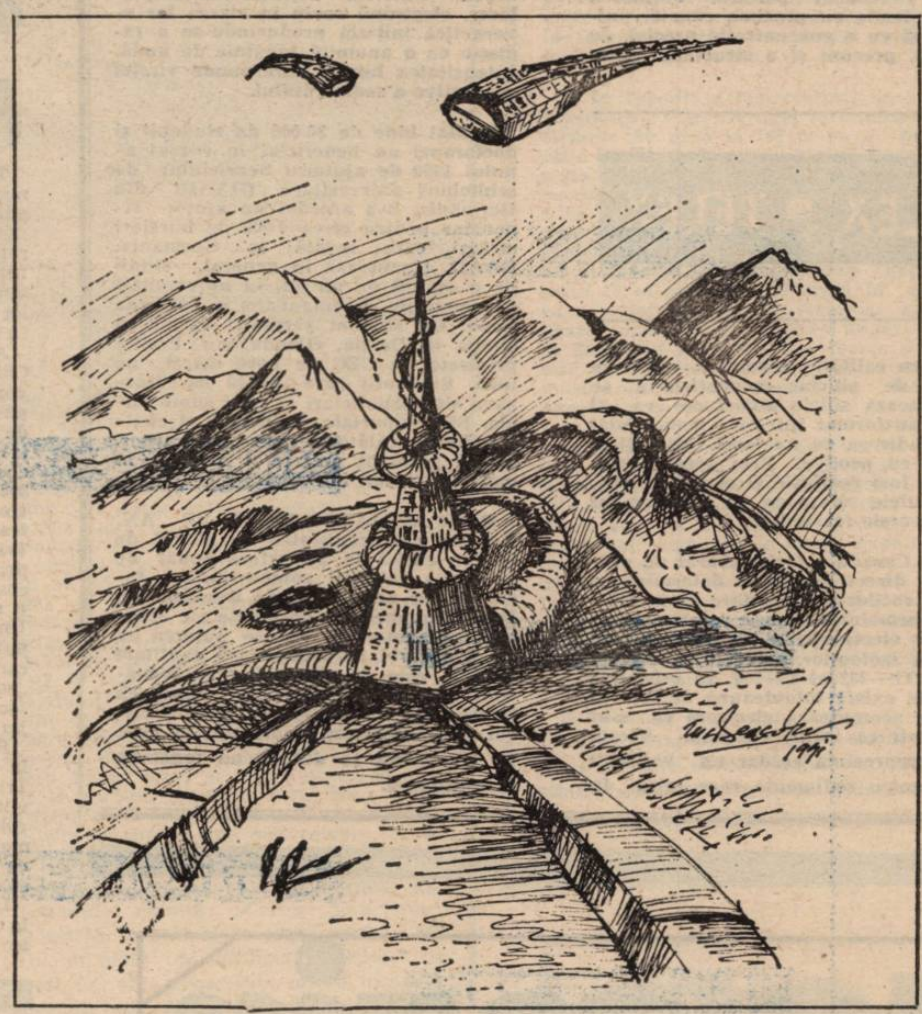

Poate în copilărie, poate în adolescență cu palmele-i arzînd după mîngîiatul unui sîn, poate în tinerețea ascunsă în podul gemînd de zestrea bunicii, poate mai tîrziu, lui Hari i-a venit acea năstrușnică idee : *strada Zorilor să fie numai a lui.*

Strada unde eterul avea gustul plînsului său de prune abandonat în grădina casei de la numărul 4, strada ce purta numele îmbrățișării dintre zi și noapte *trebuia să fie numai a lui.* Purta, ea o pecete inevitabilă a vieții, egoismul părinților necunoscuți. A învățat să vorbească la numărul 8, a învățat să meargă la numărul 15, a mîncat pe furate de la un vecin la altul, a trăit de la o casă la alta cunoscînd umilința, mila, compromisul perpetuu al unui suflet nedorit de nimeni.

Privirea, privirea lui Hari îi îngrozea pe posibilii lui părinți adoptivi. Toți cei ce l-au avut în grijă, toți cei de pe strada Zorilor care l-au avut sub acoperiș se temeau de ochii lui pătrunzători, agresivi, care intrau foarte ușor în subconștientul lor și răscoleau pofticioși tot ce întîlneau acolo. Copilul, adolescentul, tînărul singuratic le citea cu mare ușurință cele mai obscure și mai intime gînduri.

Strada nu era lungă și ca orice stradă veche era împrejmuită numai de case boierești, cu un etaj sau două, cu grădină și cu „cîine rău". Încet-încet, teroarea din ochii lui Hari începea să dea rezultate. A mai murit cineva de la numărul 8 s-a mai mutat cineva de la numărul 21, nimeni nu s-a mai instalat acolo. Pretendenții acelor case erau întîmpinați de un om cu chipul aparent răvășit, care nu scotea o vorbă, în schimb privea, îi biciuia cu voința lui și ei cedau.

Generația veche de locatari dispărea, și nimeni nu îi lua locul. Hari păzea. Cînd anii îi pictară primele fire albe la tîmple, mai rămăseseră pe strada Zorilor zece familii. Iar Hari, cu cît îmbătrînea, cu atît devenea mai nerăbdător.

Și atunci a început să ucidă. Pentru că era ocolit cu groază și cu prudența ce ți-o dă apropierea agoniei, Hari îi ataca cu gîndurile. Fantezia lucra febril : provoca subtile electrocutări, sufocări în somn, căderi mortale de la înălțimea balcoanelor înflorite, înecări discrete în baie, fulgerătoare crize cardiace, cheaguri mărunte de sînge rătăcite în creierele cuprinse de panică...

A fost martorul mut al înmormîntărilor, a cheltuit ultimii bani pentru coroane multicolore și pietre tombale din marmură albă și roz. Dar în cele din urmă, pe strada Zorilor nu mai locuia decît el. Abia atunci, pe fața omului cu privire incoloră apăru primul zîmbet.

Singurii pași ce alintau caldarîmul, singurele vise ce se încolăceau pe ramurile castanilor umbroși erau ale lui. Și lumea lui prinse viață, strada Zorilor se trezi.

Doamne și domni îmbrăcați în toalete parfumate se plimbau nestingheriți, brat la brat, trăgînd fumul ivoriu din țigarete cu vîrf aurit. Din colțul buzelor, cînd treceau prin dreptul mansardei de la numărul 1, își salutau ciudatul prieten și îi ascultau îndemnul : promenada nu se făcea decît pe strada Zorilor, nu aveau voie s-o părăsească. Seara, Hari închidea ochii și-i vedea sorbind lichioruri fine, în lungile lor partide de canasta. Servitorii se iubeau cu servitoarele pe ascuns și el le dicta amuzat jurămintele ce aveau să le uite a doua zi.

Anii treceau și Hari le supraveghea destinele, le măsura îmbrățișările, le dojenea infidelitatea. Trăia cu adevărat, trăiau cu adevărat și totul se petrecea numai pe strada Zorilor.

Dar Hari nu prevăzuse războiul. Nu știa ce înseamnă alarma aeriană, nu știa să-și pună personajele la adăpost, nu înțelegea dușmănia inamicului.

Avioane negre și nervoase au bombardat la discreție orășelul. Au distrus într-o oră toate casele de pe strada Zorilor, în afară de cea de la numărul 1. Intrigat de această provocare nedreaptă, Hari și-a ridicat încruntat ochii spre cer. Și, unul după altul, lăcustele acelea întunecate și irascibile au început să se prăbușească cu infernale zgomote metalice. Curînd, forțele de apărare au sesizat faptul și i-au cerut sprijinul. A acceptat ușor nedumerit, consolîndu-se că poate fi un nou joc care să-i alunge plictiseala.

Trupele de ocupație au abandonat ținutul. Agresiunea luă repede sfîrșit. Autoritățile i-au pus în brațe o lădiță cu medalii și l-au îndemnat să semneze numirea lui într-o funcție supremă. Hari a refuzat timid, convingîndu-i în cele din urmă că nu știe să semneze. Era analfabet.

S-a cuibărit din nou la mansarda casei de la numărul 1, mîngîind cu ochii ruinele lui dragi. În dimineața primei zile de pace, zări în mijlocul străzii un stîlp proaspăt plantat și o inscripție mirosind încă a vopsea : STRADA HARI, EROU ÎN RĂZBOIUL DE APĂRARE. Făcu subit prima lui criză de nervi. Se plimbă năuc toată ziua prin moloz și bîrne afumate și apoi, în plină noapte, porni spre un punct cardinal ales la întîmplare.

A doua zi, plutonul în ținută festivă venit să-i dea onorul a rătăcit îndelung prin orășelul de la marginea cîmpiei. Spre prînz, plutonierul raportă superiorilor că strada Zorilor dispăruse. Probabil, spunea el, inamicul în retragere o luase drept amintire.

PAUL IOAN

File din proza magiei negre

INVADATORII (VI)

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE : Este limpede că Generalul care a invadat Krovakia vrea, prin intermediul magicianului Rogalo, să creeze o armată din cadavrele celor dispăruți, armată cu care să stăpînească lumea. Monstrul creat de Frenkenstein a trăit la bordul submarinului nuclear „Tylosaur", al Căpitanului Judson. Monstrul simte nevoia unei perechi.

ÎN ACEST CAPITOL : Încolțit, căpitanul Judson declară că n-a știut nimic despre invadarea Krovakiei și că el nu face parte din nici o armată secretă. Judson încearcă să fugă împreună cu Monstrul. Dar Monstrul nu-l mai ascultă. Krovakienii ajung la concluzia că trebuie distruse cele două creaturi fără suflet.

Încolțit de Hans și de ceilalți krovakieni — în acea circiumă de la parterul magazinului universal — Căpitanul Judson se simțea în mare pericol. Neștiind nimic despre invadarea Krovakiei, acuzația ce i se aducea era foarte gravă.

— Oameni buni, nu fac parte din nici o armată. Sînt un biet ofițer de marină dintr-o țară nordică... Am fost reformat de mai mulți ani și...

— De ce te ascunzi ? Dă-ți jos bandajele !

Krovakienii se ridicară de la mese și, deși lipsiți de arme, știau că-l domină numeric pe străin. Căpitanul realiză repede că singura lui scăpare este fuga. Înșfăcă sacoșa cu alimente cu stînga, iar cu mîna dreaptă scoase revolverul și trase un foc în aer. Pentru o clipă, cercul din jurul său se desfăcu și Căpitanul Judson alergă către ieșire. Înainte ca ceilalți să-și revină, le strigă :

— Mă confundați, nu fac parte din armata invadatorilor ! Potoliți-vă, a doua oară voi trage în plin !

Mulțimea de krovakieni tăcea, încă sub imperiul fricii. Nici unul nu avea arme de foc. Dar Hans luă inițiativa :

— Ne crede niște proști. Eric, vii cu mine să-l urmărim ? El și ai lui ne-au profanat mormintele, ne-au furat morții. Vino !

Cu o oarecare șovăială, cei doi porniră prudenți în urmărirea ciudatului om bandajat. Restul se așezară din nou la mese. Nimeni nu mai împărtășea curajul celor doi compatrioți.

Pe căi ocolite și fugind în zig-zag, Judson intră în pădure. Credea că i-au pierdut urma. Sacoșa îi îngreuna alergarea, dar conservele cumpărate îi erau indispensabile. Fără ele nu putea porni într-o nouă cursă cu submarinul pe care se ascundea, „Tylosaur". Unicul său prieten, Monstrul creat de Frankenstein, îl aștepta nervos.

Drumul ducea spre faleză, spre grota unde se ascunseseră după sosirea pe țărmul Krovakiei. Găsi ușor intrarea, ascunsă de un val de arbuști. Înaintă cu precauție și în fundul grotei îl zări. Monstrul stătea departe de foc, ferindu-se parcă de căldura degajată. Își ținea mîinile în dreptul tîmplelor. Puternicele radiații electromagnetice îl deranjau necontenit.

— Hai, trebuie să plecăm imediat — zise Judson. Dar Monstrul nici nu se mișcă. Mormăind ceva neinteligibil, făcu un semn cu mîna spre o direcție anume. Știu ce vrei să spui, continuă Judson, undeva, pe aproape se fac experiențe la înaltă tensiune... Ce ne pasă însă nouă ?

Creatura de lîngă el nu-l mai asculta. Ceva mai puternic decît voința lui îl țintuia locului. Nu putea exprima verbal ceea ce bănuia, dar muntele acela de om reîncarnat artificial simțea frecvențele magnetice ale unui cîmp intens, foarte asemănător cu cel din momentul trezirii lui la viață. În acele momente incredibile, cînd dintr-un simplu cadavru redevenise o existență vie, tremurul nervos al ființei lui fusese foarte aproape de simptomele de acum. Căpitanul Judson nu mai avea în acele clipe nici o influență asupra Monstrului.

Pîndind cu ochii dilatați de groază, Hans și Eric văzură totul. În mintea lor totul se clarifica : omul bandajat și creatura hidoasă de lîngă el erau dușmanii poporului lor, erau capii invadatorilor și trebuiau nimiciți. Ascunși după o cotitură a grotei, ei hotărîră să aducă întăriri pentru a-i captura. Remarcară foarte limpede faptul că acea hidoșenie de om se ferea de foc. Tiptil, tiptil, se retraseră și fugiră într-un suflet la prăvălia unde ceilalți krovakieni așteptau răspunsul lor. Intrară curînd și, abia trăgîndu-și sufletul, povestiră tot ce văzuseră. Starea lor de agitație, descrierea Monstrului și a ascunzătorii celor doi îi convinseră repede pe ceilalți. Se înarmară cu cuțite lungi și torțe, apoi grupul de oameni furioși porniră în frunte cu Hans și Eric. Căpitanul Judson și Monstrul nu bănuiau încă nimic.

Șantajat de General, profesorul Frankenstein admise să i se aducă cele șase cadavre deshumate. Militarii se conformară imediat. De la parterul castelului lui Rogaro, șase sicrie fură urcate și introduse în laboratorul magicianului. Cu gesturi violente și precise, cuiele fură înlăturate și trupurile lipsite de viață ale unor tineri krovakieni uciși în ajun li se înfățișară. Imaginea îngrozitoare îl șocă pe Frankenstein, care făcu un pas înapoi.

— Nu te cunosc, tovarășe profesor ! Ai devenit celebru prin reîntoarcerea la viață a unui hoit și acum te prefaci scîrbit ? Generalul nu-și putea ascunde ironia, dar nici conservarea. Se grăbea, nu cumva cei doi cu puteri obscure și atît de bizare să se răzgîndească. Rogaro interveni :

— Așezați-i pe masa aceea ! Numai corpurile, sicriele ar fi bine să le îngropați la loc. Oamenii vor intra la idei.

— Nu-ți fă griji din pricina asta, oamenii mei știu să-i reducă la tăcere. Hai, apucați-vă mai repede de treabă !

Năucit, profesorul începu să plaseze electrozii la tîmple și în celelalte puncte vitale ale cadavrelor. Rogaro dădu drumul instalației de produs ectoplasma. Un miros insuportabil de putreziciune se răspîndi în toată încăperea. Soldații și Generalul ieșiră cînd se asigurară că experiența va începe curînd. Hotărîră să facă de pază la ușă.

(Va urma)

PAUL IOAN

HOROSCOP

Săptămîna 27-05 – 2-06 1991

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Usoară nervozitate, presimtiri rele pentru a doua zi.
Marți : Conflict de muncă, consecinte minore.
Miercuri : Psihicul se reechilibrează. Activitate bogată.
Joi : Zi obositoare, incordare intelectuală.
Vineri : O picătură de venin în sinul familiei.
Simbătă : Număr record de vesti contradictorii.
Duminică : La soaptele întelepciunii, evitati o decizie pripită.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Zi incoloră, nimic deosebit.
Marți : Indispozitie, usoară migrenă, timp pierdut.
Miercuri : Cascadă de probleme profesionale, incordare maximă.
Joi : O rază de optimism vă întremează.
Vineri : Finantele cresc subit, zi luminoasă.
Simbătă : Planuri si iar planuri, dar nimic concret.
Duminică : Creativitate fructuoasă.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Beti pe nesăturate cupa amintirilor.
Marți : Luciditatea în locul melancoliei. Zi trepidantă.
Miercuri : Semnal de alarmă al sănătătii. Îngrijorări fugare.
Joi : Visul noptii vă preocupă obsedant.
Vineri : Replici severe cu colegii.
Simbătă : Psihic sensibilizat, polemicile din aiun vă urmăresc.
Duminică : Relaxare cu orice pret, somn prelungit.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Seninătate, optimism, zîmbet.
Marți : Obsesii senzuale, neconcretizate.
Miercuri : Un prieten vă dezamăgeste profund : zi de lungi reflectii.
Joi : Afectivitatea vă e pusă din nou la grea încercare.
Vineri : Optimismul de luni renaste, curba financiară urcă.
Simbătă : Veste bună de departe.
Duminică : Tachinări familiale, destindere casnică.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Luciditate, curba intelectuală pe maxim.
Marți : Satisfactii profesionale, merite recunoscute.
Miercuri : Foarte solicitat(ă), sînteti în centrul atentiei.
Joi : O indispozitie fizică vă diminuează elanul profesional.
Vineri : Sînteti generos în idei, muzele vă ajută.
Simbătă : Aveti de ales între două proiecte pe termen scurt.
Duminică : Evitati la timp o primejdie.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Comunicarea cu anturajul e în impas.
Marți : Stare acută de deprimare, singurătate.
Miercuri : O veste bună elimină iritarea.
Joi : Un vechi prieten nu v-a uitat.
Vineri : Bucuriile încep să se adune.
Simbătă : După o săptămînă infructuoasă, o zi de bilant.
Duminică : Nevoie cronică de prieteni : cercul dv. intim se reface.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Intuitia vă ajută de minune.
Marți : Stabilitatea psihică vă transformă în mediator.
Miercuri : Un vechi proiect devine realitate.
Joi : Noi responsabilități vă îndeamnă la meditatie.
Vineri : Totul vă merge din plin, sînteti stăpîn(ă) pe situatie.
Simbătă : Primiti o informatie foarte utilă.
Duminică : Oaspete drag la cină.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Uneori, luni e a doua duminică.
Marți : Suprasolicitarea nervoasă vă conduce spre un refugiu sentimental, dorit mai demult.
Miercuri : Perioadă de puternic erotism.
Joi : Apar semnele unei confuzii sentimentale, se impune o clarificare.
Vineri : Realitatea are culori mai sumbre. Momente de deziluzii amare.
Simbătă : Refugiu în sine, pentru evitarea unei confruntări periculoase.
Duminică : Lungi plimbări solitare. Un spriin prietenesc întîrzie.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Întelepciunea vă e de folos doar în familie.
Marți : Furtună în relatiile profesionale, polemici îndelungate.
Miercuri : Luati atitudine în fata unei injustitii.
Joi : Scurtă dar eficientă călătorie de afaceri.
Vineri : Aplanati din nou o confruntare între colegi.
Simbătă : Sperantele financiare devin certitudini.
Duminică : Bună dispozitie totală, conversatii interminabile.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Stîrniti admiratie si pretuire, treziti noi invidii profesionale.
Marți : Replici dure cu o persoană apropiată, un nor trecător.
Miercuri : Scadenta unei sarcini profesionale vă domină toată ziua.
Joi : Zi calmă, senină. Satisfacții la locul de muncă.
Vineri : Conjunctură norocoasă a finantelor, se întrevede un cîstig bun.
Simbătă : Odrasla vă dă de furcă, nu vă lăsati coplesit(ă).
Duminică : Multe initiative, putine realizări.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Nervozitate alarmantă, mici conflicte inevitabile dar socante.
Marți : Mai multe promisiuni se confirmă, psihicul se redresează.
Miercuri : Aveti de ales între două proiecte, cereti timp de gîndire.
Joi : Preferinta dv. îi deranjează pe altii : nu cedati.
Vineri : Bilantul profesional al săptămînii e excelent, dar sînteti epuizat(ă).
Simbătă : Apar : neprevăzute obligatii casnice : usoară nervozitate.
Duminică Muncă fără răgaz, nu vă plac restantele. Starea fizică vă ajută din plin.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Luciditatea vă joacă feste, planurile de acasă sînt răsturnate.
Marți : Fantezia nu e totul, circumstantele nu sînt prielnice.
Miercuri : Zi istovitoare, consum intelectual exacerbat, dar vă asteaptă multe reusite.
Joi : Oboseala isi spune cuvîntul, sînteti irascibil(ă) si neconvingător.
Vineri : Spriin prietenesc neasteptat : mică petrecere intimă.
Simbătă : O nouă cunostintă vă neliniteste afectiv, vraja ei vă va urmări multă vreme.
Duminică : Lungi convorbiri telefonice, zi de confesiuni.

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Un caz neobișnuit

Cazul domnișoarei Popa Eliza din București (născută la 30.05.1970) s-ar putea intitula „cel mai longeviv dinte de lapte din lume". Într-adevăr, ultimul

său dinte de lapte, un canin, a rezistat nu mai puțin de 18 ani și 3 luni, dar și atunci acest veteran al primei generații de dinți din copilărie a fost scos forțat — la indicația medicului stomatolog de la Policlinica Pantelimon. Era data de 2 septembrie 1988. De altfel, dinții de lapte ai d-rei Popa Eliza au avut o neobișnuită rezistență, cei mai mulți dintre ei lăsînd locul celor definitivi la vîrsta de 16 ani.

Curaj

Gravidă în luna a 9-a și cu sorocul foarte aproape, Bartos Ecaterina din localitatea Toahnu Vechi nu a cedat în aceste condiții patimii sale de a face alpinism. În anul 1969, ea a urcat cu un grup (în numele căruia ne scrie Gheorghe Crișan), pe versantul nordic al masivului Piatra Craiului, ajungînd cu bine pînă în vîrf (2 239 metri). Riscul asumat de Ecaterina Bartos s-a soldat cu un succes. Abia a doua zi după coborîre, ea a dat naștere unei fetițe, cărela, firesc, i-a dat numele de Crăița (și Emanuela).

Premieră medicală

În anul 1847, la 8 februarie, s-a efectuat în țara noastră, prima operație sub anestezie cu eter. Evenimentul s-a desfășurat la Spitalul Colțea din București, sub conducerea medicului Dimitrie Vartiadi (1805—1862) și a chirurgului Franz R. von Isdenszy. Același tip de anestezie este practicat în același an la Tîrgu Mureș (la 22.02) și apoi la Cluj (în luna martie), de către medicii Johann Rimmel și, respectiv, Bogdan Pattantyus Abraham (1817—1865).

Premieră alpină

În luna august a anului 1974, o echipă de alpiniști de la A.S. Armata Brașov — condusă de maestrul emerit al sportului Matei Schenn — a realizat o premieră alpină românească : atingerea unui vîrf din lanțul muntos Kicik Alai (4 376 m), din masivul Alai, zona Podișului Pamir. Vîrful respectiv a primit numele de „Armata română". Echipa de alpiniști a

fost formată din maeștrii sportului : Chivu Dumitru, Naghi Nicolae și Manea Cezar.

GUINNESS BOOK

Metafora aceea cu a urca treaptă cu treaptă pînă în vîrf a fost interpretată de unii ex-abrupto și așa au ajuns în Cartea Recordurilor Lumii. Într-adevăr, este vorba, pur și simplu, de urcatul pe scări. Se pot aminti multe anecdote în legătură cu defectarea lifturilor etc., etc., dar cei care au luat în serios acest sport (ghilimelele sînt inutile, veți vedea) s-au acoperit de glorie. Pe de altă parte, respectivul concurent trebuie să aibă la dispoziție o clădire cu minimum 70 de etaje — așa cum specifică Guinness. Dar asta nu înseamnă că în lipsa zgîrie-norilor, nu s-ar putea încumeta cineva și la noi să urce pe treptele Intercontinentalului. Deci...

URCATUL SCĂRILOR. Recordul pentru urcatul pe scări, pe o înălțime de 100 de etaje, este deținut de americanul Dennis W. Martz. Performanța a fost realizată în clădirea **Detroit Plaza Hotel** din Detroit, statul Michigan, la data de 26 iunie 1978. Rețineți și timpul „escaladării" : 11 minute și 23,8 secunde !

Un alt zgîrie-nori, Lake Point Tower din Chicago, i-a prilejuit lui Richard Black (la 44 de ani) să înregistreze recordul la urcat (în alergare) și coborît, în total, 1,6 kilometri (o milă) într-o clădire. Urcatul i-a necesitat o oră, 25 minute și 6 secunde, iar coborîtul l-a efectuat în timpul de 44 minute și 39 secunde.

Celebrul **Empire State Building** din New-York are 1 575 trepte. Recordul la urcat pe aceste trepte îl deține Pete Squires cu timpul de 10 minute și 59 de secunde, performanță obținută la 12 februarie 1981.

Turnul **CN Tower** din Toronto, Canada, are 1 760 trepte și reprezintă cea mai înaltă construcție cu structură unitară. Michael Round a urcat turnul în 10 minute și 10 secunde, în anul 1980.

Dar unii urcă de nevoie și nu cu gîndul la recorduri. Astfel, conform cu îndatoririle sale de serviciu, Bill Stevenson a urcat prin **Clădirea Parlamentului Englez**, timp de 14 ani (1968—1982), 334 de trepte de 3.756 ori ! Echivalarea făcută de Guinness este nimitoare : **în timpul serviciului său, Bill Stevenson a urcat de 23.39 ori Everestul !** Oare cîți dintre noi, ghinioniști în clădirile cu multe etaje, nu am stabilit de-a lungul anilor recorduri la urcat treptele ! Ce-ar fi să le numărăm odată și odată !

În imagine nu este un desen oarecare, ci este una din cele mai elaborate și mai mari construcții din piese de domino, au fost folosite 255.389 piese, amenajate timp de cinci săptămîni. Fascinantul spectacol al dărîmării a durat 53 de minute. **Autori :** americanii John Wickham și Erez Klein.

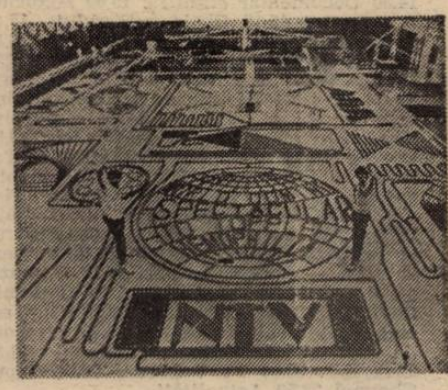

Pagină realizată de PAUL IOAN

Biblioteca județeană MUREȘ TÎRGU-MUREȘ

STRESUL METEOROLOGIC

Pare surprinzător și chiar paradoxal în același timp, dar lucrurile într-adevăr așa stau : cel mai frumos, cel mai tonic și cel mai răscolitor dintre toate anotimpurile — primăvara — este cel mai agresiv și mai malign dintre toate în ceea ce privește sănătatea. În acest interval de timp — și mulți dintre d-voastră ați verificat pe pielea proprie această realitate — boala reumatismală, gripa ca și bolile infectocontagioase se simt în largul lor. Hipertensiunea arterială ca și alte boli cardiovasculare prezintă de asemenea o netă tendință de recrudescență și exacerbare la sfîrșitul iernii și începutul primăverii. Asaltul pe linie de culoare roșie din acest anotimp propriu bujorilor, macilor, ca și altor flori, coincide cu asaltul hemoptiziilor, al hematemezelor și melenelor, respectiv al sîngerărilor tuberculoșilor ca și ale ulcerosilor.

Este pe deplin demonstrat că **meteorosensibilitatea, respectiv sensibilitatea la condițiile de vreme și climă**, reprezintă o caracteristică absolut universală a materiei vii și, implicit a omului. Factorii meteorologici însă reprezintă din anumite puncte de vedere, cum este situația în cazul primăverii și stresuri de prim ordin. Dar, și în acest domeniu, întîlnim o largă gamă de varietăți reacționale individuale, ceea ce atestă faptul că **fiecare individ este un microunivers, deci o lume în miniatură.** Și din acest punct de vedere nu se aseamănă om cu om din punctul de vedere al neactivității, unii dovedindu-se deosebit de sensibili la modificările de temperatură alții la acelea de umiditate, de presiune atmosferică etc. etc. Ceea ce trebuie reținut, apropo de meteorosensibilitate, este că din acest punct de vedere omul este o vietate mai fragilă decît toate animalele, acestea fiind în general incomparabil mai rezistente, incomparabil mai bine adaptate.

De altfel, fenomenul meteorosensibilității a reprezentat o preocupare a mai tuturor colectivităților umane. De milenii oamenii au observat că insectele, de exemplu, sînt foarte sensibile la variațiile de presiune atmosferică, motiv pentru care cînd aceasta coboară, și ele se apropie mai mult de sol, unde vor găsi condiții de a se adăposti mai bine. Într-o asemenea situație, este normal ca și rîndunelele de exemplu, să coboare în zborul lor mai aproape de sol, știut fiind că insectele reprezintă hrana lor predilectă. Tot de milenii oamenii și-au materializat aceste observații, pe care le-au tezaurizat în nenumăratele proverbe de acest gen, care au trecut din generație în generație. Cercetătorul francez Jean-Philippe Chassagny, și-a consacrat o bună parte a vieții lui pentru a aduna într-un volum de 500 pagini, aproape 5 000 de proverbe de acest gen, culese numai din Franța, cu toate atestînd meteorosensibilitatea vieții în general și a celei umane în particular. Vreți cîteva mostre din acest original dicționar ? Iată numai trei dintre ele : Dacă pîinea se înmoale, ploaia va veni : Ceapă cu foi multe, iarnă cu friguri crunte ; La vîntul de sud, în spate ești ud.

În special în ultimele decenii au abundat pur și simplu studiile care s-au efectuat în domeniul relațiilor și condiționărilor posibile dintre stresul meteorologic și sănătatea umană. Astfel, Centrul britanic de cercetări biometeorologice a prezentat de curînd o serie de rezultate în acest domeniu, avertizîndu-ne asupra faptului că există relații certe între starea vremii pînă și în boala canceroasă. Alte cercetări de acest fel indică faptul că atît evoluția cît și mortalitatea prin cancer pulmonar și cancer intestinal, de exemplu sînt influențate de starea vremii, în sensul biciuirii și precipitării lor.

Respirăm nu numai aer ci și „vremea" în cadrul căreia evoluăm.

Starea vremii influențează pînă și comportamentul la volan. Aceasta este concluzia unor cercetări interdisciplinare de tip biomedico-meteorologic, care au fost efectuate la o mare întreprindere de transporturi auto din Ungaria și anume la „Volan Trust", cercetări evidențiind faptul că variațiile condițiilor atmosferice și în special acelea proprii primăverii generează migrene, oboseală, somnolență sau, din contră încordare : stări care în multe cazuri sînt la baza unor accidente rutiere, firește mai numeroase în intervalul de timp specificat. Studii similare a întreprins și Jean-Daniel Altherr, de la aeroportul din Geneva, care a constatat în cei zece ani cît a studiat influența frontului de aer cald, tropical, asupra sănătății, o creștere de cinci ori mai mare a accidentelor rutiere și aviatice, sub influența frontului menționat. Un studiu similar efectuat la celebrele uzine Mercedes-Benz din Stuttgart, asupra a 36 000 accidente de muncă, evidențiază influența afluxului de aer cald, însoțit de instabilitate atmosferică, în producerea acestor accidente. După majoritatea cercetătorilor în domeniu, **jumătate din populația sănătoasă este influențată de schimbările vremii, în vreme ce la o treime din această populație, meteorolabilitatea este chiar foarte pronunțată.** Așadar, nu numai bolnavii reumatici se comportă la schimbarea vremii ca un veritabil barometru, ci și chiar oamenii normali care, fără să știe aceasta, își văd modificată pe această cale dispoziția psihică, somnul, puterea de muncă, randamentul intelectual și chiar creativitatea. Astfel stînd lucrurile, pe bună dreptate Anatole France identifică timpul și implicit vremea cu „cel mai mare dintre sculptori : sculptor care nu are nici ciocan și nici daltă, sculele sale fiind ploaia, clarul de lună, vîntul din Nord etc."

ARCADIE PERCEK

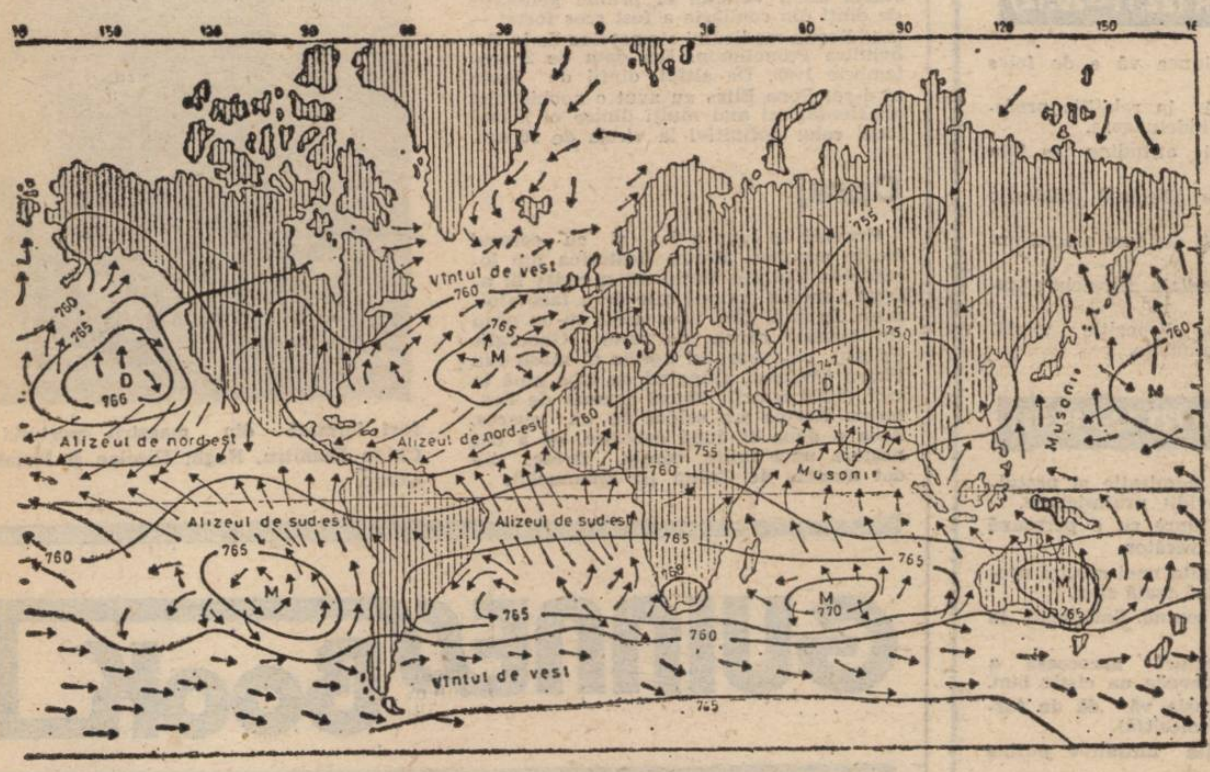

Vremea acționează asupra noastră pe mai multe căi, inclusiv și pe aceea a circulației aerului.

PROGRAM TV

LUNI, 27 mai. Programul 1 : 14.00 Actualități 14.10 Horoscopul zilei 14.20 Worldnet USIA 15.20 Civilizație montană 15.50 Copiii noștri, viitori muzicieni 16.15 Patrimoniu 16.40 Avanpremiera săptămînală 17.00 Emisiunea în limba maghiară 18.30 Repriza a treia 19.00 Tezaur 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 20.50 Telesport 21.00 Teatru TV. Tartuffe de Molière 23.15 Gong ! 23.45 Actualități. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 Săptămîna Internațională a Muzicii Noi 17.00 Veniți cu noi pe programul doi ! 18.00 Actualități 20.00 Super Channel 21.30 Magazin auto-moto 22.00 TV 5 Europe. Jurnal. Transmisiune directă 22.35 Super Channel 22.50 Actualități.

MARȚI, 28 mai. Programul 1 : 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10.20 Film artistic. Horoscop (Franța, 1988) 12.00 Ora de muzică 13.00 Confluențe 13.30 Avanpremieră TV 13.40 Bijuterii muzicale 14.00 Actualități 14.10 Audio-vizual studio 14.30 Documentar științific 15.00 Medicina pentru toți 15.15 Cheia succesului 15.40 Preuniversitaria 16.10 Telescoală 16.40 Muzica pentru toți 17.00 Convietuiri 17.30 Forum 18.10 Muzicorama 18.30 Economia încotro ? 19.00 Festivalul și concursul internațional al interpreților cîntecului popular românesc „Maria Tănase" 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 20.50 Telesport 21.00 Telecinemateca. Oprirea obligatorie (Franța, 1954) 22.30 Salut, prieteni ! 23.30 Serenadă 23.45 Actualități. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 Univers cultural — univers creștin 17.10 O muzică, o țară 17.30 De-ale pieței în economia Capitalei 18.00 Actualități 18.10 Film serial. Așii cerului albastru 19.10 Studioul de literatură 20.00 Super Channel 21.30 Club S.F. 22.00 TV 5 Europe 22.35 Super Channel 22.50 Actualități.

MIERCURI, 29 mai. Programul 1 : 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10.20 Super Channel 11.35 Desene animate 12.00 Ora de muzică 13.00 Vîrsta a treia 13.30 Avanpremiera TV 13.40 Agenda muzicală 14.00 Actualități 14.10 Jazz-Magazin 15.00 Fotbal : F.C. Bacău — Inter Sibiu 16.50 Preuniversitaria 17.20 Telescoală. Curs de limba germană. Curs de limba italiană 17.50 Reflector 18.20 Festivalul „Maria Tănase" 19.00 Cultura în lume 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 21.00 Fotbal. Finala „Cupei Campionilor Europeni" : Olimpique Marseille — Steaua Roșie Belgrad. Transmisiune directă de la Bari 23.10 Film serial. Decalog (Polonia, 1988) 0.10 Universul cunoașterii 0.45 Actualități. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 Emisiunea în limba maghiară 18.00 Actualități 18.10 Teatru TV. Turnul de fildeș de Camil Petrescu 19.25 TV 5 Europe 21.40 Tribuna non-conformiștilor 22.00 TV 5 Europe 22.35 Super Channel 22.50 Actualități.

JOI, 30 mai. Programul 1 : 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10.20 Super Channel 11.35 Desene animate 12.00 Ora de muzică 13.00 Interferențe 13.30 Avanpremiera TV 13.40 Recital : Trio „Axe" din Arad 14.00 Actualități 14.10 Mondomuzica 14.30 Caleidoscop cetățenesc 15.00 Arte vizuale 15.40 Preuniversitaria 16.10 Telescoală. Curs de limba engleză. Curs de limba spaniolă 16.40 Muzica pentru toți 17.00 Limba noastră 17.30 Pro Patria 18.30 Piața și banii dv. 19.00 Știința în lume 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 20.50 Telesport 21.00 Film serial. Dallas 21.55 În fața națiunii 22.35 Festivalul cîntecului popular românesc „Maria Tănase" 22.50 Simpozion 23.50 Actualități. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 Cercetarea științifică agricolă 17.00 Emisiunea în limba germană 18.00 Actualități 18.10 Canal France International 18.30 Documentar științific 19.00 Săptămîna Internațională a Muzicii Noi 21.30 Dialog cu edilii Capitalei 22.00 TV 5 Europe 22.35 Super Channel. Mix 22.50 Actualități.

VINERI, 31 mai. Programul 1 : 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10.20 Film artistic. Abătuți din drum (Franța, 1988) 12.00 Ora de muzică 13.00 Oameni de lîngă noi 13.30 Avanpremieră TV 13.40 Divertisment internațional 14.00 Actualități 14.10 Armonii corale 14.30 Casa și grădina 15.00 Documentar artistic 15.30 Tragerea Loto 15.40 Preuniversitaria 16.40 Muzica pentru toți 17.00 Emisiunea în limba germană 18.00 Invitatul săptămînii 18.30 Festivalul cîntecului popular românesc „Maria Tănase" 18.45 Virstele peliculei 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 20.40 Telesport 20.50 Viața parlamentară 21.15 Film serial. Destinul familiei Howard 22.10Studioul „E" 22.40 Studioul șlagărelor 22.55 Gaudeamus 23.40 Actualități 23.50 Tele-Top 0.25 Jazz-Fan. **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 Arhive folclorice 17.00 Întîlnire cu Cristian Topescu și invitații săi 20.00 Epilog la prima ediție a Săptămînii Internaționale a Muzicii Noi 21.00 Seară de balet... 22.00 TV 5 Europe 22.35 Super Channel. Mix 22.50 Actualități.

SÎMBĂTĂ, 1 iunie. Programul 1 : 9.00 Micul dejun TV 10.00 Actualități 10.10 Descoperirea planetei 10.30 Top Baby-Star 11.30 Fotbal : Olimpia Satu Mare — A.S.A. Electromureș Tg. Mureș 13.15 Istoria religiilor 13.45 : 7 x 7 14.15 Studioul muzicii ușoare 14.35 Actualități 14.45 Tele-Club 16.00 Și ei sînt ai noștri ! Sînt numiți „copiii nimănui", dar și ei sînt ai noștri. Să-i ajutăm ! 9.00 Actualități 0.10 Film serial. Jake și Grăsanul. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.25 Film artistic. Clubul Stork (S.U.A., 1945) 18.05 Actualități 18.15 Muzica pentru părinți 18.30 Motor ! Incursiuni în lumea filmului 19.00 Opera în capodopere 21.00 Cîntecul și lumea copilăriei 21.30 Super Channel. O non-crimă perfectă. Film artistic de scurt metraj 22.00 TV 5 Europe 22.35 Super Channel 22.50 Actualități.

DUMINICĂ, 2 iunie. Programul 1 : 8.00 Viața satului (I) 9.00 Micul dejun TV 10.00 Actualități 10.10 Abracadabra 11.05 Film artistic în serial pentru copii. Tinerețe fără bătrînețe 11.30 Finala „Cupei României" la handbal masculin : Steaua — Universitatea Craiova 12.00 Lumină din lumină 13.00 Viața satului (II) 14.00 De dor, de dragoste, de joc 14.30 Actualități 14.40 Video-Magazin 17.30 Atlas 17.55 Știință și imaginație. Băiatul și cîinele (S.U.A.) 18.25 Convorbiri de duminică. Cu sinceritate despre vinovăție (I) 19.10 Film serial. Dallas 20.00 Actualități 20.40 Film artistic. Cinstește-ți tatăl (S.U.A., 1973) 22.20 Duminica sportivă 22.40 Maeștrii 23.50 Actualități 0.00 Show-ul de duminică. Sammy Davis jr. Selecție realizată de Alexandru Șipa **Programul 2 :** 16.00 Deschiderea programului 16.05 Desene animate 16.30 TV 5 Europe 18.00 Actualități 18.10 Muzica amintirilor 18.30 Viața spirituală 19.00 Serată muzicală 21.30 Orașe și civilizații 22.00 TV 5 Europe 22.35 Super Channel. Clipuri 22.50 Actualități.

(După „PANORAMIC TV")

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări.

Dosarele medicinii

TRAIECTORIILE DURERII

Cele mai multe dintre misterele durerii au fost penetrate. Cercetătorii îi cunosc principalele circuite. Ei au pus la punct medicamente și metode care permit o combatere eficace. Chiar dacă medicii nu folosesc încă integral acest arsenal, din imobilism, sau poate datorită tabuului creat în jurul morfinei. Principalele victime ale acestei ezitări a medicilor sînt copiii. Dar nu numai ei. Și totuși, știința și tehnologia au descoperit aproape totul despre durere. Se cunosc azi traseele profunde din creier. În ciuda acestui lucru, acest coșmar, suferința datorată bolii, ne macină în 1991 la fel ca în Evul Mediu. De ce ?

„Intensitatea senzațiilor dureroase oscilează uneori în funcție de circumstanțe. Un stres intens poate avea efect analgezic", susține prof. Marcel Francis Kahn. Senzația dureroasă depinde de echilibrul care se stabilește la nivelul măduvei spinării, cea care înglobează traseele durerii. Cînd sistemul funcționează bine, durerea capătă doar un rol de „santinelă" a organismului. Ea previne organismul amenințat de un pericol printr-un semnal tradus sub forma unei crize : colică renală, apendicită, infarct. Deci, durerea privită ca semnal de alarmă are un rol deosebit de util, cu condiția să nu dureze prea mult timp. Atunci cînd sistemul devine hipersensibil, „santinela" se transformă într-un torționar ; este cazul durerii cronice care ne chinuie luni sau chiar ani. Ea afectează în lume milioane de pacienți. „Durerile cronice cele mai frecvente sînt datorate unui exces de mesaje dureroase", explică Jean-Marie Besson. În cazul unor maladii inflamatorii, reumatisme sau artrite, de exemplu fibrele receptoare sînt sensibilizate de diverse substanțe biochimice cum sînt prostaglandinele. Datorită acestui fapt ele reacționează la cea mai mică stimulare. În schimb aspirina blochează sinteza prostaglandinelor, de unde efectul antiinflamator. Se cunoaște însă un alt tip de dureri cronice calificate neurogene. Acestea sînt cel mai dificil de tratat. Ele survin atunci cînd în urma unor leziuni, fibrele specializate pentru acest lucru nu mai reușesc să frîneze mesajele durerii. Jean-Claude Willer, neurofiziolog francez a evidențiat pe bază experimentelor efectuate, existența unui sistem controlat al durerii. Mai întîi la nivelul măduvii spinării, apoi la nivel superior, creierul înregistrează durerea și o dirijează spre punctele de control descendente, ale restului corpului. Misiunea sa este asigurată de unele substanțe chimice. Cum sînt de exemplu endorfinele, aceste molecule mici, prezente în creier în cantități infinitezimale, cu o durată de viață extrem de scurtă. Atunci cînd sînt eliberate, ele se vor fixa pe aceiași receptori cu morfina. Alți mediatori chimici care ar fi implicați în efectul analgezic sînt endomorfinele, în special serotonina. Despre aceștia însă nu se știe exact cum acționează. Oricum, urmărind circuitul durerii trebuie spus că între momentul declanșării și cel al manifestării ei, se produce o cascadă de evenimente deosebit de complexe. La nivelul receptorilor are loc o veritabilă „baie" cu histamină, prostaglandine, serotonine, diverse peptide și enzime. Terminațiile nervoase stimulate de această „baie" vor elibera neuropeptidele (se cunosc pînă acum 15) regăsite pe traseele durerii. Interacțiunea tuturor acestor produși va contribui la dilatarea vaselor sanguine, fapt ce amplifică fenomenul. Mesajul vehiculat de fibre foarte fine ajunge în cornul posterior al măduvii spinării, unde activează neuroni care îl vor proiecta spre centrii nervoși ai creierului. Transmisia poate fi modulată de-a lungul său la diferite etaje. Mesajul atenuat ajunge la thalamus, marele centru senzitiv, apoi la cortex, unde capătă semnificația sa conștientă. Sînt implicate probabil și alte sisteme de control descendente, dar deocamdată ele sînt necunoscute specialiștilor. Dar, despre armele împotriva durerii, de la cele ce aparțin medicinii tradiționale pînă la cele mai sofisticate droguri, într-un articol viitor.

Rubrică realizată de
ECATERINA BĂTRÎNEANU

ECOGRAFIA... ÎN SERVICIUL VIITOARELOR MAME

Ecografia sarcinii — una din multiplele utilizări ale ecografiei — nu a încetat să se perfecționeze. În 1957, acest procedeu de explorare, care vizualizează organele interne cu ajutorul ultrasunetelor, permitea să se vadă numai în plan fix diametrul transversal al capului fătului. După 20 ani, adică în 1977, mulțumită noilor imagini, ecografia ajungea să arate mișcările fătului. În următorii ani această metodă, — absolut inofensivă, atît pentru mamă cît și pentru copil — nu a încetat să evolueze.

UN EXAMEN TOT MAI PRECIS ȘI MAI INDISPENSABIL.

La ora actuală se folosește ecografia în vizualizarea tuturor stadiilor unei sarcini. Pentru a depista un risc eventual ce amenință fătul ; pentru a diagnostica o anomalie deja prezentă la un copil, aproape de naștere : o malformație, o întîrziere a creșterii, o anumită stare a sănătății. Se poate stabili poziția precisă a copilului, a placentei, sau chiar evoluția unei cicatrici, a unei cezariene anterioare ; în sfîrșit pentru a face pentru prima oară legătura vizuală și auditivă dintre copil și părinții lui.. Acest eveniment psihologic nu este deloc de neglijat și părinții o știu prea bine.

ÎN CONSECINȚĂ :

Examenul ecografic permite :

- Să se cunoască cu precizie vîrsta gestației, deci să se știe cînd a început sarcina. Acest lucru este indispensabil pentru a calcula termenul exact al nașterii. De asemenea se poate descoperi o eventuală naștere prematură.

- Descoperirea foarte rapidă a prezenței gemenilor, tripletilor etc... Gemenii în general prezintă riscuri în plus de naștere prematură, dezvoltare întîrziată, malformații, aproximativ de 10 ori mai mult ca la un copil unic.
- Diagnosticarea tulburărilor de creștere ale copilului, întîrzieri de creștere, sau, dimpotrivă, supraordonarea.
- Detectarea patologiilor mai puțin grave, dar care reclamă o supraveghere medicală mai strictă.
- Depistarea maladiilor sau malformațiilor grave ale fătului. Acestea sînt excepționale, dar o bună supraveghere și intervenția pe diferite căi poate să readucă la normal multe cazuri și sarcina să decurgă normal mai departe.

În perioada intrauterină sînt indicate, trei ecografii : prima între 7 și 12 săptămîni, a doua între 20 și 24 săptămîni și a treia între 32 și 34 săptămîni. Prin aceasta, riscurile unei sarcini anormale sau ale unei nașteri necorespunzătoare sînt înlăturate cu 90%.

DELIA COSTEA

„Nas" electronic

O echipă de la Universitatea din Warwick (Marea Britanie) este pe cale de a pune la punct un „nas" electronic pe baza unei rețele „neuromimetice" (care imită modalitatea prin care celulele nervoase tratează informația). Acest „nas" electronic va putea să recunoască cinci feluri de alcool : metanol, etanol, butanol și două forme de propanol. El utilizează 12 captatori foarte sensibili la concentrațiile gazoase ambiante. Fiecare captator este legat la un neuron din rețea. La rîndul lor, neuronii sînt interconectați ; ei adiționează informațiile pe care le primesc și le prelucrează.

Acest prototip este considerat de realizatorii lui mai performant decît anumite aparate japoneze al căror principiu se bazează pe analiză statistică. Iar domeniul de aplicare pare să fie de asemenea mai vast, în măsura în care „nasul" electronic englez se va folosi și la testarea prospețimii diferitelor alimente, controlul calității parfumurilor, verificarea naturii deșeurilor.

Rețeta săptămînii

Gogoșele aperitiv

Se pot folosi în egală măsură ca aperitiv sau desert.

Ingrediente : 125 g unt sau margarină, 125 g făină, 250 g apă, 6—8 ouă întregi, un praf de sare (dacă le folosim ca aperitiv) sau o linguriță zahăr (dacă le folosim ca desert).

Se fierbe apa cu untul și, cînd clocotește, se adaugă sarea sau zahărul și făina. Se amestecă bine, pînă cînd aluatul capătă consistența unei mămăliguțe tari. Se ia de pe foc, se lasă să se răcorească și se adaugă ouăle pe rînd, amestecînd pînă la omogenizare perfectă. Din acest aluat se iau cu lingurița și se pun în tavă bulete mici Se coc în cuptor încălzit din vreme, care nu trebuie deschis în primul sfert de oră. Se scot cînd sînt crescute și, cînd se răcesc, se umplu cu pastă de pește, măsline, brînză sărată, brînză de vaci cu mărar, ciuperci scăzute, sau dacă vrem să le servim dulci cu cremă de vanilie. În acest caz le putem oferi și alături de cîteva cuburi de înghețată cu un moț de frișcă deasupra.

IRINA STOICA

medicul ne sfătuiește

Dr. CONSTANTIN BOGDAN, medic primar boli interne, formulează răspunsuri la întrebările adresate redacției de :

● **Ena Augustin din București.** Sînteți interesat de diagnosticul „tulburări extrapiramidale". Iată succint cîteva date : sistemul extrapiramidal reprezintă acea unitate funcțională a sistemului nervos care intervine în controlul tonusului muscular și al mișcărilor involuntare automate. În stare de funcțiune normală, sistemul motor extrapiramidal inhibă mișcările involuntare, reglează mișcările automate și tonusul muscular. În caz de leziune a structurilor acestui sistem (prin diferite cauze : infecții ale sistemului nervos, boli ereditare, degenerative, efecte secundare ale unor medicamente etc.) apar așa-zisele tulburări extrapiramidale, care se manifestă în ceea ce privește tonusul muscular și mișcările involuntare. În mare, tulburările extrapiramidale sînt de tip hiperkinetic (adică, se accentuează mișcările involuntare, apar diverse forme de tremurături) și hiperkinetic-hipertonic (încetinirea mișcărilor și rigiditate musculară). Ținînd seama de vîrsta pe care o aveți, cauza în situația dv. este probabil de natură vasculară. Oricum, numai specialistul neurolog, în urma unui consult, este în măsură să pună corect un diagnostic și să prescrie o conduită terapeutică adecvată.

● **Vasilache Constantin din Bacău.** Dată fiind natura suferințelor pe care le aveți (cardiopatie ischemică, insuficiență ventriculară stîngă și alte boli asociate) este dificil și riscant să vă facem prescripții de medicamente pe această cale, acest lucru fiind potrivit să fie făcut numai de medicul cardiolog sau internist în a cărui supraveghere vă aflați și numai după un consult clinic și efectuarea de analize de laborator (electrocardiogramă ș.a.). Aceasta cu atît mai mult cu cît spuneți că la o parte dintre medicamentele care vă sînt indicate prezentați efecte secundare adverse.

Rubrică realizată de
AURORA POPESCU

DICȚIONAR MEDICAL

CARDIOPATIA ISCHEMICĂ

Reducerea debitului sanguin în arterele coronare, care irigă mușchiul cardiac, duce la apariția unor suferințe cunoscute sub numele de cardiopatie ischemică. Principalii factori de risc ce conduc la declanșarea bolii sînt datorați unei alimentații dezechilibrate, stresului, sedentarismului, fumatului. Din punct de vedere clinic boala este „anunțată" prin două mari grupe de simptome, care în funcție de prezența sau absența durerii, dau denumirea de cardiopatie ischemică dureroasă sau nedureroasă. Forma dureroasă cuprinde manifestările anginei pectorale și pe cele premergătoare infarctului de miocard. Esențială în această formă de boală este deci durerea care survine în majoritatea cazurilor la efort sau în cazul unor emoții, dar și în stare de repaus. Durerea este resimțită în zona retrosternală, dar poate cuprinde uneori întreaga regiune pectorală. Mai mult, durerea iradiază în ambii umeri sau numai în umărul sting, ori de-a lungul zonei interne a brațului sting.

La apariția durerii bolnavul are senzația de gheară pe inimă. Simptomul acesta este însoțit de senzația de arsură sau de înțepături. Intensitatea durerii merge de la simplă jenă pînă la imobilizare sau moarte aparentă. Manifestările de acest fel ale cardiopatiei ischemice se însoțesc de anxietate, stare de neliniște, de rău nedefinit. În momentul declanșării durerii, bolnavul trebuie să se oprească din mers, să stea în repaus. În mod normal, după 10—15 minute durerea dispare. De asemenea, o pastilă de nitroglicerină face să cedeze durerea. Cînd durerea persistă peste 20 de minute, pacientul poate fi suspectat de infarct miocardic.

Cardiopatia ischemică nedureroasă cuprinde cazurile de insuficiență cardiacă, edem pulmonar, tulburări de ritm cardiac, modificări ale electrocardiogramei. Unii bolnavi descriu o simptomatologie din care se evidențiază existența unor dureri precordiale apărute în afara oricărui efort, însoțite mai ales de palpitații și senzația de respirație insuficientă.

Dr. MIOARA MINCU,
medic primar

Rubrică realizată de
ECATERINA BĂTRÎNEANU

Biblioteca județeană
MUREȘ

întîmplări adevărate

Incredibil: Mamă la 9 ani

Preluăm dintr-o revistă gen „magazin", cu [illegible] puține concentrări (din motive de [illegible]), o întîmplare aproape incredibilă, dar confirmată, totuși, din foarte multe surse : „Salma Bocha, de 9 ani, din orașul Epion din Turcia, a născut un copil și a intrat astfel în «Cartea» celor mai fantastice recorduri mondiale : gravidă la 8 ani, mamă la 9 ani ! Un prieten al părinților ei, sergent în armata turcă, ar fi violat-o într-o zi, cînd a venit în vizită și a găsit-o acasă numai pe fetiță. „Scena" — se mai spune în aceeași relatare, s-ar fi repetat ulterior, în aceleași circumstanțe. Speriată (amenințată, probabil), Salma nu s-a plîns părinților și, mult timp, nimeni n-a observat nimic. Pînă cînd, totul a devenit inevitabil... A născut acasă, așa cum se obișnuiește în Turcia, în cele mai multe situații, aducînd pe lume un prunc sănătos care cîntărea la naștere aproape 3 kilograme. Greutate relativ normală. Salma își îngrijește cu devotament pruncul, dar nu-l poate alăpta, căci n-are încă sînii formați".

Deferit justiției militare, sergentul tată a fost condamnat la 20 ani închisoare sau... la o rapidă și „reparatorie" căsătorie cu Salma. Sergentul a optat pentru cea de-a doua „sancțiune", căsătoria putînd fi oficiată, conform religiei musulmane în pofida vîrstei scăzute a „miresei". Anterior, mama cea mai precoce cunoscută în istoria ultimelor secole, fusese o fetiță din Brazilia care născute la vîrsta de zece ani și jumătate. Competiția, ni se mai sugerează, ar rămîne deschisă...

Profesie hotărîtă de o pasăre

Întîmplarea s-a petrecut acum opt ani cînd o ploaie torențială a distrus întreaga colectivitate a unei cloști. Un pui muribund a fost luat de o fetiță, încălzit la piept și îngrijit după revenire cu toate bunătățile existente în casă. Din acea zi fatală puiul de găină s-a atașat de salvatoarea de care nu se despărțea decît în perioada cînd aceasta era plecată la școală sau cu treburi prin comună.

Anii au trecut, puiul de găină a devenit un cocoș aspectuos, cu pinteni mari, cu un penaj frumos, multicolor și cu un cîntat melodios. În vîrstă de opt ani, record de longevitate între aripatele de curte, pasărea păstrează și azi aceeași afinitate față de salvatoare, o petrece la plecarea și la venirea acasă prin exteriorizări sonore.

Salvatoarea, Iancu Florentina, domiciliată în comuna Copăceni, Sector Agricol Ilfov, impresionată de acest atașament al păsării s-a hotărît, după terminarea celor opt clase, să-și aleagă în viață profesia de veterinar, de a ajuta și a alina suferințele celor ce nu cuvîntă. În prezent, Florentina este elevă în clasa a XI-a a Liceul Agricol din Călugăreni, județul Giurgiu, clasa cu profil veterinar și depune multă sîrguință în învățarea „tainelor" necesare tratării viețuitoarelor bolnave. (Dr. Vadim Nesterov)

Cea mai mare pizza din lume

Argentinianul Hilario Deluchi a fost jucător de fotbal la Medellin, apoi a trecut la Bogota, de unde a decis să vîndă

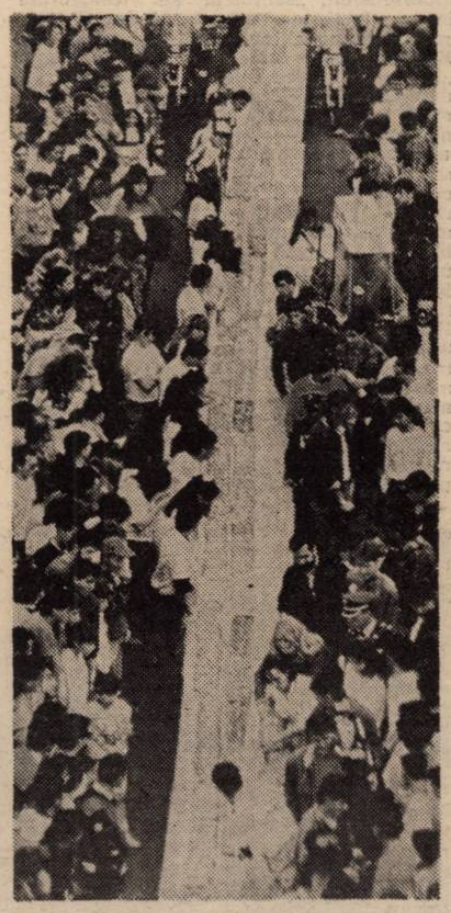

pizza... cu metru. Capodopera sa măsoară 338 metri (mai mult sau mai puțin decît Turnul Eiffel). La prepararea sa au lucrat două sute de persoane fără oprire timp de douăzeci și patru de ore. S-au folosit o sută kilograme de roșii și o sută de șuncă, cincizeci kilograme de ciuperci, cincizeci kilograme ardei și cincizeci de salam și mai mult de o tonă de făină.

SPORT UNIVERS

Să ajutăm copiii care suferă

Marți seara, la hotelul București a avut loc o conferință de presă în legătură cu apropiatul meci de fotbal între echipa cîntăreților italieni și cea a cîntăreților români, care va avea loc pe **Stadionul Ghencea** din Capitală, pe data de 22 iunie. Informații interesante din istoricul **Asociației cîntăreților italieni** ne-a furnizat directorul general, dl. **GIANLUCA PECHINI :** Asociația are vîrsta de 10 ani, se află pentru prima oară în România, este formată din cîntăreți cunoscuți în Italia, au jucat peste 250 de partide, jumătate, pe acelea disputate în deplasare, le-au pierdut, dar nu acesta e lucrul interesant. Asociația nu primește nici un ban pentru jocurile disputate, nici jucătorii, acțiunile sînt benevole, există un sponsor oficial italian, **Kinder**, și mai mulți locali, firma **Adidas** le pune la dispoziție echipamentul, dar... și aici veți înțelege și cu ce scop se organizează asemenea întîlniri de fotbal : **toți banii proveniți din încasări sînt donați copiilor aflați în suferință, handicapaților, celor bolnavi de leucemie sau de alte boli de sînge.** Am înțeles, în cîteva cuvinte simple și simțite, **că acei dintre dumneavoastră care veți cumpăra un bilet la partida din 22 iunie, veți ajuta implicit, un copil nefericit, un suflet lipsit de noroc care suferă alături de noi, în țara noastră, uneori fără să știm.** În locul lui Gianni Morandi, care este președintele Asociației cîntăreților italieni a venit la București, un alt asociat fondator, cîntărețul Andrea Mingardi membru în echipa de fotbal, care a vrut să se facă auzit cît mai clar mesajul de solidaritate umană pe care îl reprezintă partida din iunie. Am înțeles că echipa de 18 cîntăreți italieni e gata de joc, săptămîna viitoare vom reveni cu amănunte, cu fotografia și numele componenților. Cît despre echipa cîntăreților români, despre ea nu se știe aproape nimic. Octavian Vintilă spunea că știe el niște persoane care l-au „cîntat" cu ceva timp în urmă, acestia nu vor figura însă în echipa noastră.

CARTEA RECORDURILOR MONDIALE. Ca să intre în Cartea Recordurilor Mondiale, un francez aflat la pensie, în vîrstă de 86 de ani ,s-a înscris la concursul de... sărituri în gol de pe pod ! Știți cum e acest concurs : de pe un pod înalt de 30 de metri, concurentul se leagă de picioare cu un cablu elastic și.. sare în gol. Atît și nimic mai mult. Pentru asta îți trebuie curaj, o sănătate bună, să nu suferi de vertij și să ai noroc să nu se rupă cablul elastic. Toate aceste calități le-a avut și pensionarul francez, care în loc să stea în fotoliu în fața televizorului și eventual să îngrijească de grădină, s-a înscris la concurs. A avut și noroc. El l-a detronat în Cartea recordurilor pe un alt bătrînel din Australia, care se încumetase și el la un salt în gol, numai că acela avea doar... 82 de ani !

CINE-I ARBITREAZĂ PE ARBITRI ? Nu degeaba, cred eu, a izvorît ideea acordării unor premii pentru cei mai imparțiali arbitri români, cei mai corecți, cei mai bine pregătiți. Totul a pornit de aici : din ce în ce mai mult, poate și din cauza liberalizării, partidele în care se confruntă echipe, interese și forțe, sînt viciate de arbitraj. Se pare că sînt sechele, dar și deprinderi mai noi. În ultima vreme, la fotbal și la baschet, dar nu numai, arbitrii au închis ochii atunci cînd nu trebuia și i-au deschis, în aceleași condiții, adică tot atunci cînd nu trebuia, alterînd rezultate finale. Așa s-a întîmplat în partidele de baschet Steaua — Universitatea Cluj, dar și în partida de fotbal Steaua — Politehnica Timișoara. Eu înțeleg că interesele sînt mari, oameni sîntem, Bernard Tapie are și el mari interese și a fost acuzat din pricina asta, prin Italia, în calcio, ce să mai vorbim, dar pe acolo parcă și calitatea jocurilor este alta. Acolo e chiar profesionism. Pe cînd la noi ? O spoială de profesionim, mai mult patriotism local, se cuceresc niște lauri, dar sînt de hîrtie.

REVIN SPORTIVII ÎN ARENĂ. Dacă a revenit Borg pe „court", de ce n-ar reveni și Mark Spitz ? În prima decadă a lunii mai, celebrul campion a făcut prima încercare pentru a se califica la Olimpiada din 1992. Spitz a reușit performanța de a termina cursa de 100 m fluture pe ultimul loc, la probă concurînd cinci înotători. Mark Spitz, care s-a retras din activitate după Olimpiada din 1972, a terminat cursa în 58:77 secunde. Brian Alderman din SUA a cîștigat cu 54:78 secunde. Multi-medaliatul sportiv, acum în vîrstă de 41 de ani, trebuie să ajungă la un timp mai bun decît 55:59 secunde pentru a se califica la concursul din martie viitor. Să mai spunem, preluînd informațiile din presa americană, că timpul realizat de Spitz la concursul din mai, de care aminteam, este mai slab chiar decît recordul lui Chas Morton (58:76) stabilit în 1983, pe cînd avea 11 ani ! Cu toate acestea, Spitz a declarat : „Mă simt grozav".

GEORGE CUȘNARENCU

Cînd cititorii devin redactori

ÎNVINSUL

Moment dramatic în viața unui bărbat. Momentul revederii cu fiica sa. Un zid uman i se așază înainte. O clipă e învingător, apoi se recunoaște învins.

Cititorii, dînd curs invitației noastre, încep să ne scrie. Pornim, în acest număr al revistei, o rubrică nouă, în fapt o punte activă între cititori și redacție. Cititorii noștri devin redactori, redactorii devin cititori. Puteți căpăta acest statut ori de cîte ori veți povesti un fapt ieșit din comun, un moment dramatic, tensionat, trăit de dumneavoastră sau doar auzit. Talentul dv. va fi răsplătit prin publicarea în revista „Magazin" și premierea cu 500 lei. Manuscrisele nepublicate nu se restituie. Vă așteptăm și vă mulțumim.

Bărbatul înalt și slab, puțin adus de spate, se plimba de cîtva timp prin fața porții, privind din cînd în cînd, pe furiș, la căsuța joasă din fundul curții. Vîntul subțire și umed de toamnă, mătura de la un capăt la altul strada, stîrnind la răstimpuri vîrtejuri repezi de praf și frunze moarte. Bărbatul se zgribuli, înfășurîndu-se mai strîns în pardesiul subțire, decolorat și ros de vreme, vizibil nepotrivit cu anotimpul. O clipă perdeaua se mișcă la fereastra casei și în prispă se ivi o femeie mărunță, bătrînă. Își înnoda basmaua de culoarea cenușii, în timp ce privea țintă, cu ochii mijiți, la omul din stradă, oprit acum locului, în așteptare. Apoi femeia o porni încet pe poteca ce șerpuia ușor printre lujeri subțiri de tufănele galbene și roșii. Ajunse la poartă, trase zăvorul, o deschise și se propti în pragul ei, fără să spună un cuvînt. Cu pălăria în mînă, bărbatul stătea umilit, în tăcere, așteptînd, mișcîndu-se nehotărît de pe un picior pe celălalt. Privirea femeii îl țintuia nepăsătoare, rece. Bărbatul își puse pălăria pe cap și aruncă o privire peste umărul ei, înspre perdeaua care se mișca, din nou, la fereastra casei. Femeia se încruntă și se dădu mai într-o parte, să-i împiedice bărbatului vederea. Pe neașteptate spuse :

— Ce vrei ? De ce-ai venit ?

— Mamă...

Figura femeii se schimonosi :

— Nu sînt mama dumitale ! De ce-ai venit ?

Bărbatul deschise gura să spună ceva, dar nu reuși să scoată nici măcar un sunet. În depărtare, un troznet prelung sfîșie liniștea văzduhului, apoi picuri grei începură să cadă, pocnind, pe covorul de frunze ruginii. Bărbatul își ridică gulerul pardesiului cu mîna tremurătoare. Bătrîna se răsti cu un glas dogit :

— Ce mai vrei ? Nu ți-e deajuns ce-ai făcut cu fii-mea ? Ce mai vrei acum ? Hai, pleacă !....

Bărbatul se dădu fără voie un pas înapoi. Făcu însă un efort și spuse :

— Vreau s-o văd pe Olguța !

Bătrîna se înfurie :

— Nu ! Cuvîntul țîșni ca un glonte din pușcă. Nu ! — repetă. Pe fetiță nu-ți dau voie s-o vezi ! Pleacă !...

Bătrîna se întoarse brusc spre poartă și dădu s-o închidă, dar bărbatul, cu un curaj nesăbuit, se repezi și o apucă de braț.

— Stai, mamă ! Înțelege-mă... trebuie s-o văd pe Olguța ! Trebuie ! Numai un minut. Îți jur că nu stau mai mult de un minut ! Uite, îmi fac cruce !...

Cuvintele ieșiră repezit, bolborosite din gura bărbatului. Bătrîna se smuci, se întoarse furioasă spre bărbat și-i văzu fața plină de lacrimi. Sufletul ei se înmuie.

— Bine. Intră. Dar numai un singur minut, auzi ? Și să nu vorbești cu fetița ! Auzi, să nu vorbești cu fetița, că pe urmă...

Cînd intrară în casă, o bubuitură năpraznică se auzi undeva în apropiere și brusc, ploaia se porni să cadă des, în picături mari și reci, răpăind pe acoperișul de tablă al casei. Bătrîna se închină, apoi deschise ușa lăsîndu-l pe bărbat să intre primul, urmărindu-l cu ochi iscoditori. În casă era cald, pe soba de bucătărie, din tablă, se afla o oală în care fierbea ceva, iar pe patul acoperit cu o scoarță în dungi negre și cafenii, fetița se juca preocupată cu o păpușă din cîrpe. Cînd intrară, își întoarse o clipă ochii spre ușă, privi nepăsătoare la bărbatul înalt și slab, apoi își văzu mai departe de treburile ei. Bătrîna făcu un semn cu capul și bărbatul se așeză pe un scăunel, lîngă ușă., cu ochii la fetiță. Uită promisiunea să stea doar un minut, uită și bătrîna, așa că bărbatul stătu un sfert de oră încheiat, și-n tot acest timp nu-și dezlipi privirea de pe copila bălaie, micuță, delicată, cu ochi negri, care continua să-și vadă netulburată de îndeletnicirile ei. Înfășa păpușa, o legăna să doarmă, o mîngîia, o certa, iar la răstimpuri, arunca o privire iute către bărbatul care stătea îmbrăcat, înghesuit și trist, pe scăunelul de lîngă ușă. Bărbatul prindea privirea de-o clipă a fetiței și încerca să citească în ochișorii ei negri, iar o dată, cînd i s-a părut că a reușit să deslușească ceva, a deschis gura să-i spună un cuvînt, nici el nu știa ce cuvînt ar fi vrut să-i spună, dar bătrîna care nu-l slăbea din ochi s-a încruntat așa de tare, încît bărbatul a renunțat și a lăsat capul în jos.

Mai tîrziu, s-a sculat în picioare, să plece și, deodată, fetița s-a răsucit toată spre el, privindu-l cu ochi mari, neliniștiți. Ceva tresări atunci în sufletul bărbatului ; ridică brațele și vru să facă un pas înainte, către făptura firavă și bălaie, dar bătrîna se ridică în același timp și apucă clanța ușii :

— Ei, gata acum. Du-te, omule... du-te cu Dumnezeu !...

Și-l împinse spre ușă, iar bărbatul ieși afară, în ploaia rece de toamnă. Și se duse.

GEORGESCU PAUL

verificati-vă cunoștințele

METALE UȘOARE ȘI METALE GRELE

Din cele 105 elemente chimice, cunoscute pînă acum, o parte destul de mare, sînt metale, cu diferite proprietăți fizice și chimice. Una dintre deosebirile elementelor metalice din punct de vedere fizic, o constituie densitatea lor, diferită de la un metal la altul. Sub acest aspect, există metale cu densități mici, medii, mari și foarte mari, putîndu-le distinge simplu, prin cîntărirea comparativă a uneia și aceleiași cantități de substanță, de exemplu un centimetru cub etc.

În legătură cu acest aspect, vă propunem cîteva întrebări, ale căror răspunsuri le veți găsi în rubrica viitoare.

1. Care sînt metalele cele mai ușoare ce densități au ?
2. Care sînt metalele cele mai grele și ce densități au ?
3. Alchimiștii doreau să transforme plumbul în aur. Care dintre aceste metale este mai greu ?
4. Există vreun metal a cărui densitate este de circa 10 ori mai mică decît masa lui atomică ?
5. Dacă am umple o sticlă cu capacitatea 1 000 ml. cu mercur, cam cît ar cîntări ?
6. Cine este mai greu : plumbul sau mercurul ?
7. Care dintre metalele ușoare sînt oxidabile în atmosferă ? Dar dintre metalele grele ?
8. Se pot alia metalele ușoare cu cele grele, prin topire, la presiunea normală atmosferică ?
9. Există în Univers o substanță care are o densitate mai mare decît aceea a celor mai grele metale, la aceeași unitate de volum ? Dacă da, unde anume ?
10. Există diferențe nete de culoare între metalele ușoare și cele grele ?

(Răspunsul în numărul viitor)

Ing. LIVIU MACOVEANU

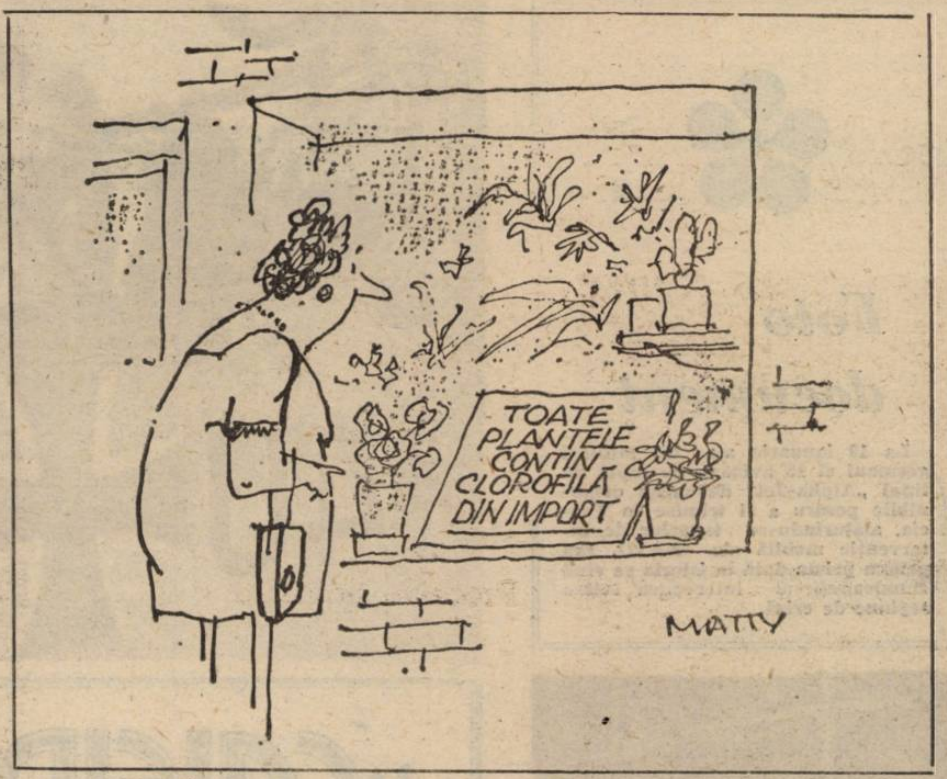

FEL DE FEL

● **Într-o provincie indiană există** un regulament școlar care prevede că dacă un elev lipsește într-una din zile pentru a merge, bunăoară, să facă antrenament la hochei pe iarbă (sport foarte răspîndit în India), unul dintre părinți trebuie să ocupe locul lăsat liber în clasă de fiul lor.

● **Lîngă Baku (U.R.S.S.) există o stațiune** balneară, printre puținele din lume, unde diferite afecțiuni (cardio-vasculare, astm, hipertensiune, insomnie etc) sînt tratate cu parfumuri de flori. Se spune că rezultatele nu sînt deloc rele...

● **La curtea spaniolă, în veacul al** XV-lea, erau la modă bărbile false, barba naturală fiind considerată un semn degradant. Înainte de a merge la curte, aristocrații se rădeau cu mare grijă, apoi își lipseau pe obraz bărbi false, de cele mai fanteziste culori. Ultimul strigăt al „modei" consta în armonizarea culorii bărbii cu culoarea pantofilor.

● **În Japonia este editată o originală** carte de bucate. Ea conține cîteva sute de rețete din bucătăria diferitelor popoare. Originalitatea cărții constă în faptul că japonezii au venit cu o „inovație". Paginile cărții sînt îmbibate cu aroma mîncărurilor descrise. Este suficient să se frece pagina cu degetul și se simte mirosul mîncării respective.

● **Tribul „gogodala" din Noua Guinee,** pe teritoriul căruia nu se găsesc pietre pentru a fi folosite drept unelte, folosește în acest scop o anumită specie de ciuperci mari, care, după ce s-au uscat bine se pietrifică. Cioplite și șlefuite, din aceste ciuperci pietrificate se confecționează cuțite și topoare, avînd o duritate ce concurează cremenea.

● **Din nou specialiștii atrag atenția a**supra folosirii abuzive a radiocasetofoanelor cu căști sau a ascultării excesive a muzicii electronice. S-a constatat că tinerii care stau o mare parte din zi cu căștile la urechi se pling adeseori de dureri de cap persistente și, în timp, ajung să-și piardă auzul. Efecte asemănătoare s-au constatat și în cazul celor ce fracventează cluburile disco sau sălile de concert rock.

● **Pe baza unor cercetări îndelungate,** un grup de etnologi a ajuns la concluzia că pigmeii din Africa, în ciuda micii lor înălțimi, au un foarte dezvoltat simț olfactiv și o vedere foarte bună, determinate, evident, de mediul lor ambiant. Datorită acestor însușiri, ei percep zgomote foarte depărtate și mișcări de animale care, în mod obișnuit, se confundă cu mediul vegetal.

ÎN ATLAS

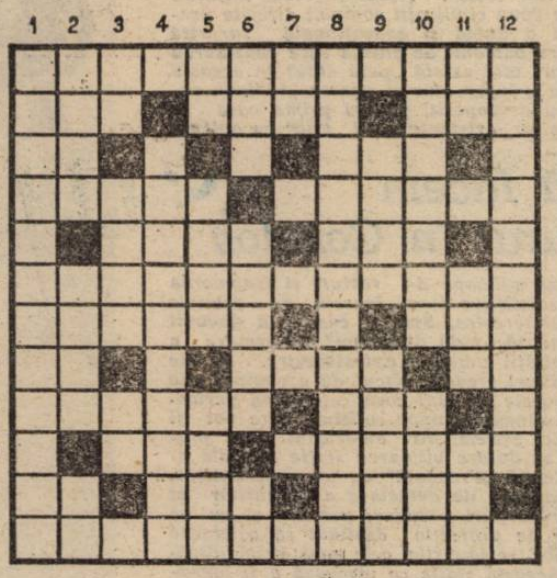

ORIZONTAL : **1) Oraș important în Columbia, port la Oceanul Pacific. 2) Riu în Elveția, afluent al Rinului, pe cursul căruia se află marele lac Neuchatel — Cel mai lung riu din Peninsula Iberică, ce se varsă în Oceanul Atlantic — Cea mai mare apă curgătoare din Italia (652 km) 3) Radu Costescu — „Uzina de Automobile Pitești (sigla). 4) Capitala Marocului, port la Oceanul Atlantic — Riu african, cu o lungime de 2 000 km, afluent al fluviului Zair. 5) Muncitor agricol din Egiptul Antic — Zală, verigă (var.). 6) Grup de insule în nordul U.R.S.S., dincolo de strimtoarea Kara. 7) Provincie și oraș mare în estul Canadei, pe fluviul Sf. Laurențiu — Ambasadă (abr., uz.). 8) Ulpiu Rădan — Ambarcațiune ușoară — Început de sezon ! 9) Stat asiatic, deschis la Marea Mediterană — Nume musulman, foarte des întîlnit. 10) Mare afluent al Dunării, ce străbate Elveția, Austria și Germania — Riu în U.R.S.S., cu o lungime de 1 779 km și care se varsă în fluviul Enisei. 11) Către — ...horn, cel mai sudic punct al Americii de Sud (neart.) — Nu sînt rare. 12) Capitala insulei africane Madagascar.**

VERTICAL : **1) Al patrulea oraș ca mărime din Columbia, port la Marea Caraibilor. 2) Localitate în Etiopia — „Urs" în toponimia franceză — 12 luni. 3) Erbiu (simb.) — Lăute japoneze cu patru corzi — Radu Ionescu. 4) Cel mai mare și mai important oraș al Marocului. 5) Început de atac ! — A tăia (reg.) — Personaj mitologic. 6) Mare afluent al Dunării în Cehoslovacia, ce izvorăște din Munții Tatra — Bacterie (fig.) — La revedere ! 7) Emil Jora. 8) Țară insulară, în sud-vestul Oceanului Pacific. 9) Localitate în Indonezia — Capitală africană, port la Marea Mediterană. 10) Al patrulea oraș ca mărime din Suedia — Oraș moldav în Cîmpia Jijiei. 11) Soarele piramidelor — Riu în nord-vestul Germaniei, ce se varsă în Marea Nordului — Revistă (abr., uz.). 12) Capitala africană la cea mai mare altitudine (2 500 m.).**

MARIUS ȚIU *Arad*

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

UNELTE

ORIZONTAL : Cuțit — Cleste — Unelte — Optim — MD — A — Sapa — Ri — Picur — Patent — Ati — Dalta — AE — Naos — Mia — Ac — A — Cesa — Topor — Tacuri — Rapi — Penel — Uz — S — N — Ls — Real — Raid — Ulei — Mistrie — Ger — Foarfeca.

POȘTA REBUS

Ionel Purghel — Arad : am reținut „Arboricola" dv. Pe viitor nu mai scrieți pe ambele fețe ale colii de hirtie (valabil și pentru alți corespondenți).

Aurel Lirca — Reghin : bună grila, slabă densitatea tematică a „Geografiei". Vă aștept cu un nou careu.

MARIAN MINCULESCU

Iet

CINCI CERCURI

Unul din cele cinci cercuri prezentate în partea de sus a desenului se potrivește exact pentru a completa cercul alb din partea de jos. Aflați dvs. care dintre ele.

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUT TRECUT

OPT MICI DIFERENȚE

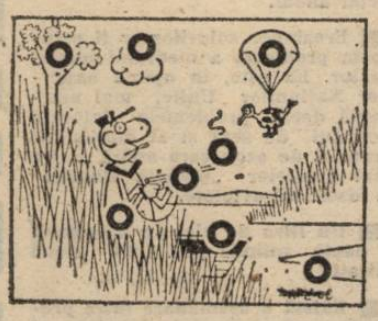

cînd ați fi pe ultima oară

Soțul proaspăt căsătorit intră într-o pescărie și-i cere proprietarului :

— Fiți amabil... eu ies afară, și dumneavoastră, de aici îmi veți arunca cinci păstrăvi, cei mai mari pe care îi aveți.

— Cum să vi-i arunc ? Pentru ce ?

— Aș vrea să-i spun soției că i-am prins eu, chiar astăzi cînd am fost la pescuit și eu nu sînt un mincinos...

•

Soția : Specialiștii susțin că o persoană obișnuită rostește cam 10 000 de cuvinte pe zi.

Soțul : Desigur, draga mea, dar tu ești departe de a fi o persoană obișnuită...

•

Fiul : Ce fac femeile cu anii pe care îi uită la propria lor vîrstă ?

Tatăl : Îi adaugă la vîrsta celei mai bune prietene.

•

Tatăl : Care este cel mai neplăcut lucru pentru tine acum, cînd înveți să mergi cu bicicleta ?

Fiul : Pavajul !

•

Tatăl : Cum poți împărți 19 mere absolut egal la șapte băieței ?

Fiul : Le facem compot și numărăm cu grijă polonicele !

•

Un viitor tată se plimbă nervos pe coridoarele spitalului.

Un doctor amabil îi spune :

— Felicitări ! Aveți doi gemeni superbi !

— Mulțumesc doctore, dar te rog nu-i spune încă soției mele, vreau să-i fac o surpriză !

Traducere de IRINA STOICA

CRONICA modei

Compleul romantic

CHRISTIAN DIOR reproduce un fragment de cer : voal imponderabil, de un bleu străveziu, cu buline mici albe, se adună în falduri pentru o creație vestimentară de mare rafinament. Transparența materialului e atenuată prin suprapunerea unei jachete ample pe o bluză din același voal care este folosit chiar și pentru confecționarea pantalonului, stil „țigaretă". La gît, o eșarfă lungă, prinsă într-o floare ce împrumută și ea culoarea cerului. (A.P.)

Biblioteca județeană

Foto document

La 10 ianuarie a.c., 212 militari germani și 18 avioane de luptă de tipul „Alpha-Jet" deveneau disponibile pentru a fi trimise în Turcia, alăturîndu-se trupelor de intervenție mobilă ale NATO. Era pentru prima dată în istoria sa cînd Bundeswehr-ul intervenea într-o regiune de criză.

CALEIDOSCOP magazin

OMULE ALB, CINE EȘTI?

Nu mai puțin de 5 000 de indieni aparținînd tribului Yanomami, care în viața lor nu au avut nici un fel de contact cu civilizația, au fost descoperiți întîmplător în Venezuela, în apropiere de Rio Ziapa, la circa 50 de kilometri de frontiera cu Brazilia. S-a constatat că acești „indios" locuiesc în circa 50 de sate, în familii foarte numeroase, în mijlocul unor păduri dese, aproape de nepătruns. Se apreciază că este vorba de unul dintre ultimile triburi ale unei etnii care s-a refugiat cu foarte mulți ani în urmă datorită oamenilor albi, care, prin acțiunile lor brutale, puteau contribui la dispariția lor totală. Această primă întîlnire între două civilizații complet diferite prezintă o dublă și senzațională surpriză pentru oamenii de știință care considerau că nu mai există „pete albe" în această parte a lumii, dar și pentru „indios", care au descoperit, pentru prima oară în viața lor, existența unui „trib" cu oameni albi...

Să facem curat în Cosmos

Trei milioane de resturi și fragmente ale sateliților s-au înscris pe orbitele circumterestre. Spațiul cosmic a devenit o imensă „ladă de gunoi" ca urmare a activității umane extraterestre. Aceste reziduuri creează riscul de a compromite viitoarele misiuni cosmice, creînd pericolul iminent al unor coliziuni care pot fi fatale. Specialiștii americani și-au propus să doteze viitoarea stație orbitală americană „Freedom" cu un scut antișoc, cu radare de detectare a deșeurilor și altor corpuri cosmice, precum și cu un laser de protecție destinat să calcineze pe loc reziduurile cele mai primejdioase. Această stație ce urmează a fi lansată pe orbită la mijlocul acestui deceniu se pare că va avea și misiunea de a face... puțin curat în Cosmos !

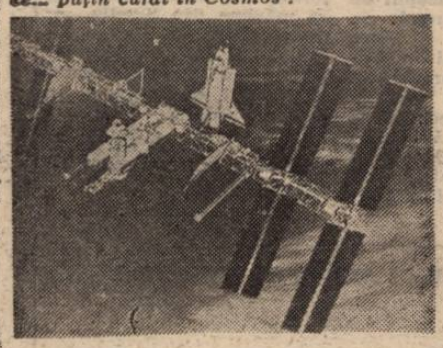

ALPINISM INSOLIT

Muntele Rushmore, cel mai celebru din Statele Unite ale Americii este obiectul unor ascensiuni insolite. Situat în statul Dakota, muntele Rushmore atrage în fiecare an milioane de vizitatori care vin să admire grandioasele portrete sculptate pe culmile sale și reprezentînd pe președinții Washington, Jefferson, Roosvelt și Lincoln. În fiecare an, acest ansamblu sui-generis de 18 metri înălțime este supus unor examinări efectuate de o echipă de ingineri de la Natilonal Park Service. Noile verificări sînt prilejuite de aniversarea a 50 de ani a acestui reputat monument.

NEPOTUL LUI MAO

Yang Xiaozhi, nepotul liderului comunist Mao Zee-Dung, unul din fondatorii Chinei Populare, are deja optsprezece ani și studiază la Școala Profesională pentru Relații Externe din Beijing, se pare că tînărul va urma o carieră publică. Pentru a se întreține lucrează cîte ceva, ca de exemplu „valet" de hotel. Wang este fiul lui Li Na, una din fiicele lui Mao.

■ **Un conflict nenuclear declanșat în Europa ar avea consecințe dezastruoase. Un război convențional pe continentul european, împinzit cu centrale nucleare, instalații chimice și mari depozite de combustibil, s-ar solda cu distrugerea întregii civilizații.**

■ **Deși primul exemplar ieșea de pe banda de montaj în 1962, avioanele „B-52" au participat la războiul din Golf, fiind puse să facă ce știu mai bine, adică să distrugă. 50 de avioane „B-52" au atacat poziții militare irakiene decolînd de la mari depărtări, din Diego Garcia, Lousiana, Anglia și Spania. Experții sînt unanimi în aprecierea că avionul „B-52" a fost mai eficient în Golf decît în Vietnam.**

TELEGRAME

■ **80 kg îngrășăminte la hectar — azot, fosfat sau potasiu — constituie cantitatea acceptabilă de către experți pentru echilibrul ansamblului planetei Pămînt.**

■ **Pe parcursul unui an, populația Africii crește cu 3 la sută, iar continentul pierde 50—70 000 km.p. de pămînt cultivabil. Sahelul înaintează nestingherit către sud.**

■ **Regiunile industrializate ale lumii își epuizează pămînturile agricole printr-un exces de îngrășăminte chimice — circa 700 kg la hectar anual.**

■ **Eroziunea solurilor ar fi principala problemă a mediului înconjurător. Ea este, în opinia experților Națiunilor Unite, mai alarmantă decît problemele datorate efectului de seră și al diminuării stratului de ozon care apără ca un strat protector „planeta albastră" de razele ultraviolete.**

■ **Un litru de ulei de automobil se poate întinde pe... 1 000 metri pătrați !**

■ **Există o asemănare între proporția apei oceanului planetar și cea a corpului uman. Oceanele reprezintă circa 70 la sută din suprafața planetei, iar apa 70 la sută din greutatea corpului uman.**

■ **57 de elemente chimice participă la formarea sării de mare.**

CEDAM SRL

COMITETUL DIRECTOR :
Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Mihaela DOROBANȚU, Paul IOAN (directori).
Redacția : Piața Presei Libere, nr. 1, telefon : 17.60.10/17.60.20. **Tiparul :** Regia Autonomă a Imprimeriilor. Imprimeria „CORESI" — București.
Administrația „Editura Presa Liberă"

Redactor șef : DUMITRU FILIP
Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU
Redacția : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Melania Constantiniu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Delia Costea, Mihaela Dorobanțu, Adrian Hoajă, Irina Stoica (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633) ;
Secretariat de redacție : **Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).**

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca județeană

magazin

ANUL XXXIV Nr. 22 (1754) SÎMBĂTĂ 1 IUNIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI

(Pagina a 3-a)

POVESTIRE

(Pagina a 10-a)

Starea de veghe

AMURGUL NON – VIOLENȚEI ?

(Pagina a 7-a)

PROGRAM TV.

Săptămîna de la 03.06 — 09.06

(Pagina a 12-a)

glob magazin

(Paginile 8–9)

Siguranța traficului aerian

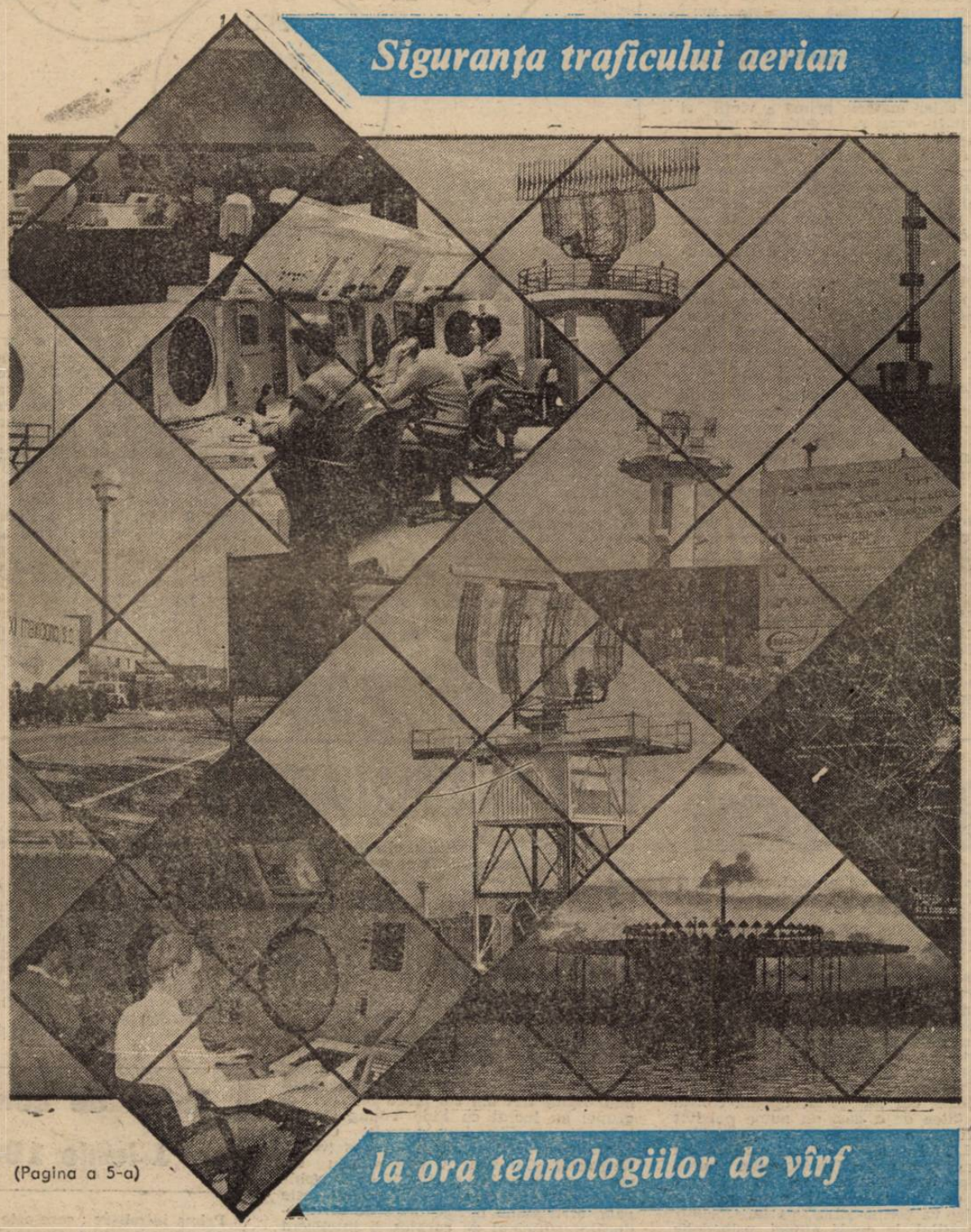

la ora tehnologiilor de vîrf

(Pagina a 5-a)

FETUȘI CARE SE SINUCID ÎN UTERUL MATERN

(Pagina a 13-a)

REÎNNOIȚI-VĂ ABONAMENTELE LA REVISTA „MAGAZIN"

Știm că în situația grea pe care o traversăm cu toții, poate reînnoirea abonamentelor la revista „MAGAZIN" nu este primul lucru la care să vă gîndiți. Dar, pentru cititorii care doresc să facă abonament la revista noastră și în trimestrul următor, anunțăm că abonamentul trimestrial costă doar

100 lei

pentru 13 apariții.

Biblioteca județeană MUREȘ

Zodiacul chinezesc pe înţelesul tuturor

Elementele naturii vă sculptează viaţa

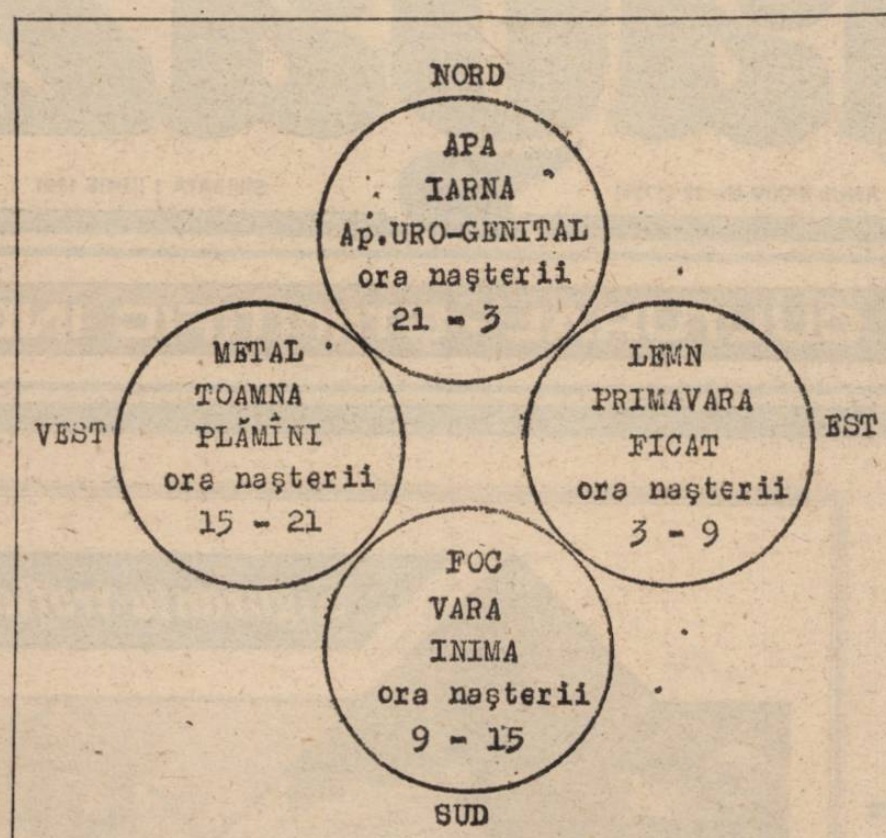

Dacă vă cunoaşteţi ora naşterii, veţi afla punctul cardinal, anotimpul, organul vital sensibil şi elementul naturii care vă avantajează destinul.

Înainte să înceapă gîlceava înţelepţilor greci antici, Buddha şi-a învăţat ascultătoarele lui necuvîntătoare că toate cele patru elemente ale vieţii au puteri egale în destinul lor. Apa, focul, metalul şi lemnul. Mult mai tîrziu, Empedocle şi urmaşii săi se contraziceau asupra celui mai important element, dar chinezii deja ştiau că acestea se condiţionează şi se determină reciproc, fără să existe unul anume mai răsărit : dar cugetul era limpede şi şi-au dat seama că toate cele patru elemente ale vieţii formează în totalitatea lor PĂMÎNTUL. Deci, APA, FOCUL, METALUL, LEMNUL şi PĂMÎNTUL reprezintă chiar materia primă a vieţii şi personalităţii noastre. Buddha i-a învăţat pe supuşii săi că un Şobolan, un Cal sau un Tigru pot fi zămisliţi şi din apă, şi din lemn, şi din foc etc., etc. În inima ta omule, se ascunde necuvîntătoarea făcută din unul din cele cinci elemente ale destinului. Şi Stăpînul Absolut i-a învăţat apoi în ce ordine se desfăşoară aceste elemente, considerate lutul vieţii. Să derulăm povestea...

1. LEMNUL : Dacă nu ai o casă, nu poţi supravieţui. Cel mai repede, casa ţi-o ridici din lemn, iar pentru asta alegeţi un copac falnic, de esenţă tare (YANG, adică pozitiv), şi nu unul găunos (YIN, adică negativ). Dar nu uita că oboseala muncii îţi poate afecta FICATUL de acest organ vital depinde randamentul tău. Forţele tale cele mai proaspete sînt cele din jurul zorilor, adică munceşte cu rîvnă între orele 3 şi 9 dimineaţa.

2. FOCUL : În timp ce-ţi ridici acoperişul, nu uita să te aperi de animale fioroase şi să-ţi fierbi ceaiul. Ai mare nevoie de foc să ţii departe sălbăticiunile, dar fă-l potrivit de mic (YIN) ca să nu incendiezi pădurea cu un foc prea mare (YANG), că-ţi va arde şi casa. Răgazul din preajma focului îţi dă timp să iubeşti şi să urăşti, deci INIMA va fi pusă la grea încercare. Şi nu uita ! Nu te odihni mai mult decît ai muncit, deci tot 6 ore, de la 9 la 15 !

3. METALUL : Cu ce vei trăi la anul dacă nu vei lucra ogorul ? Fă-ţi unelte trainice din metal obişnuit (YIN) — plug, coasă, sapă —, dar nu uita că iubita aşteaptă de la tine şi podoabe din metal preţios (YANG), adică aur şi argint. În timp ce prelucrezi metalul, atenţie la fumul şi la gazele degajate, îţi pot afecta PLĂMÎNII. Lucrează pînă se înserează, niciodată noaptea, deci între orele 15 şi 21.

4. APA : Clădeşte-ţi casa în preajma apei curgătoare (YANG), iar apa ce-o bei să nu fie murdară (YIN). Bea o cană cu apă limpede la culcare, în timpul somnului ea îţi va spăla organismul. Nu fă excese, aparatul URO-GENITAL se poate răzbuna pe tine. Nu dormi mai mult decît ai muncit, deci tot şase ore, cît timp Luna îţi va fi candelă : de la 21 la 3 noaptea.

Din PĂMÎNT vin toate cele patru elemente, deci pămîntului îi revin toate cele 24 de ore ale unei zile. Preţuindu-le cum se cuvine, Buddha le-a făcut stăpîne pe cele patru anotimpuri ale anului, aşa cum au meritat ele : APA E REGINA IERNII, ea vine dinspre Nord sub forma zăpezii ; LEMNUL copacilor se trezeşte PRIMĂVARA, cînd Răsăritul e iar senin ; FOCUL e primejdia VERII, cînd arşiţa vine dinspre Sud ; METALUL e regele TOAMNEI, cînd fierul coasei doboară spicele şi zefirul bate dinspre Vest. Pe ţărîna PĂMÎNTULUI păşesc toate anotimpurile.

Stimate cititor, ai acum prilejul să-ţi cunoşti elementul ce-ţi veghează ascendentul orei de naştere : 3—9 lemn ; 9—15 foc ; 15—21 metal ; 21—3 apă. În funcţie de oră, unul din organele vitale va fi mai sensibil în perioada anotimpului corespunzător lui. Ştiind lucrul acesta, vei şti să contracarezi, să echilibrezi slăbiciunea dacă vei acţiona spre tendinţa opusă, de anihilare a unei posibile primejdii. Chinezii spun că nu trebuie să te laşi pradă fatalităţii sugerate de naştere, ci trebuie să întîmpini fatalitatea cu propria voinţă şi să readuci balanţa vieţii în punctul de echilibru. Liniştea sufletului e darul tău cel mai scump.

P.I.

(Va urma)

PUNCTE

DEPARDIEU RĂSPUNDE ATACURILOR PRESEI AMERICANE

Victimă a unei campanii calomnioase de presă, pus la zid de ligile pudice americane cu o săptămînă înainte de decernarea premiilor Oscar la Hollywood şi după succesul pe toate liniile la Festivalul filmului „Cesar", unde „Cyrano" a obţinut 10 premii, actorul **Gerard Depardieu** a simţit nevoia să răspundă. Într-un interviu publicat în săptămînalul francez „VSD", Depardieu se confesează : „Americanii aşa stiu să facă interviuri, să romanţeze, încît nu te mai recunoşti. Aşa a fost şi violul, o romantă literală". Interesant totuşi drumul pe care l-a parcurs. Un copil rău din Châteauroux, un orăşel al anilor '50, cu soldaţi americani, cu rock-and-roll, cu ceaiuri, cu mic trafic evident, dar nimic altceva, extraordinar. „Străzile în 1955 erau mai puţin periculoase ca astăzi şi nu existau droguri". În 1961, avea 13 ani, juca fotbal în Châteauroux. „Am devenit un munte de ură... şi am plecat". Părăsea o familie săracă, multi

copii, mama mereu însărcinată. Avea atunci 15 ani şi s-a hotărît să plece departe. La Paris ajunge întîmplător, însoţindu-l pe un prieten care se înscria la nişte cursuri în Capitală. Şi astfel Depardieu, băiatul incult din provincie descoperă Parisul într-un mic studio pe care-l împărţea cu alti băieţi în căutare de slujbă, „Intelectuali" care citau din clasici, în vreme ce Gerard nu înţelegea o boabă din Racine sau Corneille. În timpul verii părăsea capitala pentru a face pe plajistul la Cannes. Deci, de la băiatul rău, fotbalist şi mic traficant, la Paris şi apoi „Cyrano", treizeci de ani mai tîrziu. O viaţă completă. În numărul viitor, continuarea destăinuirilor din revista VSD.

ADMIRATORII CICCIOLINEI POT RĂSUFLA UŞURAŢI

Aşa e, la 39 de ani, (ex)-star-ul „filmelor artistice" cum au fost „Scoica dorinţelor", „Orgie atomică", „Banane ciocolatii" sau „Carne gustoasă", **Cicciolina** nu se mai mărită, cum era de aşteptat. Artistul germano-american **Jeff Koons**, fotografiat aici de Karl Lagerfeld, spre marea lui deznădejde nu va mai împărţi patul roz în formă de inimă cu Ilona Stakler, deputată în Parlamentul italian din 1987. Căsătoria trebuia să aibă loc de

Sfîntul Valentin. Dar cu toate că la începutul anului totul mergea foarte bine, ruptura a intervenit brusc. Şi, deşi atunci cînd a fost întrebat dacă ei îi reîncarnează pe Romeo şi Julieta secolului XXI, Jeff n-a ezitat să răspundă „Sîntem pur şi simplu noii Adam şi Eva", explicaţia mai recentă a Cicciolinei după ruptura intervenită a fost aceasta : „În ciuda vîrstei noastre, sîntem încă prea necopţi pentru a deveni soţ şi soţie".

FESTIVALUL DAKINO

Între 7 şi 8 iunie va avea loc Festivalul de film al studenţilor operatori şi regizori din România, prima ediţie dotată cu trofeul DAKINO, o frumoasă lucrare de artă din sticlă optică. Festivalul va avea loc în sala cinematografului Studio, iar juriul va acorda mai multe premii numai marele premiu fiind în valoare de 30.000 lei. Printre sponsori se numără societatea Filmex, firma RANK XEROX, revista Flacăra ş.a.

Rubrică realizată de
GEORGE CUŞNARENCU

music box

ÎNTRE CONSERVATORISM ŞI NEW WAVE

M-am gîndit să vă prezint astăzi două grupuri diametral opuse din peisajul pop-rock britanic (şi nu numai...), pe de mult consacraţii Status Quo şi pe mult mai „tinerii", dar la fel de talentaţi, Londonbeat.

Status Quo, nume de referinţă în rock-ul ultimilor 20 de ani, unul din grupurile de primă mînă din istoria rock-ului modern. La începutul anilor '60 Mike Rossi (ch. vocal) şi Alan Lancaster (ch. bass), ambii în vîrstă de 13 ani, pornesc în căutarea unor persoane pentru a forma o grupă rock. Prima formaţie va purta numele „Scorpions" dar marea lor dilemă constă în greutatea de a găsi un nume potrivit formaţiei şi nu în găsirea membrilor ideali. La fel ca multe alte grupe şi Rossi şi Lancaster vor trece prin multe nume (The Spectors, Traffic Jam). În cei cinci (!) ani de căutare a unui nume potrivit grupa îşi va forma stilul, va face primii paşi în stilul, la modă atunci, psihedelic rock, neavînd cine ştie ce succes, cele mai bune piese din această perioadă fiind „Pictures of Matchstick" (Debut single), Ice In The Sun, Down The Sustpipe şi In My Chair. Iată acum formaţia de bază în perioada 1967—1984 în care grupa trece prin numeroase stiluri pînă îşi va găsi locul său în peisajul rock : în afara celor doi, Richard Parfitt-ch., vocal, John Caghlan-tobe (pleacă în 1982) Pete Kirchner-tobe (perioada 82—84), Andy Brown-clape (pînă în 1979), Roy Lyns-clape ('79—'84). Între 1975 şi 1984 grupa este în căutarea înfrigurată a unui **sound** nou, dînd peste hard-rock au constatat că acesta îi se potriveşte de minune, producţia lor muzicală îmbogăţindu-se atît cantitativ cît şi calitativ. În 1984, după un lung turneu mondial, membrii grupului au anunţat că **Status Quo** va dispărea ca grup, fapt ce a produs mare amărăciune fanilor lor. Din fericire, Rossi, Lancaster şi Brown cooptează doi foşti membri ai grupei **Clymax** iar rezultatul nu va întîrzia prea mult, în 1986 ieşind cel mai mare hit al grupei „In The Army Now", piesă ce va aduce mare succes şi albumului anonim (în clasamentul celor mai bune 100 de perle ale rock-ului, alcătuit de Melody Maker, „In The Army Now" ocupă locul 70).

Anul trecut a apărut ultimul LP al grupei, intitulat „Rockin' All Over The World", album ce conţine cîteva dintre hiturile lor. Fredonaţi, împreună cu mine „O, O, O, You're In The Army Now..."

În timp ce Status Quo a intrat în istorie, **Londonbeat** încearcă să-şi facă un nume (şi nu văd de ce n-ar reuşi...) cucerind cu superhit-ul „I've Been Thinking About You" America şi Europa devenind simpatici pînă şi celor mai pretenţioşi fani ai muzicii pop, primul lor LP (In The Blood) fiind în toate topurile. Mărturisesc că atunci cînd am ascultat pentru prima oară „I've Been..." m-am gîndit la o altă grupă britanică (Fine Young Cannibals) şi acest fapt nu a fost întîmplător deoarece (după cum am aflat mai tîrziu) trei din cei patru membri ai grupei au lucrat cu Fine Young Cannibals, Jimmy Chambers (vocal), George Chandler (vocal) şi Jimmy Helms (vocal, trompetă). Cei trei nu mai puteau sta mult timp în umbră şi cînd Willy M. (chitară) le iese în cale clasicul cvartet este gata, ei neavînd nevoie decît de un producător suficient de curajos şi inteligent care să-şi dea seama că a dat peste ceva special. Omul care a avut norocul să-i descopere este Martin Phillips după ce mulţi producători i-au refuzat spunîndu-le că din „I've Been Thinking About You" nu poate ieşi nimic...

De curînd au terminat lucrul la videoclipul „A Better World" iar cel mai recent single este „No Woman, No Cry" (un remake al marelui hit al lui Bob Marley). Totuşi, cărui fapt i se datorează acest succes nebun ? Cred că excelentelor aranjamente instrumentale, amestecului diferitelor curente muzicale care aduc ceva din nostalgia anilor '60, precum şi elementului de bucurie ce se simte în muzica lor. Go On, Londonbeat !

HOT NEWS : Singles — Deep Deep Trouble — The Simpsons, The Sweet Hello, The Sad Goodbye-Thomas Anders, Baby Baby — Ami Grant LPs — Real Life — Simple Minds, What Comes Naturally — Sheena Easton.

Pe baza scrisorilor noastre am realizat Top Ten-ul „Magazin", 1 iunie

1. **Joyride — Roxette**
2. **Because I Love You — Stevie B**
2. **Megamix — Snap**
4. **Just The Way It Is, Baby — Rembrandts**
5. **Rhythm Of My Heart — Rod Stewart**
6. **Secret Love — Bee Gees**
7. **Wind Of Change — Scorpions**
8. **Auberge — Chris Rea**
9. **Mea Culpa — Enigma**
10. **Cry For Help — Rick Astley**

Aştept propunerile şi topurile voastre.

Iată acum răspunsurile întrebărilor concursului nostru din luna mai : 1) How Will I Know, 2) Michael Barrat, 3) Another Day In Paradis, 4) George O'Dowd, 5) Robert Allan Zimmerman, 6) To All The Girls I Loved Before, 7) 1984, 8) Judkins Hardaway.

MARIAN MINCULESCU

Talon de concurs

1 iunie 1991

Prima întrebare : care este actuala componenţă a grupului Duran Duran ?

A doua întrebare : care este data naşterii lui David Bowie (adevăratul său nume fiind David Robert Jones) ?

Răspunsuri la scrisori

■ **Cristina Ban — Sibiu :** plicul tău (cu cele 12 răspunsuri exacte) nu mi-a parvenit în timp util din cauză că nu l-ai trimis recomandat. Păcat... ● **Iuliana Tudor — Tunar :** consultă colecţia revistei noastre şi vei găsi datele despre Michael Jackson solicitate. ● **Anca Circel — Tg. Ocna:** Dieter Bohlen alias Blue Sistem a scos un single „Lucifer" care continuă variaţiunile pe aceeaşi temă începute acum cinci ani cu Modern Talking. Enigma este creaţia lui Michael Cretu iar titlul albumului (înregistrat în Germania) este M.C.M.X.C.AD ● **Adrian Dumitrescu — Rm. Vilcea :** nu am adresa lui Johnny Cash. Deocamdată... ● **Cristina Gurău — Bucureşti :** veţi găsi datele despre frumoasa Mariah Carey într-unul din numerele trecute ale „Magazin"-ului ● **Dana Bordaş — Braşov :** Da ! Noul LP al celor trei A-Ha este „East Of The Sun", „West Of The Moom", „Touchy" este melodia lor iar dacă aţi noroc poţi asculta „I Call Your Name" la radio România-Tineret. De văzut la TVR, slabe speranţe...

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI

Vom putea oferi o imagine veridică a genezei?

„La început, Dumnezeu a făcut cerurile și pămîntul.

Pămîntul era pustiu și gol ; peste fața adîncului de ape era întuneric, și Duhul lui Dumnezeu se mișca pe deasupra apelor.

Dumnezeu a zis «Să fie lumină!» Și a fost lumină".

Astfel este descrisă creația Universului de către Geneza biblică.

În anul 1658, studiind scrierile sfinte, arhiepiscopul anglican James Ussher a calculat că Universul s-a născut la data de 22 octombrie, anul 4004 înainte de Christos, la ora opt seara !

Ce imagine ne oferă la rîndul său fizica modernă asupra genezei ? Conduce și ea la ideea existenței unui demiurg ? Este la fel de precisă ca și calculele lui Ussher ? Este satisfăcătoare din toate punctele de vedere ? Tot ce putem spune, deschizînd și de data aceasta o „listă" de probleme care încă își mai așteaptă clarificarea, este că la ora actuală „scenariul" cel mai popular este cel imaginat de fizicianul american de origine rusă George Gamow în anul 1948 și cunoscut sub numele de „Big Bang" — marea explozie. Ideea lui Gamow a fost confirmată de către A.. Penzias și R. Wilson în 1964 prin descoperirea așa-numitei radiații remanente de microunde, un fond cosmic în vîrstă de... 15 miliarde de ani, adică tot atît cît vîrsta calculată a Universului. Pentru descoperirea lor, Penzias și Wilson au primit premiul Nobel în 1980. Gamow-nu. Totul a pornit deci de la un fel de „ou cosmic" (imaginat de altfel ceva mai devreme și de abatele-fizician belgian Georges Lemaitre). Din explozia de o violență inimaginabilă a acestui „grăunte" primordial s-au născut nu doar materia și energia, ci chiar și spațiul și timpul. Ce a fost înainte ? Nu ne putem nici măcar întreba. Căci această explozie nu a avut loc în vreun mediu oarecare, nici măcar în vid. În jurul „oului cosmic" nu se afla nimic. Avem de-a face, în limbajul sugestiv (deși nu fără o nuanță clară de ezoterism) al fizicii teoretice, cu o **singularitate.** Un simplu cuvînt cu care ne mascăm ignoranța ? Mai curînd un concept prin care marcăm faptul că ne găsim într-o situație în care legile fizicii, așa cum le știm noi astăzi, nu mai sînt suficiente. Căci în interiorul unei singularități conceptele de spațiu și timp, așa cum ni le imaginăm noi, dispar. Nimeni nu poate ști ce se întîmplă acolo. O situație similară se întîmplă în găurile negre (și ele contestate de unii oameni de știință care continuă a le considera o simplă speculație fizico-matematică în lipsa unei dovezi „concrete" a existenței lor). Materia din jur este absorbită în ele. Se ajunge astfel la densități incredibile. Pînă cînd însă ? Nu cumva găurile negre — și ele singularități ale spațiu-timpului einsteinian — sînt de fapt un fel de „porți" prin care materia și energia se scurg în alte universuri, ducînd o existență paralelă cu propriul nostru univers? Nu cumva ele sînt legate prin niște „punți" pe care încă nu ni le putem imagina cu altfel de singularități, „găurile albe" aflate în alte dimensiuni spațiale, care de data aceasta constituie enorme surse de energie ?

Dar Big-Bang-ul nu este acceptat de toată lumea. Pentru marele cosmolog și fizician contemporan Stephen Hawking, el pur și simplu nu este necesar, pentru a explica nașterea Universului. Pentru că Universul nu... s-a născut. El nu are nici început, nici sfîrșit și nimic nu poate exista în afara sa care să-l afecteze în vreun fel.

Ce ne va rezerva viitorul ? Cum va evolua Universul ? Își va continua el expansiunea la infinit ? Sau aceasta va dura pînă la atingerea unei densități maxime, după care ar începe o comprimare care va sfîrși într-o nouă singularitate ?

Și poate, cu gîndul la clarificările pe care ni le va aduce începutul mileniului viitor, să ne amintim cuvintele lui J.B.S. Haldane, din cartea sa „Lumi posibile", publicată în 1927 : „Nu mă îndoiesc că în realitate viitorul va fi cu mult mai surprinzător decît îmi pot eu imagina. Iar bănuiala mea este că Universul este nu doar mai straniu decît ne închipuim, ci chiar mai straniu decît ne **putem** noi închipui".

MIHAELA DOROBANȚU

enciclopedie

APARIȚIA STELELOR ȘI GALAXIILOR

Biografia neromanțată a Universului (II)

Veșnic și imuabil, astfel era definit Cosmosul în urmă cu cîteva decenii. El însă se înfățișează începînd din perioada investigațiilor efectuate de HEAO-1 ca o combinație turbulentă de materie și energie, în care apariția și dispariția, nașterea și moartea par a fi la fel de firești ca și la ființele vii de pe Pămînt. Universul se extinde de la „pocnetul primar". Într-un viitor, susțin unii oameni de știință, Universul va atinge dimensiunea sa maximă. Ce va urma după acest apogeu ? Și tot ei încearcă să ofere un răspuns : „Sub acțiunea propriei sale forțe de atracție, Universul se va restrînge pînă cînd toate galaxiile, nebuloasele gazoase și stelele vor sfîrși în infernul unui colaps gravitațional universal, adică într-un fel de implozie generalizată, dar, de această dată, cu o desfășurare inversă în timp".

Conform teoriei consacrate Universul a luat naștere printr-o explozie cosmică inițială numită „Bing Bang". Înaintea acestei explozii toată materia era concentrată într-o uriașă minge de foc atît de caldă și densă, încît nici măcar nu au putut exista atomi individuali. Astrofizicienii americani sînt de părere că explozia primară a dat naștere, în prima fracțiune a secundei care a urmat nașterii Universului, quarkurilor, electronilor și altor particule subatomice. În aceste prime momente ale creației materia și energia erau atît de compacte încît întregul Univers se afla într-o stare de echilibru termal, din care energia a fost distribuită aproape uniform printre toate particulele generate, într-un fel de „supă cosmică caldă". Debutul formării Universului îi fascinează în continuare pe astrofizicieni. NASA este preocupată de ideea studierii radiației cosmice, despre care specialiștii săi anticipează că, ar emana dintr-o explozie cataclismică de materie și energie, explozie considerată drept nașterea Universului în urmă cu 15 miliarde de ani.

Această ipoteză va fi verificată prin datele și informațiile ce vor fi culese de Exploratorul Cosmic al Originilor (COBE), un satelit în greutate de 2250 kg., plasat pe orbită polară de către o rachetă „Delta". Timp de doi ani cît va funcționa în spațiu, satelitul va putea furniza informații fără precedent despre Universul în stare primară, grație celor mai sensibili detectori aflați la bordul său, creație a oamenilor de știință americani. Acești detectori cu raze infraroșii se află situați într-o gigantică „sticlă-termos", umplută cu heliu lichid. Heliul permite menținerea unor temperaturi joase și stabile, cu chiar 2°C peste 0 absolut (cea mai joasă temperatură posibilă). Astfel se previne încălzirea instrumentelor de investigație din cauza obscurității radiației reci pe care detectorii încearcă să o capteze.

La circa 700 000 ani după „marea explozie", Universul cîștigase cu foarte mult în amploare. Era momentul în care temperaturile au coborît pînă la punctul în care atomii s-au putut forma în afara „supei cosmice". Dar după scurgerea a circa 200 milioane de ani de la nașterea Universului, atomii de hidrogen și heliu au condus la apariția stelelor și galaxiilor. După circa 10,5 miliarde ani sistemul nostru solar era format. După cum relevă Jim Fuller într-un material științific, „materia din Universul inițial a emis o radiație cosmică originară sau cuante de energie electromagnetică numite fotoni, care au călătorit nestingherite prin spațiu, la scurt timp după Bing Bang. Acești fotoni fosili sînt în măsură a ne permite a afla cum era Universul la începutul călătoriei sale în timp, tot așa cum lumina provenită de la o stea aflată la distanță ne oferă posibilitatea să vedem steaua respectivă multă vreme după ce a dispărut de pe firmament".

S-a pus întrebarea cu cine coincide momentul în timp reflectat de radiația cosmică originară. Oamenii de știință au avansat părerea că momentul nu coincide cu Bing Bang-ul propriu-zis, ci mai degrabă cu evenimentele ce au survenit 700 000 de ani mai tîrziu. Era în vremea în care atomii s-au format și nucleul atomic a capturat electroni. Se poate afirma, susține Jim Fuller, că „din momentul în care Bing Bang-ul a aruncat materia Universului în afară și Universul se extinde și în prezent fotonii care bombardează Pămîntul în fiecare zi vin din spațiu, de la depărtări din ce în ce mai mari". Referindu-se la radiația cosmică originară, John Matker, om de știință care lucrează la Centrul de zboruri spațiale Goddard al NASA din statul Maryland, susține că ea ar umple întregul spațiu cosmic și vine din toate părțile. „Se strînge, explică Matter, de o sută de ori mai multă energie decît cea care provine de la stelele, galaxiile, Sorii, planetele pe care oamenii le pot vedea cu proprii lor ochi".

(Va urma)

DOMOTICA — nu demult o ficțiune, în viitor o realitate

Ce nevoie are omul de domotică, sau altfel spus de o „casă inteligentă" în care achizițiile tehnicii de ultimă oră își găsesc aplicații în viața cotidiană ? Specialiștii susțin că mai întîi pentru securitate și apoi pentru economia de energie, pentru **confort.** Unele dintre datele statistice susțin această afirmație. De exemplu, dintr-o anchetă realizată de Institutul francez pentru construcții, care a cuprins 900 de familii din diverse medii sociale din Franța, Anglia și Germania, reiese că **majoritatea oamenilor doresc să amelioreze sistemele de securitate din locuințele lor** (și se referă îndeosebi la asigurarea ușilor și ferestrelor, prevenirea accidentelor casnice, alarmă automată etc.), **dar și să optimizeze consumul de energie prin programarea temperaturii ambiante în funcție de nevoile reale, ori să dispună de un sistem de comunicare cu exteriorul care să le permită un maximum de confort.**

Jérôme Rousseau, membru al Asociației pentru casele viitorului, explică apariția conceptului de domotică sau de „casă inteligentă" ca pe o „evoluție" și nu ca pe o „revoluție" la nivelul habitatului. Astfel, anii '60—'70 s-au caracterizat, după cum susține acesta, prin „habitatul de consum" ; televizoarele, telefoanele, refrigeratoarele, diferitele aparate electrocasnice au invadat căminele noastre. Anii '80 au deschis ușile caselor pentru sistemele de comunicații : miniteluri, rețele de radio și televiziune private — pe sistem cablu —, antene satelit etc. ne-au îmbogățit existența. Anii următori vor fi cei ai adaptării tuturor acestor instalații la mediul exterior locuinței, de fapt se tinde ca toate aceste instalații să comunice între ele, precum și cu exteriorul casei. Habitatul anilor '90 va fi „o casă-sistem", după cum prezice Jérôme Rousseau. De altfel, acesta este un punct de vedere comun țărilor cu standarde înalte de dezvoltare. S-a creat chiar o competiție, în care cercetătorii și producătorii japonezi au luat un serios avans față de europeni și americani. Anul trecut, de exemplu, ei au realizat peste 600 000 sisteme domotice, iar pînă la sfîrșitul secolului speră să depășească 8 milioane. Încă din anul 1930, gigantul industriei japoneze, Matsushita, a început să lanseze produse domotice. Una dintre societățile grupului, Matsushita Electric Works, a construit o casă experimentală, pe care a denumit-o „Intelligent Home System", oferind-o publicului, încă din 1988, spre vizitare. Casa este 100% Matsushita, ceea ce nici o altă întreprindere din lume nu se poate lăuda că a realizat.

Dacă pînă nu demult domotica era doar o ficțiune, viitorul nu prea îndepărtat ne-o prezintă ca pe o realitate. Se estimează că, la nivel mondial, producția de sisteme domotice va atinge în anii 2000 valoarea de 20 miliarde de dolari. Desigur, pentru a-i asigura viabilitatea și, mai departe, înflorirea, e nevoie de domoticieni capabili să producă, să comercializeze și să întrețină sistemele domotice. Este și acesta un aspect la care se lucrează din plin.

AURORA POPESCU

Bucătăria (foto sus) sau baia (foto stînga) dintr-o locuință „inteligentă" nu pot fi concepute fără televizor, telefon, sisteme de programare a temperaturii ambientale, a temperaturii și debitului apei menajere și potabile, sau fără diverse sisteme de alarmă.

Pașaport pentru viață

SUB SEMNUL UNEI GENE A BINELUI

Vă prilejuim începînd cu acest număr al revistei noastre o convorbire cu Domnul profesor CONSTANTIN MAXIMILIAN, personalitate de seamă a medicinii și geneticii zilelor noastre. Opera sa științifică, mai ales cărțile sale, îl prezintă cu o generozitate pe care obișnuitele cuvinte de introducere nu o pot egala și în nici un caz suplini. Cărți cum sînt „Evoluția biologică a omului", „Timp și destin biologic", „Aventura geneticii", „Genetica umană", „Speranțe pentru mai tîrziu" sau „Drumurile speranței" constituie în egală măsură o inițiere și o invitație în fascinantul univers al ființei biologice.

Cu aceste cîteva cuvinte aș vrea doar ca, de la bun început, să vă subliniez că și de data aceasta aveți în față un adevărat document uman. Pe alocuri amar, pe alocuri dur, spunînd întotdeauna lucrurilor pe nume. Cum de altfel a făcut-o și cînd era practic de neconceput să reușești așa ceva. Cu convingerea că, poate, odată, „gena binelui" va triumfa în fiecare din noi...

Căci multe ne dor din cele ce ne înconjoară și privesc atitudinea noastră față de noi înșine și față, de ceilalți, ca ființe vii în primul rînd. Și nu veți găsi o imagine neapărat roz în rîndurile care urmează.

Mai curînd imaginea terenului aspru, plin de obstacole și capcane, pe care încercăm încă de astăzi să ne clădim... speranțe pentru mai tîrziu.

— Domnule Maximilian, în multe din cărțile Dumneavoastră, mai ales cele destinate marelui public, vă preocupă aspecte ale vieții noastre despre care vreme îndelungată nu ni s-a îngăduit să vorbim deschis : bătrînețea, moartea, copiii bolnavi...

— ...Deci, îți spun că sîntem niște ipocriți. Noi susținem că viața e sacră. E sacră. Dar dacă mergi într-un azil de copii handicapați și vezi o mulțime de cvasi-omuleți care se lipsesc de tine cu gura salivînd, care nu înțeleg absolut nimic, atunci te întrebi unde începe și unde încetează umanismul. Cînd ai un bătrîn canceros, cu dureri îngrozitoare, care spune „vreau să mor, pentru numele lui Dumnezeu, ajutați-mă" îi spui, „n-am cum". Altfel poți fi acuzat de crimă cu premeditare. Îl lași să moară, pentru că nu poți să faci nimic.

— Îl tratezi pînă la un punct...

— Nici n-ai cu ce. Bolnavii mor în serie...

— Lipsa de medicamente, de tratament în general...

— Este o eutanasie pasivă. Dar dacă el îți cere să-i dai un borcan cu morfină, să o ia — aceasta este eutanasie activă. Și totuși, poți fi acuzat de crimă cu premeditare. Sau de crimă. Deși el va muri peste trei-patru zile în chinuri îngrozitoare...

— Este o problemă foarte gravă, peste care nu poți să treci. Știu că și în Occident se pune, și încă foarte dur. Se discută și juridic, la un nivel foarte complex. Ce opțiune poți să faci ? Cam spre ce înclină ei ?

— Premisa este următoarea. Lumea îmbătrînește. Procentul indivizilor trecuți de 60 de ani va depăși în curînd 20—25%. Practic, marea majoritate, **imensa** majoritate a indivizilor bătrîni, sînt bolnavi. Iar segmentul care crește cel mai repede este al indivizilor trecuți de 80 de ani. Acești indivizi au nevoie de spitalizări repetate. Vă dau un exemplu. Statele Unite investesc 12% din produsul național brut — nici nu știu cîte zeci de miliarde înseamnă asta — în asistența medicală. Dar 15% din acești bani sînt ceruți de îngrijirea bolnavilor terminali. Deci care n-au nici o valoare socială și cărora le prelungești viața cu cîteva săptămîni sau luni, să spunem cîteva luni. Dar care, **oricum**, sînt socialmente inutili și care vor muri.

Are dreptul o comunitate, care **oricum** are resurse limitate, să investească sume înspăimîntătoare în niște oameni care **oricum** vor dispare? Și atunci, evident, se conturează două soluții. Una din ele, care prinde din ce în ce mai mult contur este cea clasică. Viața e sacră, e intangibilă, datoria medicului este de a susține un bolnav pînă în ultima clipă, cu tot ce poate, indiferent de cost. A doua este că nici o țară din lume nu-și poate permite luxul de a asigura viața tuturor. De pildă, statul Oregon acum vreo lună două, a suspendat transplantul. Și un copil care putea supraviețui printr-un transplant de măduvă osoasă, a fost condamnat la moarte. Pentru că statul nu a aprobat sumele respective. Englezii nu mai dializează diabeticii trecuți de 50—55 de ani cu insuficiență renală. Evident, nu au făcut o chestie publică, să spună „diabetici, să știți că veți muri". Dar li se spune „ne pare foarte rău, așteptați un transplant..." Un transplant care nu va veni niciodată. O formă de condamnare morală. Atitudinea care prinde din ce în ce mai mult contur este cea a unei eutanasii pasive dirijate. În S.U.A., 40 de state au recunoscut testamentul biologic. Un individ cînd e lucid, spune „Domnule, uite ce ! Eu decît să risc să rămîn paralizat, să trăiesc toată viața hrănit artificial, pe mine nu mă mai reanimați". Și doctorii sînt obligați să i se supună voinței. În alte părți, cînd bolnavul e într-o formă terminală, dacă e lucid, e întrebat : „Domnule, mai ai de trăit două săptămîni. Trăiești pe doze imense de morfină. Oricît de mult te-am dopa noi, suferința devine insuportabilă. Vrei să continui tratamentul ?" Și el poate să spună da sau nu. Dacă el cere să i se suspende tratamentul, doctorii sînt obligați să-l suspende. Dacă devine inconștient, atunci are un testament biologic. Dacă are. Doctorul trebuie să-l deschidă. Face o SIDA, de exemplu. La un moment dat, cei cu SIDA fac o encefalită cumplită. Cel care știe că va muri nebun, în dureri cumplite, poate să spună „Nu mă tratați. Suspendați orice formă de terapie, ca să mor mai repede". Și doctorii sînt obligați să o facă. Poate să apară un executor testamentar. Adică tu poți să ai un prieten să lași pe cineva să hotărască în numele tău dacă terapia va continua sau nu. Dar asta nu se întîmplă în toată lumea. Tendința la ora actuală ? Să-i lași individului libertatea de a hotărî.

(Va urma)

MIHAELA DOROBANȚU

SECOLUL XIX TRÎNTEȘTE UȘILE

... Cu zgomot ! Nu mai este nimic de făcut. De aceea, **M. Brunetière** vorbea în 1895, resemnat, despre „falimentul științei". Profesorul Lippman spunea unuia dintre studenții săi că „s-a terminat cu fizica" și ar face mai bine să-și îndrepte atenția către alte domenii. Numele studentului era **Helbronner**, cel care va deveni cea mai mare autoritate europeană în chimia fizică, legîndu-și numele de remarcabile descoperiri referitoare la aerul lichid, radiațiile ultra-violete, metale coloidale.

Moissan, un alt geniu al chimiei a fost obligat să revină și să declare public că a „greșit" și că diamantele fabricate de el s-ar datora unei erori în timpul experimentului ! Mai departe : electricitatea ? o simplă curiozitate : inventiile secolului erau motorul cu aburi și lampa cu gaz și... gata. A, bineînțeles mai existau descreierați ca **Maxwell** care pretindea că razele invizibile ale luminii ar putea fi produse cu ajutorul electricității — cum putea fi luat în serios ? !

Energia ? **Claudius**, germanul susținea că nici o altă sursă de energie decît focul nu era posibilă. Și chiar dacă energia poate fi conservată cantitativ ea se deteriorează calitativ. Universul seamănă cu un orologiu care odată pornit va funcționa atît cît îl va ține arcul. Totul este previzibil și prevăzut, iar omul, ei bine omul și viața sînt „întîmplări" survenite pe culmile evoluției, omul cu viața sa — un composit de mecanică și chimie investit cu o capacitate iluzorie, aceea a conștiinței. Influența acestei iluzii se regăsește în conceptele de timp și spațiu care sînt invenții, „emanații" ale minții și nicidecum cuceriri ale fizicii : și asta în ciuda muncii unui **Charcot**, **Brener**, **Hyslop** asupra percepției extrasenzoriale și extratemporale, lucruri ce trebuiau repudiate cu scîrbă !

Aventuri pe tărîmul cunoașterii

Cît despre hipnoză fenomen de care se interesau un **Flammarion**, **Edgar Poe** sau **H. G. Wells**, chiar dacă nu vă vine să credeți, atotputernicul secol XIX a „dovedit" oficial că **nu există așa ceva.**

Biologia era și ea terminată : domnul **Claude Bernard** își epuizase știința și concluzia era, nici mai mult nici mai puțin că așa cum ficatul secretă bila, tot așa, creierul produce... gînduri. Și să se termine odată pentru totdeauna cu prostiile ! Într-o bună zi din 1898, un anume foarte serios gentleman interzicea copiilor săi lectura cărților lui Jules Verne : numele respectivului domn : **Edouard Branly**, care tocmai renunțase la studiul undelor sunetelor ca fiind lipsite de interes.

Oamenii de știință cedau tronul. Dar, în același timp trebuiau să-i desfidă și pe „aventurieri" — oameni care gîndeau și visau și erau dotați cu imaginație. Berthe'ot și Bernard atacau pe filosofi : „cineva care descoperă cel mai mic și neînsemnat lucru este mult mai valoros decît cel mai mare filosof din lume".

Omul, omulețul, în această lume bine organizată nu este altceva decît un epifenomen. Tehnic vorbind totul era posibil dar funcționa din plin ideea că ființa umană trebuie să stea la locul ei : altfel nimic nu l-ar fi împiedicat pe profesorul **Picard** să-și construiască batiscaful, numai să fi îndrăznit.

Turpin, inventatorul melinitei, fusese prompt încarcerat. Erau zile de teroare pentru inventatori. Expertii lui Napoleon al II-lea dovedeau că dinamul lui **Gramme** nu poate funcționa. În ce privește primele automobile, submarinul, balonul dirijabil și lumina electrică (una din aluriile tipului ăluia, Edison), „învățații" vremii nu arătau nici un interes.

Este memorabilă scena petrecută la Paris, la Academia de Științe, cu ocazia prezentării în premieră a fonografului : cînd mașinuța a început să emită, Secretarul permanent s-a repezit la „impostor" (cel care prezenta invenția) sugrumîndu-l : cu toate acestea spre stupoarea generală aparatul a continuat să scoată sunete !

Secolul închisoare — secolul XIX : sub zidurile ei s-a prăbușit un **Henri Poincarré**, matematicianul de geniu — ar fi putut descoperi teoria relativității dacă ar fi îndrăznit mai mult. Dar nu — în final, dragul, marele, bietul Poincaré, tocmai el, ajunsese să declare : „Bunul simț e suficient pentru a demonstra că un oraș nu poate fi distrus cu o mînă de metal" !

Un secol mărunt ? — nu, un secol glorios dar limitat, zgîrcit.

(Va urma)

Traducere și adaptare
AUGUSTIN FRĂȚILĂ

SINCRONIZAREA SISTEMULUI NEURONAL

ȘI „CONȘTIINȚA PURĂ"

Legea de aur a învățării umane pare să fi fost laconic formulată de Sfîntul Isaac Siriul, atunci cînd în urmă cu secole spunea : „Cel care cercetează sufletul său în toată clipa își are inima veselindu-se de descoperiri. Și cel care-și adună privirea minții înlăuntrul său vede în ea raza Duhului". Pentru cei vechi în acele vremuri cînd mănăstirile erau focare de cultură și învățătură, lucrurile erau simple și clare : „Învățătorul învață înlăuntrul nostru", spunea acea admirabilă Imitatio Cristi definind parcă pentru eternitate marea axiomă a învățării umane. Apoi secretul învățării pare să se fi pierdut pentru mult timp și abia în zilele noastre el începe să fie redescoperit grație unei alianțe a științei cu spiritualitatea. Astăzi sînt din nou cercetate relațiile dintre liniștea mintală și învățare, iar tehnicile de relaxare și meditație pătrund din nou în școli. Pentru a exemplifica printr-o performanță, voi spune că în Bulgaria la un institut care utilizează printre altele învățarea în starea alfa, engleza la nivel de licență poate fi asimilată în trei luni ! De aici și prima întrebare...

— Să înțelegem, stimate domnule SORIN BĂLAN, că legați relaxarea și meditația de procesul învățării ?

— În starea de relaxare sistemul nervos este coerent și perfect integrat. Datorită acestui fapt noi simțim o stare de bucurie ori de cîte ori ne apropiem de nivelele profunde de conștiință. De cîte ori obținem starea de relaxare, plăcerea resimțită produce o întărire pozitivă, iar atunci cînd mintea se îndepărtează de această stare, disconfortul resimțit realizează o întărire negativă. **Plăcerea imprimă, durerea șterge.** Astfel, mintea înaintează prin mecanisme naturale spre învățarea și achiziția ireversibilă a acestei a patra stări fundamentale a conștiinței umane. Un model al învățării umane descrie fenomenul învățării ca dinamică a formării unor conexiuni concretizate, în ultimă instanță, chiar la nivel fiziologic printr-o conexiune neuronală. Eficiența relaxării în sporirea capacității creatoare și conexionale a creierului ar putea fi în acest sens explicată prin aceea că, în această stare, **sistemul neuronal are o activitate sincronizată, ceea ce îl apropie de modelul structurilor disipative descrise de Prigogine.** Aceste structuri sînt caracterizate de **coerență** și termenul-cheie care le descrie este comunicarea. Într-o astfel de structură, **totul comunică cu totul, fiecare parte e instiințată de comportamentul ansamblului.** Comunicarea se face însă în acest caz nu prin rețea, ci **prin cîmpul generat de coerența sistemului neuronal.**

— Mihai Drăgănescu spunea că în starea de conștiință pură știm totul dar nu știm amănuntele... Meditația ar „întregi" cunoașterea ?

— Este vorba de fapt de accesul la un potențial informațional nelimitat, perpetuat la nivelul unui mediu profund, subcuantic, un cîmp de inteligență pură la care sistemul nervos se cuplează prin coerență. Aceasta ne oferă o cunoaștere potențială ; **nu știm, ci mai degrabă întuim totul,** iar cunoașterea noastră rămîne o ignoranță savantă în absența unui efort de actualizare care constă în a **exprima în limbaj, a descoperi** categorii, scheme, structuri, concepte și în general tot ceea ce ține de acel al „doilea fel de a fi atent", descris de M. Șora în „A fi, a face, a avea". Prin această stare de cunoaștere potențială, meditația creează de fapt motorul însuși al oricărei cunoașteri concretizate într-o dorință imensă de cunoaștere, care de fapt este **dorința de a actualiza acest capital de cunoaștere potențial în starea de conștiință pură.**

În acest sens mi se pare relevant faptul că cercetători ai fenomenului japonez au arătat că definitoriu pentru spiritul japonez contemporan este tocmai acela tradus prin : „O imensă dorință de a cunoaște". Cred că această dorință, împreună cu tot ceea ce de obicei e numit „miracolul japonez" se datorește unui număr mare de practicanți ai meditației. Iar pentru cei ce vor obiecta că în Japonia există și o tradiție spirituală în acest sens, voi spune că ar fi mai exact să afirmăm că ei au știut să-și valorifice tradiția...

— Știm că starea „alfa" favorizează învățarea, creativitatea, motivația, sensibilitatea și o percepție mai intensă. Introducerea tehnicilor de meditație în numeroase școli experimentale, începînd cu licee și terminînd cu cele mai înalte instituții de învățămînt, a confirmat rezultatele obținute prin teste ?

— În domeniul pedagogiei, practica meditației este foarte importantă pentru profesori, deoarece ritmurile EEG, dar și anumite caracteristici psihice, cum ar fi spontaneitatea și creativitatea, precum și anumite modificări fiziologice care arată încetinirea sau stoparea procesului de îmbătrînire, îl apropie în mod real pe pedagog de elev sau student.

ION ȚUGUI

microinterviu „magazin"

Siguranța traficului aerian la ora tehnologiilor de vîrf

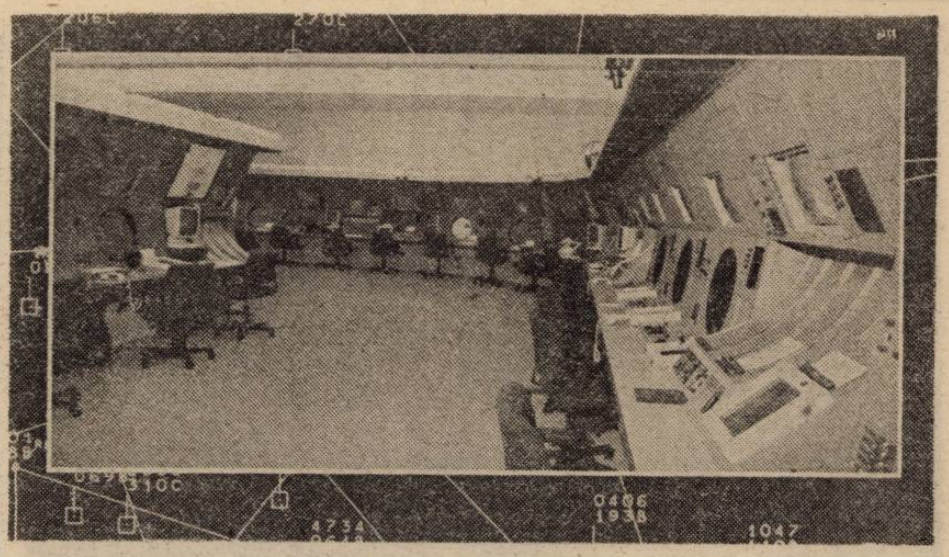

Convorbire cu FRANCINE LAGACHE,

manager la departamentul de comunicații și public relations — la compania THOMSON—CSF

— Cu ce ocazie vizitați Bucureștiul, doamnă Francine Lagache ?

— Mărturisesc că pentru afaceri, nu pentru turism.

— Ca om de afaceri, spuneți-mi cîteva lucruri despre afacerile firmei Thomson.

— Thomson are o cifră de afaceri de peste 80 miliarde franci, dintre care trei pătrimi realizate pe piețele mondiale. Thomson S.A. este specializată în tehnologie electronică, atît în producția de aparate electronice de larg consum cît și în domeniul tehnologiilor de înaltă profesionalitate din domeniile aeronauticii civile și militare. Ce este firma Thomson? Un concern uriaș, cu 105 000 salariați, din care mai mult de jumătate lucrează la filiale din străinătate, în peste 50 de țări europene, americane, asiatice. Pentru a vă putea face o imagine despre capacitatea de producție a firmei în domeniul electronicii de larg consum e de ajuns să vă spun că Thomson livrează în Franța, dar și în alte țări, 7 milioane televizoare, 9 milioane tuburi cinescop și 1 milion de aparate video, **anual**. Cifra de afaceri ne situează pe locul doi în Europa și patru în lume. Dar un lider incontestabil este astăzi firma în domeniul tehnologiei electronice de vîrf destinate aeronauticii și industriei de armament, ocupînd locul întîi în Europa și doi în lume. Am realizat o serie de acorduri foarte importante cu firme de mare tradiție ca Philips sau British Aerospace pentru un proiect de colaborare în domeniul sistemelor de rachete, al acusticii submarine etc. Acordul cu Philips în 1989 s-a tradus prin achiziționarea societății olandeze „Hollandse Signalapparaten B.V." specializată în sisteme de detectare, control și comunicație, fiind liderul mondial al echipamentelor de trafic aerian. Printre realizările din acest sector să notăm laserul cu electron liber (cel mai puternic pînă în prezent), componente piezo-electrice pentru viitorul sistem european de radiotelefonie numerică. Încheiem o enumerare fugitivă prin a aminti despre realizarea radarului cu baleiaj electronic RBE 2 și prototipul de radar destinat detectării rachetelor anti-radiații, în domeniul avioanelor de luptă. În domeniul electronicii de rachete : prototipul de autodirector destinat rachetei aer-aer tip SKY, simulatoare de pilotaj și menținere pentru avioane tip Airbus, sextanți aviatici. În fine, Thomson a pătruns și pe piața semiconductoarelor, afirmîndu-se în elita inteligenței de cel mai înalt rang, aceea a microprocesoarelor de 32 bits, devenind numărul unu mondial în puterea de inteligență și, primul în Europa pentru memoriile S.R.A.M.

— Recunosc, mi-ați tăiat respirația, eu știam ceva despre televizoarele Thomson și despre tramvaiele Thomson care circulau pe la începutul secolului prin București, le-am văzut la muzeu. Haideți, acum, să ne apropiem de obiectivul vizitei dumneavoastră în România. Deci, turism nu. Atunci ?

— După deschiderea spre Europa a țărilor foste socialiste noi am înțeles că problema traficului aerian a devenit și va deveni și în continuare, o problemă foarte acută. Din punct de vedere a siguranței acestui trafic care și-a sporit volumul spectaculos. Noi știm că la ora aceasta în acest domeniu, lipsește infrastructura. Țările estice trebuie reechipate. România are nevoie de echipamente foarte noi în domeniul traficului aerian. S-a organizat o licitație în România, s-au primit oferte din S.U.A., Germania, Franța. Thomson a răspuns prezent la această licitație pentru radare și turnuri de control. Ideea este cum să facem un **cer unit** în Europa, pentru că Europa trebuie să devină un **cer sigur**, chiar dacă va fi nevoie de miliarde. Și un trafic mai bun, mai sigur se face cu radare și cu centre de control puternice. Și România are nevoie de așa ceva.

— Ca om de afaceri cum caracterizați această investiție ?

— Hai să vedem puțin. O investiție pe termen scurt, e rea, pentru că, în ciuda faptului că mîna de lucru e ieftină și veniturile sînt rapide, dacă nu aduci și know-how, calitatea e proastă, prestigiul scade. Deci o investiție pe termen lung e necesară, pentru că avînd și know-how poți folosi aparatura un timp îndelungat, la parametri calitativi incontestabili. Noi am ales, pentru România, investiția pe termen lung. Nu vrem să cîștigăm repede, vrem să oferim calitate, așa cum am făcut pînă acum în 80 la sută din țările Europei. România a făcut o licitație internațională, ceea ce este extraordinar. Se va face o evaluare tehnologică și apoi se va lua o hotărîre.

— Și credeți că veți cîștiga sau va interveni cumva un factor politic ?

— Sînt de 18 ani la Thomson și nu am văzut pînă acum un contract semnat pe criterii politice. Partea tehnică a contat de fiecare dată. Și știți cum e. Cînd mergi cu avionul, nu te interesează partea politică, pentru că aștepți să aterizezi în siguranță și să ajungi cu bine la familia ta.

— Nu-mi povestiți de avioane, vă rog. Prefer trenul chiar dacă e mai periculos. Mă interesează însă cum vedeți dumneavoastră piața mondială ? Este o caracatiță care își devorează tentaculele ?

— Piața mondială cunoaște, să zicem, două căi : calea americană, cantitatea, prețuri scăzute, serie mare și calea Thomson, care înseamnă flexibilitate, adaptabilitate a produselor noastre în funcție de partener și mai puțin producția de serie. Și contează mult la noi și **relațiile umane**, nu știu cum, e foarte francez. Mă întîlnesc cu oameni, discut, iau o hotărîre. Americanii trimit mereu alți oameni, trebuie să iei mereu totul de la capăt. Pentru mine relațiile umane poartă încă o mare valoare.

— În final, nu pot ocoli cea mai banală întrebare : cum vi se pare Bucureștiul ?

— Pentru mine a fost un șoc. Pentru mine, România era o țară străină, dar n-am știut că sîntem atît de aproape. Asta e descoperirea mea după 3 zile la București și sînt nefericită. Cum de n-am știut că sîntem atît de aproape ? Cum de atîta vreme n-am făcut nimic ? Am călătorit mult, am văzut multe țări, am studiat în facultăți celebre, credeam că știu totul și descopăr la București că nu știu nimic, că am ignorat atîta vreme un potențial de inteligență atît de puternic cum este în țara dumneavoastră. Și îmi este oarecum rușine.

— Eu ce să mai zic ? Sînt fericit că v-am cunoscut, vă doresc, și ne dorim, succes. Chiar dacă nu sînt un fan al avioanelor.

GEORGE CUȘNARENCU

Traficul internațional de droguri

FILIERA AFRICANĂ

(III)

■ Pe „Cocaine Avenue", din Lagos, stupefiantele își încep dansul lor macabru cum se lasă seara ■ Prețurile sînt de 10—20 ori mai mici decît pe trotuarele metropolelor americane ■ Persoane influente bănuite de complicitate cu marii organizatori ai traficului cu stupefiante ■ În Camerun, „iarba" este camuflată în plantațiile de tutun sau în locuri evitate de locuitori și autoritate, cum ar fi leprozeriile ■ Un student sau un agricultor ruinat care acceptă să transporte heroină în Europa, riscîndu-și viața, primește o sumă echivalentă cu salariul pe cinci ani !

În Nigeria, drogurile și banii proveniți de pe urma lor exercită un efect malefic asupra societății, împiedicînd sau frînînd ieșirea țării din subdezvoltare. La Lagos pe artera Allen Avenue, rebotezată „Cocaine Avenue", stupefiantele își încep dansul lor macabru imediat cum se lasă seara. Marfa este scoasă la iveală pe furiș de sub șeile bicicletelor, din portbagajul mercedesurilor sau din fundul buzunarelor plasatorilor mărunți. Cumpărătorii nu lipsesc căci prețurile sînt de 10—20 ori mai mici decît pe trotuarele metropolelor americane.

Activitatea traficanților este destul de puțin stînjenită de poliție care adeseori, își are partea sa din cîștigurile organizației criminale. Totuși, din cînd în cînd, cîte un traficant ghinionist cade în plasa oamenilor legii. Așa s-a întîmplat, de pildă, la 26 martie 1991, cînd un nigerian a fost arestat în camera unui hotel din Delhi, în timp ce încerca, împreună cu soția sa, ofițer de poliție la Lagos, să ascundă 31 kg heroină în piese de automobil pe care intenționa să le expedieze în Nigeria. Cu două zile mai înainte, 500 grame de cocaină fuseseră descoperite în coperțile unei cărți trimise prin poștă direct din Columbia în Nigeria. Expeditorul și primitorul făcuseră cunoștință într-o închisoare, la Paris. În altă împrejurare, doi piloți ai liniilor aeriene nigeriene au fost arestați la New York, avînd asupra lor 2 000 000 dolari și mai multe săculețe cu heroină.

Neliniștit de diminuarea prestigiului țării sale și dornic să păstreze sprijinul financiar al țărilor occidentale, președintele Ibrahim Babanguida a luat unele decizii menite să combată flagelul traficului de stupefiante. Astfel, cu sprijinul englezilor și americanilor, a luat ființă în 1990 Agenția Nigeriană Antidrog, NDLEA iar în presă și la televiziune a fost inițiată o campanie împotriva traficanților.

În ciuda acestor măsuri, mai persistă încă îndoiala cu privire la voința reală a autorităților nigeriene de a curma răul. Din luna martie a anului în care ne aflăm, un enorm scandal a izbucnit în înalta societate lagosiană, scandal prilejuit de însuși patronul — destituit în prezent — al noului organism de luptă antidrog, NDLEA, dl. Fidelis Oyakilhome. Fost director adjunct al poliției naționale, acest supercopoi cu reputația neștirbită, este acuzat că a acceptat un plic cu 800 000 nairos (400 000 franci) de la „familia" unui baron al drogurilor. Cea care l-a „înfundat" pe Oyakilhome este o tînără nimfă, Jennifer Madike, cu relații în cercurile oficiale dar și în rîndul persoanelor influente bănuite de complicitate cu marii organizatori ai traficului cu stupefiante.

Un alt exemplu de implicare a înaltei societăți nigeriene în marea afacere a drogurilor îl constituie asasinarea unui reporter al săptămînalului nigerian „Newwatch". Acesta a publicat un interviu cu o deținută condamnată pentru trafic de heroină, interviu în care cea interogată relevă implicarea unor membri ai guvernului în traficul de stupefiante. Chiar în preziua publicării unor articole incomode pentru guvern, reporterul Bele Gewa a primit un colet care i-a explodat în mîini în momentul cînd încerca să-l deschidă. Tînărul ziarist nu a supraviețuit acestui atentat.

Exemplul lui Bele Gewa nu este singular. Mai multe personalități nigeriene au pierit în mod inexplicabil, după ce refuzaseră o formă sau alta de colaborare cu traficanții. Puterea ocultă a „baronilor" drogurilor se manifestă în toate structurile societății nigeriene, fără să ocolească cercurile politice. S-au manifestat chiar tentative de acaparare a conducerii supreme în stat. Astfel, în cursul tentativei eșuate de lovitură de stat de la 22 aprilie 1990, instigatorul acesteia „Great chief" Ogboro a fost calificat de autoritățile guvernamentale drept un „baron" al drogurilor, care s-a îmbogățit ca urmare a operațiilor de reciclare a banilor obținuți din vînzarea stupefiantelor.

La fel ca în America de Sud, toată această înflorescență a răului se dezvoltă pe impasul economic datorat ineficienței plantațiilor tradiționale și scăderii prețurilor la materiile prime. Există pericolul producerii pe continentul negru a unei revoluții agricole nefaste, axată pe cultivarea pe scară largă a cînepei din care se produce hașișul, a macilor din care se extrage opiul și a plantei coca, singurele culturi rentabile.

Acest fenomen a început deja să se manifeste. În Republica Centrafricană, „cînepa indiană" (una din denumirile hașișului) prosperă printre semănăturile de orez și susan. Un minibuz interceptat nu demult conținea 11,5 tone de hașiș recoltat din junglă. În Camerun, „iarba" este camuflată în plantațiile de tutun sau în locuri evitate de locuitori și autorități, cum ar fi leprozeriile. De altfel, leproșii și handicapații fizici sînt nu numai consumatori de nădejde ai drogurilor, care le oferă temporar uitarea existenței lor mizere, ci și curieri avantajați de însuși handicapul lor. Căci puțini sînt polițiștii sau vameșii care se încumetă să percheziționeze un lepros, înfruntînd riscul contaminării cu teribilul microb.

Existența celor implicați în producerea, transportul și vînzarea drogurilor se desfășoară sub semnul cîștigurilor fabuloase obținute într-un timp scurt și al înfruntării unor pericole care devin adesea mortale. Un student sau un agricultor ruinat care acceptă să transporte o cantitate mică de heroină în Europa primește la întoarcere o sumă echivalentă cu salariul pe cinci ani. Pentru această sumă, el își riscă viața îngurgitînd la plecare un prezervativ umplut parțial cu praful prețios și legat cu un fir de nailon la capătul liber. Marfa astfel disimulată nu poate fi detectată în nici un fel de către vameși dar, dacă pelicula fină de cauciuc cedează într-un singur punct sub acțiunea sucurilor digestive, moartea prin intoxicație acută (așa-numita „overdose") nu mai poate fi evitată.

Un pericol, de proporții mult mai mari îi pîndește însă pe cei care devin sclavii drogului. Treptat, existența lor se scufundă într-un univers de halucinații și spaime, rosturile vieții lor se năruie, cei dragi îi părăsesc iar, în final, în fața lor nu rămîne deschisă decît calea care duce la închisoare, spital și morgă. Un exemplu recent de prăbușire datorată drogului, care a impresionat puternic opinia publică, este cazul lui Diego Maradona, talentatul fotbalist divinizat de milioanele de iubitori ai sportului, care a fost arestat în Argentina sub dubla acuzație de folosire și trafic de droguri, după care a fost însă eliberat pe cauțiune.

Traducere și adaptare
ADRIAN MÎNTULESCU

ipoteze

AMAZONUL SE TEME DE... OAMENI

Un perimetru fabulos al Terrei, extrem de bogat în minereuri, adevărat tablou al lui Mendeleev, cu climă, floră și faună unice în lume, astfel este apreciată Amazonia de către autoritățile de la Brasilia. Și pe bună dreptate, regiunea geografică a Amazonului, majestuos fluviu care-și poartă apele de la izvoare, aflate în Anzii peruani, la numai 160 km de țărmul Pacificului, pînă în Oceanul Atlantic, pe o distanță de 5 500 km., este un bun național, iar distrugerea pădurilor sale nu va mai fi acceptată în viitor, stipulează documentele elaborate la Brasilia. De la izvorul Apurimac, Amazonul măsoară 7 025 km. Nu este vorba de un singur curs de apă, ci de un bazin hidrografic impresionant. Suprafața împădurită a Amazoniei este de 5 mil. km.p. (două cincimi din întregul teritoriu al Americii de Sud). Și alte superlative geografice sînt demne pentru a fi reliefate. Amazonul este fluviul cu cel mai mare debit — 150 000 metri cubi pe secundă la vărsare. Lățimea sa la confluența cu Atlanticul ajunge pînă la 80 km. Fluxul pătrunde pe Amazon, în amonte, pînă la o distanță de circa 1 000 km, sub forma unui val cu înălțimea de 4,5 m, numit Pororoca.

Trecutul nu prea îndepărtat nu va putea fi ușor uitat, întrucît ne amintește de o perioadă în care mari suprafețe de păduri au fost decimate prin exploatarea lor excesivă sau prin incendiere. Acest ultim procedeu este folosit pentru cîștigarea rapidă de terenuri necesare practicării agriculturii. Programul de protejare al junglei amazoniene, sugestiv intitulat „Natura noastră", prevede, între altele, limitarea exportului de cherestea și crearea unei forțe polițienești speciale, destinate pazei rezervațiilor naturale. Practica distrugerii pădurii amazoniene a fost incriminată nu numai în America de Sud, ci și pe alte continente. Se avertiza astfel că atari acțiuni nesăbuite ale omului asupra pădurilor din bazinul Amazonului, adevărați „plămîni ai Terrei", riscă a fi serios afectate, cu urmări extrem de păgubitoare asupra climei întregii planete, a florei și faunei.

În rîndul climatologilor s-a acreditat ideea că pădurile Amazonului nu curăță atmosfera, ci o poluează. Așa să fie oare? Sau este vorba de simple prezumții, nefondate. Uriașa pădure amazoniană nu mai trebuie să fie asemuită doar cu o gigantică „uzină naturală" profilată pe producția de oxigen. Infestarea nu mai poate fi pusă sub semnul întrebării. S-a constatat că ea se produce prin emiterea unor mari cantități de monoxid de carbon chiar de către pădurea virgină. Este gazul care se degajă din vehiculele auto, prin țevile lor de eșapament. Această apreciere continuă să surprindă pe mulți dintre semenii noștri, dar nu și pe climatologi. Dovezile în posesia cărora aceștia au intrat sînt incontestabile.

Cercetări întreprinse în comun de Agenția Spațială Americană (NASA) și o societate braziliană — INPE, la mijlocul anilor '80, au permis elucidarea unui prim mister. Totul a pornit de la depistarea a doi nori de monoxid de carbon. Ei acopereau, ca niște uriașe umbrele, suprafețe mari deasupra Ecuadorului și a regiunii de unde izvorăște Amazonul. Existența acestor nori poluanți a fost remarcată în urmă cu nouă ani, dar nu i s-a dat importanța cuvenită. În urma cercetărilor întreprinse de NASA, cu ajutorul navetei spațiale, care survola Amazonia, a fost semnalat fenomenul surprinzător al poluării în acest uriaș bazin hidrografic, adevărat „infern verde". Cercetarea efectuată din Cosmos avea drept scop determinarea consecințelor infestării industriale, în particular a emisiunilor de monoxid de carbon asupra straturilor înalte ale atmosferei.

La bordul navetei spațiale „Columbia" a fost instalată cea mai performantă aparatură, capabilă să descifreze, de la mari distanțe, compoziția gazoasă a atmosferei. Primele informații furnizate i-au pus pe specialiștii de la NASA în fața unei surprinzătoare realități. Un răspuns prompt nu se putea oferi opiniei publice. Era imposibil să anunți întreaga lume, pe neașteptate că Amazonia poluează atmosfera planetei. Aparatura navetei descoperise prezența deasupra pădurii virgine a unor mari mase de monoxid de carbon. Fotografiile obținute ulterior cu ajutorul sateliților aveau să ofere și ele aceleași dovezi. Calculele efectuate au permis constatarea că norii de fum se întindeau pe mari suprafețe — 65 000 km.p., de două ori suprafața Belgiei.

D. FILIP

(Va urma)

„Comoara" din deșeurile menajere

Orașul este un organism viu și, ca orice organism viu, consumă, iar ceea ce nu-i mai este de folos elimină sub formă de reziduuri menajere sau, cum spun unii, sub formă de deșeuri. Milioane de tone pe zi, cu atît mai mult cu cît societatea este mai dezvoltată ! Datele statistice susțin această afirmație. În Franța bunăoară, în 20 de ani (deci din 1970 încoace), cantitatea de resturi menajere pe cap de locuitor din Paris a crescut de la 800 g la 1,3 kg. pe zi. Procentul de deșeuri crește cu 1—2 pe an, în 1989 ajungîndu-se ca Parisul să producă peste 1,2 milioane tone de resturi menajere. Pare cel puțin bizar, dar datele lor statistice arată că numai de pe urma celor peste 200 000 ființi ființi sînt crescuți de familiile din Paris, rezultă zilnic 20 tone de excremente.

Desigur, eliberarea orașelor de balastul provenit din gunoi este o problemă de mare importanță, căreia i se caută necontenit soluții. Aceasta cu atît mai mult cu cît o parte din deșeuri, triate corect și supuse unor tratamente speciale, pot deveni materii prime rentabile, prețioase chiar pentru anumite domenii sau sectoare de activitate. În timp, s-a ajuns la o constatare demnă de luat în seamă : majoritatea deșeurilor sînt recuperabile, cu condiția să fie bine triate, chiar „de la sursă". Principalul răspunzător față de creșterea volumului de deșeuri îl constituie ambalajele. În țările civilizate îndeosebi, 60% din deșeuri sînt formate din hîrtie, carton, sticlă, plastic, lemn, materiale folosite la ambalaje, în majoritate recuperabile, cu condiția să nu fie amestecate cu alte surse de gunoi. Nu întîmplător, în unele țări, cum ar fi Statele Unite dar și altele, imobilele moderne dispun de pubele diferențiate pe sortimente de deșeuri. Colectarea separată a sticlei, plasticului, hîrtiei și metalului permite dintr-o dată recuperarea fără dificultate și cu rezultate impresionante a 40% din deșeurile menajere. Acest sistem devenit clasic în Germania și Olanda, a fost introdus în practică și la Montpellier, în urma unui referendum municipal.

Noua fizionomie a reziduurilor este esențială și sub aspectul colectei, pentru că acestea cresc în volum, scăzînd în densitate. O tonă de deșeuri care altădată ocupau 1 m³, a ajuns în prezent la un volum de trei ori mai mare. De aceea, țările supercivilizate își pun problema diversificării benelor, precum și a diversificării orelor de colectare și transport a gunoiului, așa fel încît să nu fie perturbată viața și nici aspectul orașelor. Și nu în ultimul rînd, se fac eforturi pentru construirea unor stații și uzine de reciclare și incinerare a deșeurilor, gîndite să evite poluarea și să recupereze cît mai mult din reziduurile prelucrate.

Pentru a ne imagina cum e concepută o asemenea uzină ne vom referi la ultima construcție de acest tip din Saint-Ouen din Franța, care a intrat în funcțiune în aprilie 1989. Uzina, reprezentînd o investiție de 1 miliard de franci, după cum afirmă revista „Science et Technologie", respectă întreaga suită a normelor privind antipoluarea, dictate de directivele europene din 1989 (mult mai severe decît legea franceză din 1986). Emisiile de fum sînt spălate pentru a se extrage substanțele toxice (clor, fluor, sulf și metale grele). Fiecare tonă de deșeuri produce 274 kg de zgură, 16 kg fier vechi, 17 kg cenușă și praf, 4 kg noroi. Zgura este folosită la construcția arterelor rutiere, fierul vechi este și el prelucrat și apoi folosit în diferite uzine, ca materie primă. Vaporii degajați în urma proceselor tehnologice de reciclare a deșeurilor sînt utilizați la încălzirea urbană. Așadar, deșeurile menajere pot deveni rentabile.

AURORA POPESCU

Viața orașelor presupune și acest aspect : milioane de tone de resturi menajere.

Laserii și medicina

Prestigioasă reuniune științifică

Gîndită ca un prilej de dialog științific între cercetătorii fizicieni și medicii care lucrează în domeniul aplicării aparaturii cu laseri medicali în cercetarea medicală și biologică, prima Conferință Națională „Laserii și Medicina", desfășurată în aceste zile, între 29 și 31 mai, la București, la Spitalul clinic „Dr. I. Cantacuzino" nu a dezmințit așteptările. Participarea unor personalități valoroase, cu priorități în utilizarea laserului în medicină, la noi în țară a conferit cert prestigiu științific reuniunii. În numărul viitor al revistei vom reveni asupra reuniunii.

Simpozion ecologic

Constanța, frumosul oraș-port românesc de la Marea Neagră, va găzdui, în zilele de 6, 7 și 8 iunie 1991, cel de-al VIII-lea simpozion „Protecția ecosistemelor și combaterea integrată a bolilor și dăunătorilor". Manifestarea este organizată de către Comisia națională pentru UNESCO, Federația Ecologistă din România, Ministerul Agriculturii și Alimentației, Institutul de Biologie București, Academia de Științe Agricole și Silvice, Universitatea și Muzeul de Științele Naturii din Constanta. Păstrarea sănătății planetei noastre este un imperativ al întregii umanități și pornindu-se de la acest adevăr simpozionul și-a propus să dezbată probleme presante ale mediului înconjurător și dezvoltării ecologiei, în strînsă legătură cu dragostea pentru natură. Se anticipează discuții la înalt nivel în legătură cu implicarea agriculturii în menținerea echilibrului ecologic, și conservarea diversității ecologice, oferindu-se și soluții practice de rezolvare a acestor probleme de stringentă actualitate.

SIMPOZIONUL
Protecția ecosistemelor și combaterea integrată a bolilor și dăunătorilor
TOMIS 2250
Constanța
6-8 iunie 1991

„Imagini din Olanda"

Joi 16 mai a avut loc în sala Eforie vernisajul expoziției de grafică a Mariei Lungu : „Imagini din Olanda".

Cunoscută ca muzeograf și restaurator — Maria Lungu este cea care a restaurat în Olanda tabloul lui Rembrandt, aflat în Galeria națională și salvat în Decembrie 1989 — se dovedește acum un delicat și autentic artist.

Așa cum subliniau în cuvîntul de deschidere criticul Radu Florescu și actrița Adriana Trandafir afișele, penițele, verniurile și acuarelele Mariei Lungu sînt o veritabilă călătorie sentimentală. Mori de vînt, porți medievale, poduri, biserici, case, mansarde, vite odihnindu-se, toate te apropie de o lume în care realitatea se confundă cu legenda. Maria Lungu a reușit să pătrundă perfect această lume să ne-o apropie de minte și inimă. Seninătatea cuprinzătoare a peisajului olandez — așa cum îl caracterizează artista — coboară în sufletele noastre. (Irina Stoica).

stăreа de VEGHE

AMURGUL NON-VIOLENȚEI?

Se spune că ura ar fi oarbă, iar fanatismele — iraționale, dar armele urii țintesc, de fiecare dată, **în plin**, de parcă ar fi teleghidate de fascicole laser, iar fanatismele au o consecvență a distrucției și o știință a crimei care atestă mai curînd un program riguros (de anormalitate) și o escaladare metodic calculată a absurdului. Metastazele urii, ca și ale cancerului, nu se aseamănă între ele doar prin finalitate, ci și prin neînțelesul (încă), perfid, al proliferării maligne, ca și prin absența mijloacelor de contracarare, în fazele avansate ale acestor maladii! Și ne întrebăm, nu doar sub beneficiu retoric...

De ce a fost ucis Mahatma Gandhi în ianuarie 1948 — un bătrîn de aproape 79 de ani, epuizat fizic — dacă nu pentru a ucide un simbol și o speranță? Și de ce au fost uciși cu atîta înverșunare Indira Gandhi și, sub ochii noștri aproape, Rajiv Gandhi? Dincolo de destinul tragic al unei întregi familii, nu rezidă și aici o ciclicitate funestă a fanatismului, ca și a păgubitoarelor extremisme ale lumii moderne? **„Mesajul meu** — spusese Gandhi, pe cînd era în viață — **e însăși viața mea"**. Dar o viață încheiată năpraznic, sub gloanțe, alterează adesea, prin inerente spaime și disperări omenești, mesajul esențial al încrîncenării umanului în argument și rațiune, al demnității care rezidă în adevăr și în nevoia de bine și, mai ales, al curajului fără seamăn al non-violenței care sfidează supliciul... Cuvinte doar? Să asistăm în acest sfîrșit de mileniu la amurgul non-violenței? Sau poate tocmai asta și așteaptă fanatismul, o declanșare a ripostei...

Din r-un excelent film biografic închinat vieții lui Gandhi, ne urmărește o frază (absolut autentică) rostită de acest om-simbol, într-un moment de cumpănă, cînd cei din jurul său înclinau și ei spre o ripostă violentă: **„Există destule cauze pentru care merită să mori; nu există nici una care să te îndreptățească să ucizi"**. Și, totuși...

Hitler, după 1933 (și cu atît mai puțin în 1939 sau în 1941), n-ar fi putut fi înfruntat și înduplecat prin argument și rațiune. (Poate că argumentele, structurate la timp și dublate de o fermă solidaritate mondială i-ar fi putut opri ascensiunea pe parcursul deceniului III, asta e altceva...). Lui Stalin, cam în aceiași ani, «gulagurile morții» i se păreau naturale, normale; logica lor era logica lui și a organizării totalitare. Non-violența, în aceste condiții, nu putea să însemne decît o capitulare... Și chiar așa a fost! Saddam Hussein n-ar fi părăsit nici el Kuweitul fără riposta necruțătoare a voinței și forței internaționale. Non-violență față de agresori? Față de terorism? Nu, hotărît lucru, ideologia non-violenței nu-i scutită de asaltul violent, din chiar lăuntrul ei, al simplificărilor și al unor interpretări periculos de tolerante... Însuși Gandhi crezuse inițial că explicîndu-se soldaților nemți, în timpul ultimului război mondial, greșeala pe care o comit... Există însă un timp pentru a explica și există un timp pentru a riposta, există un timp al non-violenței și un timp al apărării umanului, cu orice preț, dar numai pentru acele «cauze» care merită totul...

Există o librărie la Paris, „Ogmios" — aserțiunea e preluată din revista „L'Express" — în care iraționalitatea, sub însemnele revizionismului belicos și al neonazismului, al extremismelor de toate culorile, proliferează funest; democrația și drepturile omului sînt agresate pînă la anulare în pamflete monstruoase, iar apelurile îndemînd la crearea unor formațiuni de șoc, paramilitare, conduse de „Führer"-i de felul lui M. A. Fredricksen (inculpat cîndva pentru apologia crimelor de război) se întemeiază, în zeci de reviste și cărți, pe îndreptățita libertate a cuvîntului. **Non-violența, ca strategie și tactică, nu înseamnă însă a nu riposta; dimpotrivă, înseamnă a ripostă la timp, cu toată fermitatea, pentru a exclude momentul în care singura soluție ar rămîne tocmai acțiunea violentă, riposta prin intimidare.** Un scriitor care a vizitat în 1990, țările est-europene, după înfrîngerea regimurilor totalitare, se arătase îngrozit de escalada urii pe care o întrezărise în tot și pretutindeni: o ură generală, o ură ca o metastază, o ură cu manifestări violente, furibunde, în care nu mai era loc — așa i se păruse — pentru cuvînt și argument, pentru reconcilieri și clemență, și nici pentru Cuvîntul dintîi, ca îndemn la iertare. Sloganul „fără violență" era rostit deseori de cei mai violenți, tocmai pentru a nu li se replica pe măsură... Cît de actual, ca niciodată actual, se dovedește Gandhi.

Nu, n-am fi scris despre năpraznica moarte a lui Rajiv Gandhi — și despre acea nevoie de ripostă, a rațiunii, care structurează non-violența — dacă «TV-5 Europe», atît de prezentă în zonele de tensiune ale lumii, nu ne-ar fi adus pe ecranele televizoarelor, aproape seară de seară, răbufnirile de ură și disperare, relativ recente, din Belgia, cele din Etiopia, cele de la periferia Parisului, foarte recente chiar, cele din India din timpul funeraliilor lui Rajiv Gandhi. Un ziarist de la același „L'Express" încerca să descopere cauzele violenței în profundele înechități sociale, în convulsiile inter-etnice, în disperarea care nu mai are încredere în dialog, în contagiunile, peste frontiere și timp, ale stării de violență. Poate că avea dreptate. Acestea sînt cauzele. Care sînt însă remediile?

Violența, după Gandhi, nu poate instaura niciodată și nicăieri ordinea: furia, disperarea și răzbunările nu instituie libertatea; iar intoleranța și fanatismele nu zidesc o lume mai bună. Epuizînd toate armele de distrucție, ne rămîne de fiecare dată Cuvîntul. Argumentul. Rațiunea. Non-violența lui Gandhi n-a însemnat niciînd defetism, ci forța perenă a acțiunii, a concilierii și a luciditățiі, ca o permanentă stare de veghe. Amurgul non-violenței? Am spune, dimpotrivă...

DOREL DORIAN

Popasuri în jurul lumii

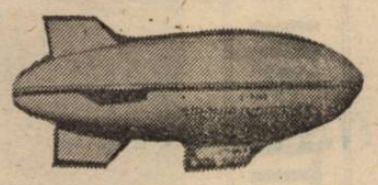

■ **NUMBER ONE.** Federația rusă, mai exact electoratul, va decide cine-i va fi conducătorul. Va fi o premieră pentru cea mai mare dintre republicile Uniunii Sovietice. Se anticipează o adevărată bătălie, în sensul că vor fi mulți candidați. Lui Boris Elțin, candidatul nr. 1, i se vor opune, în prima etapă a campaniei electorale, mulți pretendenți rivali. Pentru fotoliul prezidențial e pregătit a concura și Vladimir Jirinovski, conducătorul Partidului Liberal-Democrat din Uniunea Sovietică. El contează, de pe acum, pe 3 milioane de voturi, dar speră să-și lărgească cercul simpatizanților, al „tovarășilor" de idei.

■ **UN PREȘEDINTE ÎN ANTARCTICA.** Fernando Coloor de Mello este primul șef de stat care s-a încumetat să facă o vizită pe continentul „alb și inospitalier". El a fost însoțit de soția sa și de doi urmași, de alte oficialități însărcinate cu probleme ale mediului înconjurător. Sosit la baza științifică din Antarctica, președintele brazilian a ținut să declare: „Dorim să reafirmăm angajamentul nostru în legătură cu asigurarea păcii și promovarea științei pe continentul de gheață, fără nici un fel de obiective militare. Acest continent trebuie păstrat intact pentru frumusețea lui și pentru valoarea ecologică".

■ **PRECIZARE.** Un judecător din Los Angeles a declarat că publicitatea făcută de televiziune în legătură cu molestarea unui anume Rodney King de către poliție nu este suficientă pentru declanșarea unei acțiuni penale împotriva celor patru ofițeri implicați. Procesul este programat pentru 19 iunie a.c. A fost adus la cunoștința opiniei publice și faptul că Rodney King a fost oprit de polițiști în localitatea californiană Santa Fe Springs pe motiv că circula cu un permis expirat la bordul unui automobil.

■ **„LAUREAȚII PREMIULUI NOBEL".** Astfel se intitulează colecția editată de Uniunea Sovietică care va număra 100 de volume. Cititorii vor beneficia anual de 8—10 volume, fiecare cu un tiraj de circa 100 000 exemplare. Volumul final al colecției se preconizează să fie editat în anul 2001 — la împlinirea a 100 de ani de la instituirea Premiului Nobel. Noua serie a fost inaugurată de volumul „Opere alese" al scriitorului I. A. Bunin (1870—1953), primul scriitor rus laureat al Premiului Nobel pentru literatură.

■ **ACUZAȚIE.** Harry Tisch, lider al sindicatelor în fosta R. D. Germană, este învinuit de deturnarea a 105 milioane de mărci. Bineînțeles că din conturile sindicatului, în scopul finanțării unei sărbători a tineretului comunist, precum și de sustragerea unor sume de bani pentru vacanțele particulare și un teren de vînătoare. În apărarea sa s-a ridicat Egon Krenz, ultimul dintre liderii comuniști din vechea gardă, declarînd printre altele, că Tisch, judecat pentru corupție, a contribuit la înlăturarea dictatorului Erich Honecker. Înainte cu două zile de demisia forțată a lui Honecker, Tisch s-a deplasat la Moscova pentru a-l informa pe Gorbaciov de iminenta schimbare.

■ **„PIAȚA ROȘIE INVITĂ".** Sub acest generic se va desfășura, în cursul lunii iunie, Festivalul internațional de operă. De ce această alegere? Pentru că, argumentează, coordonatorul muzical al programului, Boris Pokrovski: „Piața Roșie este inima Rusiei, martora bucuriilor și înfrîngerilor, a amărăciunii și neliniștii poporului nostru. Și ea trebuie să-i reflecte viața nu prin huruitul transportoarelor blindate și scrîșnetul tancurilor cu șenile. Sufletul poporului stă în comorile pe care el le făurește, cu talentul și inspirația sa. Fie deci ca, fără să-și piardă menirea sacră pe care o are, acest loc istoric să arate lumii adevărata frumusețe și măreție a țării".

■ **UN FRANKENSTEIN AMBIENTAL?** Nu este o exagerare, el s-a ivit deja printre noi, este de părere Bruce Rich, președintele Programului Internațional al Fondului pentru Apărarea Mediului Înconjurător. Acest monstru este pe cale de a devora și mai rapid pădurile tropicale, aflate deja pe cale de dispariție. Stăvilirea despăduririlor ar fi trebuit să înceapă de mai multă vreme, dar nu s-au găsit banii necesari. Au lipsit sponsorii, deci. Vor fi dispuși ei să investească în salvarea „plămînilor Terrei"?

gîlceava IDEILOr

Triunghiul angoasei:

FRICA, EMOȚIA ȘI EXASPERAREA

Nu ne naștem temerari sau fricoși. Dar în complexul nostru instinct de conservare — instinct bine cuantificat în moștenirea genetică a omului — agresivitatea ocupă un loc bine definit, deși e foarte bine ascuns și nu se manifestă decît arareori. E foarte riscant de afirmat că agresivitatea, trecînd peste barierele voinței noastre, nu răbufnește într-o viață de om niciodată. Iar atunci cînd ajunge la suprafața comportamentului nostru, se numește că am devenit violenți.

Cele de mai sus, stimate cititor, reprezintă sinteza îndelungatelor studii efectuate de renumitul etolog (etologia se ocupă cu studiul comportamentului în societate) francez Alain Peyrefitte. Desigur, veți spune, nu este o mare noutate, dar sintagma „agresivitatea e înnăscută și violența e culturală" reprezintă călcîiul lui Ahile al societății moderne. Ceea ce se petrece în viața trepidantă de la sfîrșitul acestui mileniu confirmă concluzia omului de știință: **agresivitatea din noi, moștenire genetică inevitabilă, e adusă din ce în ce mai mult la lumină de capcanele civilizației urbane supertehnologizate. Iar consecințele sînt îngrijorătoare.**

Analizînd și chiar disecînd fenomene sociale foarte frecvente, folosind computerele pentru a crea statistici cît mai reale și mai edificatoare, profesorul Alain Peyrefitte ajunge la concluzia că violența a devenit o problemă de stat. **Insecuritatea omului ce trăiește la oraș e direct proporțională cu numărul locuitorilor acelui oraș și are patru componente principale. Să le urmărim și noi:**

1. FRICA de a deveni victima unei agresiuni;
2. EMOȚIA produsă de spectacolul violenței la care sînt supuși alții;
3. EXASPERAREA provocată de tensiunea vieții într-o colectivitate;
4. ANGOASA născută din sentimentul neputinței că nu putem schimba evoluția tipului de societate în care trăim.

Angoasa este suma fricii, emoției și exasperării. Conștientizarea faptului că ceea ce înregistrăm la un film, la o piesă de teatru sau la jurnalul cu știri ale serii NI SE POATE ÎNTÎMPLA ȘI NOUĂ, conduce la o subconștientă stare de deprimare, de amărăciune. 63 la sută din francezi recunosc că sînt puternic impresionați de scenele de violență, indiferent că sînt martori oculari ai crudei realități, sau au privit un spectacol oarecare. 74 la sută din locuitorii Parisului sînt îngrijorați de cursul ascendent al violențelor, în timp ce numai 52 la sută din locuitorii din zonele rurale cunosc acest sentiment. Această diferență, extrem de semnificativă, demonstrează că violența este urmarea unei anume culturi care pune în centrul atenției sale exacerbarea agresivității înnăscute.

Dovada cea mai palpabilă a cultului violenței în civilizația supertehnologizată este următoarea: nu se înregistrează nici jaf și nici crime în rîndul triburilor de indieni Waikas sau în rîndul triburilor de Boshimani (și nu numai, evident). Se supun acestea unei educații sau unei morale superioare? Dimpotrivă, stadiul lor educațional este mult inferior, dar instinctul agresivității nu este trezit din somn de nici o formă de cultură. Ba chiar pedepsa idolilor și zeilor lor îi face să detesteze orice manifestare sîngeroasă, cu excepția ritualurilor tradiționale, mai mult sau mai puțin violente, dar unanim acceptate cu pioșenie.

(Va urma)

PAUL IOAN

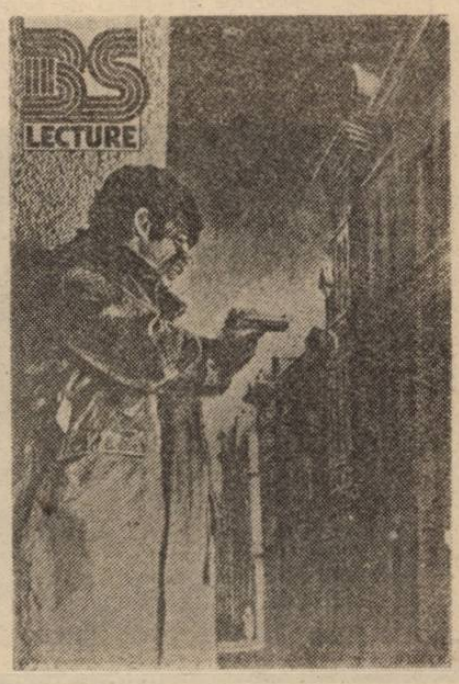

ÎN VIZITĂ LA VATICAN

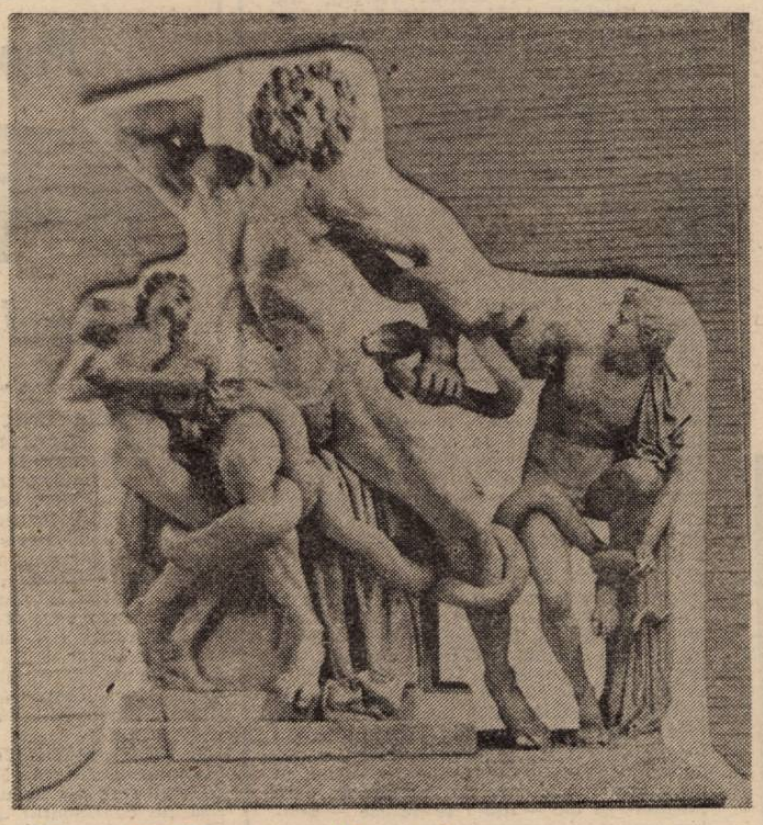

3. Bijuterii... în muzee

Muzeele Vaticanului constituie unul dintre cele mai frumoase ansamble artistice ale lumii. E vorba de fapt de douăsprezece colecţii instalate în mai multe clădiri construite în diferite epoci. Expuse pe o suprafaţă de patruzeci şi două de mii de metri pătraţi, aceste colecţii sînt bogate în antichităţi egiptene, obiecte de interes etnologic aduse de misionari, vase şi bijuterii etrusce, tapiserii preţioase, armuri sau artă modernă.

Construcţia Palatului apostolic, reziden̦ţa papei a fost întreprinsă la mijlocul secolului al XV-lea de către papa Nicolas al V-lea, care a făcut apel la eminenţi arhitecţi, artişti, sculptori şi la o mulţime de artizani îndeminatici pentru a crea un cadou de viaţă demn pentru o papalitate a cărei putere era din ce în ce mai însemnată. Alte clădiri au fost adăugate de către succesori. Unele, cum ar fi galeriile de Bramante pentru înconjurul curţii Belvedere, sînt de o mare importanţă istorică, dar sînt şi clădiri moderne, ca cea terminată în 1970, care adăposteşte muzeul gregorien şi muzeul Pio-Clementino, cît şi muzeul misionari-etnologic.

Colecţia propriu-zisă s-a născut în 1503, cu antichităţi clasice ale lui Iulius al II-lea, care a adus la Vatican pe maeştrii artei Renaşterii : Michelangelo şi Rafael. El l-a însărcinat pe Michelangelo să orneze frescele plafonului Capelei Sixtine şi i-a încredinţat lui Rafael decorarea pereţilor din apartamentele sale private. Papii s-au interesat mereu în constituirea colecţiilor. Cînd în 1506, Laocoon, grup sculptat în sec. I. î.e.n., a fost dezgropat din via unui oraş roman, numeroşi anticari potenţiali îl rîvneau, dar Iulius al II-lea era convins că trebuie să-l obţină cu orice preţ. Se spune că „l-a suflat" unui cardinal oferindu-i un post în guvernarea cetăţii. Şi încă mai mult, după descoperirea unei admirabile marmure, copie romană după „Ariane adormită" helenistică, a dat pentru mai mulţi ani, nouă sute de ducaţi aur proprietarului şi moştenitorului.

Continuînd tradiţia, Pie al VI-lea (1775—1799) a recurs la loterii ca să finanţeze achiziţiile muzeului Pio Clementino. Multe elemente, din aceste colecţii provin din donaţii. În 1964, cu ocazia unei reuniuni artistice la Capela Sixtină, Paul al XVI-lea a încurajat participanţii să creeze opere de artă de inspiraţie religioasă. În cursul următorilor zece ani, sute de opere au fost oferite, permiţînd formarea unei adevărate colecţii de artă religioasă modernă.

Comorile muzeelor Vaticanului, au atras şi au inspirat artiştii de pretutindeni şi din toate timpurile. În secolul al XVIII-lea aceste muzee erau atît de celebre încît în 1797 Napoleon, pe atunci comandant şef al armatei Italiei, se folosea de tratatul Tolentino ca să pună stăpînire pe anumite capodopere. Sculpturi ca „Apollo" sau „Laocoon" transportate la muzeul Louvre nu au revenit decît după înfrîngerea sa în 1815.

Ca toate marile instituţii private muzeele depind de taxele percepute pe vizite pentru asigurarea echilibrului financiar. Chiar cu 1,8 milioane de vizitatori pe an se strîng cu greu banii pentru a asigura cheltuielile curente ale menţinerii muzeului în stare de a fi gazdă a vizitatorilor. În 1980 programul de restaurare prevedea şi curăţarea frescelor capelei Sixtine. O expoziţie de obiecte de artă de la Vatican, trimise în Statele Unite, a incitat sponsori pentru furnizarea capitalurilor în vederea lucrărilor de restaurare şi a echipamentului. Alte proiecte au fost finanţate de întreprinderi particulare.

Carlo Pietrangeli, director general al monumentelor, muzeelor şi galeriilor pontificale, atribuie succesul crescînd al muzeelor Vaticanului mesagerului a căror purtătoare sînt. Acest mesaj, transmis de istorie, spune el, este dragostea papilor pentru artă, grija pe care au avut-o de-a lungul secolelor pentru constituirea şi conservarea unui patrimoniu artistic pentru care Sfîntul-Scaun a fost mereu gardian. Carlo Pietrangeli consideră într-adevăr că are datoria de a conserva pentru generaţiile viitoare această mărturie istorică de valori umane şi spirituale.

(va urma)

MANUELA SPĂTARU

„Laocoon" (sus). Pliniu cel Bătrîn în „Istoria naturală" scrie că această operă a sculptorilor din Rodhos orna palatul împăratului Titus. Datorită acestei descrieri capodopera a putut fi identificată în 1506.

„Crearea omului" de Michelangelo (stînga) este una dintre cele mai celebre capodopere ale picturii italiene. Nici un artist n-a ştiut să redea într-o manieră atît de emoţionantă primele bătăi ale inimii umane.

■ **Preţul petrolului nu este fixat de ţările producătoare, cum ar fi tentaţi a crede cei mai mulţi dintre semenii noştri, în înţelegere cu consumatorii. Preţul se stabileşte la bursele petroliere. Cele mai importante sînt cele din New York, Londra şi Singapore. Atenţia trebuie acordată nu OPEC-ului, ci valorii dolarului şi jocului de la bursă.**

■ **Reducerea consumului de combustibili fosili ar putea antrena o încălzire a atmosferei. Este o ipoteză emisă de un climatolog englez şi ea a stîrnit comentarii ample, deoarece este contrară părerii majorităţii specialiştilor. Bioxidul de carbon este principala cauză a accentuării efectului de seră şi deci a încălzirii atmosferei Dar bioxidul de sulf, subliniază climatologul englez T. M. Wigley, de East England University, se fixează pe aerosoli, aceştia fiind factori de răcire a atmosferei, şi au, deci, un efect contrar asupra temperaturii.**

■ **Se poate aprecia că există de două ori mai multe cazuri de SIDA în lume decît cele 350 000 recunoscute în mod oficial. Circa o jumătate de milion de oameni sînt infectaţi cu virusul HIV. Consideraţiile aparţin lui Luc Montagnier, cel care a descoperit virusul SIDA. El a ţinut să sublinieze că boala este mult mai complicată decît au crezut la început cercetătorii.**

GLOB
SUPLI

ROMÂNIA AFILIATĂ LA AGENŢIA SPAŢIALĂ EUROPEANĂ

Agentia Spatială Europeană — European Space Agency — organizaţie interguvernamentală, nelucrativă, fondată la 15 august 1975 (cu sediul la Paris) reuneşte numeroase organizaţii spaţiale existente în prezent în diverse ţări europene. Iniţial, la constituirea Agenţiei : Anglia, Belgia, Danemarca, Franţa, Germania, Italia, Olanda, Spania, Elveţia, Suedia. Ulterior — Austria, Irlanda şi Norvegia ; Finlanda — ca membru asociat şi Canada — ca membru cooperant. În cursul anului 1990 a obţinut acordul de afiliere Ungaria, solicitînd totodată aderarea Cehoslovacia şi Polonia.

În luna martie a acestui an — pe 13.03. 1991 — România a primit acordul oficial de afiliere la Agenţia Spaţială Europeană.

În anul 1990, bugetul Agenţiei a fost de 2,7 miliarde dolari, iar numărul salariaţilor s-a cifrat la 2 200. Programele sale de activitate sînt structurate pe patru domenii : 1) cercetări de microgravitaţie ; 2) activităţi de observare a Terrei cu ajutorul sateliţilor ; 3) cercetări în domeniul telecomunicaţiilor ; 4) cercetări privind sistemele de transport spaţial (lansatorul Arianne, staţia orbitală Columbia, avionul spaţial Hermes). Pentru viitor se preconizează extinderea observaţiilor din satelit asupra fenomenului de poluare a Terrei.

TVHD european se află în dificultate?

Standardul pentru TV de înaltă definiţie (TVHD) nu a fost nici pînă în prezent stabilit. Reuniunea de la Düsseldorf a Comitetului consultativ internaţional pentru radiocomunicaţii de anul trecut a sfîrşit printr-un eşec deoarece nu s-a ajuns la nici o concluzie între diferitele sisteme concurente din punct de vedere al producţiei şi difuzării. S-a realizat totuşi o punere de acord în ceea ce priveşte formatul ecranului : 16 × 9 — acesta este standardul european care a fost reţinut faţă de cel japonez 3 × 5. Dar nici numărul imaginilor pe secundă, nici numărul de linii nu au fost precizate. Această non-decizie a aparţinut îndeosebi firmelor Thomson, Philips, Bosh şi Nokia.

Va fi nevoie de „un război mondial pentru a stabili standardele TVHD ?", se întreabă specialiştii. Probabil că nu, ci doar de un răstimp în care marile forţe producătoare se vor grupa după reguli numai de ele ştiute şi abia apoi vor porni mai departe. Deocamdată pare a se contura o alianţă între Nokia şi producătorul german.

ATLAS MO

În timp ce deşerturile cîştigă teren în Africa, Australia, Asia şi America de Sud, devine din ce în ce mai dificil să li se urmărească evoluţia, să se stabilească ce regiuni prezintă un risc de deşertificare în evaluarea cauzelor acestui proces.

Pentru a prezenta situaţia, Programul Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător (PNUE) a conceput un atlas mondial al deşertificării, pe baza datelor furnizate de secţiunea sa GRID (Baza de date pentru resursele mondiale).

Într-adevăr, s-a decis că termenul „degradare a solurilor" ar fi mai exact decît „deşertificare", deoarece el cuprinde atît salinizarea şi eroziunea datorate vîntului şi apei cît şi relaţiile între topografie, hidrologie, climă, structura şi utili-

■ Specialiștii de la firma elveţiană „Siemens-Albis“ au pus la punct un procedeu radiografic fără film. În locul peliculei care primeşte radiaţia X şi care trebuie developată, caseta de luat vederi conţine o foaie specială acoperită cu substanţă fluorescentă. Imaginea radiologică formată pe această foaie este citită punct cu punct de un laser şi transferată unei memorii microelectronice sub formă de informaţii numerice. Imaginea odată înregistrată, poate fi readusă ori de cîte ori este nevoie. Sistemul „Digiscan“ permite mărirea detaliilor, accentuarea contururilor şi modularea contrastului.

■ În statul american Nevada opoziţia faţă de poligonul nuclear nu se manifesta în nici un fel. Aflat în vizită în acest stat, un membru al unei delegaţii sovietice a solicitat închiderea poligonului din Nevada, concomitent cu cel de la Semipalatinsk. Ziariştii din Las Vegas prezenţi cu acest prilej l-au ponderat pe „solicitantul“ sovietic cu o întrebare : „Ştiţi ce venit aduce poligonul statului ? Nu, a răspuns oaspetele. I s-a spus, totuşi, că sumele obţinute de pe urma poligonului se situează pe locul al doilea, după jocurile de noroc. Las Vegasul se afla în Nevada.

■ Piaţa petrolului a rămas stabilă în perioada crizei şi a războiului din Golful Persic, deşi Şeicul Yamani pronosticase că preţul barilului ar putea să ajungă la 100 dolari. Preţul mediu al ţiţeiului pe piaţa mondială a fost între 20 şi 22 dolari. La începutul crizei, barilul de petrol era de 17 dolari, iar în prezent a ajuns între 18 şi 19 dolari.

■ Bugetul U.R.S.S. pentru apărare se cifrează, anual, la 96 miliarde ruble. S.U.A. cheltuie anual pentru nevoile armatei 300 milarde dolari. Compararea acestor cifre este în multe privinţe artificială, susţine generalul de armată Arhipov, ministrul adjunct al apărării al U.R.S.S. Avindu-se în vedere cursul comercial al rublei faţă de dolar, Arhipov este de părere că cheltuielile Moscovei pentru apărare sînt de cinci ori mai mici decît ale Washingtonului !

TELEX • TELEX

„Aur negru“ pe... apa sîmbetei

Şase milioane de barili de petrol se transformă zilnic în fum în Kuweit. Evident e o dramă. Se pot imagina uşor repercusiunile unei asemenea poluări asupra sănătăţii kuweitienilor. Deja bolile respiratorii, manifestările alergice au început să apară, iar climatul local riscă să fie perturbat. Saddam Hussein a devenit, fără îndoială, un ucigaş al mediului.

Mulţi oameni mai locuiesc încă în zonele contaminate de pe urma exploziei reactorului atomic de la Cernobîl. Ele ar fi trebuit să fie evacuate. Sistemul politic are, desigur, partea sa de responsabilitate. Lipsa banilor, posibilităţi reduse pentru a controla problemele tehnologice şi piaţa de desfacere, influenţează asupra gradului de poluare, în estul Europei, ca de altfel şi în „lumea a treia“. Occidentul, opinează oamenii de ştiinţă, poluează mai mult Terra decît ţările din estul Europei. Statele Unite, care consumă 40 la sută din resursele energetice ale globului, sînt responsabile de poluarea planetei mai mult decît altă naţiune. Multe ţări sărace sînt momite cu sume de bani, nu prea mari, pentru a depozita deşeuri periculoase rezultate în procesul de producţie din ţările dezvoltate. Aceste deşeuri poluează pînza freatică, generează malformaţii nou-născuţilor şi multiplică cancerul. Datorită nesăbuinţei oamenilor există riscul destabilizării climatice cu consecinţe imprevizibile.

M.S.

magazin

MENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

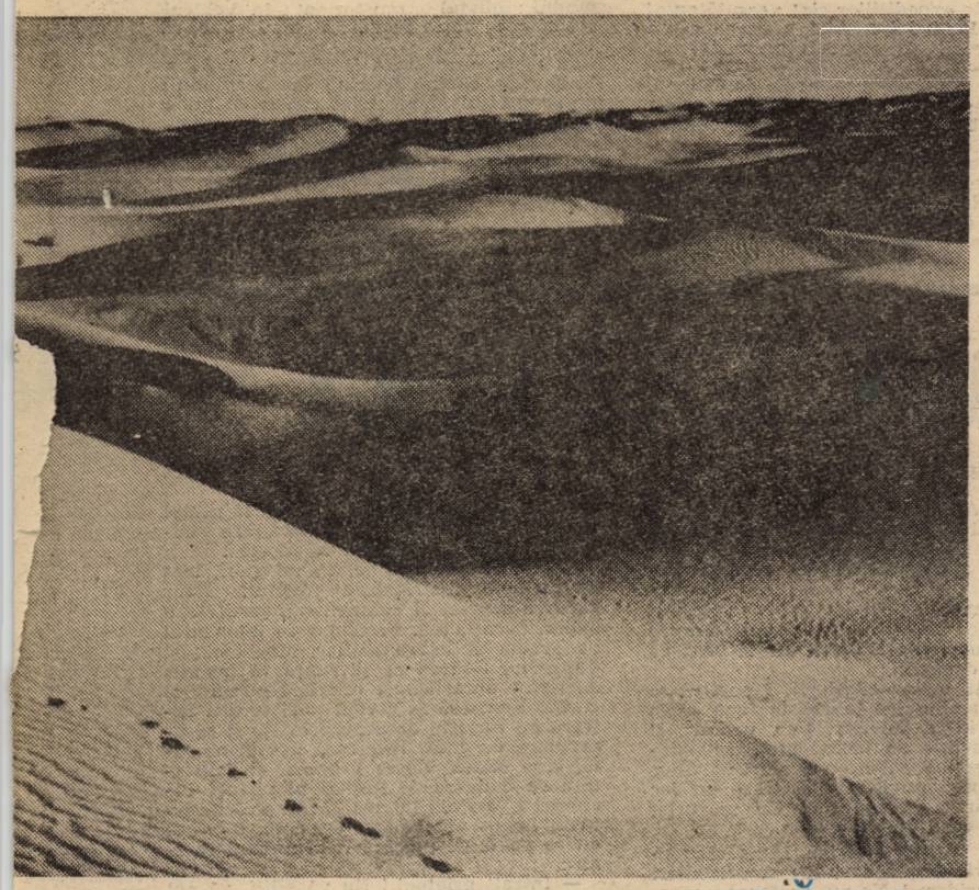

ONDIAL AL DEŞERTIFICĂRII

zarea solurilor şi vegetaţia din zonele aride, semiaride şi umede.

Atlasul care va trebui terminat pînă la Conferinţa Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător şi Dezvoltare (CNUED) din 1992 va prezenta degradarea solurilor la scară globală, naţională, regională şi locală. El va identifica nu numai zonele deja afectate, dar şi pe cele care ar putea suferi în viitor. Atlasul va fi însoţit de două hărţi murale la scara de 1 : 10 milioane şi va cuprinde rezultatele evaluărilor la nivel global, naţional, regional şi local ale deşertificării. Aceste rezultate vor fi prezentate sub formă de hărţi, diagrame şi tabele însoţite de o pagină de text explicativ.

Elementul cel mai important al atlasului este harta de evaluare globală de degradare a solurilor, la scara de 1 : 10 milioane. El va conţine, de asemenea, studii de caz pentru regiunile care cuprind Argentina, Uruguay şi Brazilia şi separat Siria, Tunisia şi Uniunea Sovietică.

La nivelul continentelor, atlasul va prezenta patru hărţi ale Africii evidenţiind transformările din vegetaţie şi climat cît şi capacităţile de adaptare a populaţiilor şi una dintre ele va indica zonele în care deşertificarea este în plină desfăşurare. El va conţine, de asemenea, hărţi ilustrînd situaţia din China, Mali, Kenia, Argentina, Australia şi India.

PNUE va distribui copii ale atlasului guvernelor şi organizaţiilor interguvernamentale sau neguvernamentale cît şi bibliotecilor şi centrelor de informare ale Naţiunilor Unite. (M.D.)

„CIMITIR“ DE NAVE ROMANE

În golful Camarina de lîngă oraşul Ragusa, în zona cea mai meridională a Siciliei, un grup de arheologi a descoperit un adevărat „cimitir“ de vase romane, după ce a fost îndepărtată o mare cantitate de nisip o dată cu identificarea primului vas. Cercetările întreprinse (care au fost şi filmate) au dus la descoperiri de mare interes. O dată cu identificarea vaselor, au fost scoase la suprafaţă diferite vase, amfore, felinare, dotări specifice ale navelor din perioada respectivă, statui şi diferite obiecte de uz personal. Specialiştii sînt unanim de acord în a aprecia că aceste descoperiri reprezintă un adevărat tezaur din punct de vedere arheologic, care reconstituie o epocă cu adevărat istorică datată de acum circa două mii de ani. Mario Di Stefano, autorul acestei descoperiri, avansează împreună cu echipa sa de colaboratori, opinia că acest „cimitir“ ar putea reprezenta resturile unei flote romane de 640 de nave surprinsă de o teribilă furtună şi dispărută misterios, fapt menţionat de istoricul Polibio ca eveniment petrecut în anul 255 î.e.n. Printre descoperirile făcute cu acest prilej, lui Di Stefano i-a atras atenţia o statuie reprezentînd un efeb, înalt de 1,15 metri, pe care o apreciază ca una din cele mai reuşite descoperiri făcute în ultimii ani, datorită valorii sale artistice. Cercetările continuă şi desigur că nu se vor opri aici pentru că acelaşi istoric citat, Polibio, menţionează că doi ani după catastrofa celor 640 de nave, în aceeaşi zonă s-a mai înregistrat o teribilă catastrofă maritimă, în cursul căreia au fost date ca dispărute nu mai puţin de 920 de alte nave romane şi nu numai.

Păpuşa gravidă

Este vorba de o păpuşă care nu cîntă, nu păşeşte, nu plînge dar aduce pe lume... un copil ! Botezată de producătorul francez „mămica surpriză“ ea este o păpuşă gravidă care ascunde în pîntecul său un mic bebeluş. Băiat sau fetiţă ? Aceasta constituie surpriza pe care posesoarea păpuşii o va descoperi după deschiderea cutiei. Abdomenul păpuşii este constituit dintr-o carcasă din masă plastică care se retrage uşor lăsînd să apară bebeluşul. După ce copilul este luat, abdomenul în mod automat este închis şi întregit cu o mică placă care îi conferă păpuşii o siluetă de manechin.

Chiar dacă „mămica surpriză“ dezvăluie copiilor „misterul“ naşterii ea rămîne, totuşi, o păpuşă cu care micuţii se pot juca.

Casier automat

Specialiştii sovietici au conceput şi realizat o casă automată care în afară de faptul că emite bilete, furnizează informaţii privind mersul trenurilor precum şi detalii privind posibilităţile de transbordare şi de schimbare a direcţiei de mers pe parcursul călătoriei. Trebuie menţionat faptul că pasagerul conduce singur dialogul cu „casierul automat“ punînd întrebări cu ajutorul claviaturii şi citind răspunsurile pe ecranul instalaţiei. Selectînd numele staţiei de destinaţie se poate obţine biletul de călătorie, introducîndu-se suma indicată în orice combinaţie a monedelor. Utilizarea automatului este simplă şi accesibilă oricărei persoane. Un prim avantaj al noii case automate îl constituie lichidarea cozilor de la ghişee. Instalarea acestor case automate în staţiile şi gările căilor ferate va începe pe chiar în acest an.

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POVESTIRE ◎ POVESTIRE SF

GÎNDURILE UCIGAȘE

Nu trecuseră decît patru luni pămintene de la deschiderea Centrului de Depistare a Stărilor Afective din Univers. Un membru al echipajului comunicase pe Pămînt, fără pic de ironie, că ultima expediție reușită ar fi dat în sfîrșit de Planeta Ideală. Lansarea puternicelor rachete, încărcate ca un templu baroc de stații și aparatură supersofisticată avusese loc la **Rampa 111**, cea mai tainică, învăluită de secrete și de rigori deosebit de severe, aflată undeva sub rocile de calcar din Dobrogea. Conducătorul expediției, celebrul cosmonaut George Kush, își dăduse cu un an în urmă doctoratul la Hudson, cu tema deosebit de atractivă și de fantezistă, „Popularea Galaxiei Z2 cu planete ideale".

Adevărul era straniu. Prima dimineață petrecută în liniște pe Planeta Ideală părea să le răsplătească eforturile și riscurile unei călătorii de nouăzeci de zile cu un recital de exuberanță coloristică ; orizonturile acelei dimineți de neuitat se scăldau în spectre inimaginabile de frumusețe ; o mișcare de culori frinte din culorile dominante făcea beția contemplării o trans㠠de iluzii. Nici o culoare nu se fixa pe orizont pentru a se stinge după ce se născuse, întregul spectru părea supus unor modificări asemănătoare acelora care decid tonalitățile într-o simfonie.

„Este prea mult, spuse careva. Este aproape insuportabil..."

„Un insuportabil de care nu ne mai putem desprinde !" răspunse un glas aspru, ușor speriat, Adri Hoja, biologul expediției.

Alți cercetători ieșiseră în zorii zilei să testeze spațiul din jurul Centrului. La un moment dat, instalațiile radio și de comunicare intrară într-un bruiaj infernal. Puseră pe seama radiațiilor puternice această disfuncție. O disfuncție lesne de înlăturat cu ajutorul celulelor bioelectronice, din ultima generație, care aveau capacitatea de a aduce orice instalație electronică în starea de perfectă acurateță.

Din cauza acaparării matinale cu revărsarea de spectre, în primele ceasuri nu le reușea absolut nimic. Părea că unui soare de culoare galben-aurie, nedecis să urce la orizont, i se intersectează altul, de-un albastru dulce și irizînd jerbe de-un alb ireal ; ca și cum acest miracol nu era suficient pentru o anihilare contemplativă, peste cei doi presupuși sori se revărsa lumina agresivă a unui al treilea, de-un roșu pătrunzător și feroce, care, însă, nu reușea să sufoce celelalte spectre, dimpotrivă, devenea chiar nuanța complementară întregind un gust omenesc pentru irepetabilul unei estetici cosmice inimaginabile.

La tabloul de comandă și contacte cu exteriorul se aprinseră brusc luminile de avertizare. Poate că alarma este o eroare a computerului principal ?

„N-avem voie să punem în seama lui Hercule erori ! Ar însemna să ne afundăm acum în propriile noastre erori. Erori de evaluare !" spuse savantul de Filippo, un spaniol care participa la expediție.

În cîteva minute se pregătiră întrind în combinezoanele perfect construite pentru Planeta Ideală. În umeri, rezervele de pastile de oxigen, conectate la masca transparentă vorbeau de o urgență și de faptul că ieșind din laborator, nu mai știau cînd și cum se vor întoarce. Ciudat li se păru tuturor că singurul care refuza să iasă sub motiv că nu-și poate reprima o indispoziție de moment, era psihiatrul expediției, celebrul John Thugut ; ultimii cinci ani și-i petrecuse, pe Pămînt, studiind științele oculte și ocupîndu-se de potențializarea optimă a disponibilităților sale bioenergetice.

George Kush privi calendarul electronic, de care nu se despărțea niciodată. Anul 2022, ziua a patra, luna iunie — dar toate acestea aici nu aveau nici o semnificație ; lor le plăcea să trăiască în timpul pămîntean, în lunile și zilele pămîntene.

Trapa secretă se deschise automat expulzîndu-i pe membrii echipajului ca pe niște semințe dintr-un recipient.

Cu stupoare constatară imediat că cercetătorii din exterior zăceau în solul nisipos al locului ; toți păreau fulgerați. Vegetații bizare înconjurau ringul de nisip. Fructe pătrate, frunze fără nervuri, lăptoase, supurînd picuri de rouă continuu și dăruindu-le tulpinelor proprii, o alcătuire mirifică și înfricoșătoare...

Ajunseră în cîteva minute la cercetătorii lungiți. Prin măștile transparente li se vedeau ochii clipind, fețele cianotizate ; trăiau, dar nu se mai puteau mișca. Îi transportară în camera de teste și fortificare. Cu stupoare medicul principal constată că toți cercetătorii aduși din exterior aveau pielea, pe tot corpul, pătrunsă de eczeme. La o primă analiză, reieși că fuseseră contaminați cu viruși artificiali, inexistenți așadar în natura planetei, care operau malefic doar la nivelul epidermei, distrugînd-o.

„Domnilor, tună Paul John, ni se rezervă suferințele !Nu se vrea să murim cum mor oamenii, ci ca niște reptile. Cineva iubește în noi pe cei ce se chinuie năpraznic ! Ați înțeles ?"

În secunda următoare zăriră prin hublouri, în zidul de vegetații sublime și diafane, un grup de ființe surizătoare, expresia lor traducînd un fel de bunătate pioasă și confuză, de subiecți născuți parcă pentru compătimire și iubire necondiționată. De Filippo ordonă măsuri urgente. Pistoalele cu neutroni și infraroșii ieșiră din tocurile lor elastice...

„Sîntem ridicoli, domnnilor ! se auzi glasul lui John Thugut. În cine vreți să trageți ? Avem oare nevoie de victime ? De victime despre care nu știm nimic ?" și căzu ca secerat, trupul prelingîndu-i-se, asemenea unei umbre, pe metalul dintre hublou și podeaua opacă.

Își reveni însă imediat. Închise ochii ; cu ochii închiși se postă în alt hublou ascultînd gemetele celor aduși în laborator pentru chinuri și suferință. Medicul expediției se vedea pentru prima oară neputincios. George Kush descoperi primul că ființele atît de plăcute, toate cu măști de fecioare superbe, începuseră să se apropie. Pe măsură ce se apropiau, în ei înșiși, privitori, se petrecea ceva neobișnuit : o mîncărime ireprimabilă a pielii din creștet în tălpi.

John Thugut amuțise. Părea un obiect, o materie de neclintit. Cînd mai aveau cîteva sute de metri pînă în hublourile laboratorului, ființele bizare înțepeniră pe loc. O imobilitate revoltată era expresia fețelor, și o stare acră evidentă, căreia însă nu-i mai puteau da frîu liber. Auzîră într-un tîrziu glasul lui Thugut :

„Modificat ! Vă puteți ridica, domnilor ! și arătă fără să se întoarcă spre ei, pe cercetătorii care gemeau de durere. Modificat !" repetă psihiatrul.

„Luați-l de-acolo ! porunci Paul John. A înnebunit ! Nu mai suport. Un nebun ne mai lipsea în expediție ! Cum îl ținem aici încă doi ani ?"

„Și ce propui ?" întrebă George Kush, foarte serios.

„Normele expedițiilor sînt necruțătoare! răspunse Paul John. Aici n-au ce căuta sentimentele ! Îl scoatem pe nisip, afară..."

„Totuși, totuși... spuse moale de Filippo. Sîntem oameni ! Trebuie să mă conving că John Thugut este nebun. N-am voie să greșesc..."

Cel disputat aproape că nu-i auzise. Privea concentrat la grupul de ființe drăgălașe, evident neînarmate, în paloarea lor și la torsul trupurilor perfecte ; păreau scoase dintr-o pagină de revistă pornografică, inofensive și dornice de aventuri.

Spre stupoarea generală, însă, toți cei care gemuseră de durere simțindu-și pielea erodată cu violență de virusi, se ridicară veseli ca și cum nimic nu li s-ar fi întîmplat.

„Domnilor ! li se adresă, în sfîrșit privindu-i, John Thugut. Acum mă puteți arunca pe nisip. Iar după ce voi face acolo o baie de moarte cosmică, la puțin timp veți muri cu toții !"

N-avea nimic sarcastic sau dispreț uitor în voce, ci mai curînd îi avertiza. Zadarnic însă. Nimeni nu înțelesese nimic. Abia după ce ființele cu mers de baiadere dispărură în zidul de vegetații, John Thugut le spuse că singura armă a acelor ființe, o armă de-o forță incalculabilă, erau gîndurile. Gîndurile ca vehicul al răului. Pur și simplu prin gînduri ele transportau acei viruși atroci, puteau să distrugă pe o arie uriașă tot ce nu le plăcea din viul cu care intrau în contact.

„Domnule Thugut, interveni George Kush, cu o ironie evidentă. Nu te știam generator de miracole ! Te rog să te explici !"

„Sînt în măsură să explic totul în cazul că cineva dintre, voi mă urăște !" răspunse psihiatrul.

Într-adevăr, țintise exact. Paul John îl ura. O năvală de injurii și de proiecte mentale negative îi ieșiră acum din simțuri. Dar, spre deosebire de alte dăți, acum toate aceste efuziuni ale potrivnicilei i se restituiau ca o blîndețe endemică, făcîndu-l să și le regrete. Pur și simplu — constată Paul John — tot ce gîndise cu răutate împotriva lui Thugut, i se întorsese în simțuri și afecte complet modificat ; devenise asemenea unui duhovnic neinstare, să gîndească vreun rău împotriva cuiva.

Înțeleseră în aceeași clipă că forța lui John Thugut era extraordinară. Cea mai eficientă și mai subtilă armă, care nu ucidea ființele, ci le **modifica gîndurile**, pornirile reptilice.

„De aceea s-au apropiat de noi neînarmați, cu mîinile goale, cu măștile surizînde ?" întrebă brusc de Filippo.

„Exact ! răspunse Thugut. Cu aceleași mîini goale și cu aceleași măști surizătoare, în cîteva ceasuri ne-ar fi ucis pe toți. Le-am modificat vehiculul răului dîndu-le lor suferința de a nu ne fi putut ucide ! Dar nu vă îndoiți că vor mai încerca..."

Dintr-o dată realizară că pe Planeta Ideală, unde urmau să-și continue viața și experiențele, arma de temut era chiar gîndul ; gîndul transformat în vehicul malefic, în stare să ucidă, să suprime, să terorizeze.

În zilele următoare îi făcură lui John Thugut o cabină specială suspendîndu-l pe acoperișul marelui laborator, de unde el cuprindea cu privirea și cu potențialul său bioenergetic o arie de douăzeci de kilometri de feerii coloristice inimaginabile, în care pînă și moartea avea alt înțeles...

ION ȚUGUI

File din proza magiei negre

INVADATORII (VII)

REZUMATUL CAPITOLELOR TRECUTE : Lucrurile se complică. Prinși de răzvrătiții din Krowakia, Căpitanul Judson și Monstrul declară că nu fac parte din nici o armată invadatoare. Fuga este rușinoasă, dar e mereu sănătoasă. Cei doi încearcă să se refugieze pe submarinul nuclear „Tylosaur" și în cele din urmă reușesc. Dar aici, Căpitanul Judson observă că Monstrul nu-l mai ascultă.

ÎN ACEST EPISOD : Șase cadavre, intrate pe mîna magicianului Rogalo și a profesorului Frankenstein încep să se reîncarneze. Ia naștere Patrula de Monștri. Urmărit de krovakienii dezlănțuiți, căpitanul Judson se refugiază într-o fermă. Aici întîlnește o femeie incredibil de frumoasă care-l poftește în casă.

Cele șase cadavre proaspete, intrate pe mîna magicianului Rogaro și a profesorului Frankenstein, sufereau acum procesul de reîncarnare electrochimică. Generalul și mica sa trupă de militari, membri ai armatei invadatoare a Krovakiei, trăgeau cu urechea. Păzeau la ușa laboratorului care le inspira atîta groază și nu îndrăzneau să privească. Era peste puterile lor. Dar rezultatul, sperau ei, îi va scuti de lupte inutile cu populația ostilă lor : monștrii creați de cei doi păstrători ai secretului vieții vor anihila orice tendință de nesupunere.

Se auzeau prin pereții laboratorului zgomote surde și ascuțite, aerul vibra datorită tensiunii foarte mari folosite la reîncarnare. Distilatorul de ectoplasmă, compusul organic care urma să revitalizeze țesuturile nervoase, musculare și osoase duduia continuu. Cele șase victime recente ale armatei de ocupație, tineri krovakieni rebeli, urmau să prindă din nou viață, dar o viață dedicată crimei contra propriului popor. Metodele tenebroase ale științei îi vor face apți doar pentru a ucide și a îngrozi pe cei ce nu se supun invadatorilor. Generalul jubila și-și privea nerăbdător ceasul. În maximum o oră va fi posesorul celei mai teribile grupe de șoc a armatei sale : patrula de Monștri.

Sub conducerea lui Hans, ceata de krovakieni alerga cu torțele aprinse în mîini. Grota unde se ascundeau Monstrul creat de Frankenstein acum cincizeci de ani și prietenul și protectorul lui, Căpitanul Judson, era foarte aproape. Cetățenii indignați ai Krovakiei erau convinși că cei doi sînt spioni ai armatei invadatoare. Strigătele lor de mînie umpleau noaptea înstelată. Ajunseră curînd la intrarea în grotă. Alarmați de zgomotele de afară, Monstrul și Căpitanul Judson își dădură seama că ascunzătoarea lor fusese demascată.

— Prietene, să fugim prin coridorul acela ! Face legătura cu ieșirea dinspre nord a grotei. Sîntem doi, iar ei cred că sînt peste douăzeci.

Mormăind ceva nedesluș㠠, Monstrul se supuse și amîndoi o luară la fugă prin acea galerie a salvării. Dar, urlînd și strigînd cuvinte de intimidare, krovakienii îi ajunseră repede din urmă. Căpitanul Judson scoase revolverul și trase un foc spre mulțimea dezlănțuită. Cu un urlet de durere, căzu un krovakian.

— Pe ei fraților ! strigă Hans spumegînd de ură. Pe ei, să-i facem prizonieri sau să-i ucidem ! Ne-au profanat mormintele și ne-au batjocorit femeile ! Nu vă lăsați intimidați de armele lor !

Cotiturile galeriei strîmte frînau fuga urmăritilor. La un moment dat, Monstrul lui Frankenstein fu ajuns de un krovakian. Dar creatura gigantică îl ridică pe omul înarmat doar cu o torță și îl izbi de pămînt. Victima rămase întinsă pe jos fără suflare. Fu călcată în picioare de camarazii lui, dar Căpitanul Judson trase iar cîteva focuri spre urmăritori. Mai căzu un trup, dar alții îi luară locul cu un curaj debordant.

În cele din urmă, combatanții ieșiră la lumina palidă a Lunii și adversarii se opriră un moment :

— N-aveți nici o șansă, ticăloșilor ! strigă Judson. Nu aveți nici o armă și eu vă pot nimici pînă la ultimul. Nu v-am făcut nici un rău. Ne confundați cu armata invadatorilor, noi n-am profanat mormintele cimitirului vostru. Opriți-vă !

Krovakienii ar fi vrut să continue lupta inegală, dar unul dintre ei strigă :

— Fraților, omul bandajat neagă totul ! De ce nu i-am da crezare ?

— E un ucigaș, v-o jur ! strigă la rîndul lui Hans. Nu-i luați în considerare cuvintele viclene ! Vrea să vă înșele...

Nu apucă să termine, că un glonț tras cu precizie îi străpunse pieptul. Hans căzu ca secerat și oamenii din jurul său abandonară cursa. Profitînd de momentul de derută al krovakienilor, Monstrul și Căpitanul Judson se pierdură în noapte. Alergară dezorientați minute întregi și curînd ajunseră la gardul unei ferme. Intrară pe furiș în acea proprietate și se apropiară de casă. Încercară ușa principală, care dădea înspre grădină, și constatară că e deschisă. Pășind în vîrful picioarelor, cei doi intruși pătrunseră în salonul imens al clădirii. Deodată, o voce cît se poate de plăcută îi încremeni locului :

— Intrați prieteni ! Nu vă sfiiți, vă pot fi de folos cu ceva ?

Cei doi fugari văzură o ființă incredibil de frumoasă și de sensibilă, iar vocea tinerei fete le paraliză orice gest. Nici în fața unei icoane, Căpitanul Judson și Monstrul n-ar fi fost mai plăcut impresionați.

— Prieteni — continuă fata — vă simt respirația greoaie. Se pare că sînteți în primejdie. Nu vă temeți, vă voi ocroti cu tot ce-mi stă în putere, așa cum l-am ocrotit pe fratele meu Herald, luat prizonier de invadatori. Fiți binevenîți la ferma noastră... Hai, de ce tăceți, spuneți-vă necazurile ! Dacă sînteți din partea locului, cred că m-ați recunoscut. Eu sînt Katherine și sînt oarbă din naștere. Spuneți fără nici o teamă prieteni, voi cine sînteți ? Jur că n-am să vă predau niciîncînd ocupanților !

(Va urma)

Versiune românească prezentată și adaptată de PAUL IOAN după romanele lui DONALD F. GLUT

HOROSCOP

Săptămîna 3-06 – 9-06 1991

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : O promisiune mult amînată prinde viață.
Marți : Inițiative de a scăpa din rutina profesională.
Miercuri : Într-o mare de zîmbete se ascunde o primejdie.
Joi : Intuiția nu v-a înșelat, trăiți o deziluzie.
Vineri : Zi de confesiuni, aveți sufletul înnegurat.
Simbătă : Vi se întinde, în sfîrșit, ramura de măslin. Acceptați.
Duminică : Un grup intim de prieteni vă risipește negura amărăciunii.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : O scrisoare de departe vă înseninează singurătatea.
Marți : Prospețime, multă poftă de muncă.
Miercuri : Două succese : unul profesional, altul sentimental.
Joi : Mic succes financiar neașteptat. Totul vă merge din plin.
Vineri : Călătorie de afaceri îndelungată.
Simbătă : Proiecte și iar proiecte, dar concretizarea întîrzie.
Duminică : Relaxare intelectuală în brațele senzualității.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Vă lăsați dus (ă) de un puternic val erotic.
Marți : Se instalează instabilitatea afectivă.
Miercuri : Eșec profesional deprimant.
Joi : Zi de lungi reflecții, în căutarea unei decizii lucide.
Vineri : O hotărîre înțeleaptă vă scoate din impas.
Simbătă : Citeodată renunțările sînt inevitabile.
Duminică : Autoizolare prelungită, prizonier în fața televizorului.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Un zîmbet poate face minuni.
Marți : Ziua cea mai calmă a săptămînii.
Miercuri : Evitati în ultimul moment o gafă.
Joi : Farmecul personal vă e de mare folos, mic succes profesional.
Vineri : Situația vă obligă să vă schimbați un plan financiar.
Simbătă : O migrenă vă reține în casă.
Duminică : Bună dispoziție, voioșie, conversații foarte animate.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Mare atenție la un bărbat-Scorpion !
Marți : Insatisfacție profesională, polemici prelungite.
Miercuri : Un vechi sfat prietenesc se dovedește foarte valoros.
Joi : Mare agitație, irascibilitate. Evitați deciziile.
Vineri : O nouă sarcină profesională vă pune serios pe gînduri.
Simbătă : O lungă așteptare vă agasează.
Duminică : Mici cumpărături, mai mult pentru suflet.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Creativitatea și fantezia sînt la cote ridicate.
Marți : Concentrare intelectuală maximă, solicitări multiple.
Miercuri : Vă cuprinde obsesia succesului imediat. Muncă îndîrjită.
Joi : Scăpați de ispita unui refugiu sentimental.
Vineri : Vă întristează o infidelitate colegială.
Simbătă : Încordarea nervoasă se prelungește, nici o clipă de repaus.
Duminică : Relaxare în sînul familiei.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Solicitări profesionale din mai multe direcții. Calmul vă ajută.
Marți : Un sprijin colegial se dovedește salvator.
Miercuri : Satisfacții, zîmbete, planuri de viitor.
Joi : Conflicte ușoare din care ieșiți cu bine.
Vineri : O persoană foarte senzuală vă tulbură. Rezistați.
Simbătă Vraja zilei precedente se prelungește.
Duminică : O zi ca o romanță de demult.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Limpezimea gîndirii dv. impresionează anturajul.
Marți : Monotonie profesională, inițiativele se lovesc de un zid.
Miercuri : O responsabilitate nouă vă hrănește orgoliul. Nu ezitati.
Joi : Situație delicată : aveți de ales un partener pentru un proiect important, acționați cu mintea, nu cu inima.
Vineri : Simțul realității vă joacă feste, dar vă treziți la timp.
Simbătă : Zi de ghinion proverbial, nu-l puteți evita.
Duminică : Tentația unei achiziții importante nu vă dă pace.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Infernul se mută în sufletul dv.
Marți : Lungă reculegere, într-o companie fermecătoare.
Miercuri : Vă inundă obligațiile profesionale.
Joi : Simțul umorului vă reechilibrează psihic.
Vineri : Șeful direct e uneori un tată vitreg.
Simbătă : Scadența unor promisiuni mai vechi. Nu vă puteți ascunde.
Duminică : Soția face ce n-a făcut demult : e foarte agreabilă.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Un spirit generos vă ajută la timp.
Marți : Muncă îndîrjită, recuperați două restanțe profesionale.
Miercuri : Maraton profesional, trudă fructuoasă.
Joi : Oboseala v-a acutit sensibilitatea. Evitați conflictele verbale.
Vineri : Bilanțul săptămînii e deosebit. Bună dispoziție.
Simbătă : Odrasla vă solicită nervos. Fiți mai abil (ă) !
Duminică : Treburile casnice sînt interminabile.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Ați porni în jurul lumii decît spre serviciu.
Marți : Zi cenușie, plictiseală și descumpănire.
Miercuri : Fructul oprit e la doi pași. Nu întindeți mîna.
Joi : Instabilitatea psihică se cronicizează. Lipsă de concentrare.
Vineri : Nici Robinson nu se simțea atît de singur.
Simbătă : Un telefon vă spulberă gîndurile negre.
Duminică : Vă spovediți dv. însivă.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Vi s-a aprins steaua succesului profesional.
Marți : Lungi discuții aprinse, decizii contradictorii.
Miercuri : Ziua cea mai prolifică.
Joi : Două motive de optimism vă înzecesc forțele.
Vineri : Aminați bilanțul, evaluarea e prematură.
Simbătă : Pasiunea creației vă copleșește.
Duminică : Odihna vi se pare pierdere de timp.

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Cel mai înalt bărbat în viață

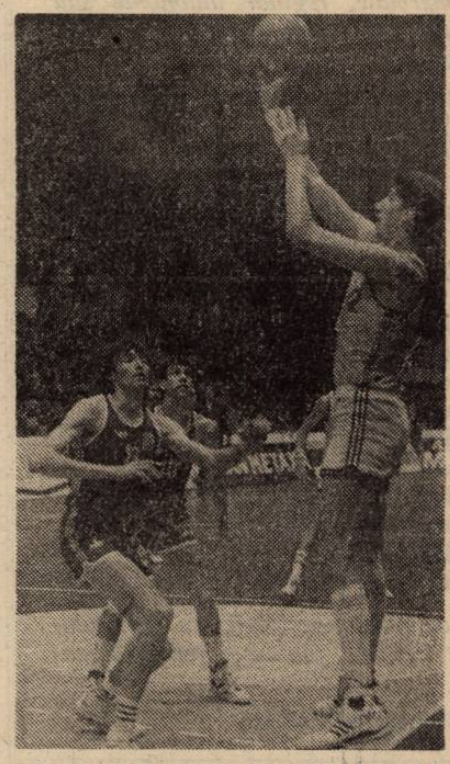

Baschetbalistul Gheorghe Muresan, de la echipa Universitatea Cluj, este (la ora actuală) cel mai înalt cetățean al României ; el măsoară 2,24 metri.

Toată familia în aceiași zodie

Familia Porutiu din Cluj-Napoca se „supune" unui singur segment al zodiacului : Fecioara (23.08—21.09). Astfel, Bianca (mamă) s-a născut la 20 septembrie 1963 ; Adrian (tată) s-a născut la 24.08.1957 ; Amalia-Bianca (fiică) s-a născut la 23.08.1984 ; Antoniu (fiu) s-a născut la 14.09.1986. Adela, a doua fiică, ar fi fost și ea Fecioară, dacă nu s-ar fi născut prematur în Leu (la 20.07.1985). De remarcat că și sotii Porutiu și părinții lor s-au căsătorit tot în luna august.

Cea mai mare ciupercă din lume

În ziua de 15 mai 1991, dl. Niță Gheorghe din București a găsit în apropierea Capitalei o ciupercă gigantică. Iată-i dimensiunile : diametrul maxim 58 cm, înălțimea 28 cm, circumferința 1,68 m, iar greutatea 9,5 kg. Această ciupercă poate fi considerată drept cea mai mare din lume, căci iată recordurile la ciuperci din Guinness Book : 1) o ciupercă găsită în Zambia (în 1978) a avut diametrul de 66 cm, dar greutatea de 2,5 kg ; 2) o ciupercă găsită în S.U.A. (în 1968) a avut greutatea de 8,43 kg (nu se precizează circumferința). Ciuperca românească e pe primul loc la greutate și pe locul doi la diametru.

Omul care a trecut prin cele mai multe școli

Un caz extrem de interesant îl reprezintă dl. Vladimir Sârbu din Cluj-Napoca (născut la 16.08.1932). Destinul, pînă la obținerea diplomei de inginer, l-a purtat prin nu mai puțin de 15 școli, fără ca procesul instrucției sale să fie întrerupt vreodată. Iată situația „navetei" sale școlare : 1) școala primară nr. 2 Lugoj ; 2) școala primară Tecuci ; 3) școala primară Focșani ; 4) școala primară Vitan, București ; 5) școala primară nr. 2 Lugoj ; 6) școala primară „Spiru Haret", București ; 7) Liceul militar „Ferdinand", Chișinău ; 8) Liceul militar „D. Sturza", Craiova ; 9) trece o restanță la Liceul de băieți Alexandria ; 10) Liceul „Titu Maiorescu" (actual „Caragiale"), București ; 11) Liceul de băieți din Petroșani ; 12) își ia bacalaureatul la Liceul „Coriolan Brediceanu" din Lugoj ; 13) în același an, 1950, reușește la Facultatea de silvicultură din Brașov ; 14) se transferă la Institutul de Piscicultură din Constanța ; 15) absolvă în 1954 Institutul Tehnic din Galați, secția Amenajări piscicole, primind diploma de inginer. Recapitulînd, se constată că dl. Sârbu a trecut prin 5 școli primare, 6 licee și 3 facultăți, toate acestea între vîrstele de 6 și 22 de ani ! (în medie, a frecventat 1 an și 3 luni o școală).

GUINNESS BOOK

■ **A STA ÎN PICIOARE.** Această probă poate fi considerată drept un record al recordurilor, în sensul că poate fi privit ca un record extrem de ușor de obținut. Și totuși... Un om a stat în picioare mai mult de 17... ani ! Da, ați citit bine : 17 ani. Cetățeanul indian Maujgiri Maharij a stat în picioare în perioada cuprinsă între anul 1955 și noiembrie 1973, în timp ce ispășea o pedeapsă în localitatea Shahjahanpur din regiunea Uttar Pradesh din India. Se specifică — deși am fi dorit mai multe detalii —că pentru a dormi, Maujgiri se sprijinea pe o plansetă. Nefericitul recordman a murit la vîrsta de 85 de ani, în anul 1980.

■ **AVEȚI O DANTURĂ PUTERNICĂ ?** Dacă da, atunci încercați să demonstrați în modul următor : opriți decolarea unui elicopter, ținînd în dinți un cablu legat de trenul de aterizare al acelui aparat de zbor. Dacă nu ați convins asistența, atunci încercați să ridicați cu aceeași dantură o greutate de 233 kilograme, pînă la înălțimea de 1,8 metri. Toate aceste recorduri aparțin — deocamdată — domnului John Massis (pe numele său adevărat Wilfried Oscar Morbee, născut la 4 iunie 1940), căruia i se mai spune, fără a-l alinta, Hercule. Acest om este belgian de origine, iar pățania cu elicopterul a săvîrșit-o la 7 aprilie 1979, pentru televiziunea din Los Angeles. Trebuie să remarcăm că acea dantură formidabilă este de la natură și nu i-a fost „implementată" de vreun stomatolog.

În imagine, apropo de recorduri aparent ușor de dobîndit, îl puteți admira pe John Juranitch. El se bărbierește cu o secure pe care a ascuțit-o în prealabil timp de 13 minute și 30 secunde. Temerarul bărbat american și-a dat jos barba, în acest mod nu prea ortodox, timp de 14 minute, la 25 septembrie 1982 — la concursul organizat în orașul Ely, statul Minnesota.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

Revista „MAGAZIN" pune la dispoziția firmelor, societăților comerciale, întreprinderilor, spațiu publicitar. Cei interesați ne pot contacta la telefon 18 24 27, între orele 9–16. „Magazin-publicitate", la dispoziția dumneavoastră.

„MATIZOL S.A."

Societatea Comercială pe acțiuni „MATIZOL SA" cu sediul în comuna Berceni, șoseaua de centură Ploiești Est, județul Prahova oferă spre vînzare societăților comerciale, regiilor autonome sau firmelor particulare vată și produse din vată minerală, produse hidroizolatoare în următoarele sortimente :

- **plăci din vată minerală tip G.100 preț 29,00 lei/mp cm;**
- **plăci vată minerală tip P.90 preț 25,00 lei/mp cm;**
- **plăci vată minerală tip P.60 preț 18,00 lei/mp cm;**
- **saltele vată minerală pe suport de carton impregnat tip SCI/5I preț 80,00 lei/mp; SCI/6I preț 91,00 lei/mp;**
- **saltele vată minerală pe suport de țesătură din fibre de sticlă tip STS1/6I preț 98,00 lei/mp; STS1/5I preț 87,00 lei/mp;**
- **împîslitură din fibră de sticlă bitumată:**
  tip IA.1300 — preț 25,00 lei/mp;
  tip I.2 — preț 37,00 lei/mp;
  tip IA.1100 — preț 21,00 lei/mp;
- **împîslitură din fibră de sticlă bitumată blindată**
  tip IB.1200 — preț 26,00 lei/mp;
- **împîslitură din fibră de sticlă bitumată blindată și perforată**
  tip IBP.1200 — preț 27,00 lei/mp;
- **țesătură din fibră de sticlă bitumată**
  tip TSA.2000 — preț 51,00 lei/mp.

Produsele fabricate sînt de calitate superioară, cu întrebuințări multiple în lucrările de izolație termică, fonică și pentru hidroizolații acoperișuri clădiri.

Informații la telefon 971/25400/174; 186; 971/43031

ALTFEL DESPRE FRUCTE

Cum într-un articol publicat de curînd în revista Magazin și intitulat „Altfel despre primăvară", am subliniat faptul că a vorbi despre această perioadă a anului nu însemnează a ne referi doar la un anume bioritm, la o anume alimentație și o anume patologie proprii acestui anotimp, în acesta de față vom face același lucru, vorbind altfel despre fructe. După cum știm o dată cu cireșele de mai, se dă semnalul începerii — cel puțin pe meleagurile noastre — a unei lungi perioade de timp, de aproape o jumătate de an, cînd fructele se succed unele după altele, într-o tonică și derutantă desfășurare, spre marea noastră desfătare vizuală și mai ales gustativă, perioadă ce se încheie o dată cu primele brume ale toamnei.

Fructele după cum vedem se identifică cu perioada triumfului solar, adică cu perioada climatică cea mai plăcută a anului, cînd colaborarea omului cu natura își atinge apogeul. Tot fructele ne ancorează organic în îndelungatul proces al evoluției vieții în general, și al evoluției vieții umane în particular, ele amintindu-ne de perioada copilăriei speței umane, cînd am fost în exclusivitate culegători, realitate desigur încă imprimată în structurile noastre genetice. Într-adevăr, fructele reprezintă o componentă de bază a alimentației umane dar, cu toate acestea **este o profundă eroare din a le limita valoarea lor doar la aportul consistent ce le revine pe linie de glucide, de vitamine și de săruri, așa cum se procedează în mod obișnuit**, și asta pentru că fructele sînt adînc implicate nu numai în procesul nutriției propriu-zise, ci și în acela al psihologiei, filosofiei și culturii în general.

Consumînd fructe, consumăm nu numai calorii, vitamine și oligoelemente, respectiv săruri minerale, așa cum am fi înclinați a crede la prima vedere, ci și anume stări de spirit. În plus, nici un alt aliment nu ne proiectează din punct de vedere psihologic cu atîta vehemență și aderență în mijlocul naturii, în universul ei fabulos. Tot fructele ne sugerează, și asta mai ales prin culoarea și prin gustul lor particular ce le caracterizează, infinita varietate și diversitate a naturii. Să dăm doar un unic exemplu din sutele de exemple pe care le-am putea oferi în acest sens. Strugurii, de exemplu, cu marea varietate de morfologii, culori și arome ce îi caracterizează, ne sînt furnizați de o impresionantă familie de plante, care se subdivide în zece genuri, și în aproximativ 600 de specii. Merită însă de a ști, că circa 5 000 soiuri de viță provin de la o singură specie, și anume de la vița de vie cultivată sau vița de vie propriu-zisă, căreia botaniștii îi spun Vitis vinifera. Practic este imposibil ca această extraordinară varietate, ce rezultă din acest unic exemplu, să nu ne sugereze posibilitățile nelimitate ale naturii și, în același timp și ale omului, ce decurg din această realitate.

Fructele apoi ne materializează, într-o manieră cum nu se poate mai convingătoare, colaborarea omului cu natura, ele reprezentînd din acest punct de vedere dovada cea mai evidentă a acestei colaborări. Altoitul arborilor, de exemplu, în scopul obținerii de fructe mai gustoase, mai aspectoase sau cu alte avantaje, reprezintă una dintre cele mai apreciate invenții ale omului. Fructele, în sfîrșit, sînt și purtătoarele unor semnificative valențe simbolistice, de care de asemenea trebuie să ținem cont. În tradițiile indo-mediteraneene smochinul reprezenta, printre altele, și simbolul fecundității. Avînd în vedere respectul aproape mistic ce revenea acestui arbore și fruct, exportul de smochine era pur și simplu interzis în perimetrul Atticei. De o simbolistică tot atît de bogată se bucură însă și banalul măr, și asta nu numai pe meleagurile noastre, acest fruct fiind considerat printre altele ca fiind **un fruct de viață lungă.** Zeii scandinavi, după cum ne asigură respectivele mitologii, mîncau în mod predilect mere, motiv pentru care rămîneau tineri, și asta pînă la așa-numitul ragna rök, ceea ce însemna pînă la sfîrșitul actualului ciclu cosmic. Tot apropo de virtuțile longevive ale mărului, Gervasius ne relatează într-o scriere a sa, că Alexandru cel Mare căutînd rachiu pe cînd se afla pe meleagurile Indiei, a dat peste o varietate de măr, despre care se spunea că nu este străin de viața lungă a anumitor călugări de pe acele meleaguri, viață care ajungea uneori și pînă la 400 ani (!). Astfel stînd lucrurile, pictorul român Th. Pallady, nu exagerează prea mult în scrierea sa intitulată „Mărturii" unde afirmă că „viața este o consumație : **unii consumă** (cum este cazul cu călugării de mai sus care mănîncă în mod predilect mere), iar **alții se consumă.** Cu alte cuvinte unii mor în vreme ce alții se omoară, după cum a spus un filozof antic grec.

ARCADIE PERCEK

magazin publicitate • advertising • publicité

POSTA by Air Mail

■ **VASILE RUSU (Vicovu de Jos, Suceava) :** Faptul că Direcția de expediție a presei și Romposttelecom nu-și onorează obligațiile contractuale pe care și le-au asumat prin contract, repetăm, față de cititori, nu este nicidecum o... „tradiție comunistă moștenită", așa cum credeți dv., ci o jalnică practică postrevoluționară... Înțelegem că această practică v-a făcut să fiți „veninos", cum ne scrieți, dar... ne păstrăm calmul și vă comunicăm — pentru a cita oară ? ! — că de deficiențele în asigurarea ritmică a abonamentelor se fac responsabile **exclusiv** Direcția de expediere a presei (așa-numita „Rodipet") și Romposttelecom, prin compartimentele lor teritoriale.

■ **RADU NICOLAE (Arad) :** Pe scurt, principiul constructiv al motorului linear prezintă următoarele diferențe față de motoarele electrice convenționale (sincrone sau asincrone) : „statorul" motorului este alcătuit din însăși calea de rulare a vehiculului dotat cu un astfel de motor, iar „rotorul" este amplasat pe planșeul vehiculului. În rest, funcționarea acestui tip de motor este, am putea spune, similară cu cea a celorlalte tipuri de mașini electrice, adică, simplu, cîmpul magnetic indus de statorul desfășurat ca o panglică în lungul căii de rulare exercită „mișcarea" de data aceasta rectilinie a „rotorului" vehiculului, deci. Noul tip de motor permite atingerea unor viteze superioare de transport, poate asigura transportul unor cantități apreciabile de mărfuri întrucît fiecare vagon poate deveni locomotivă etc. Deocamdată, motoarele lineare sînt utilizate doar în mod experimental, pe distanțe scurte, îndeosebi în transportul urban de călători. Principalul impediment în calea generalizării în transporturile interurbane de călători și marfă a acestui tip de motor este reprezentat de costurile extrem de ridicate ale investiției inițiale (proiectare, experimentare, realizarea căii de rulare și a celor de alimentare cu energie, stații trafo, realizarea în serie a garniturilor etc.). Fără îndoială, avantajele acestui tip de motor îl vor recomanda, cu trecerea timpului, drept un posibil succesor al actualelor mijloace de tracțiune electrică feroviară. În plus, dacă ne gîndim și la posibilitatea cuplării acestui motor cu dispozitive de sustentație magnetică, viitorul transporturilor feroviare pare sub semnul de bun augur al marilor înnoiri. Dar pînă atunci, cred că mai avem ceva vreme de așteptat ! Așa încît, să ne mulțumim cu serviciile bravului nostru C.F.R. care, chiar dacă nu e punctual, în schimb e foarte scump !

■ **Dorește să corespondeze : VALENTIN MANEA :** str. Pravăț nr. 2, bl. Z 35, sc. 1, et. 3, ap. 22, sector 6, of. p. 66, București, 76324.

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ

PROGRAM TV

Luni, 3 iunie. Programul 1 : 14,00 Actualități 14,10 Horoscopul zilei 14,20 S.O.S. Natura ! 14,50 Copiii noștri — viitori muzicieni 15,15 Patrimoniu 16,00 Italia — Dincolo de obișnuit 17,00 Emisiunea în limba maghiară 18,30 Repriza a treia 19,00 Tezaur 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Teatru TV. Casa mare de Ion Druță 22,25 Ieșirea din „roșu" : reforma economică în Europa de Est 22,55 Ecranul 23,25 Serenada 23,45 Actualități **Programul 2 :** 16.05 Desene animate. Pif și Hercule 16,30 Studioul muzicii de cameră 17,00 Veniți cu noi pe programul doi ! Phoenix — după 20 de ani 20,00 Worldnet U.S.I.A. 21,30 Magazin auto-moto 22,00 TV5 Europe 22,35 Super Channel 22.50 Actualități.

MARȚI, 4 iunie. Programul 1 : 10.00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10.20 Film artistic. „Gorila" în încurcătură (Franța, 1989) 12.00 Ora de muzică 13,00 Confluențe 13,40 Bijuterii muzicale 14,00 Actualități 14,10 Audio-vizual studio 14,30 Documentar științific 15,00 Medicina pentru toți 15,15 Cheia succesului 15,40 Preuniversitaria 16.10 Teleșcoală 16.40 Muzica pentru toți 17,00 Convietuiri 17,30 Religie și societate 18,10 Tele-discul muzicii populare 18.30 Piața și banii dv. 19,00 Rock — Panorama 19.35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Telecinemateca. Poveste de iubire (S.U.A., 1939) 22,30 Salut prieteni ! 23.30 Documentar artistic 23,45 Actualități **Programul 2 :** 16,05 Desene animate 16.30 Univers cultural — univers creștin 17,10 O muzică, o țară 17.30 De-ale pieței în economia Capitalei 18.00 Actualități 18,10 Film serial. Așii cerului albastru 19,10 Studioul de literatură 20.00 TV5 Europe 21.30 O viață pentru o idee 22.00 TV5 Europe 22,35 Super Channel 22.50 Actualități.

MIERCURI, 5 iunie. Programul 1 : 10.10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Vîrsta a treia 13,40 Agenda muzicală 14,00 Actualități 14,10 Jazz-Magazin 15,15 Drumuri în memorie 15,40 Preuniversitaria 16,10 Teleșcoală 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Fotbal : Steaua — Fiorentina. Transmisiune directă de la stadionul „Steaua" 18,45 Un obicei — document. Jocul călușarilor 19,00 Cultura în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Film serial. Decalog (Polonia, 1988) 22,00 Mai aveți o întrebare? 22,40 Reporter '91 23,15 Pro Musica. **Programul 2 :** 16,05 Desene animate 16,30 Emisiunea în limba maghiară 18,00 Actualități 18,10 Teatrul TV. Efectul razelor Gamma asupra anemonelor de Paul Zindel 19,55 La sept 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 TV5 Europe 22,35 Worldnet USIA 22,50 Actualități.

JOI, 6 iunie. Programul 1 : 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11.30 Desene animate 11,55 Ora de muzică. Bicentenar Amadeus 12,55 Interferențe 13,25 Arhipelagul suedez 13,40 Telerecital 14,00 Actualități 14,10 Mondo-Muzica 14,30 Lumea ideilor 15.00 Arte vizuale 15,40 Preuniversitaria 16,10 Teleșcoală 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Limba noastră 17,30 Pro Patria 18,30 Economia încotro ? S.O.S. industria românească ! 19,00 Știința în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Film serial. Dallas 21,55 În fața națiunii 22,35 Melodii de neuitat 22,50 Simpozion 23,50 Actualități. **Programul 2 :** 16,05 Desene animate 16,30 Cercetarea științifică agricolă ASAS ? 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Actualități. 18,10 Video-satelit 18,30 Documentar științific 19,00 Concert simfonic extraordinar susținut de Orchestra Națională Radio 21,30 Dialog cu edilii Capitalei 22,00 TV5 Europe 22,35 Canal France International 22,50 Actualități

VINERI, 7 iunie. Programul 1 : 10,00 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic. Svengali (S.U.A., 1931) 12,00 Ora de muzică 13,00 Oameni de lîngă noi 13,30 Avanpremiera TV 13,40 Divertisment internațional 14,00 Actualități 14,10 Armonii corale 14,30 Casa și grădina 15,00 Documentar artistic 15,30 Tragerea Loto 15,40 Preuniversitaria 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Invitatul săptămînii 18,30 Cîntecul inimii mele 18,45 Vîrstele peliculei 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,35 Telesport 20,45 Viața parlamentară 21,10 Film serial Destinul familiei Howard 22,10 Studioul „E" 22.40 Studioul șlagărelor 22,55 Gaudeamus 23,40 Actualități 23.50 Tele-Top 0,25 Jazz-Fan **Programul 2 :** 13,00 Turneul internațional de tenis „Roland Garros", 1991 20,00 Retro-Show 21,00 Concertul concertelor 22,00 TV5 — Europe 22,35 Canal France International 22,50 Actualități

SÎMBĂTĂ, 8 iunie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Descoperirea planetei 10,30 Feriți-vă de mărgăruș ! 11,30 Istoria religiilor 12,00 Ora de muzică 13,00 : 7 x 7 13,35 Itinerarii turistice din România 14,00 Actualități 14,10 Tele-Club 17,30 Mapamond 18,00 Unul din trei 19,00 Melodii îndrăgite 19,15 Teleenciclopedia 20,00 Actualități 20,35 Săptămîna sportivă 20,55 Film artistic. Trei miliarde fără ascensor (Franța, 1972) 22,35 Gala vedetelor 23,30 Actualități 23,40 Film serial. Jake și Grăsanul 0,30 Video-discoteca. **Programul 2 :** 16,05 Desene animate 16,30 Film artistic. „Gorila" persevereaza (Franța, 1989) 18,00 Actualități 18,10 Pop-Magazin 18,30 Scena 19,00 Opera în capodopere 21,10 Super Channel 22,00 TV5 Europe 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualități.

DUMINICĂ, 9 iunie. Programul 1 : 8,00 Viața satului (I) 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Universul copiilor 11,05 Film artistic în serial pentru copii. Tinerețe fără bătrînețe 11,30 Finala „Cupei la handbal masculin Universitatea Craiova — Steaua (repriza a II-a) 12.00 Lumină din lumină 13,00 Viața satului (II) 14.00 Un cîntec la poarta sufletului 14,30 Actualități 14,40 Video-Magazin 16,00 Finala masculină de simplu a turneului internațional de tenis „Roland Garros", 1991 18,30 Convorbiri de duminică 19,10 Film serial. Dallas 20,00 Actualități 20,35 Film artistic. Numai foc și pară (Franța, 1981) 22,20 Duminica sportivă 22,40 Maestrii teatrului românesc. Portret Liviu Ciulei : Visul 23,40 Actualități. **Programul 2 :** 16,05 Desene animate 16,30 TV 5 Europe 18,00 Actualități 18,10 Muzică pentru părinți 18,30 Viața spirituală 19,00 Serată muzicală TV 21,30 Orașe și civilizații 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualități. **(După „Panoramic TV")**

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări.

Dosarele medicinii

„MOLECULELE" DURERII

Aspirina, cel mai familiar medicament din lume este considerată cel mai frecvent solicitat antidot al durerii. În fiecare an, în lume, se înghit 100 miliarde de comprimate. Aspirina acționează asupra țesuturilor cheie ce stau la baza originii durerii. Ea blochează producerea acelor molecule ce au rolul determinant în transmiterea mesajului dureros. Fabricate la nivelul țesuturilor ca răspuns la diverse leziuni, aceste molecule nu acționează direct asupra terminațiilor nervoase, dar măresc sensibilitatea fibrelor care transmit senzația dureroasă la creier. Aspirina este un analgezic puternic, capabil să facă să dispară multe tipuri de dureri locale, de la „banala" durere de cap pînă la contracțiile musculare sau viscerale, explică dr. Dominique Valade de la Centrul Anti-durere din Paris. Cum însă aspirina are numeroase efecte secundare, cum sînt hemoragiile gastrice sau tulburări ale coagulării sîngelui, un alt analgezic ușor, paracetamolul, a primit girul specialiștilor. Sînt însă în studiu alte formule farmaceutice, alți antidoți ai durerii. Se creează acum un „cocktail" din familia morfinelor, alcătuit din aspirină, paracetamol, cafeină sau codeină. O astfel de formulă este considerată de specialiști cu viitor cert pentru că, acționînd sinergic, componentele sale țintesc atît țesuturile lezate cît și zona atenționată din creier. Acesta va fi remediul cefaleelor, al recalcitrantelor dureri lombare, sau al unor leziuni posttraumatice provocate, de exemplu, de un accident de circulație.

Care sînt însă armele împotriva suferințelor greu de stăpînit cum sînt cele canceroase ? Se apelează la derivatele opiumului. Extrasă din capsulele încă verzi de mac, morfina este arma antidurere cea mai puternică de care dispune medicina încă din antichitate. Acțiunea sa se exercită asupra întregului sistem nervos central. Moleculele morfinei, interferînd receptorii durerii, inhibă capacitatea măduvii spinării de a transmite mesajele

Cercetătorii laboratorului de fiziofarmacologie a sistemului nervos din Paris au evidențiat rolul analgezic al morfinei la nivelul receptorilor situați în măduva spinării. Imagiea de pe ecran este elocventă...

dureroase spre centrii superiori. O face direct atunci cînd se cuplează cu receptorii medulari, sau indirect, cînd se fixează pe receptorii cerebrali. Moleculele morfinei stimulează un fascicul de fibre nervoase care pornesc de la creier și ordonă măduvii să întrerupă circuitul informațiilor vizînd durerea. Descoperirea acestor complexe mecanisme a permis... redescoperirea morfinei. „De 4—5 ani au fost realizate progrese spectaculare în acest domeniu, subliniază Jeanne-Marie Lacomte. Pe măsură ce cercetările aprofundează înțelegerea modului de acțiune, deosebit de subtil, al opiaceelor, se dezvoltă medicamente alternative morfinei, a căror eficacitate este similară, dar care înlătură principalele sale efecte secundare.

Unele laboratoare promovează o strategie total diferită. În loc de ameliorarea durerii prin medicamentele actuale, ele sînt tentate să folosească sistemul de control natural, cu care sîntem dotați. Pentru că organismul fabrică propriile sale molecule de control al durerii, endorfinele. Secretate în situații dureroase (la propriu...) ele se conectează la aceiași receptori, ca morfina. De aici rezultă efectele lor analgezice. Din păcate acțiunea lor este tranzitorie, pentru că sînt degradate de enzime la puțin timp după apariția lor, ne avertizează specialiștii. Dacă s-ar reuși împiedicarea acțiunii acestor enzime, endorfinele ar rămîne intacte, deci active. Numărul lor ar crește, obținîndu-se un efect analgezic comparabil cu cel al morfinei pe cale naturală însă, fără inconvenientele drogului respectiv. Obiectivul este seducător dar deocamdată substanțele fabricate de organismul uman pentru a neutraliza aceste enzime se izbesc de impenetrabilitatea barierei hemato-encefalice reprezentată de fina membrană care filtrează moleculele ce intră în creier. Dar să fim optimiști.

Rubrică realizată de
ECATERINA BĂTRÎNEANU

Puncte de vedere

FETUȘI CARE SE SINUCID ÎN UTERUL MATERN

Medicul Thomas Verny din Toronto (Canada), un psihiatru de renume, a făcut recent următoarea declarație, ce a produs senzație în lumea medicală : „Copiii nenăscuți se sinucid în uterul mamei care-i poartă ,dacă aceasta nu-i dorește". Afirmația, după cum susține autorul ei, se bazează pe îndelungi cercetări care au dus la concluzia că mama-gravidă poate transmite fătului sentimentele ei, determinîndu-l pe acesta să se comporte astfel încît să ajungă la propria ejecție (avort spontan), deci la moarte.

Dr. Verny ,autor al lucrării „Viața secretă a copilului nenăscut", relatează pe larg că a ajuns la aceste concluzii după un studiu de ani asupra a 400 avorturi spontane, cărora nu li s-a stabilit nici una dintre cauzele obișnuite care conduc la întreruperea naturală a sarcinii. Într-un procent foarte mare de cazuri, argumentează dr. Verny, mama a avut sentimente negative la gîndul responsabilității față de copil după naștere, sentiment provocat de teamă, nesiguranță, eventualitatea de a naște un copil malformat, frica de a nu fi părăsită de soț ori de a da naștere unui copil nelegitim. Aceste sentimente au creat gravidei o anxietate permanentă, care a declanșat secreția unor hormoni ce provoacă fetusului de asemenea o stare de anxietate. Fetusul „simte" că mama nu-l dorește, explică mai departe dr. Verny, fapt care-i creează acestuia o stare de încordare ce duce la încetarea producției anumitor substanțe în uter, vitale pentru procesul normal de dezvoltare a viitorului copil. În ultimă instanță apare, de cele mai multe ori, avortul spontan.

Cercetările dr. Verny sînt susținute și de dr. David Chamberlain psiholog la centrul de tratament al anxietății din San Diego (California), care declară : „Sînt convins că numeroase avorturi spontane sînt cauzate de factori psihici. Fetușii ajung să se sinucidă ! Ei pot fi serios leziați și afectați dacă sînt respinși emoțional de mamă".

După părerea dr. Verny, fetusul visează, învață, își dezvoltă memoria, are emoții : „Este pur și simplu fenomenal faptul de a ști că fetusul este o ființă care simte, experimentează, își amintește, o ființă care reacționează la mediul înconjurător, fiind la rîndul său influențată de acest mediu". Tot dr. Verny explică mai departe : „Ceea ce m-a surprins în mare măsură în cursul celor șase ani de cercetări a fost faptul de a vedea cum este influențat fetusul și în ce măsură sentimentele și reacțiile mamei au importanță. Concluziile s-au bazat pe date științifice precise. Totuși, am fost uimit să descopăr că unele din superstițiile și credințele străvechi pe care le denumim cu dispreț «povești de femei bătrîne» s-au dovedit a fi cît se poate de adevărate. De exemplu, un fetus o poate auzi pe mama sa cîntînd cît se poate de distinct ! Din a 16-a săptămînă a procesului său de dezvoltare, fetusul întoarce capul respingînd o lumină puternică proiectată pe abdomenul mamei sale. După a 24-a săptămînă începe să posede simțul gustului, iar din a 25-a, el saltă dacă se bate într-o tobă ! De la a 32-a săptămînă după concepție, fetusul execută mișcări rapide cu ochii în cursul somnului, probă evidentă că visează".

Dr. Verny apreciază că unele căsnicii nereușite dau naștere la copii care sînt de cinci ori mai temători și mai nervoși decît copiii proveniți din căsătorii fericite. Uneori, dacă tatăl dintr-o căsătorie fericită moare pe cînd fetusul se află în cursul dezvoltării sale uterine, copilul născut poate prezenta dezordini de natură psihică, stare cauzată de stresul prin care trece gravida în perioada respectivă și care își pune amprenta asupra creierului viitorului copil.

Materialul utilizat de dr. Verny pentru lucrarea sa s-a axat pe cercetări îndelungate cu ajutorul unor aparate electronice ultrasofisticate, studii psihiatrice, hipnoză etc.

Dr. AUREL ROSIN

medicul ne sfătuiește

Mai mulți cititori ai revistei noastre **(Anastasiu Alina din comuna Farcaș, jud. Dolj, Georgescu Nicolae din Arad, Mihu Ion din București)** ne solicită informații în legătură cu infestarea cu parazitul Trichinella spiralis. Iată răspunsul formulat de colaboratorul nostru, **dr. CONSTANTIN BOGDAN, medic primar boli interne :**

Trichinella spiralis este un parazit care dă naștere trichinelozei umane ; se dezvoltă în intestin, iar formele larvare se localizează în masele musculare. Parazitul infestează persoane de orice virstă, apărînd ca urmare a consumului de carne de porc necontrolată din punct de vedere sanitar-veterinar, parvenind deci de la animalele infestate cu acest parazit. Prin consumul de carne infestată (mai ales cînd e crudă sau insuficient preparată termic) larvele pătrund în tubul digestiv, apoi în intestinul omului, unde în 24—48 ore, se transformă în forme adulte care pătrund în peretele intestinal ; aici depun direct larve vii, ce trec apoi în circulația sanguină și se opresc la nivelul mușchilor, unde se închistează. În interiorul acestor chisturi, ele se răsucesc în spirală, de unde și denumirea de „spiralis". Cum se manifestă trichineloza ? În prima fază, care corespunde perioadei de invazie a peretelui intestinal de către formele adulte, apar dureri abdominale și diaree ; în următoarea fază, de migrare a larvelor în masele musculare apar : febră (39—40°), edeme (umflături) și dureri musculare. Mușchii „preferați" de larve sînt : diafragmul, mușchii ce acționează maxilarele, intercostalii și, uneori (rar), mușchiul inimii. Diagnosticul se face pe baza semnelor clinice și examenelor de laborator. În ceea ce privește tratamentul, acesta trebuie prescris și condus de către medic, fiind vorba de dozarea medicamentului, durata curei, repetarea acesteia, contraindicațiile și efectele secundare. Fiindcă insistați, vă informăm că unul dintre medicamentele eficace este Loxuran, comprimate.

● **S.S. din București.** Plantele medicinale au, după cum se știe, o eficacitate probată în unele suferințe, în cele mai multe cazuri reprezentînd soluții adjuvante. În privința mugurilor de alun despre care relatați, nu deținem experiență utilizării în emfizem și scleroză pulmonară, dar avem rezerve privind acțiunea acestui remediu ca un „excepțional" antisclerozant, ca și de „refacere" a țesutului pulmonar, afecțiunile de care ne scrieți fiind în general greu de influențat. Oricum, puteți încerca scriind farmacistului Horia Bucur, care deține experiență în folosirea acestei terapii.

Rubrică realizată de
AURORA POPESCU

DICȚIONAR MEDICAL

Apiterapia

Terapie tradițională, apiterapia folosește mierea, polenul, lăptișorul de matcă, veninul albinelor și toate celelalte produse ale stupului pentru menținerea sănătății. De cînd datează această terapie naturală ? Cea mai veche carte din India, „Rig-Veda", scrisă între anii 3000—2000 î.e.n., amintește mierea și producătoarele ei, albinele. O altă lucrare indiană, „Atharva-veda", datînd din aceeași perioadă, amintește despre virtuțile mierii legate de longevitatea celor care o consumă.

Mierea reprezintă unul dintre cele mai vechi alimente și „medicamente" folosite de om. Drept argument al acestei afirmații poate fi invocată o celebră tăblită sumeriană, descoperită la Nippur, datînd din perioada 2100—2000 î.e.n., care reprezenta „o rețetă medicală avînd drept produs esențial mierea.

Mierea conține în proporție de 75 la sută glucoză, fructoză și mai puțin zaharoză, are în rest protide și lipide. Sînt prezente, de asemenea, toate vitaminele hidrosolubile, esențe parfumate, săruri minerale. Poate fi surprinzător pentru nefamiliarizații domeniului faptul că mierea conține fier, cupru, clor, siliciu, sodiu, potasiu, calciu, aluminiu și magneziu. Toate mineralele provin din solul în care cresc plantele al căror polen este cules de albine. Mai mult chiar, prof. H. A. Shuette, de la Universitatea din Wisconsin (S.U.A.) a demonstrat că mierea reflectă fidel resursele minerale ale solului de origine.

Și o ultimă precizare : dacă timp de milenii, doar mierea, ca atare a fost folosită în terapeutică, azi cercetătorii au imaginat o gamă bogată de produse apicole cu virtuți... nebănuite.

Rubrică realizată de
ECATERINA BĂTRÎNEANU

Întîmplări adevărate

Fantoma menajerei

Dacă ar fi s-o credem pe actrița Mitz Gaynor — și nu puțini cititori (și ziariști) par să nu manifeste nici un fel de rezervă — în vila ei din Los Angeles s-ar petrece unele fenomene ciudate, a căror unică explicație n-ar putea fi decît existența unui insolit personaj... fantomatic. Un personaj invizibil, desigur, un colocatar a-material — o fantomă, pe scurt — care ar supraveghea îndeaproape, ca un super-robot, diversele activități domestice.

Spre disperarea menajerei — susține Mitz Gaynor — rufele prost spălate se înalță, parcă, de la sine, în aer, se răsucesc, dansează... și se reîntorc la coșul cu rufe murdare. Noi bănuim, mai afirmă actrița, că ar fi vorba de fantoma fostei proprietărese a vilei, o oarecare Mrs. Walker, o excelentă gospodină în viața ei (trecută), care n-ar putea tolera, nici după moarte, ca treburile casnice să fie prost făcute. Lustrele superbe din cristal, din amintita vilă, au fost și ele „verificate" atent de fosta proprietăreasă-fantomă. Cele de proastă calitate au fost lăsate să cadă, să se spargă, spre totala uimire a electricianului care le instalase. În rest, simpatica fantomă mai șterge praful, deretică ici-colo, pe neobservate, în absența actriței și a soțului, astfel încît să nu-i deranjeze prea mult.

Nu discutăm seriozitatea relatărilor preluate din surse onorabile, din reviste foarte citite. Ne manifestăm doar convingerea că o binevenită «asociație a fantomelor-casnice» ar soluționa multe din problemele gospodăriilor noastre. Și pe deasupra, pe gratis...

Cea mai tînără bunică din Franța

Să fii bunică la 33 de ani e într-adevăr o performanță, o performanță previzibilă însă, dacă ai născut primul copil la vîrsta de 13 ani și 9 luni. (Cu puțină bunăvoință, din partea generației imediat următoare, ar fi putut fi bunică încă de

la 30 de ani...). „Guinnes-Book" s-a și adresat performerei — Marie Hélène Bacconier-Berjot din Montpellier — în dorința de a o înscrie în suita uimitoarelor sale recorduri.

În rest, viața tinerei Marie-Hélène, care aducea pe lume la sfîrșitul anilor '60 un copil n-a fost deloc ușoară, n-au lipsit elementele melodramatice (reproșurile opiniei publice) și, cu o întîrziere de 20 de ani, nici happy-end-ul. Fiul ei, Georges s-a căsătorit, a adus pe lume un copil... Și iată cuvintele performerei : „Abia acum cînd mă simt bunică, pot mărturisi că mă simt cu adevărat tînără. În prezent, mă simt și eu protejată. Sînt fericită și sigură pe mine, fiindcă am reușit o mare victorie asupra vieții".

Marie-Hélène, prin fiul ei de 20 de ani și prin nepoțica sa — de cîteva luni — a reintrat în normal.

O crimă ordonată de „voci"

În urmă cu aproape un an, Pascal Bauer, 29 de ani, pasionat de muzică, își ucide prietena, Manuella Lopez, 26 de ani, cu care convietuise din anul 1986. Motivul crimei ? La prima vedere — nici unul... În decembrie 1989, cei doi hotăriseră să se căsătorească, se înțelegeau (după spusele lui Pascal) foarte bine, își doreau un copil. Ca peste numai cîteva luni, același Pascal Bauer să-și ucidă prietena, viitoarea soție, cu lovituri de chitară (!), s-o decapiteze apoi înfiorător, totul pledînd pentru o stare de anormalitate patologică. Și într-adevăr, Pascal afirmă — deși realizează aberația — că ar fi dat curs unor „impulsuri psihice" de neînțeles, care i-ar fi „ordonat" să ucidă. Un fel de „unde magnetice" cărora li s-ar fi asociat niște „voci" care-i dirijau fiecare acțiune.

Poliția nu a descoperit nici un motiv plauzibil al crimei, nici o „cauză" a crizei neuro-psihice, prin care pare să fi trecut Pascal Bauer, înainte și în timpul crimei. Nu există precedent de anormalitate în existența sa. Medicii psihiatri înclină spre o stare de demență, „justificată" ulterior prin toate acele „voci".

Nu excludem ideea că, revenindu-și din criză, cel vinovat de omor încearcă în prezent o stare de culpabilitate și, poate, chiar unele remușcări. Justiția însă nu poate fi înduplecată de impulsuri neînțelese și „voci"... Cel puțin așa ne place să ne imaginăm.

În mijlocul familiei

Pitonul este o reptilă neveninoasă, din categoria constrictorilor, deci care își omoară prada prin strîngerea ei, în jurul căreia se înfășoară. Un pui de piton a fost găsit rănit în junglă de unul din membrii familiei Toe, săteni ce locuiesc într-un sat din Borneo. Adus acasă și îngrijit, el a devenit, cu timpul cel mai bun prieten de joacă al micuțului Karim Toe, care i-a și dat numele de „Si—Belong". Dar după șase ani, reptila a atins lungimea de 15 metri, motiv pentru care a fost transportat în junglă și lăsat în libertate. După cîteva zile pitonul a revenit la locuința sătenului Toe, unde fusese adăpostit și îngrijit. Iată-l în imagine, dormind în mijlocul noii sale familii. Tot mai bine este acasă.

SPORT UNIVERS

IMPORTANT NU E SĂ CÎȘTIGI O PARTIDĂ, CI SĂ CÎȘTIGI VIAȚA. Aceasta ar fi motto-ul pe care **Andrea Mingardi**, cîntăreț italian și membru în echipa de fotbal care va juca la București pe **Stadionul Steaua**, 22 iunie, **ora 19** în compania echipei similare a cîntăreților români, a ținut să-l pună în fața activității **Asociației sportive a cîntăreților italieni.** Pentru că scopurile acestei asociații, așa cum spuneam și săptămîna trecută, sînt pur umanitare. Iar încasările organizatorilor români vor fi donate copiilor orfani sau handicapați. Și așa cum spunea reprezentantul unei societăți a copiilor handicapați din București, prezent la amintita conferință de presă, există în țara noastră peste 30 de asociații ale familiilor cu copii handicapați care stau acasă, și care nu beneficiază de nici un sprijin, decît de cel acordat de proprii părinți. Deci, acei care vor veni pe stadion și vor cumpăra

LA NAZIONALE ITALIANA CANTANTI

Nazionale Italiana Cantanti | INSIEME PER LA SOLIDARIETA'

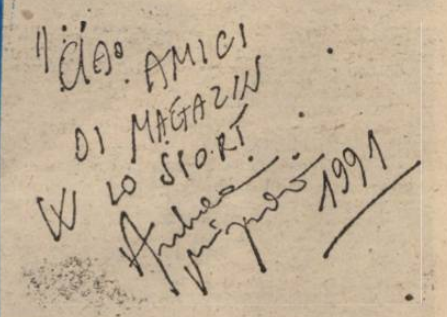

un bilet vor ajuta implicit, într-un gest de solidaritate umană, un suflet chinuit, bolnav sau orfan. Noi, în avan-premieră vă prezentăm echipa italiană, cu **Gianni Morandi**, al treilea de la stînga la dreapta pe rîndul de jos și **Andrea Mingardi**, al doilea de la stînga la dreapta pe rîndul de mijloc, care a avut și amabilitatea să scrie, pentru dumneavoastră, stimați cititori, cîteva cuvinte.

CÎT DE GRELE SÎNT HALTERELE ? Mare succes al halterofililor noștri la C.E. din Polonia, la Cetniewo. **Traian Cihărean** și **Andrei Socaci**, au fost nevoiți să adauge la greutățile de pe bara de oțel și pe cele, mult mai prețioase ale medaliilor de campioni. Ambii halterofili au obținut, la categorii diferite, cîte două medalii de aur și una de bronz. Și întrecerile nu s-au terminat încă...

CALCULATORUL DOAR NUMĂRĂ. L-am întrebat pe arbitrul internațional de box **Gabriel Danciu** care este părerea domniei sale în legătură cu aparatul electronic de punctaj introdus în premieră la recent încheiatele campionate europene de la Göteborg. „N-am o părere prea bună. Ce face el ? Contabilizează impulsurile trimise de cei cinci arbitri și atît. Unde este aprecierea arbitrului vizavi de forța, de stilul mai elegant al unui boxer în comparație cu altul, de felul în care termină un boxer partida și așa mai departe ? Au dispărut și eu zic că nu e bine. Dar asta e". Îi dăm dreptate domnului Gabriel Danciu, avînd în vedere bogata sa experiență în domeniu, probabil că programul computerului mai are nevoie de unele corectii.

RECORDUL LUI BELODEDIC. La ora la care a început Finala Cupei Campionilor Europeni la Bari, un frumos oraș-port, cu un splendid stadion construit recent, nici una din echipe nu se bucurase de cîștigarea Cupei. Doar Belodedic avea titlul de campion european de pe vremea în care jucase la Steaua. După executarea penalty-urilor, Steaua Roșie Belgrad este noua Campioană europeană la fotbal, iar Belodedic cîștigă pentru a doua oară titlul, coincidența face ca acest fapt să se întîmple jucînd acum tot la Steaua, dar din Belgrad. Mie mi-a părut rău de francezii de la OM.

NELU POPA, HATTRICK. Dacă nu știți cine e Nelu Popa vă spunem noi : atacantul echipei Unirea Alba Iulia care a înscris trei goluri, în returul semifinalei Cupei României la fotbal, în poarta Universității Craiova. Învingători în tur cu 4—0, craiovenii vor disputa Finala cu FC Bacău, dar, indiferent de rezultat băcăuanii vor merge în Cupa Cupelor. Interesant, deși nu văd cum ne-ar avantaja acest lucru.

GEORGE CUȘNARENCU

Cînd cititorii devin redactori

Se spune că o nenorocire nu vine niciodată singură, dar tot atît de adevărat este că ea nici nu vine aunțată. Cînd e să se întîmple ceva, se întîmplă și gata. Iar cel care a trăit o nenorocire mai mică sau mai mare rămîne vreme îndelungată, ani, uneori o viață întreagă cu gîndul de nereprimat, chinuitor : De ce tocmai mie să mi se întîmple asta ?

În această categorie de întîmplări poate fi inclusă și povestirea cititoarei noastre, elevă în clasa a VII-a la Școala generală nr. 27 din Bacău, în vîrstă de 13 ani și 10 luni.

ACCIDENT ÎN RECREAȚIE

Cînd s-a întîmplat ceea ce-o să vă povestesc eram elevă în clasa a IV-a. Urma a treia oră, cea de matematică. Eram toți în recreație, unii alergau, alții stăteau doar și vorbeau despre lecții sau despre orice altceva. Băieții jucau leapșa pe coridoare, prin clasă, printre bănci. M-am gîndit să mă duc în banca mea, voiam să mă mai uit prin cartea de matematică. Mă îndreptam spre ultima bancă din clasă. În acea clipă, un coleg, Dumitru Daniel, din răutate sau doar din neatenție, în timp ce alerga urmărit de alt coleg m-a izbit în spate. Eu m-am dezechilibrat, nici măcar nu-l văzusem, m-am împiedicat de banca penultimă și m-am prăbușit peste ultima bancă de pe rîndul din mijloc.

Din nefericire, am căzut cu pieptul în colțul băncii. Totul a fost bine pentru un moment pînă cînd mi-am dat seama că uniforma îmi este plină de sînge. În acea clipă am crezut că leșin, mi s-a făcut rău. Noroc cu o colegă care m-a dus la cabinetul medical. Bineînțeles, acolo nu era nimeni. M-am dus la baie, mi-am scos uniforma și printre lacrimi de durere am văzut rana din dreptul sînului drept care sîngera. Învățătoarea, speriată de starea mea, a hotărît să mă ducă la spitalul de urgență. Am ajuns și am intrat imediat la chirurgie infantilă, unde o echipă de medici și asistente mi-au prins rana în patru copci. M-am întors la școală, unde lucrurile erau așa cum le lăsasem, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Doar eu am rămas cu o cicatrice pe piept pe care o s-o port toată viața. Nu mă plîng. Știu că alții au suferit mai mult.

ANA-MARIA IFTIMIE

verificati-vă cunoștințele

LIMBA ESPERANTO

Pe plan mondial se vorbesc peste 1 000 de limbi din care, o parte destul de mare nu utilizează alfabetul latin, ci scrieri cu caractere specifice popoarelor respective, unele avînd vechimi de milenii.

Folosirea unui alfabet comun — a celui latin, oricum, foarte utilizat — ar putea conduce la o mai bună comunicare între popoare și oameni. Acest lucru a fost înțeles pe deplin de președintele Turciei, Mustafa Kemal Atatürk (1881—1938), cel care a introdus în țara sa alfabetul latin, în locul vechii scrieri de origine arabă, foarte complicată.

Dar, înainte de secolul nostru, altcineva a avut ideea realizării unei limbi universale, simple, ușor de învățat și utilizînd caracterele latine. Este vorba despre polonezul Lazăr Ludwig Zamenhof, (1859—1917), doctor în filologie, cel care a creat limba esperanto, înainte de anul 1900, cu un scop profund umanitar și pacifist.

Și acum, cîteva întrebări, în legătură cu limba esperanto :

1. Cînd a făcut cunoscută public Dr. Zamenhof limba esperanto ? 2. Cînd și unde a avut loc primul congres internațional al esperantiștilor ? 3. Ce semnificație are denumirea „esperanto" în această limbă ? 4. Ce limbi moderne stau la baza creației Dr. Zamenhof ? 5. Cînd, de cine și unde a fost recunoscută limba esperanto ca mijloc de înțelegere și colaborare internațională ? 6. În cîte țări există cunoscători ai acestei limbi și care este aproximativ numărul lor ? 7. Cînd a apărut în România „Societatea Română de Esperanto" și cînd a fost desființată ? 8. Sub ce denumire și cînd a reapărut activitatea esperantistă la noi ? 9. Unde și cînd s-au publicat manuale, cursuri practice și dicționare și, în prezent, unde se pot adresa cei preocupați de esperanto ? 10. Spre a se constata cît de simplă este această limbă și mai ales cît de ușor se poate asimila de noi, românii, vă sînt prezentate aici cîteva cuvinte uzuale în această limbă :

a — Bonan matenon ; b — Bonan tagon ; c — Bonan vespenon ; d — Dankon ; e — Paco ;

Știți ce semnificație au ?

Ing. LIVIU MACOVEANU

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Metale ușoare și metale grele

Referindu-ne la rubrica anterioară, răspunsurile sînt următoarele :

1. Metalele cele mai ușoare sînt cele cunoscute în chimie sub denumirea de elemente alcaline, fiind cuprinse în grupa întîi a sistemului periodic al elementelor Cele mai ușoare sînt litiul, sodiul și potasiul, ale căror densități, în ordinea expusă, sînt 0,53 ; 0,97 ; 0,86.

2. Metalele cele mai grele sînt aurul, platina, iridiul și osmiul, cu densitățile 19,3 ; 22,4 ; 22,5 și 22,6.

3. Plumbul are densitatea 11,4 iar aurul 19,3. Este deci clar care-i mai greu.

4. Da, masa atomică a aurului este 196,9 iar densitatea lui 19,3, deci de circa 10 ori mai mică.

5. O sticlă cu capacitatea 1.000 ml umplută cu mercur, ar cîntări doar... 13,6 kg la care s-ar mai adăuga și greutatea sticlei, care fiind în jur de 0,5 kg, se ajunge la un total de circa 14,1 kg.

6. Plumbul, cu densitatea 11,4 este totuși mai ușor decît mercurul, cu densitatea 13,6.

7. Toate metalele alcaline sînt oxidabile ușor în atmosferă. Metalele grele, nu.

8. La presiunea normală, în atmosferă, metalele ușoare nu se pot alia cu cele grele prin topire, deoarece ele s-ar oxida rapid iar cele grele, nu.

9. În Univers, se pare că există, substanțe care au densități uriașe, de neconceput. Astfel de substanțe ar constitui stelele neutronice, sau așa-numitele „black hole", adică „găuri negre".

10. Între metalele ușoare și cele grele, singurul care se deosebește în ceea ce privește culoarea, este aurul. Toate celelalte au o culoare argintiu-cenușie. Deci nu este posibil să existe confuzii !!!

— Să fie de sufletul legii privatizării...

SFATURI PRACTICE

● O prăjitură care trebuie să crească se așază, în primele zece minute, în partea de jos a cuptorului, apoi se ridică în partea de sus pentru coacerea completă, lentă.

● Fasolea verde și mazărea verde își păstrează culoarea prin adăugarea, la fiert, a unui praf de bicarbonat.

● Ciupercile se prepară numai în vase emailate, cu smalțul întreg, iar tăierea lor se face numai cu cuțite inoxidabile.

● Geamurile își recapătă strălucirea dacă sînt șterse cu o soluție de amoniac (o linguriță la un pahar de apă).

● Supa tulbure se limpezește adăugînd cîteva coji de ouă, bine spălate, aproape de terminarea fiertului.

● Maioneza tăiată se poate reface și adăugînd o lingură de apă clocotită peste o parte din maioneza tăiată, încorporîndu-se apoi, treptat, restul maionezei.

● Ficatul se menține fraged dacă se sărează numai după ce a fost fript sau prăjit.

● Sarea ne poate ameliora suferința în cazul guturaiului ; e suficient să se ia puțină apă sărată în căușul palmei și să se inspire profund de cîteva ori în așa fel încît amestecul să pătrundă bine în nas.

● Carnea prăjită devine mai gustoasă dacă, în prealabil, se ține cîteva minute în apă clocotită.

FEL DE FEL

■ **George Pernicano** din orașul San Diego (S.U.A.) ,și-a asigurat mustățile (care au o lungime de 42 de centimetri de la o extremitate la alta), pentru suma de două milioane de dolari.

■ **Un ziar** din orașul West Chester (Pennsylvania), „Daily Local News", a dedicat un spațiu pentru persoanele care doresc să publice necroloage ale unor animale domestice : ciini, pisici, papagali etc.

■ **Cei mai tatuați** oameni din lume sînt indigenii din insula Marchize din Oceania. Conform unei vechi tradiții ,tatuajele acoperă aproape toată suprafața corpului începînd cu capul și terminînd cu picioarele.

Test

TREI UMBRE

Care sînt cele trei obiecte din cele 12 (însemnate cu litere) identice cu cele trei „umbre" proiectate în partea de sus?

(Soluția în numărul viitor)

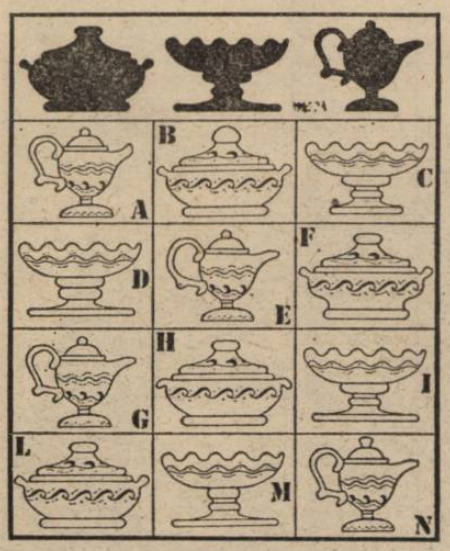

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUT TRECUT

CINCI CERCURI

Cercul de sus aflat în partea dreaptă.

PRIN PĂDURE

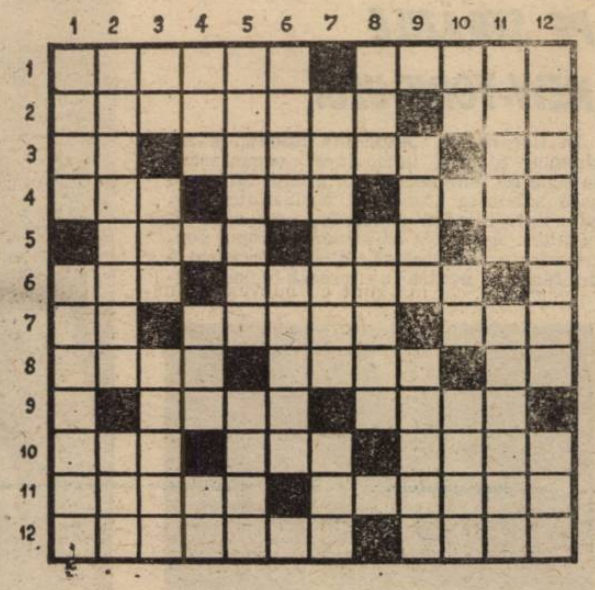

ORIZONTAL : 1) Clasic al literaturii române, autor al romanului „Pădurea nebună" — Amărît 2) Pădurită (pl.) — Lemn exotic din Vietnam 3) Noroi — Ramură de brad — Calfe ! 4) Pînză orientală — Văzduh — Arbori din India și Oceania, cu lemn tare. 5) Animal, vegetal și mineral — Riu în America de Sud — La castane ! 6) Podiș în Sahara — Tăietor... de lemne (pl.) 7) Carne ! — Arbust spinos, din regiunile calde ale Europei — Lună cînd înfloresc cireșii de mai (abr.) 8) Copac pipernicit (Molid.) (reg.) — Mesteacăn..., arbore cu scoarța albă (fem.) — Lei ! 9) Localitate în S.U.A. — Localitate în U.R.S.S. 10) Ramură — A se sfii (pop.) — Bădiță (mold.) 11) Mahon — Urias arbore din Africa ecuatorială 12) Arbore exotic, cu lemn dens și mirositor (pl.) — Loc despădurit (pop.)

VERTICAL : 1) Spinz. (reg.) — Diminutivul arțarului. 2) Arbore exotic, din familia leguminoaselor, cu frunze compuse alungite (pl.) — Băutură fermentată din India 3) Ace de... brad ! — Un gen de stejar, din familia fagaceelor — „Pădurea spînzuraților" de L. Rebreanu 4) Pom fructifer, cu lemnul folosit la fabricarea mobilei — „Combinatul de sticlă București" (sigla) — Jet ! 5) Ramură... literară ! — A rata 6) Privește ! — Aduceau cîndva apa cu sacaua 7) Tufiș de copăcei (reg.) — A iubi (pop.) 8) Prin (reg.) — Încornorații... pădurii ! 9) Arțar (reg.) — Arbore 10) Ion Dascălu — Dinsa — Interdicție (fig.) 11) Varietate de salcie — Arbore exotic, cu frunze palmate 12) Tufăris (pl.) — Primele inițiale....

LAURIAN BUTURE,
Bacău

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ÎN ATLAS

ORIZONTAL : Buenaventura — Aar — Taio — Pad — RC — C — H — UAP — D — Rabat — Kassai — A — Isab — Zea — S — Novaiazemlea — Quebec — E — Amb — UR — L — Iola — Se — Israel — Ali — B — L — Inn — Angara — La — Cap — Dese — Antananarivo

CRONICA modei

VINE VARA

Chiar dacă vremea nu este tocmai bună prevestitoare de viitoarele călduri ale verii, trebuie să ne pregătim totuși pentru zilele însorite ce vor urma. Deci, deux-piéces din in. Un material ușor și răcoros. Fusta dreaptă, scurtă și taiorul cu o formă clasică, ușor masculină, pot fi purtate în diminețile și după-amiezile cînd căldura nu e prea toridă. Pe sub taior se poate purta un maiou-bluză din același material, dar care va avea altă culoare sau în alte nuanțe cu ale deux-pieces-ului. În ultimul timp, maiourile din in, bumbac sau mătase, apar tot mai des în vestimentația feminină, care (de ce să nu recunoaștem), sînt nu numai lejere sau sportive, dar și atrăgătoare. Ce este într-adevăr șic la acest compleu este șiretelul prezent pe partea din față a fustei, șiretel pe care îl găsim și la mînecile trei-sferturi ale taiorului. O pălărie tot din in sau pai va completa ținuta și ne va apăra de soare. (D. C.).

POȘTA REBUS

Dereszi Daniel — Ploiești : foarte bun „Farmecul nopții" !

Olimpiu Chișiu — Ulmeni : nu am reținut careul dv. intitulat „Animale", din cauza slabei densități tematice.

Mugurel Năstase Ripă — Oravița : „Medicala" dv. este neinteresantă pentru masa largă a dezlegătorilor.

MARIAN MINCULESCU

PASIUNI

Roxane Dubuisson încearcă să aducă Parisul în apartamentul său. În holul de la intrare ea si-a instalat o... statie de autobuz cu un stîlp indicator, un felinar si o bancă publică. Pereții sufrageriei sînt decorati cu firmele magazinelor, brutăriilor, iar în biroul său sînt înghesuite 50 000 de cărti postale. O fîntînă arteziană, o vespasiană (toaletă publică) si chiar un autobuz cu platformă si-au găsit si ele locul în locuinta sa de la tară. Născută la Paris, Roxane declară că numai în acest oras în care trăieste, ea se simte bine si nu poate lăsa să dispară obiectele care îi decorează străzile.

Totusi cum procedează Roxane pentru a-si procura obiectele de pe stradă care

îi plac ? Dacă îi place o firmă deschide usa magazinului si o cumpără. În felul acesta ea a avut chiar surpriza de a fi vizitată de un brutar, care i-a vîndut firma sa si a venit să-si regăsească si să-si mai depene amintirile.

Roxane vrea să înființeze un muzeu al străzilor Parisului. Ea salvează tot ceea ce riscă să fie distrus din pitorescul străzilor, obiecte care constituie patrimoniul tuturor parizienilor si martorii istoriei lor.

Iată cum a găsit Roxane mijlocul de a păstra în apartamentul ei ceea ce din păcate unii distrug. Aviz si pentru bucurestenii pe care îi înconjoară o sumedenie de lucruri care conferă primului oras al tării noastre nu numai amprenta personalității, ci si farmecul său specific.

MIHAELA CONSTANTINESCU-COCA

PE STRĂZILE NEW-YORK-ULUI

În fiecare an, „Asociatia împotriva sechelelor atrofiei musculare" organizează în scop de binefacere o originală întrecere care stîrneste atentia si curiozitatea trecătorilor. Fiindcă competitia are scop umanitar, Asociația își atinge și scopul pentru care o organizează : strîngerea masivă de fonduri pentru ajutorarea celor bol-

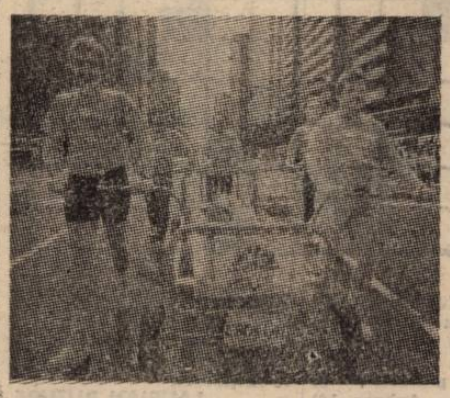

navi. În ce constă întrecerea ? Paturi cărora li s-au atașat roți pornesc din start împinse de cîte cinci voluntari, care străbat orașul pe distante de timp stabilite. Există învingători si învinsi, dar marele cîstig îl reprezintă interesul marelui public stîrnit pentru cei bolnavi de această teribilă boală.

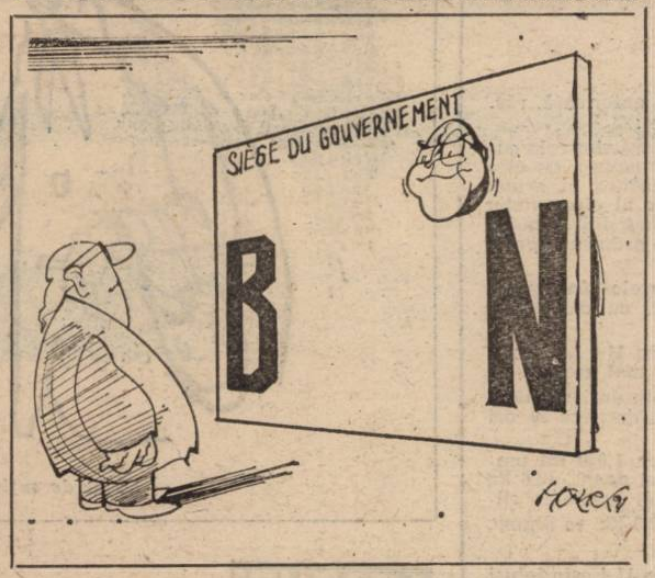

BONN SAU BERLIN ?

Unde vor fi Capitala și sediul guvernului Germaniei unite ? Potrivit opiniei exprimate de cancelarul Helmut Kohl în favoarea Berlinului, reprezentanții organelor constituționale și președinții partidelor s-au reunit la Bonn pentru a elabora modalitățile deciziei cu privire la viitorul sediu al guvernului. În imagine : președintele federal Richard von Weizsacker, doamna Rita Süssmuth, președinta Bundestagului, și Helmut Kohl, președintele UCD-ului „prinși" în dilema Bonn sau Berlin, dilemă pe care o sugerează extrem de sugestiv caricatura.

Quadrimaranul, navă de mare viteză

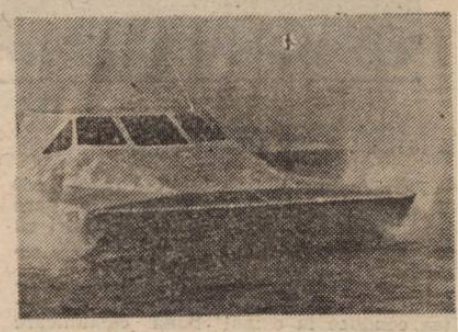

După catamaran si trimaran inginerii francezi au pus la punct un nou tip de navă maritimă de mare viteză : quadrimaranul „Alexandre".

Noua navă, care încorporează sapte tone de aluminiu, datorită celor patru motoare de cîte 250 de cai putere cu care este dotată va putea să atingă viteza de 60 noduri (peste 110 km. pe oră). În timpul încercărilor pe care constructorul quadrimaranului, Daniel Tollet, le efectuează, vasul avînd o lungime de 105 metri s-a dovedit foarte stabil si rapid, de trei ori mai usor si de două ori mai rapid decît alte vase din această categorie.

CALEIDOSCOP magazin*

Deși adepții doctrinei lui Marx au renunțat la preceptele teoriei luptei de clasă, statuia sa continuă să existe în Berlinul de Est unde cu un aer bonom servește drept „tovarăș" de... joacă copiilor !

■ După catastrofa de la Cernobîl, toate reactoarele nucleare din Italia, care furnizau 5 la sută din energia electrică a țării, au fost oprite.

■ La sfîrșitul anului 1990, în lume erau în funcțiune 424 blocuri nucleare, care au produs 324 496 MV energie electrică.

■ Pentru fiecare din cele șase categorii de premii Nobel acordate, sumele oferite vor spori, din acest an, cu 50 la sută. Dacă în 1901, cînd s-au acordat pentru prima dată premiile Nobel, fiecare din ele valora 150 000 coroane, în 1991, deci după 90 de ani, valoarea va ajunge la 6 milioane coroane suedeze, echivalentul unui milion de dolari S.U.A.

■ Vitamina E, indispensabilă prematurilor, are și capacitatea de a întîrzia apariția ateroscleroze, maladiei responsabilă de decesul multori semeni ai noștri.

TELEGRAME

■ În 1990, la rețeaua electroenergetică au fost racordate noi blocuri nucleare : Canada — 1 ; Franța — 3 ; India — 1 ; Japonia — 2 ; S.U.A. — 2 ; Uniunea Sovietică — 10.

În cursul anului trecut au fost dezafectate 12 reactoare nucleare : Franța — 2 ; Germania — 5 ; Italia — 2 ; Spania — 1 și Marea Britanie — 2.

■ Mai multe firme specializate, mai ales americane și canadiene, acționează în vederea stingerii incendiilor la peste 500 de puțuri petroliere kuweitiene incendiate de trupele irakiene înainte de retragerea lor din țara vecină ocupată.

■ Prăbușirea cortinei de fier în Europa a determinat NATO să se înzestreze cu o structură militară mai suplă și mai redusă.

■ Șansele Cehoslovaciei de a deveni membru asociat sau deplin al Alianței Nord-Atlantice sînt posibile numai într-o perspectivă îndepărtată.

■ Elveția a hotărît să renunțe la construcția de centrale atomoelectrice, deși realizează 40 la sută din necesarul de electricitate în centrale puse în funcțiune grație forței atomului.

■ Experții apreciază că mărirea radiației ultraviolete cauzată de scăderea concentrației de ozon a stratosferei va aduce prejudicii planctonului din oceanul planear și altor microrganisme.

■ Dacă clima se va încălzi cu un singur grad, moliziii vor putea crește în Siberia cu 200 km mai la nord față de limita actuală.

CONT 4072996070952 (lei) — B.C.R. — S.M.B.

COMITETUL DIRECTOR :
Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Mihaela DOROBANȚU, Paul IOAN (directori).
Redacția : Piața Presei Libere, nr. 1, telefon : 17.60.10/17.60.20. Tiparul : Regia Autonomă a Imprimeriilor. Imprimeria „CORESI" — București.
Administrația „Editura Presa Liberă".

Redactor șef : DUMITRU FILIP
Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU
Redacția : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Melania Constantiniu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Delia Costea, Mihaela Dorobanțu, Adrian Hoajă, Irina Stoica (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633) ;
Secretariat de redacție : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

MUREȘ

magazin

ANUL XXXIV Nr. 23 (1755) SERIE NOUĂ – 5 SÎMBĂTĂ 8 IUNIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Oferta Cosmosului și programele Terrei

(Pagina a 5-a)

• UN JOC CU VIAȚA ȘI CU MOARTEA? •

(Pagina a 4-a)

(Pagina a 9-a)

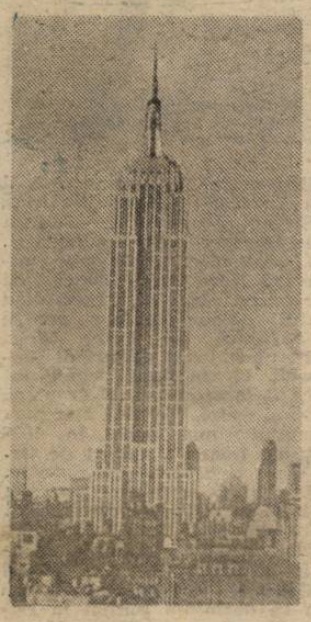

Cine va cumpăra „Empire State Building"?

(Pagina a 8 a)

POVESTIRE ◎ POVESTIRE

GATA DE ZBOR!

(Pagina a 10-a)

Abonați-vă la revista

„MAGAZIN"!

Prețul unui abonament este de
100 lei (trimestrial)
pentru 13 apariții
sau
200 lei (semestrial)
pentru 26 apariții

Reabonați-vă!

PROGRAM TV

Săptămîna 10. 06 — 16. 06

(Pagina a 12-a)

— Închin pentru viitoarea recoltă, a viitoarei noastre vii, recuperată după viitoarea lege, aprobată de viitorul parlament...

Aventuri pe tărîmul cunoașterii oculte

(Pagina a 4-a)

- *Horoscop săptămînal*
- *Cartea recordurilor naționale*
- *Guinness Book*

(Pagina a 11-a)

Biblioteca județeană

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

Cele două energii vitale:

YIN ŞI YANG

Toate cele 12 necuvintătoare chemate de Buddha înainte de a părăsi lumea materială, toate cele 4 elemente ale naturii, cît şi al cincilea, pămîntul (care reprezintă unitatea celor 4) poartă în destinul lor două forțe contradictorii, două energii cosmice care se confruntă şi se completează una pe alta. Este vorba de principiile cosmice Yang şi Yin.

Yang este de natură masculină, ale lui sînt lumina, căldura (inclusiv a sufletului), strălucirea Soarelui şi uscatul.

Yin este de natură feminină, ale ei sînt întunericul, răceala (inclusiv din suflet), strălucirea Lunii şi umedul.

Cele 12 necuvintătoare trăiesc şi ziua şi noaptea. Deşi toate se nasc egale şi la fel de bune, destinul le determină să facă şi fapte rele şi fapte reprobabile. De asemenea, fiecare animal îşi are perechea sa. Cu alte cuvinte, fiecare animal poate fi dominat de Yin sau Yang. El ştie asta încă de la naştere şi va căuta întreaga viață să contracareze orice extremism şi să contopească pe Yin şi Yang într-o armonie perfectă, precum cea a Universului.

Nici elementele naturii nu sînt ocolite de cele două principii cosmice : Lemnul, apa, metalul, focul şi pămîntul au aspectele lor negative şi pozitive şi în fiecare din ele se contopesc Yin şi Yang. **Cu alte cuvinte întreaga succesiune a vieții este o luptă de echilibrare între aceste două energii. Succesiunea anilor, a lunilor, a orelor zilei este o alternanță Yang-Yin.** Vom analiza în continuare succesiunea orelor zilei.

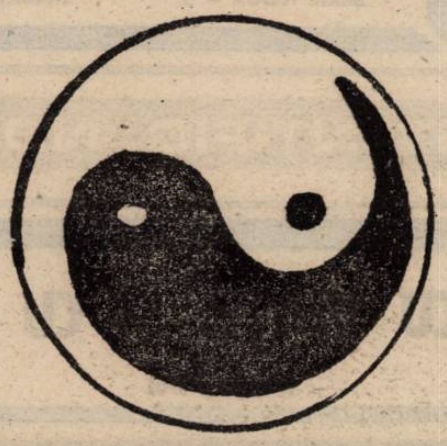

Reciprocitatea Yin — Yang

Pentru a nu supăra pe vreuna din ele, Buddha le-a acordat celor 12 necuvintătoare cîte două ore, împărțind ziua în 12 ramuri. Cu cine să înceapă o nouă zi decît cu primul sosit. Şobolanul ? Dar stăpînul mai avea o problemă : ce forță să-i confere acestui aprig cîştigător ? Fiind convins că s-a luptat în mod loial, i-a atribuit semnul Yang (sau pozitiv). Următorul, Boul, trebuie neapărat să contracareze, să echilibreze situația şi a devenit purtătorul lui Yin şi aşa mai departe. Iată, deci, că succesiunea orelor zilei, din două în două, ne prefigurează şi animalul ce-l purtăm în inimă la ora naşterii şi acesta va avea locul lui bine definit în formula vieții (despre care vom vorbi mai tîrziu). **Iată deci ascendentul orei de naştere după animale : orele 23—01 = Şobolan (+) ; 01—03 = Bou (—) ; 03—05 = Tigru (+) ; 05—07 = Iepure (—) ; 07—09 = Dragon (+) ; 09—11 = Şarpe (—) ; 11—13 = Cal (+) ; 13—15 = Oaie (—) ; 15—17 = Maimuță (+) ; 17—19 = Cocoş (—) ; 19—21 = Ciine (+) ; 21—23 = Mistreț (—).**

Ce înseamnă însă următorul caz : eşti născut în luna Şobolanului 22.11 — 21.12 şi la ora Tigrului (între 3 şi 5 dimineața) ? Concepția chineză e foarte simplă şi logică : un Şobolan se poate comporta, în anumite ocazii, precum un Tigru (feroce, puternic, neiertător). Deci un Şobolan — Tigru va fi o persoană agresivă, cu instincte dominatorii, un luptător. Un Şobolan născut la ora Oii va fi blînd, calm, meditativ, fără ambiții devoratoare. Un Şobolan — Şarpe va fi rece şi calculat, toate acțiunile lui vor purta amprenta subtilității. Dar logica chinezească merge pînă la capăt : ne putem transforma de-a lungul zilei în toate temperamentele posibile, fără ca personalitatea noastră să sufere. **Voința de a te adapta împrejurărilor, de a le căuta starea de echilibru (pentru a nu suferi) te face să te umilești sau să domini pentru a contracara adversitatea.** Nu poți fi Şobolan (de exemplu) întreaga zi sau întreaga viață : înțelepciunea îți va şopti cînd să fii Maimuță şi cînd să fii Dragon. Ascendentul naşterii e numai un avertisment ! Foloseşte-l pentru cumpăna destinului tău !

P.I.

— Va urma —

FLUNETE

DEPARDIEU : „N-AM VIOLAT"

De la meseria de plajist la Cannes, Depardieu trece la cea de actor. Sîntem în 1968, moment în care viitorul actor întîlneşte un grup de excentrici la Cafeneua Gării din Paris, pe **Miou-Miou, Dewaere** (viitori parteneri din primul său film, **Valseuse**, din 1974), Coluche şi Romain Bouteille. N-a stat aici decît 6 luni, era un microcosmos prea parizian pentru temperamentul lui de băiat de la țară. Ajunge însă la teatru, unde începe să declame Horowitz şi Sarraute, joacă roluri secundare pentru ca în final să-i uimească pe spectatori în filmul **Les Valseuses** de **Bertrand Blier.** Înainte de a deveni cetățean de onoare şi a primi în mod simbolic, cheia orasului, în iulie 1980, Depardieu cel uşuratic devine Ge-

rard Depardieu, starul de cinema. Aşa îl consemnează şi ziarele: „Brando francez", scrie Wall Street Journal, „Versiunea franceză a lui Spencer Tracy", adaugă U. S. Magazine, „Autentic, emoționant, miraculos", titrează New York Times. Şi nu sînt doar vorbe în vînt. Depardieu primeşte în 1991 „Globul de Aur", pentru rolul jucat în filmul lui Peter Weir, **„Green Card"**, unde joacă alături de **Andrie MacDowell.** 17 ani după primul lui film, America îl încoronează. E drept că tot America îl şi acuză. De viol. Dar parfumul scandalului e mai vechi. În 1976 joacă în **„Ultima femeie"**, alături de **Ornella Mutti**, care îi respinge avansurile. Dezamăgit, Depardieu se taie cu un cuțit electric. În 1986, în **„Ținută de seară"**, film al regizorului său fetiş, Bertrand Blier, Depardieu e patetic şi genial în aventurile sale **homosexuale cu Michel Blanc**, în fotografie. În fine, pe 26 mai actorul avea să dezmintă formal la Europe 1, acuzațiile aduse de **Time Magazine.** Depardieu : „Nu, nu am violat şi nici n-am asistat la scene de viol la vîrsta de 9 ani." Oricum va rezolva afacerea la tribunal. Avocații pledează pentru o eroare de traducere. Depardieu citează o frază din **Cristofor Columb**, viitorul său rol : „Ce greu este să separi adevărul de eroare", după care adaugă : „Sînt murdărit, dar vreau să mă spăl repede".

TOP 30. ARTIŞTI MILIONARI

Vă prezint, din acest număr topul celor mai înstăriți artişti din lume. Pe **locul 1, MICHAEL JACKSON**, cu o avere de 1 miliard de dolari, sumă-record la care a ajuns datorită unui fabulos contract semnat cu firma **Sony.** La 7 ani, Michael

Jackson a urcat pentru prima oară pe o scenă, la 32 de ani el se află pe locul întîi şi la vînzarea de discuri, 75 milioane albume vîndute, un adevărat record mondial. **Pe locul 2, William Cosby** cu 115 milioane dolari, comicul negru integrat în cultura populară americană. În săptămînile următoare, restul clasamentului.

EDITURA „ICAR", NOI APARIȚII

Au apărut primele 2 lecții dintr-o serie intitulată „50 de lecții de fizică fără meditator", care-şi propune să fie un instrument de lucru pentru cei care se pregătesc de examenul de admitere în învățămîntul superior. Editura ICAR se ține de promisiuni.

Rubrică realizată de
GEORGE CUŞNARENCU

musicbox

Totuşi, Eurythmics există !

Iată o ştire care va umple de bucurie inimile milioanelor de fani ai duetului din lumea întreagă, Annie Lennox şi Dave Stewart s-au decis să reia activitatea muzicală sub numele, celebru de acum, Eurythmics ultimul lor LP (apărut luna trecută) „The Greatest Hits Of Eurythmics" fiind, în prezent, Number One în Anglia şi pe locul doi în Germania !

M-am gîndit că n-ar fi lipsite de interes pentru voi, dragi prieteni ai Music Box-ului cîteva informații despre cei doi membri ai duetului. Voi începe cu Annie Lennox : s-a născut pe 25 decembrie 1954 în Aberdeen, Scoția ; la vîrsta de şapte ani începe să cînte la flaut, urmînd cursurile unei şcoli de muzică după care va fi admisă la „London Royal Academy Of Music" unde studiază, în mod special, compoziția. Pe lîngă Bach, Vivaldi, Händel, excentrica blondă este atrasă de sound-ul Beatles-ilor, al celor de la Rolling Stones şi al Arethei Franklin (marea interpretă de soul). În 1976 termină studiile şi se va angaja cîntăreață la barul londonez „Pippins". În 1977 formează împreună cu doi prieteni trio-ul „The Catch" care va deveni în 1978 „The Tourists" avînd şi un hit în clasamentele britanice „I Only Want To Be With You". În 1980 soarta îl scoate în calea ei pe Dave Stewart (născut pe 9 septembrie 1952 în Sunderland, Anglia, chitarist de clasă, fost component al trupei lui Elton John), cei doi se potrivesc de minune, iar în iulie 1981 primul lor single (sub titulatura Eurythmics) „Never Gonna Cry Again" le aduce simpatia numeroşilor fani britanici (şi nu numai...) În luna octombrie a aceluiaşi an le apare LP-ul de debut „In The Garden", o realizare care nu-i va dezamăgi pe proaspeții admiratori. În 1983 duetul editează LP-ul „Sweet Dreams" (melodia omonimă ajungînd Number One în Regatul Unit), în 1985 „There Must Be An Angel", în 1986 „Thorn In My Side" (vă mai amintiți de **„Winter Wonderland" ?**) iar în 1989 „We Two Are One" (cu marele hit „King And Queen Of America"). După lungul turneu ce a urmat acestui LP cei doi au anunțat că Eurythmics va lua o „pauză" pe o perioadă nedeterminată, fapt ce a făcut pe toată lumea să creadă că duetul s-a desființat (văzînd că Dave şi-a format o trupă proprie „The Spiritual Cowboys" şi că Annie s-a retras din viața muzicală). În 1990 Dave scoate un prim LP solo iar în decembrie, acelaşi an, Annie devine mamă dînd naştere unei fete. După cum v-am spus la început, LP-ul apărut în acest an conține cele mai frumoase melodii ale lor, un LP pe care îl recomand tuturor fanilor muzicii pop. Următorul disc semnat Eurythmics va apărea în 1992. Îl aşteptăm !

De la Eurythmics vom trece la frumoasa Sheena Easton căreia i-a apărut de curînd un nou LP (al optulea), intitulat „What Comes Naturelly". Există un proverb englez care se referă la femeile frumoase şi inteligente — I'm Not Just A Pretty Face (Nu sînt doar un chip frumos !). Acest proverb pare făcut anume pentru frumoasa Sheena Easton care, pe 4 aprilie, a împlinit 32 de ani... În copilărie a studiat pianul iar în 1979 absolvă cursurile „Royal Scottish Academy Of Music And Drama" după care devine, în urma cîştigării unui concurs organizat de Emi Records, realizatoarea unei emisiuni TV (Big Time) la BBC. 1980 este anul primului ei single de succes intrat în top ten-ul britanic, „Morning Train", urmat la scurt timp de „Ice Girl". În 1981 melodia „For Your Eyes Only" (din coloana sonoră a filmului „Misiune mortală") va face furori, fiind aleasă printre cele mai bune zece hituri ale anului, an în care Sheena va obține şi premiul Grammy pentru cea mai bună tînără interpretă !

În prezent ea locuieşte în S.U.A., unde realizează un show Tv „Sheena Easton — Part One", aceasta neîmpiedicîndu-o să traverseze, din cînd în cînd, Atlanticul pentru a prezenta la BBC o emisiune asemănătoare... Noul ei LP este o realizare de înaltă ținută artistică iar melodia purtînd titlul albumului va fi, sînt sigur, unul din hiturile verii' 91.

HOT NEWS SINGLES — Frank Zappa Bobby Brawn Goes Down,
Run D.M.C. — Faces, James Brawn — I Got You.
LPs — Alison Moyet — Hoodoo
Iată clasamentul celor mai bune zece albume ale Angliei din 28 mai 1991 :

1. Greatest Hits — Eurythmics
2. The Best Of... — The Waterboys
3. Gold Mother — James
4. Joyride — Roxette
5. The White Room — KLF
6. Real Life — Simple Minds
7. Union — Yes
8. Out Of Time — R.E.M.
9. The Simpsons Sing The Blues — The Simpsons
10. Greatest Hits — The Strangers

Talon de concurs

8 iunie 1991

A treia întrebare : ce ştiți despre „Mike & The Mechanics" ?

A patra întrebare : cum se numesc membrii duetului Pet Shop Boys ?

Pînă săptămîna viitoare vă spun la revedere !

MARIAN MINCULESCU

POŞTA by Air Mail

■ **GELU BERTI (Constanța) :** Am primit materialul propus şi vom căuta să-l utilizăm într-unul din numerele viitoare.

■ **REISENAUER MARIANA (București) :** Întrucît nu deținem date suplimentare față de cele publicate, ne vom interesa să procurăm astfel de informații. În măsura obținerii lor, vă vom ține la curent în paginile revistei.

● **NICOLETA NEAGU (Constanța) :** Există o multitudine de modalități de a prevedea viitorul, artă pe care odinioară grecii o numiseră **„mantiké techné"**. Reproducem, pentru nota lor de insolit, un fragment dintr-o posibilă listă a unor astfel de modalități : piromanția, astragalomanția necromanția, ophiomanția, alomanția, gyromanția, lithomanția, margaritomanția, daphnomanția, oomanția cromyiomanția, hidromanția, molibdomanția ş.a.m.d. Vom căuta, în numerele viitoare, să descriem pe scurt astfel de modalități exotice de prevestire a viitorului.

● **SORIN COSMA (Braşov) :** Dorința vă va fi îndeplinită !

■ **FLORIN BOROIU (Slătioara) :** 1. Bazîndu-ne numai pe argumentul lui „se spune", e dificil de stabilit dimensiunile exacte ale traiectului respectiv. Cert este că, într-adevăr, explorarea zonei amintite încă nu este finalizată. Cît de lungă este, în realitate, peştera, e o problemă pe care doar explorările speologice viitoare o vor stabili cu precizie, dincolo de hotarul ipotetic al celor 10 km. 2. Desigur, legendele pot constitui, în anumite cazuri (vezi, bunăoară, descoperirea anticei Cetăți Troia, de Schliemann), puncte de pornire pentru ştiință. În cazul relatat de dv., este vorba de **mitul jidovilor**, jidovii fiind o legendară seminție de **uriaşi** care (indeosebi în zona Olteniei), în tradițiile folclorice, sînt autorii unor construcții ciclopice, cu strămutări de riuri şi munți. Identificările folclorice ale uriaşilor jidovi cu constructorii mitologici sînt elemente remanente ale memoriei colective din epoca de zămislire a mitologiilor megalitice. Deci, primele două variante descrise de dv., sînt... una singură ! Cît priveşte „comoara" — împreună cu profesorii de istorie de la şcolile din localitatea dv. ați putea, eventual, iniția cercetări arheologice în zona respectivă...

Rubrică realizată de
ADRIAN HOAJĂ

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI

CARE ESTE STRUCTURA ULTIMĂ A MATERIEI?

„Nu există nimic în afara atomilor și a vidului" — așa susținea Democrit din Abdera acum două mii cinci sute de ani. De atunci și pînă astăzi, lucrurile... s-au mai complicat puțin. Fizicienii recunosc în prezent două familii de particule subatomice — leptonii (dintre care face parte și electronul) și cuarcii (atît de enigmaticele particule pe care nimeni nu le-a observat „în stare de libertate" și care au sarcină electrică fracționară. Șase „membri" ai fiecărei familii au fost descoperiți pînă acum. Se crede că numărul lor maxim ar putea fi opt. Întrebarea care se pune este : sînt aceste particule „cărămizile" din care este construit întregul Univers ?

Iată o întrebare la care nu este chiar așa ușor de răspuns. Căci, în această lume subatomică, așa cum a arătat mecanica cuantică, totul devine tulbure. Paul Dirac, de exemplu, marele fizician britanic, a arătat că fiecărei particule din natură îi corespunde o „antiparticulă", identică din toate punctele de vedere, dar cu o sarcină electrică de semn contrar. Materiei din care este constituit Universul nostru îi corespunde astfel o antimaterie, o imagine a sa în oglindă. Cele două nu se pot întîlni — s-ar anihila reciproc, dispărînd amîndouă și lăsînd în locul lor doar o imensă cantitate de energie.

Cum ar arăta atunci Universul ? Cum a fost el la începutul existenței sale ? Este oare adevărat că atunci cînd vîrsta sa era de numai 10^{-43} secunde, toate cele patru forțe care ne domină astăzi — forța gravitațională, cea electromagnetică, forța nucleară tare și cea slabă — erau de fapt una singură ? Nu sînt cumva toate aceste particule și forțe simple manifestări ale vreunui straniu fenomen, cum ar fi vibrațiile unor **supercorzi** într-un ciudat spațiu cu zece dimensiuni, din care șase s-au comprimat pînă la dispariție, încă din prima clipă a nașterii Universului, lăsînd doar patru — cele trei direcții în spațiu și timpul, din care să se construiască lumea așa cum o avem noi astăzi ?

Pentru a înțelege această „mare unificare" a forțelor din Univers, pentru a-și verifica teoriile, fizicienii ar avea nevoie de acceleratoare uriașe, care să poată pune la dispoziție aceleași energii care dominau Universul în primele clipe ale existenței sale. Atunci poate că vom găsi undeva — în spațiu, în timp ? — resturile marii explozii în care se pare că s-a născut lumea. Și vom avea posibilitatea să verificăm atît de complexele teorii pe care le-am elaborat pînă astăzi.

Pînă atunci... să ne amintim de un alt extraordinar om de știință — Sir Arthur Eddington, care în 1928 reușea să ducă la bun sfîrșit prima verificare experimentală a teoriei relativității a lui Einstein, despre care însă... era conștient că nu era chiar atît de „lămuritoare" pe cît ne-am fi dorit și care, după propria sa expresie,

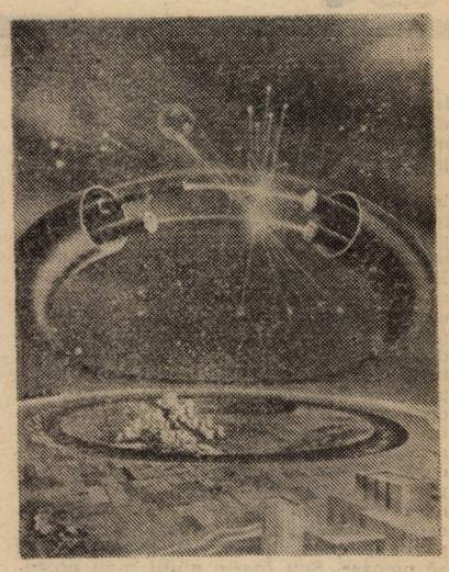

reușea să caracterizeze atomul ca fiind „acel ceva necunoscut care face nu știm ce".

În vremea noastră au apărut și laserul, și tranzistorul și energia nucleară. În curînd vom ajunge să stăpînim chiar și fuziunea nucleară. Și totuși, încă mai rămîn atîtea domenii în care fraza lui Eddington își păstrează și azi actualitatea...

MIHAELA DOROBANȚU

enciclopedie

Biografia neromanțată a Universului (III)

EXTRAPOLĂRI ÎN TRECUT

Radiația cosmică originară (fosilă) nu este studiată pentru prima oară. Descoperită cu numai 26 de ani în urmă, radiația respectivă a fost supusă investigațiilor cu ajutorul radio-telescoapelor terestre, baloanelor și chiar a radiotelescoapelor plasate la bordul unor nave cosmice. Radiația este foarte slabă și ușor perturbată de atmosfera „planetei albastre". Și drept urmare, misterul despre felul în care Universul primitiv, uniform în densitate și temperatură, a evoluat către așa-numita aglomerare complexă a Universului observabil în prezent încă nu a putut fi dezlegat. Universul din zilele noastre se compune din stele grupate în galaxii și enorme spații goale, regiuni ale Cosmosului care nu conțin galaxii, dar care se află situate între grupurile de galaxii. Savantul John Mather este de părere că „legile fizicii la care se apelează vor permite explicarea structurii actuale a Universului". Și întrucît noi nu avem o explicație plauzibilă va trebui să privim în urmă spre „semințele" structurii.

Cu ajutorul unui aparat ultrasofisticat plasat la bordul satelitului COBE se va putea determina, susțin experții americani în astrofizică, dacă Bing Bang-ul a fost la fel de intens în toate direcțiile. S-ar putea ca pata strălucitoare din radiația originară să ofere prilejul dezvăluirii „semințelor" încă necunoscute care au condus la formarea marilor aglomerări precum galaxiile și grupurile de galaxii. Exploratorul cosmic al originilor Universului va fi capabil, cercetînd cerul de două ori, grație unui instrument sofisticat să determine microundele și spectrul infraroșu al radiației provenite de la Bing Bang. În cazul în care măsurătorile vor fi efectuate pornindu-se de la spectrul

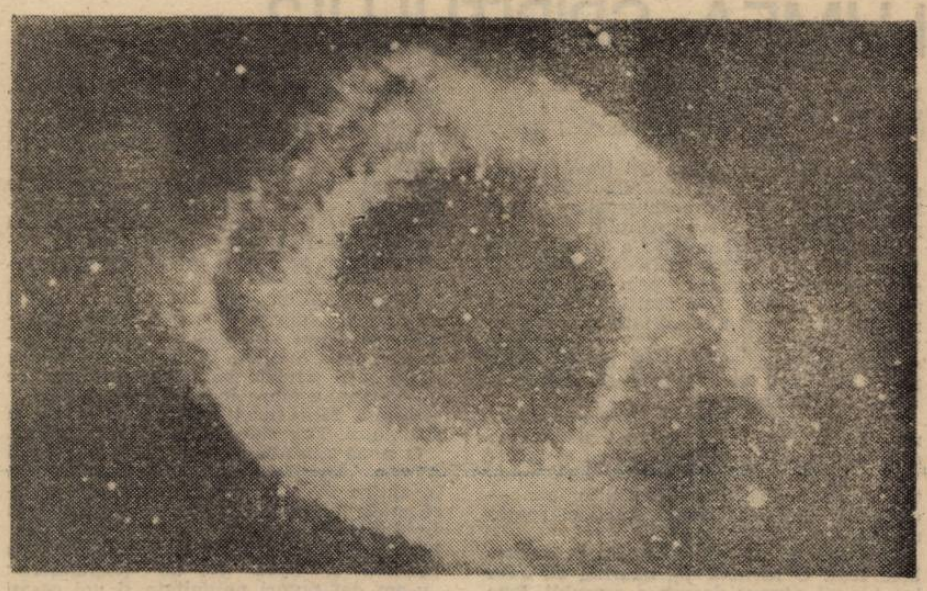

prevăzut care ar fi neted și uniform potrivit teoriei, se va indica faptul că inimaginabila putere a fenomenelor a zguduit Uuniversul în perioada scurtă între Bing Bang și formarea galaxiilor.

Starea timpurie a Universului a fost denumită, era radiațiilor, de către prof. Steven Weinberg, de la Universitatea Harvard. „Cosmosul se compunea în acea vreme, în cea mai mare parte a sa, din particule elementare, iar materia obișnuită nu era decît o impurități reduse". În legătură cu rolul găurilor negre, oamenii de știință au următoarea ipoteză. Dacă ele au existat și au „înghițit" mari cantități de materie, energia rezultată și eliberată ar fi fost suficientă pentru a putea deforma spectrul radiației „mingiei de foc", la un grad care poate fi măsurat de aparatura lui COBE. Se precizează și faptul că găurile negre sînt rezultatul unui „colaps gravitațional" atît de intens încît nici chiar lumina nu poate scăpa din hotarele sale.

Va fi explorată de un instrument aflat la bordul satelitului COBE și strălucirea difuză a primelor galaxii și stele care au apărut în Universul primar, în Calea Lactee. Se presupune că primele stele s-au format dintr-un nor de gaze, la circa 200 milioane ani după Bing Bang. Lumina acestor stele, sub formă de radiație infraroșie slabă, nu a fost niciodată detectată. Explicația acestei nereușite s-a datorat atmosferei Pămîntului și a prafului cosmic din sistemul solar.

Stînd de vorbă cu calculatorul anului... 1995

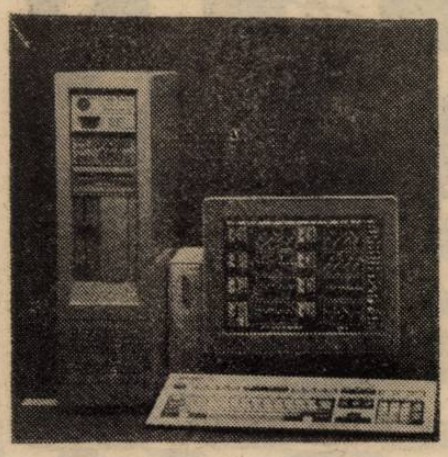

Oricît de greu ne-ar veni să credem, se pare că acest lucru va fi într-adevăr posibil. După cum prevăd experții în domeniul calculatoarelor, pînă la această dată calculatorul va reuși să recunoască și vocea și scrisul de mînă al posesorului său, oferindu-i în consecință imagini tridimensionale de o claritate de cristal.

După cum se remarca la o recentă expoziție internațională, calculatorul anului 1995 va fi mai mic și mai ușor decît „frații" săi de astăzi, putînd fi purtat ca... o simplă agendă personală.

Mai mult, modelele lui 1995 se vor afla într-un contact permanent cu restul lumii, prin intermediul telefonului celular și radioemițătorului încorporat, cu ajutorul cărora vor putea recepționa și transmite faxuri, mesaje, rapoarte și, în general, orice fel de documente.

În ultimii cinci ani, Puterea calculatoarelor a crescut exponențial, vechile imagini alb-negru au fost înlocuite cu superbe imagini color, iar multe modele portabile încap astăzi într-o simplă geantă diplomat. Ce schimbări spectaculoase vor cunoaște deci următorii ani ?

Unul din primele accesorii de care calculatorul viitorului se va despărți, pare să fie claviatura — cel puțin așa susține, printre alții, Dan Bricklin, coinventator al calculatorului Visi Calc, care o și vede așezată într-un muzeu alături de bătrîna cartelă perforată.

Bricklin este atît de sigur că recunoașterea scrisului de mînă va constitui efectiv mijlocul prin care calculatorul viitorului își va primi informația, încît a și înființat o companie care să elaboreze programe pentru noul tip de calculator.

În prezent, doar cîteva calculatoare bazate pe recunoașterea scrisului sînt disponibile pe piață. Unul din ele, comercializat de Grid Systems Corp., este plat, cîntărește doar două kilograme și recunoaște numerele și literele mari de tipar, atunci cînd sînt scrise pe ecranul său cu un creion special. Printre potențialii săi beneficiari se află companiile care furnizează alimente în supermarket-uri, și care îi pot încredința comenzile lor, precum și poliția, care îl poate folosi pentru înregistrarea rapoartelor privind accidentele. Comenzile pot fi scrise de beneficiar, folosind creionul special al calculatorului, urmînd ca acesta să le rescrie apoi... în propria sa „caligrafie". În ceea ce privește accidentele rutiere, polițistul nu are decît să descrie scena folosind diferitele diagrame de traseu disponibile, semnele de trafic și vehicule, toate reprezentate prin semne care pot fi manipulate pe ecranul calculatorului cu același creion. Raportul astfel realizat poate fi apoi tipărit practic cu orice printere.

Este deci de înțeles de ce claviatura calculatorului devine inutilă, ba chiar, după părerea lui Robert Carr, de la corporația Go, chiar nepractică, pentru calculatoare a căror dimensiune devine din ce în ce mai mică. „Claviaturile nu se pot plia", spune Carr care, și el se ocupă cu softuri pentru calculatoarele care recunosc scrisul.

Dan Bricklin, care este convins că în final claviatura va fi complet înlocuită ca urmare a combinării recunoașterii scrisului cu cea a vocii, a prezentat pe o casetă video o demonstrație a două calculatoare capabile să recunoască vocea. Unul dintre ele poate fi folosit de medici. El poate recunoaște un vocabular limitat de termeni medicali și poate fi astfel folosit la înregistrarea „dosarului" pacientului. Celălalt poate recunoaște numele unor obiecte — cum ar fi de exemplu „cerc" — și apoi să le deseneze pe ecranul unui calculator Macintosh. Nu este vorba desigur de mașini prea sofisticate, dar ele reprezintă totuși un progres enorm față de cele existente doar cu cîțiva ani în urmă.

În fine, calculatoarele fără claviatură sînt, după părerea specialiștilor, mai acceptabile din punct de vedere social — în fond, o claviatură la care să scrii nu este un lucru prea obișnuit, pe cînd folosirea unui creion în fața unui calculator care îți recunoaște scrisul îți poate da senzația că pur și simplu îți iei notițe. În plus, se așteaptă în egală măsură progrese notabile și în domeniul calculatoarelor personale. Cînd chip-urile care formează baza lor vor deveni mai puternice decît calculatoarele „mainframe" de dimensiunea unei camere, ceea ce se va întîmpla pînă în 1995, calculatoare cu performanțe comparabile cu acestea ne vor putea întovărăși la conferințe, la tratative comerciale și în multe alte ocazii, fără ca transportarea lor sau colaborarea cu ele să ne ridice vreo problemă.

Poate că așa va arăta un al... patrulea val al lui Töfler. Interesant ar fi să ne putem imagina de pe acum cum vor putea arăta valurile următoare...

MIHAELA DOROBANȚU

Nr. 23 (1755) din 8 iunie 1991

Pașaport pentru viață (III)

UN JOC CU VIAȚA ȘI CU MOARTEA?

— Un om, fie el sănătos sau bolnav, ar trebui deci să aibă posibilitateta de a-și exprima opțiunea în ceea ce privește modul în care urmează a fi tratat... Cum procedăm astăzi D-le Maximilian ?

— Lucrurile au mers și mai departe în America, unde a apărut de curînd o lege cel puțin ciudată. Ai un bolnav grav. A apărut în zona experimentală un medicament cu proprietăți extraordinare. Bolnavul suferă, vine medicul și-i spune : „Domnule, a apărut un medicament extraordinar care poate să-ți prelungească viața. Nu știm dacă te vindecă, dar oricum mai poți să trăiești doar cîteva luni. Accepți sau nu ?“ Bolnavul poate să spună „Domnule, eu accept, dar dacă nu mă fac bine, mă ucideți“. Și statul New York a legalizat această dorință a bolnavului. Medicii însă nu mai acceptă să propună pacientului un asemenea contract. Pentru că dacă pacientul nu răspunde la tratament — a cărui eficacitate oricum nu o cunoști — ești obligat să-l omori. Și doctorii n-au acceptat să omoare. Sau foarte mulți n-au acceptat. Imensa majoritate nu au fost **obișnuiți** să omoare.

Există în orice caz o tendință de a atenua încărcarea economică a lumii. Pentru că resursele materiale pe care le reclamă cu necesitate bătrînii și, respectiv, tratamentele tot mai costisitoare, după o anumită virstă pot constitui o problemă insurmontabilă. Apoi, noi avem 300 000 de copii handicapați. O singură clipă n-am să spun că ar trebui uciși. Fereasă Dumnezeu ! N-aș putea susține așa ceva.

— Vedeți, totul poate apare ca un joc cu viața și cu moartea. Dar în cazul copiilor nu mai poți gîndi așa. Ți-e frică să mai pui problema așa.

— Ți-e frică. Dar dacă ești lucid, dacă **poți** fi lucid și vezi copii care nu înțeleg nimic, absolut nimic, sînt niște ființe care vegetează, amorfi, care nu au nici o legătură, care răspund așa, instinctiv, la niște apeluri, care au ajuns condiționați, fără nici o șansă... Speranța este de a muri cît mai repede. Dar ei nu vor să moară.

— Se știe că vor muri...

— Un mongoloid, să spunem, știi că va fi toată viața un dependent social, care va supraviețui atîta timp cît cineva va avea grijă de el. Dacă ajunge la 40 de ani, face o demență senilă. Și te întrebi — perspectivele lui sînt nule, dar el cere un alt tratament — cît trebuie să investesc eu pentru a asigura viața unui om condamnat ? Dacă merită. Aici au apărut cîteva voci de mare greutate internațională care au cerut ca nici un nou născut să nu fie declarat ființă pînă cînd nu trece printr-o sită genetică. După patru, cinci, șase, **șapte zile**, i se dă — termenul **îmi aparține — un pașaport pentru viață. Apt pentru viață.** Sigur că dacă am aplica politica spartană și am găsi un munte Taigetos nu știu unde s-ar putea el situa...

— Cum se dă o notă de naștere, să se dea o notă pentru viață...

— Atunci să vezi probleme morale. Ei, cu asta încerc eu să sensibilizez. Sigur o să-mi fac dușmani. Eu apăr eutanasia activă... Există și medicamente pe care dacă știi să le iei îți asigură moartea ușor...

— Civilizat...

— Adică realmente adormi. Nici să te strangulezi, nici să te arunci înaintea trenului.

— Nu spectaculos, decent...

— Sigur că am să ridic preoții împotriva mea. M-am certat cu ei la ultima ședință a Academiei pentru Devotament Național (ADN) ! Mi-au spus că suferința e lăsată pentru purificare. Și le-am spus : păstrați purificarea pentru Dumneavoastră, lăsați bolnavii să nu sufere. Cea mai mare victorie a medicinii e lupta împotriva suferinței. În viitorii 20 de ani nu știu cum se va trăi și nu știu ce se va întîmpla.

— Cu ani în urmă, nu știu dacă vă amintiți, ați avut o prelegere foarte frumoasă la Rectorat. Acum mă gîndesc ce curaj ați avut atunci să vorbiți despre mongoloizi, nașteri obligatorii la peste 40 de ani... Ca medic nu aveați de ce să vă temeți, dar erau probleme care nu se discutau deschis. Era un act de curaj. Și sînt niște lucruri care au o putere fantastică — te simți dator să rezolvi ceva, și ești total neputincios. Mai ales ca medic. Noi sîntem niște neputincioși...

— Dar imaginează-ți o clipă că doctorul e bolnav. Că ești doctor și ești bolnav. Și știi ce ai. Pentru că dacă ești un laic, te „duce“ pînă mori. Sînt și doctori care se lasă duși, cum a fost doctorul Sirbu, care avea un cancer și hemoragii. Și i se spunea : „Păi, dacă luați aspirină, domnule doctor...“ „Păi, nu mai iau de un an de zile!“ „Da, dar ați luat...“ Și a murit fiind convins că are un ulcer. Toți vrem să fim mințiți. Am și scris odată : pînă unde se întinde adevărul ? Cît ai voie să-i spui bolnavului ? **Altă** problemă...

— Pentru că în general nu li se spune...

— Vezi, acum un an am avut o emisiune la radio „Invitatul Dv.“ Și l-am chemat și pe doctorul Dănăilă. Îl anunțasem că o să-l întreb „încotro chirurgia?“. Și i-am spus : „De fapt altceva voiam să vă întreb. Mi s-a spus, nu știu în ce măsură e adevărat, că înainte de operație vă rugați“. „E adevărat“. Zic : nu sînteți obligat o singură clipă să răspundeți. Am impresia că oricum am pătruns într-un teren în care nu am voie. Dar mi se pare neobișnuit, pentru că numai profesorul Trestioreanu se mai ruga înainte de o operație. „Înainte mă rugam singur. Acum ne rugăm toată echipa.“ „Și pentru ce vă rugați ?“ „Și pentru bolnav, dar și pentru noi“. Niciodată nu știi, cînd ai pătruns într-un creier, ce se poate întîmpla. Un doctor care se roagă măcar o secundă înainte de operație pentru bolnav și pentru el — mi se pare sublim. Eu nu sînt credincios, dar în fața unui asemenea doctor nu pot să nu lăcrimez.

MIHAELA DOROBANȚU

Aventuri pe tărîmul cunoașterii oculte

A PATRA DIMENSIUNE, LUMEA SPIRITULUI?

Decorul ? — „Anthony o iubea pe Mary care-l iubea pe Paul ; ei erau foarte nefericiți și pățeau tot felul de chestii“. Și asta în timp ce Gîndirea umană naște tragedii și drame cumplite, transmutează ființe, schimbă cursul întregii civilizații și înregimentează prin aceasta mase enorme ale rasei umane.

La sfîrșitul secolului XIX, dominat de burghezie, oamenii de știință hrăniți cu pozitivismul lui **Taine** și **Renan** se confruntau cu descoperiri înfricoșătoare ce dărîmau zidurile incredulității. De unde pînă acum numai realitatea garantată era credibilă, irealul devenea dintr-o dată posibil.

Principiul conservării energiei era o certitudine, solidă ca o stîncă. Și totuși, iată, radium-ul, producînd energie fără a se alimenta de la nici o sursă. Apoi, nimeni nu se îndoia că lumina și electricitatea erau identice : se propagau numai în linie dreaptă și nu puteau traversa obstacole. Cu toate acestea, razele „X“ treceau prin solide. În tuburile de descărcări, materia pare a dispare ori a se transforma în particule de energie. În natură, elementele se transmutează : radiumul trece în heliu ori grafit. Astfel, templul realităților consacrate era pe ducă ; rațiunea nu mai are supremația ! Totul pare a fi posibil.

Dacă undele magnetice pot traversa pămîntul de ce n-ar fi posibilă telepatia ? Dacă există o a patra dimensiune, n-ar putea fi aceasta lumea spiritului ?

În 1901, **Marconi** anunța a fi interceptat mesaje din Marte ; **Edison** încearcă să construiască un aparat prin care să comunice cu morții. Dar pozitiviștii, în numele Adevărului și Realității respingeau totul în bloc : razele „X“, ectoplasma, atomii, spiritele, plus ideea că Marte ar putea fi locuit (aici se pare că scepticismul lor e motivat).

Pămîntul este parte în Univers ; Omul nu este în contact numai cu planeta pe care locuiește. Ce se întîmplă cu el la viteza luminii? — timpul călătorește simultan în două direcții : trecut și viitor — concepția „clasică“ despre timp și spațiu nu mai are validitate.

Să zicem că sîntem la Londra în octombrie 1944. O rachetă V_2, zburînd cu 5 000 km pe oră ajunge deasupra orașului. Este pe punctul de a cădea. Dar din **ce** direcție se vede astfel ? Să vedem : ocupanții caselor-țintă percep într-adevăr faptul ca atare ; dar pentru operatorul radar, care lucrează cu unde ce călătoresc cu 300 000 km pe secundă, fenomenul este consemnat **ca petrecut deja.** La viteza radarului, timpul practic nu există.

Discipolii moderni ai lui **Einstein** nu recunosc decît un **prezent etern**, ceea ce credeau și vechii mistici.

O recentă discuție între savanți spune cam așa : „creierul își conține cu siguranță legile care-i conduc misterul. Lumea nu este de natura absurdului. Dimpotrivă ; mintea umană **a înțeles deja lumea**, dar nu e conștientă de acest lucru — încă“.

Viitorul nostru este tot atît de diferit de ceea ce știm ca și secolul XIX de civilizația Maya. De aceea trebuie să vedem mereu înainte, în loc să tot facem comparații triviale cu un mic trecut ce nu ne spune mare lucru despre viitor.

Știința fără conștiință este o ruină a sufletului. Dar și conștiința fără știință.

O nouă atitudine naște noi savanți ; îi numea. **Theilhard de Chardin**. „truditorii în slujba Pămîntului“. **Joliot-Curie** aruncă sticle incendiare în tancurile nemțești luptînd pentru eliberarea Parisului ; **Norbert Wiener** „se bate“ cu politicienii, cu cinismul și lipsa lor de răspundere : „v-am dat puteri nelimitate și voi ce-ați făcut ? ați „creat“ Bergen-Belsen și Hiroshima“ !

Savanții „noului val“ își leagă destinul de însăși Lumea ; și se simt răspunzători numai în fața adevărului. Fiul lui **Planck** este asasinat de Gestapo, **Einstein** pleacă în exil. Spune **Bohr**, cu tristețe : „Savantul trebuie să recunoască faptul că e, totuși, mai mult spectator decît actor în marea «piesă» a existenței“.

Gîndirea asupra Cosmosului întreg, a omului de știință, puterea sa, nu coincide cu „Puterile“ ; dar numai **un** laș **ar** sta să cumpănească între riscul personal și ceea ce amenință **întreaga** Omenire : **Kurchiatov** rupe tăcerea **și-și comunică** studiile fizicienilor englezi, **Pontecorvo,** fuge în Rusia să-și poată **termina** opera, **Openheimer** intră în conflict **deschis** cu Guvernul, iar savanții atomiști **americani** declară luptă deschisă militarilor : **J.B.S. Haldane**, biologul englez își rostește predicția : „Tot ceea ce nu s-a întîmplat se va întîmpla ! Și nimeni nu va fi exceptat“ !

(Va urma)

Traducere și adaptare
AUGUSTIN FRĂȚILĂ

„Pînă cînd nu vom fi asemenea copiilor...“

În convorbirea anterioară cu domnul SORIN BĂLAN ajunsesem la ideea că **prin meditație realizăm în fapt, procesul de învățare a relaxării și meditației înseși, cu un rol vital în dezvoltarea personalității umane și că meditația ne oferă așadar accesul la un potențial conexional nelimitat.** Domnia sa afirma, totodată, că în sfera pedagogiei, practica meditației este într-adevăr foarte importantă deoarece «ritmurile EEG», dar și anumite caracteristici psihice cum ar fi spontaneitatea și potențialul creativ, precum și o seamă de modificări fiziologice care denumesc încetinirea sau stoparea procesului de îmbătrînire, îl apropie în mod real pe pedagog de copil sau de oricare alt subiect dornic să învețe. **Ce înseamnă de fapt ritmurile EEG din meditație ?**

— Ele sînt asemănătoare cu ale copilului, iar acest fapt capătă o importanță deosebită în procesul comunicării informației pedagogice. Revenirea la modul de a fi al copilului, facilitată de meditație, nu se face prin pierderea modului adult, de a fi ci prin „juvenilizarea“ acestuia, altfel spus, prin cîștigarea unor trăsături ale copilăriei, cum ar fi spontaneitatea, aptitudinea de a învăța și multe altele. Juventologia ca disciplină, consideră că juvenilizarea este un proces consubstanțial antropogenezei, deci nu într-o contradicție cu normele clasice ale pedagogiei, ci într-o completare, rezultată din cunoaștere și practica meditației. Meditația ar putea rezolva problema fundamentală a acestei științe noi — **juventologia** — care poate fi descrisă cu cuvintele lui Edgar Morin, atunci cînd spune că nodul gordian al hominizării este **„juvenilizarea cerebralizării și cerebralizarea juvenilizării“.** Acesta nu-i un simplu joc de cuvinte, ci un adevăr nou, pe care știința modernă face acum primii pași în mod conștientizat pe deplin. În limbaj natural ar putea fi formulată necesitatea prin acel : **„Pînă cînd nu veți fi asemenea copiilor...“**

— Deci pentru o cît mai optimă învățare, ne întoarcem la copilărie ?

— Menționez că pentru juventologie, juvenilizarea speciei este strict cerebrală, adică potențializează inteligența conferindu-i totodată o sensibilitate tînără — atunci cînd este vorba de adulți și chiar de oameni în vîrstă.

— Dar nu intrăm oare în domeniul neurofiziologiei ?

— Într-adevăr, în același sens poate fi invocat și argumentul neurofiziologiei lui McLean și Koestler. Aceștia consideră că evoluția explozivă a neocortextului a dus la o „greșeală“ evoluționară constînd într-o insuficientă coordonare între creierele reptilian și paleo-mamifer pe de o parte, creierul mamifer nou, pe de altă parte. Aceasta ar fi după cei doi autori explicația conflictului dintre rațiune și emoție..

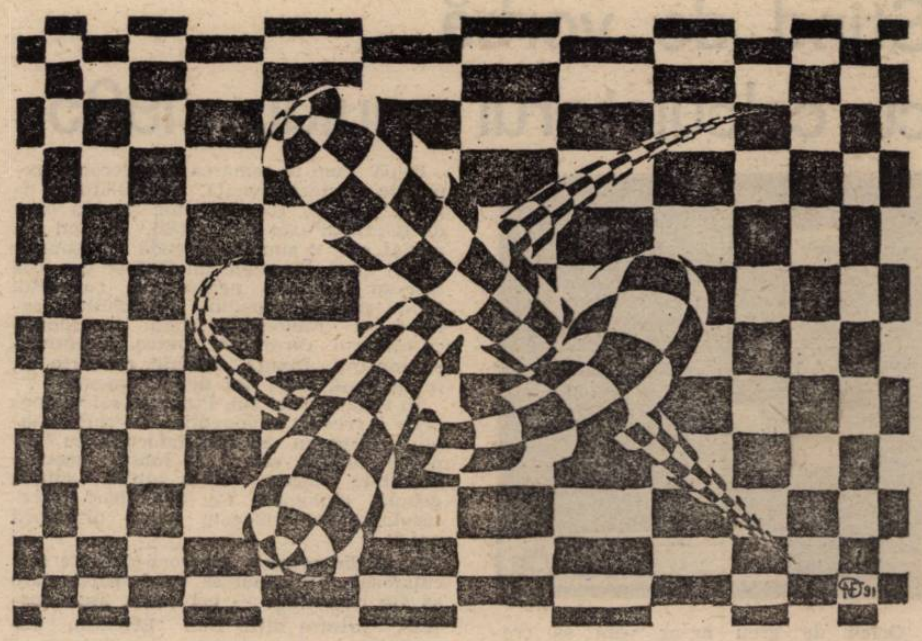

— Implicit, și dintre generații ?

— Repetiția filogenezei de către ontogeneză — copilul repetă toate stadiile evoluției omului — îl face pe copil să se plaseze înaintea acestui salt evolutiv și creierul mamifer nou, pe de altă parte, sta la originea prăpastiei dintre generații.

Dar meditația, integrînd structurile arhaice și cele recent achiziționate poate reconcilia activitatea cu rațiunea și poate crea acea punte peste „prăpastia“ dintre generații.

ION ȚUGUI

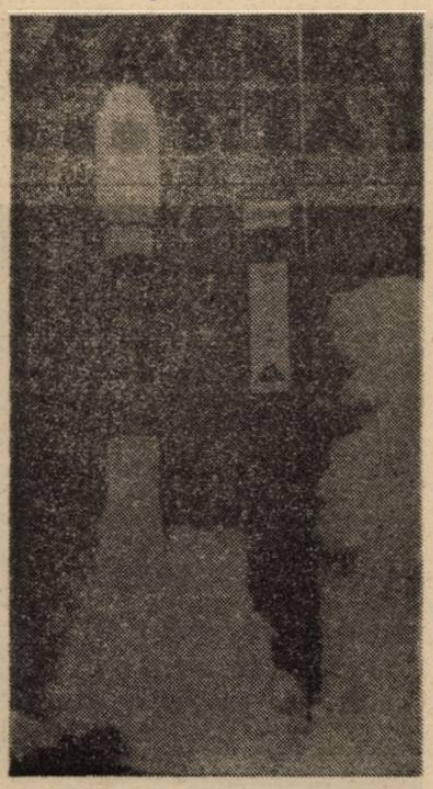

OFERTA COSMOSULUI ŞI PROGRAMELE TERREI

Convorbire cu prof. dr. ing. ŞTEFAN ISPAS

Considerind importanţa afilierii României la Agenţia Spaţială Europeană, ingăduiţi-ne, domnule general Ştefan Ispas, un „pachet" de întrebări :

● Care vi se par a fi, foarte pe scurt, principalele obiective ale cercetării şi producţiei aerospaţiale ? ● Care sînt trăsăturile definitorii, particularităţile şi specificul acestei activităţi ? ● Care sînt contribuţiile ţării noastre la cercetarea şi producţia aerospaţială şi, în sfîrşit, ultima întrebare, care ar fi şansele şi perspectivele de participare ale ţării noastre în viitor la diversele cercetări spaţiale de anvergură ?

I Cercetarea şi producţia aerospaţială contribuie — în general vorbind, şi foarte foarte pe scurt — la lărgirea cîmpului cunoaşterii ştiinţifice. Concretizînd, toate aceste activităţi acoperă un spectru larg de discipline ştiinţifice, cele mai multe fundamentale, care creează noi baze de aplicaţii tehnice. Într-o succintă enumerare aş reţine faptul că cercetarea aerospaţială :

— extinde cîmpul informaţional, prin deplasarea pe alte planete sau staţii orbitale şi sateliţi a unor observatoare cosmice, pentru «a vedea» şi «asculta» manifestările Universului ; evidenţiază, prin intermediul teledetecţiei, existenţa unor resurse minerale şi energetice pe Terra şi pe alte planete, comete sau asteroizi ; contribuie la crearea sistemelor moderne şi eficiente de telecomunicaţii, inclusiv la amplificarea legăturilor telefonice via satelit ; facilitează o previzionare mai bună a stării timpului şi a fenomenelor meteo-astronomice terestre şi extraterestre ; asigură premisele unor importante experienţe agro-bio-medicale, atît pe Terra cît şi în Cosmos ; contribuie la realizarea unor sisteme mondiale de avertizare — salvare şi intervenţie — în cazul unor catastrofe şi cataclisme naturale ; îngăduie crearea unor sisteme complexe, sigure şi precise, pentru dirijarea şi ridicarea nivelului de securitate a zborurilor navelor cosmice, aeronavelor şi navelor maritime ; deschide noi orizonturi în activitatea economică prin consecinţele nemijlocite ale tuturor activităţilor sale ; contribuie în mod deosebit, la realizarea unor tehnologii şi produse, în condiţii de microgravitaţie, la bordul laboratoarelor, staţiilor planetare sau navetelor spaţiale (produse farmaceutice, produse pentru electronică şi electrotehnică fără neomogenităţi de structură, cristale optice de dimensiuni mari, lipsite de impurităţi, instalaţii cosmice de captare a energiei solare).

II În ceea ce priveşte trăsăturile definitorii şi particularităţile acestei activităţi aş sugera, în acelaşi mod telegrafic :

● complexitatea deosebită a acestui domeniu de activitate, cu implicaţii semnificative în toate compartimentele ştiinţifice, tehnologice, militare, economice, financiare, sociale şi umane ;

● costurile foarte ridicate ale unor astfel de investiţi care cer din partea statelor o strategie pe termen lung şi o arie de aplicaţii realiste care să cuprindă atît cerinţele interne (pentru economie şi apărare) cît şi posibilităţile de export şi cooperare internaţională ;

● faptul că toate aceste activităţi se desfăşoară într-un moment în care cooperarea internaţională nu este numai inevitabilă, ci şi vital necesară, o condiţie „sine qua non", datorită complexităţii nivelului tehnic, costurilor ridicate, evitării unor concurenţe, reducerii poluării, folosiri raţionale a resurselor ;

● şi ca o concluzie, ideea că întreaga activitate se desfăşoară într-un moment în care se constată creşterea interesului general cît şi creşterea propriu-zisă ca număr a ţărilor interesate şi care participă nemijlocit la aceste activităţi.

D. DORIAN

Molecula anului

Diamantul ultra-pur sintetizat de firma din Statele Unite General Electric s-a văzut încoronat de revista americană „Science" cu titlul de „moleculă a anului 1990". Titlul se atribuie celei mai importante descoperiri ştiinţifice a anului.

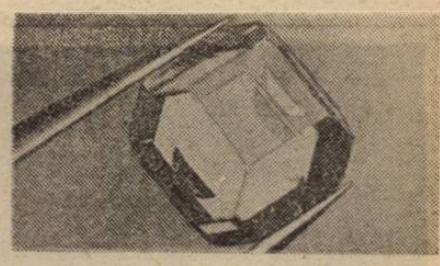

Baia din servietă

La prima vedere s-ar părea că în imagine se prezintă un nou model de costum pentru pompieri. Apelînd însă la conţinutul prospectului care l-a însoţit la expoziţia din Moscova, se poate constata că de fapt este vorba de o... baie portativă care încape foarte bine pliată, într-o servietă sau într-un rucsac. În această „minicrobate" care cîntăreşte cinci kilograme există şi un fel de „saună" în care, cu ajutorul unui termoventilator, este insuflat aer fierbinte, menţinîndu-se astfel temperatura de 70—90° Celsius. Această baie portabilă este destinată celor care se află în deplasare, în condiţii de campanie.

Jocuri video pentru copii handicapaţi

Sistemul „Mains Libres" va permite şi copiilor handicapaţi neuromotor să practice jocuri video şi să se bucure de această performanţă a ştiinţei, ca şi ceilalţi copii. Conceput pentru copii începînd de la vîrsta de şase ani, noul sistem funcţionează în două moduri. Primul : suflînd sau aspirînd aerul dintr-un tub, copilul acţionează de fapt asupra unor butoane plasate pe joystick şi astfel realizează comenzi înainte/înapoi, sus/jos, sărituri etc. necesare practicării jocului pe ecran. Al doilea : prin mişcări ale bărbiei sau maxilarului efectuează comenzile de deplasare a obiectelor sau personajelor de pe ecran. Sistemul permite înscrierea în joc concomitent a doi copii handicapaţi. Interesant este că acest original sistem poate fi utilizat, deci comandat, atît din poziţie şezîndă, cît şi culcat. Sistemul nu are doar virtuţi ludice, ci mai ales terapeutice, pentru că el oferă copiilor handicapaţi posibilitatea de a intra în competiţie cu copii normali, fapt care contribuie în final la creşterea gradului lor de socializare, de inserare într-o formă de viaţă cît mai normală.

O ştiinţă tînără: Fiziologia spaţială

Fără cercetările ei, aventura omului în Cosmos nu se putea derula...

S-au împlinit 10 ani de cînd primul român — Dumitru Prunariu — a privit Terra din afara ei. S-au împlinit tot acum 30 de ani de cînd I. Gagarin, primul pămîntean, ieşea în afara zonei de atracţie a Pămîntului. De la aceste zboruri şi pînă azi s-au acumulat multe cunoştinţe despre zborurile cosmice şi comportarea vieţuitoarelor în condiţii cu totul noi din spaţiul extraterestru. În acest efort au fost şi sînt implicaţi şi fiziologii, în primul rînd pentru a studia reacţia unui organism normal faţă de noii factori de mediu.

Institutul de Fiziologie Normală şi Patologică şi-a început lucrările de cercetare ale comportării în Cosmos sub conducerea prof. Benetato Gr. De atunci, echipe de cercetători s-au devotat obţinerii de date cît mai sofisticate începînd cu reglarea marilor funcţii (cardiovasculare respiratorii, analizor vizual etc.) pînă la nivel infrastructural şi metabolic, achiziţionînd şi construind aparatura necesară. Parte din ei au murit, Alţii au rămas punte de legătură cu cei ce vor veni. Trebuie amintit ing. Vrînceanu, pionier necontestat al transmiterii la distanţă a electrocardiogramei, electroencefalogramei, pneumogramei sub forma unor mici semnale electrice, realizare imaginată concomitent cu cercetătorii americani şi sovietici.

Doctorii M. Curapancea şi M. Popescu, distinşi oftalmologi şi cercetători ai fiziologiei vederii, au lucrat concomitent cu medicii de la Centrul Medical al Aviaţiei la studierea reacţiilor de acomodare a vederii în zbor simulat sau direct pe aviatori.

Cercetători de histochimie şi histoenzimologie iniţiate tot atunci de dr. Elena Gabrielescu şi dr. Aurelia Bordeianu continuate de dr. Adriana Boca, puneau bazele cercetărilor de mai tîrziu ale profesorului Groza asupra influenţei hipogravitaţiei şi hipokineziei asupra tractului digestiv. Şi tot atunci dr. N. Zamfirescu şi B. Felberg studiau acţiunea mijloacelor de compensare a hemodinamicii în cursul variaţiei acceleraţiei. Mai multe colective s-au ocupat atunci şi de acţiunea radiaţiilor ionizante asupra organismelor în condiţii experimentale vizînd mecanisme enzimatice de control metabolic (S. Căpălna) şi mecanismele nervoase la nivelul mediatorilor chimici (M. Uluitu). Toate acestea conduc la ideea că alături de ştiinţele tehnice, care au pregătit călătoria cosmică, medicina şi fiziologia s-au străduit să cunoască particularităţile unei activităţi emblematice pentru secolul nostru.

De altfel prezenţa omului în Cosmos este determinată de performanţele tehnice actuale în primul rînd, performanţe ce-i permit „evadarea" din zona de atracţie terestră, conservîndu-i însă condiţii compatibile cu viaţa. Este vorba totuşi de condiţii noi iar fiziologia, preocupată de mecanismele de funcţionare şi reglare a funcţiilor supuse influenţei acestor factori, şi-a amplificat cercetările unei ramuri foarte actuale, fiziologia mediului.

Au fost cercetate reacţiile, comportarea organismelor vii — inclusiv a omului — mecanismele ce se pun în joc în aceste condiţii inexistente pe Terra.

Precauţiile foarte mari luate la început au fost treptat reevaluate. În prezent putem vorbi de o istorie a devenirii fiziologiei spaţiale, istorie ce se împleteşte cu toate celelalte activităţi din domeniu. O comparaţie cu alte cuceriri ale omului de pînă acum reliefează faptul că în această aventură omul a putut prevedea mai bine nevoile ce se impuneau a fi respectate pentru a-i satisface temeritatea. Şi în această comparaţie este de remarcat că disciplina, rigoarea ştiinţifică au însoţit de la început entuziasmul şi romantismul.

Condiţiile în care trebuie să trăiască şi să lucreze omul în spaţiul extraterestru, studiate de cercetători ne permit să spunem că activitatea în Cosmos nu este limitată de vîrstă şi de sex, sau de o pregătire specială pentru o perspectivă nu prea îndepărtată iar factorul psihoemoţional şi-a pierdut din intensitatea pe care i-o oferea insolitul.

În aceste condiţii, o trecere în revistă a unor recente achiziţii ştiinţifice arată că tabloul este dominat de variaţiile de gravitaţie şi hipokinezie.

Imponderabilitatea solicită intens aparatul senzitivosenzorial aferent, menţinerii posturii, echilibrului prin elemente deosebite de cele de pe Terra.

La aceasta se adaugă factorul hipokinetic. Datele obţinute arată unele tulburări în metabolismul fosforo-calcic şi evident în structura tramei proteice ce condiţionează desfăşurarea proceselor energetice şi plastice ale organismului.

Variaţia acceleraţiei la începutul zborului cu hipergravitaţia ce o însoţeşte influenţează în principal funcţia circulatorie, distribuţia masei sanghine, cu efectele rezultante asupra celorlalte funcţii, dar în prezent sînt destul de bine determinate şi compensate.

Există o rupere a sistemelor reprezentate nu numai la nivel conştient ci mai ales în analiza şi integrarea funcţiilor la nivel cerebral şi endocrin, rezultată din modificarea intensităţii şi naturii stimulilor existenţi în condiţiile Terrei.

S-au descris modificări la nivelul diferitelor ţesuturi induse de hipokinezie şi hipogravitaţie, dar nu ştim în ce măsură reacţia indusă este reversibilă sau cum este compensată în condiţiile acţiunii mai îndelungate. Nu ştim în ce măsură intensitatea şi natura activităţii desfăşurate în condiţiile imponderabilităţii pot compensa instalarea de durată lungă a modificărilor descrise.

Trebuie de asemenea aflat cum au loc în spaţiul extraterestru creşterea şi diferenţierea celulară, procesele de uzură biologică, fenomenele de îmbătrînire, comportarea sistemelor coloidale complexe, specifice vieţii sistemele macromoleculare extrem de reactive chiar la variaţii mici energetice, de ordinul caloriilor.

În ce priveşte radiaţiile efectul lor este cunoscut oarecum de pe Terra, dar aici surprizele pot apărea, dată fiind capacitatea vieţii de „a fi". De a-şi creea sisteme compatibile chiar la variaţii energetice de intensitatea radiaţiilor ionizate — aceasta obligîndu-ne a evalua două tipuri de efecte ambele statistic aplicabile mulţimilor de vieţuitoare actuale şi comportării generaţiilor viitoare.

A doua categorie o reprezintă consecinţele ce se vor contura la acelaşi individ sau la generaţiile următoare.

Dr. docent MARCEL ULUITU

Nr. 23 (1755) din 8 iunie 1991

ECOLOGIE - UN SEMNAL DE ALARMĂ, DAR NU NUMAI ATÎT...

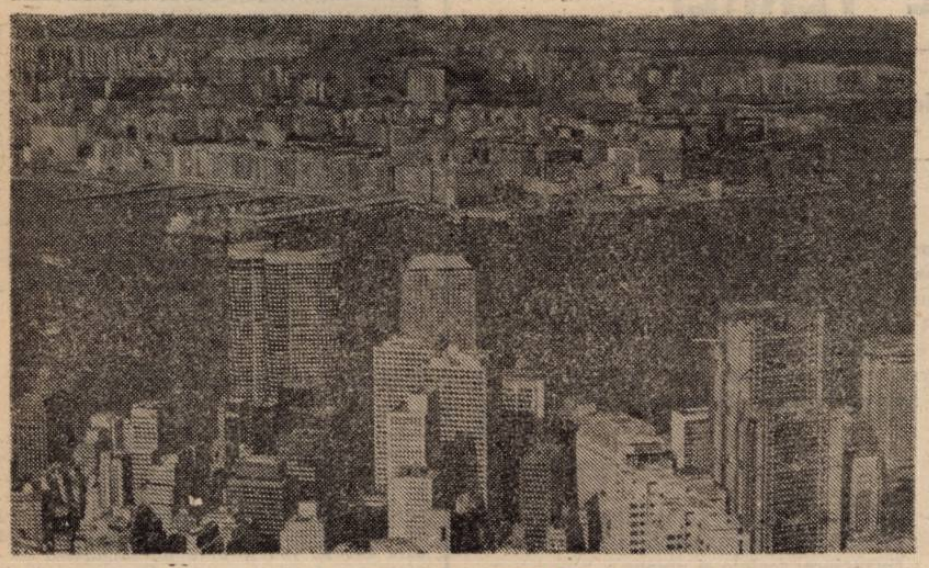

AŞEZĂRILE URBANE, UN PERICOL PENTRU OM?

Oraşul de azi, dar mai ales cel al viitorului, pare să fie construit pentru om, dar şi împotriva lui. O afirmaţie contradictorie, nu-i aşa? Şi totuşi, aceasta este realitatea: oraşele se extind, se dezvoltă, nivelul lor tehnologic se diversifică, devin tot mai industrializate, dar pericolele care-i pîndesc pe oameni ating o cotă alarmantă. Viaţa în oraşe este plină de riscuri, de parcă aceste aşezări sînt concepute doar pentru a supravieţui în ele şi nu pentru... a trăi.

Am putea să ne imaginăm că cel puţin societăţile occidentale au luat toate măsurile de prevenire a riscurilor la care sînt expuşi locuitorii din marile aşezări urbane. Dar nu este aşa. În Franţa se consideră că 305 uzine sînt stabilimente ce prezintă un grad mare de pericol, 52 de oraşe deţin poduri susceptibile să cedeze la traficul intens, numeroase zone urbane de pe Coasta de Azur trăiesc sub ameninţarea alunecărilor de teren, după cum şi transporturile de materiale periculoase în unele mari aglomerări urbane constituie un real pericol pentru viaţa oraşelor. Obiectivele extrem de periculoase, cum ar fi cele cu risc de explozie (rafinării şi depozite petroliere), de incendiu (uzine chimice şi petrochimice), de emisiuni de gaze toxice (uzine metalurgice) sînt supuse unor reguli de securitate denumite „Seveso" după numele localităţii în care la 10 iulie 1976 a avut loc un accident care a curmat viaţa a numeroase persoane. Măsurile de securitate de tip Seveso nu reuşesc totuşi să jugulleze pericolele, atita vreme cit acestea sînt produse de obiective care se află situate în oraşe sau în imediata lor apropiere. Odată construite, uzinele mai pot fi deplasate în afara oraşului care între timp s-a extins? Şi dacă prin absurd, ar exista posibilităţile tehnologice şi financiare pentru asemenea deplasări, ce-ar trebui făcut cu reţelele de circulaţie pe care se transportă materialele deosebit de periculoase, cu eventualele alunecări de teren? Greu de oferit o soluţie.

Mulţi specialişti consideră că unele dintre aceste probleme ar fi eludate dacă înainte ca obiectivele foarte periculoase să fie puse în operă, s-ar efectua calcule şi expertize referitoare la gradul de risc faţă de populaţie. Dar, după cum afirmă şi revista „Science et Technologie" care se ocupă de acest subiect, o politică realistă, bine susţinută în direcţia prevenirii pericolelor, inundaţiilor, accidentelor seismice, alunecărilor de teren etc., nu există nici în ţările superdezvoltate. În Franţa de exemplu, ţară la care se referă sursa citată, abia anul trecut s-a hotărît înfiinţarea la Marseille a unui institut menit să se ocupe cu aceste probleme. Bineînţeles, Ministerul mediului are şi va avea în continuare, prin departamentele pe care le conduce partea sa de contribuţie. În urma studiilor efectuate şi a legislaţiei în vigoare, 5 800 localităţi din Franţa sînt considerate deja a fi sub ameninţarea mişcărilor de pămînt.

Dar, după cum se ştie, nu numai natura se află la originea pericolelor ce pot afecta viaţa unui oraş. Specialiştii consideră că sfera pericolelor se extinde mult dacă ne gîndim cum se alterează modul nostru de viaţă atunci cînd se uită că oraşele sînt formate din cartiere, unele dintre ele avînd o estetică şi o funcţionalitate în care nu se poate decît supravieţui şi nu trăi. Măsurile de protecţie faţă de riscurile pentru viaţa omului care locuieşte în oraş, ar trebui de aici să înceapă, iar grija pentru om să pornească de la ameliorarea contactului său zilnic cu mediul în care trăieşte, cu buna lui inserţie socială şi profesională. Aşadar, se impune să fie înlăturat un prim mare pericol: agresiunea continuă, aparent inofensivă, a omului de către mediul în care trăieşte. Pentru a deveni inofensiv, oraşul va trebui, mai ales, umanizat, consideră specialiştii.

AURORA POPESCU

ECOLOGIA ŞI PROTECŢIA MEDIULUI

Cu prilejul celui de al VIII-lea Simpozion internaţional de ecologie şi protecţia mediului înconjurător, inclusiv combaterea bolilor şi dăunătorilor la plante, ce a avut loc la Constanţa în zilele de 6, 7 şi 8 iunie 1991, a fost tipărit un volum care cuprinde lucrările participanţilor la această interesantă şi utilă manifestare ştiinţifică. Coordonatori ştiinţifici ai volumului sînt domnii Prof. dr Alexandru Ionescu şi dr. ing. Gheorghe Mischie: Cuvîntul înainte este semnat de către dl. Ottorino Jannone, coordonator, rezident pentru activităţile operaţionale de dezvoltare în cadrul Sistemului Naţiunilor Unite pentru România. În acest cuvînt înainte se lansează un semnal de alarmă (al cîtelea oare în lumea contemporană): Biosfera se află în pericol! Este nevoie să se mobilizeze resurse financiare, umane şi tehnice considerabile la nivel internaţional şi acest lucru este în conformitate cu Programul Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător (U.N.E.P.), pentru protecţia mediului şi a apăra biosfera. În numeroasele rapoarte, deosebit de interesante, prezentate de către ing. Valeriu Eugen Pop (Elveţia) cei prezenţi au reţinut un mesaj alarmant, dar şi mobilizator. Protejaţi natura şi veţi supravieţui sau distrugeţi-o şi veţi pieri. O altă alternativă nu există pentru biosferă.

● *COMBATEREA INTEGRATĂ A BOLILOR ŞI DĂUNĂTORILOR. Este cel de al doilea volum editat cu ocazia aceluiaşi simpozion şi a avut ca referenţi ştiinţifici pe domnii: George Petre, Alexandru Ionescu, Mihai Berca şi Tudorel Baicu. Nu facem o recenzie a volumului. Reţinem însă o idee care străbate toate lucrările ce compun acest volum. Elaborarea sistemelor de combatere integrată la plante, a evoluat de la elaborarea principalelor elemente de integrare la sistemele de combatere pentru principalele specii de culturi şi pomi fructiferi. În perspectivă, protecţia integrată a plantelor agricole faţă de dăunători, boli şi buruieni se va realiza cu ajutorul produselor chimice specifice, însă acestea se vor utiliza împreună cu mijloacele biologice, pe baza principiilor de selectivitate.*

Dr. FILEA IOAN IVANA
Vicepreşedinte al Federaţiei Ecologiste din România

Amazonul se teme de... oameni (II)

De unde provine acest imens covor de fum, adevărat baraj interpus între Soare şi Pămînt? De la incendiile gigantice ce au loc în jungla amazoniană. Aşa s-a opinat la început, fără a se face o analiză mai atentă. Ulterior avea să se dovedească că incendiile, oricît de uriaşe ar fi fost ele, nu puteau cauza apariţia impresionantului strat de fum. Gazul produs de pădurea amazoniană este similar cu cel întîlnit în zonele urbane şi industriale, rezultat fiind al combustiei derivaţilor de petrol. Să aibă respectivul gaz o astfel de origine, cu toate că marile oraşe sud-americane sau citadele industriale se aflau la mari distanţe, de mii de kilometri?

Aceşti coloşi ai înfestării mediului ambiant nu puteau fi totuşi incriminaţi. Nu existau dovezi concludente, deşi nivelul monoxidului de carbon măsurat la Manaos, în inima Amazoniei, era asemănător celui înregistrat la Sao Paulo, metropolă în care trăiesc peste 14 milioane de locuitori. Misterul trebuia elucidat dar şi aduse dovezi irefutabile. În iulie 1986, un grup de 80 de oameni de ştiinţă americani şi brazilieni porneau într-o expediţie în Amazonia. Ei au reuşit să afle modul în care pădurea emite monoxid de carbon şi alte gaze toxice. Cum? Prin descoperirea materiei organice proprii pădurii amazoniene şi, în mod special, pentru că ea dispune de imense suprafeţe de teren inundabile. Cu acest prilej s-a făcut şi o altă constatare, extrem de îngrijorătoare. Datorită expulzării monoxidului de carbon către înaltul cerului, pădurea amazoniană se află sub bombardamentul „ploilor acide".

Aceste constatări aveau să fie aduse la cunoştinţa întregii lumi prin intermediul presei. Mulţi oameni de ştiinţă le-au luat în derîdere. Nu li se acorda credibilitatea informaţiilor furnizate. Ba mai mult, semnalul de alarmă lansat a fost apreciat drept un pretext pentru a se purcede la o despădurire intensivă a Amazoniei, operaţiune pusă la cale de marile monopoluri din sfera industriei forestiere. Era evident că unele din tainele pădurii amazoniene, deşi elucidate, nu sînt acceptate. Robert McNeal, specialist în sfera chimiei atmosferei de la NASA, avea să sublinieze că Amazonia este, într-adevăr, o regiune fabuloasă a minunatei noastre planete, dar ea oferă deosebite sfidări cercetătorilor. În consecinţă, conchidea reputatul specialist, cunoaşterea pădurii amazoniene se află doar la începuturi. Descoperirea emisiunilor de monoxid de carbon relevă că pădurea amazoniană constituie un ecosistem în echilibru mult mai complex decît o anumită fabrică ecologică care ar reduce-o la un fel de maşină destinată a purifica aerul planetei. Emisiunea de monoxid de carbon şi ploile acide sînt, din fericire, compensate de diverse mecanisme, în mod special prin absorbţia ozonului de către arbori, mecanism care ar trebui să fie descifrat mai bine.

Semnalele de alarmă oferite de pădurea amazoniană vor trebui să fie luate în seamă în mod serios. Omenirea nu are altă opţiune decît aceea de a-şi croi o nouă eră a creşterii economice, care să se fundamenteze pe exploatarea resurselor Terrei, inclusiv a pădurilor, dar într-un mod raţional, care să nu mai afecteze echilibrul ecologic al oricărui ecosistem natural.

D. FILIP

Dialogurile Laurei

● Asta e, dragă **AMALIA (Borca)**, n-avem ce-i face, **totul** pe lume — dar mai ales dragostea, — începe dintr-un joc şi se preface treptat în „ceva foarte serios", chiar aşa cum scrii şi tu. După cum era de aşteptat să vină şi acel punct nevralgic de care-mi vorbeşti cînd nu mai eşti sigură de nimica. Nici măcar dacă-l iubeşti ori ba, deşi la simpla lui vedere — „am nişte emoţii mari, mari de tot, simt un gol în stomac şi nu prea mă ţin picioarele"! — îţi vine cheful de viaţă şi de „nebunii", iar cînd nu-i lîngă tine reacţionezi „lasciv", (cum adică? !) la fel ca o „somnambulă" (n-am ştiut-o pînă azi!). Deci pe de o parte eşti în stare de „orice sacrificiu", cum singură mărturiseşti pentru el, iar pe de alta nu te vezi bine deloc de o fi să te căsătoreşti cu el, pentru că ţie îţi trebuie ca soţ „o persoană nu mai inteligentă decît el, dar cu mai multă cultură!" E bine să fii pretenţioasă, dar cred, în acelaşi timp, că nu trebuie să te gîndeşti chiar atît de departe (la căsătorie) atîta vreme cît nici măcar nu eşti sigură că îl iubeşti sau că te iubeşte... E foarte adevărat că la 17 ani e foarte greu să fii sigură de „ceva", din simplul motiv că ne lipseşte ceea ce numim experienţă de viaţă, adică acel filtru care ne ajută în viaţă să discernem cu suficientă precizie între „ce este", „ce dorim" şi „ce se poate", acţionînd ca atare. Reacţiile contradictorii sînt la această vîrstă şi din acest punct de vedere unul din efectele secundare — neplăcute ce-i drept — ale procesului de maturizare ce se va încheia o dată cu sfîrşitul adolescenţei. În ce-l priveşte pe el, trebuie să înţelegi că numai cu supărări, certuri şi îmbufnări n-ai să reuşeşti să-l faci să înţeleagă dorinţele şi nemulţumirile tale, sau să-şi corijeze erorile sau eventualele defecte. Cît despre întrebările pe care mi le-ai pus doar voi **amîndoi** le puteţi afla răspunsurile **împreună**, fără sfaturi şi alte «moşeli» mai mult sau mai puţin prieteneşti. Învăţaţi să vă descurcaţi singuri în problemele voastre de viaţă, e greu, dar să ştiţi că merită efortul!

● Ei bine, scrisoarea ta, dragă **DANIELA C. (Bucureşti)**, mi-a dezvăluit că ai un suflet de mare... performanţă! (Citez din scrisoarea ta) .Nu ştiu cum se **simte** alte fete de 19 ani, dar eu mă simt îngrozitor **în** toate (?) punctele de vedere. Motivul, principal este dragostea, sau, aşa zisa dragoste. Pînă acum am avut zeci de prieteni (Oho!) dar nu pot să vorbesc cu un prieten nou, mai mult de 3—4 zile, max 1 săptămînă. Tipul care **l-a** început, mi se pare, extrem de frumos şi de atrăgător, după cîteva zile mi se pare extrem de urît, şi insuportabil" ş.a.m.d. (ţi-am respectat ortografia şi „normele" gramaticale proprii). Dacă la gramatica limbii române cu puţină osteneală lucrurile s-ar mai putea îndrepta, la sintaxa şi morfologia vieţii şi iubirii cred că vei avea de tras din greu pentru a corecta imaturitatea de gîndire şi simţire — dacă s-or putea corecta! Nu te supăra dar cred că superficialitatea ta sentimentală denotă un spirit lipsit de profunzime, egoist, suficient, prea puţin preocupat să-şi formeze un sistem de valori şi criterii cu ajutorul căruia să-i înţeleagă şi să-i analizeze pe cei care roiesc în jur „cu zecile"! Nu ştii ce şi cum să cauţi nu ştii să preţuieşti.... Bine măcar că eşti conştientă că „totul e din vina" ta! Cît despre întrebarea din final — răspunsul... îţi aparţine! Iar dacă eşti convinsă că mai întîi iubim şi abia apoi facem şi dragoste... e cît se poate de bine!

LAURA

Starea de veghe

VICTIMOLOGIA, știință și disperare

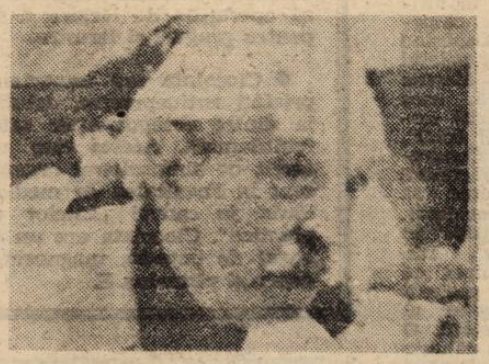

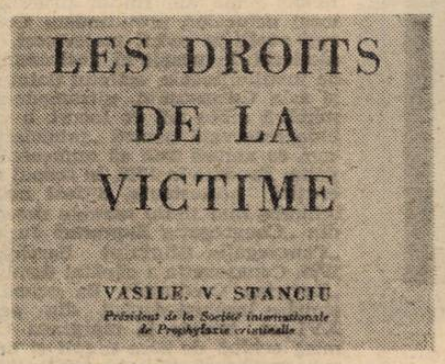

Acuzat de încălcarea gravă a legilor și a legalității, fie și cantonat într-un dispreț manifest la adresa moralei, răufăcătorul, un răufăcător ipotetic, protagonist sau nu al așa-numitei „drame judiciare" (dincolo de speță și cazuistică subzistă totdeauna o dramă), chiar și cel mai periculos dintre răufăcători beneficiază, pînă în momentul decisiv al sentinței — spre mîndria îndreptățită a unei justiții umaniste — de **prezumția salutară de nevinovăție. Faptul că cel** în cauză ar fi fost acuzat, să admitem, cu o cvasi-evidență totală de cele mai cumplite fărădelegi, situație la care s-ar adăuga și condiția suplimentară, eventual, de recidivist — la limită, fie și o inculpare, cu probe inatacabile practic, de crimă organizată — nu schimbă și nu invalidează acest precept judiciar : **pînă la pronunțarea definitivă a sentinței inculpatul este nevinovat. Mai mult.** Dacă nu posedă mijloace pentru a se apăra de diversele învinuiri, ori de a încerca cel puțin o atenuare a sentinței (există totdeauna nuanțe și codicilluri în orice învinuire și în orice cod penal care reduc din pedeapsă) acuzatul este îndreptățit să beneficieze de un apărător din oficiu. De regulă, însă — exceptînd situațiile abuzive, atît de frecvente în epoca fărădelegii totalitare — un criminal care «știe ce face» își va alege el însuși un apărător de cea mai înaltă și adecvată calificare. Și încă un element, semnificativ și, poate, favorizant : simpla sa aducere în boxa acuzaților îl va plasa, cu cît incriminarea e mai gravă, în centrul atenției publice ; psiho-sociologii — și scriitorii, uneori — îl vor cerceta ca pe un caz instructiv, cu o valoare exemplară pentru știință și literatură, considerîndu-se, pe drept, că excepția (aberația, crima) este prin ea însăși o situație absolut relevantă ; iar cazul în sine — un destin ieșind mult din comun. Fără să neglijăm că omul așa-zis «oarecare», omul obișnuit, de pe stradă, manipulat sau nu, va fi dispus oricînd să-i acorde celui acuzat (de orice ar fi acuzat), o cotă de simpatie și milă.

Dar victima ? Ce se întîmplă cu victima sau victimele acelui răufăcător-nelegiuit-criminal ? Ei, bine, **victima este cel mai adesea uitată, absentă din instanță, adesea** (în cazul în care mai este în viață), prea disperată pentru a mai putea urca scările tribunalelor, prea năpăstuită și obosită sufletește pentru a mai rezista fizic orelor de confruntare juridică, rareori justițiară, cu cel care a adus-o în starea de victimă. Iar atunci cînd este totuși prezentă în sală — aprecierea aparține celui care poate fi azi considerat creatorul victimologiei ca știință — **victima are rolul, cel mult, al corului din tragediile antice.** Să avem curajul — spunea în 1980, juristul atît de puțin cunoscut, din păcate, în țara sa natală, l-am numit, în sfîrșit, cu majuscule pe VASILE V. STANCIU — să avem curajul deci, și repetăm, **curajul de a denunța acest adevăr, sursă a unor mari nedreptăți.**

■

Toți cei care au suferit ultragiile, nefericirile și disperările unui act infracțional — la limită ale unui act criminal — **pierd din start, spunea același V.V. Stanciu, pierd șansa de a mai beneficia de interesul și solicitudinea judecătorilor** De ce ? Pentru că victima poate aduce foarte rar martori — aceștia din urmă preferind să vină în întîmpinarea celui care are de partea sa forța, notorietatea, situația materială privilegiată. Criminalii își găsesc aproape totdeauna martori (martorii de care au nevoie), iar victimele — nu, în măsura în care autorul actului infracțional a avut oricum grija să acționeze discret și practic fără martori. Din unghiul mass-mediei, poate exista, cel mult, o clipă de curiozitate față de victimă ,spre deosebire de interesul fantastic, prelungit în timp, pentru personalitatea stranie și puternică, oricum ieșită din normal, a unui răufăcător. **Un avocat din oficiu pentru victimă ? N-a existat niciodată, niciînd !** Și mai surprinzător, însă, sau... deloc surprinzător : pentru a evita orice etichetare de «sistem represiv», justiția a salutat crearea unei veritabile Ligi pentru apărarea criminalilor, cu concursul unor personalități de absolut primă mărime ca Laignel-Lavastine, Lévy-Bruhl, de Moro-Giafferi, H. Baruk etc.

O ligă pentru apărarea solidară a victimelor ? Poate numai după ce studiile lui Vasile V. Stanciu, editate în Franța (și continuînd să apară sistematic și după moartea sa) vor reuși să determine un veritabil curent de opinie, față de victime și victimologie.

■

La începutul anilor '80 se desfășurau, aproape simultan, două manifestări judiciare internaționale de maxim interes. Prima — organizată de Națiunile Unite la Caracas, avea ca obiectiv prevenirea crimei. Cealaltă, la Washington, își propunea ca temă — prevenirea stării de victimă (de victimizare agresivă a unui număr tot mai mare de oameni). Cele două congrese erau indiscutabil complementare, în măsura în care criminalul (infractorul) și victima constituie, în fapt, un cuplu psihologic și chiar un cuplu social... Nu există, în general vorbind, și exagerînd puțin, nici un răufăcător, nici un criminal fără o victimă și, reciproc, nici o victimă fără un agresor criminal. Personalitatea criminalului — juridic și psihologic — se află de mai bine de o sută de ani în atenția științei. Dar numai de cel mult un deceniu au început să se audă voci care incită la cunoașterea persoanlității victimelor. Ceea ce ar fi indispensabil însă pentru a preveni recidiva, recăderea sau perseverarea în statutul de victimă și pentru a reduce, a limita, a stopa accelerarea stării infracționale și a actului criminal.

■

În abordarea victimologiei ca știință, două erori se cer evitate, scria V.V. Stanciu, chiar în anul celor două congrese de care aminteam. Prima : **să nu gîndim și să nu analizăm cuplul criminal-victimă în termeni antagonici.** Optica hegeliandialectică este indispensabilă. Noi toți sîntem, practic fără excepție, **victimile a ceva sau ale cuiva** și, de regulă, nu ne-am împotrivit suficient și **nu ne-am străduit să prevenim această victimizare.** A doua eroare ar fi determinată de starea în sine a victimelor. Avînd un slab instinct de conservare, de autoapărare, o credulitate agravată de o imprudență la fel de periculoasă, victimele, **cel care au toate** premisele temperamentale și comportamentale pentru a deveni victime, manifestă cel mai adesea un mod de existență de-a dreptul păgubitor propriilor interese, favorizînd astfel într-o manieră inconștientă sau subconștientă, intenția unui potențial infractor în a-i fura, escroca, lovi sau chiar ucide. Exagerînd puțin, s-ar putea spune că, uneori, viitoarea victimă **caută sau creează criminalul**, în sensul larg de autor al unei infracțiuni. Eroarea ar fi să ne închipuim însă că există victime prin vocație, „născute" pentru a fi victime, așa cum există, probabil, criminali înpăscuți.

Vom mai reveni, desigur, în numerele viitoare, asupra victimologiei. Să reținem însă în încheierea acestei însemnări — citind dintr-o lucrare apărută în Franța, în 1985 («LES DROITS DE LA VICTIME») a aceluiași eminent V.V. Stanciu, că numai **resurecția stării de solidaritate colectivă și remeditarea condiției benefice de legitimă apărare, de către acei oameni care au curajul de a trăi pot contribui la scăderea numărului victimelor și, respectiv, la descurajarea actului criminal și reducerea numărului celor tentați să agreseze.** Profilaxia victimală ar putea fi astfel un complement și o întregire a acțiunii de profilaxie criminală.

În rest, în măsura în care ignoranțele se cer mărturisite, ca și erorile grave, vom recunoaște că în ceea ce ne privește am aflat prea tîrziu, de fapt l-am citit prea tîrziu și am înțeles prea tîrziu că există un om — că a existat un om — **care a făcut din victimologie o știință și un mod de abstragere colectivă din stările de maximă disperare.**

DOREL DORIAN

Popasuri în jurul lumii

■ **INVITAȚIE.** Într-o declarație comună dată publicității cu prilejul încheierii reuniunii specialiștilor germani și sovietici în istoria contemporană, reuniune găzduită de Fundația Carol-Friedrich-von-Siemens, autoritățile competente din U.R.S.S. și diferite republici sovietice au fost solicitate să permită **științei istorice** „un acces fără restricții la toate sursele și toate arhivele".

■ **INFUZIE DE FONDURI.** Produsul național al R. D. Germane era de 200 miliarde de mărci. Calculat la valoarea monedei naționale unice, produsul celor cinci landuri estice ar fi de 140 miliarde de mărci. Experții economici așteaptă cu neliniște statisticile cu privire la dezvoltarea economică a fostei R. D. Germane. Redresarea economiei celor cinci landuri este posibilă numai prin infuzii de capitaluri.

■ **GESTIUNEA PATRIMONIULUI ECOLOGIC.** În ultimele două decenii, omenirea a probat că strategia controlului armamentelor poate deveni eficace. Gestiunea internațională a securității va trebui să țină seama, pentru a fi viabilă, de protecția mediului înconjurător. Aerul respirabil, apa potabilă și sănătatea terenurilor cultivabile devin probleme deosebit de sensibile ale raporturilor interstatale.

■ **ECONOMII.** Pentagonul se gîndește să economisească 70 miliarde de dolari în următorii șase ani. Dar nu prin diminuarea bugetelor militare, ci prin modificări în structura sa administrativă. În opinia lui R. Cheney, ministrul apărării al S.U.A., principalul scop al reorganizării Pentagonului îl constituie eliminarea paralelismelor multiple, caracteristice acestui sistem, și reducerea aparatului birocrativ excesiv.

■ **ACHIZIȚIE.** Dow Jones & Co și Westinghouse Broadcasting Co a declarat că a renunțat să achiziționeze Financial News Network. Această decizie a netezit drumul companiilor NBC's Consumer News și Business Channel de a cumpăra canalul prin cablu menționat. NBC's Consumer News a ieșit învingătoare în licitația pentru achiziționarea canalului Financial News Network.

● **AMÎNARE.** Piața Comună a amînat publicarea controversatelor planuri de interzicere totală a reclamelor de țigări. Diverse grupuri de presiune încearcă să reducă numărul sau „duritatea" propunerilor.

● **UN LUX PREA MARE.** Dezastrul ecologic din Golf – mareea neagră de mare proporție și puțurile de petrol kuweitiene alimitate de irakieni și transformate în torțe de flăcări și fum, chiar și sudul Irakului suferă de pe urma smogului – vine să atragă atenția Națiunilor Unite că nu va trebui să se plătească acest „lux" acestor metode de soluționare a conflictelor militare.

● **GESTIUNEA CRIZELOR INTERNAȚIONALE !** Pot fi evitate războaiele ? Se poate instaura pacea mondială ? Aceste întrebări sînt vechi de cînd lumea. Răspunsurile politice date în acest secol (cu două războaie mondiale pustiitoare) s-au dovedit insuficiente. Războiul din Golf ne-a convins că Consiliul de Securitate, dacă vrea, se poate implica mai serios în intimidarea agresorului, în sensul de a se retrage din teritoriul ocupat. S-a dovedit însă că posibilitățile sale de a împiedica războiul sînt limitate. Atîta timp cît se livrează arme dictatorilor se violează Charta O.N.U. iar crizele internaționale sînt inevitabile.

● **PREJUDICII PENTRU DISNEY.** Compania Walt Disney a făcut cunoscut că războiul din Golf i-a creat numeroase probleme neplăcute, financiare, bineînțeles. Venitul său net a scăzut cu 29 la sută, în primul trimestru al anului în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent. De la 178,5 milioane dolari beneficii în primul trimestru al anului 1990 s-a ajuns la 31 martie 1991 (pe primele trei luni deci) la un venit de 126,6 milioane dolari.

Gîlceava ideilor

Triunghiul angoasei:

Orașul care ucide

Două concluzii (meticulos elaborate pe bază de statistici indubitabile) ale raportului asupra violenței prezentat președintelui Franței sînt, aparent contradictorii ; pe de o parte, se evidențiază foarte clar faptul că media faptelor criminale la 100 000 locuitori, din perioada actuală este sensibil egală cu cea înregistrată în secolul trecut (începînd cu 1825). Pe de altă parte, actele criminale cresc în prezent proporțional cu creșterea numărului de locuitori ai orașelor. Ori se știe foarte bine că gradul de urbanizare a început să crească după marea „explozie" tehnologică și industrială a secolului XX.

Această contradicție se explică — foarte pe scurt — prin faptul că centrul de greutate al criminalității s-a deplasat treptat către marile aglomerări urbane, în timp ce în trecut actele de omucidere erau cvasi-egal răspîndite în mediile rurale și urbane. Astfel, statisticile prezentate de profesorul Alain Peyrefitte indică următoarea proporționalitate între numărul de locuitori ai unui oraș (european sau nord-american) și media faptelor criminale : 10 omucideri la 150 mii locuitori, 30 la 250 mii loc., 60 omucideri la 450 mii loc. și în sfîrșit, 130 omucideri la 550 mii locuitori. De remarcat că peste acest număr, gradul de siguranță al statisticilor este din ce în ce mai mic (datorită fluctuației socio-profesionale uriașe).

Un punct de referință incontestabil în istoria criminalității este apariția — încă din secolul trecut — a organizațiilor crimei, cu legi și mod de acțiune proprii, altfel spus cu un statut bine definit. Cititorul a ghicit că este vorba de MAFIA, a cărei apariție în Statele Unite este datată la 1869 și localizată în New Orleans. Organizată la început pe familii, ea poate cuprinde la ora actuală între 20 și 2 000 de asociați. Interesele acestora sînt de multe ori divergente, iar istoria Mafiei a înregistrat un fel de „genocid" propriu în septembrie 1931. Acea dată memorabilă a adus peste 40 de victime mafiote, în frunte cu Salvatore Maranzano, „Il capo di tutti capi."

Migrarea către oraș a criminalității are drept suport ilustrativ și presa, această oglindă fidelă a realității. Cei mai celebri jurnaliști sînt cei care s-au specializat în relatarea (de multe ori de la fața locului) a agresiunilor de orice tip — de la lupte de stradă la război. Numele lui Pat Doyle, reporter la „Daily News", este pronunțat cu mult respect peste ocean. În cariera sa de peste 46 de ani, el a relatat pentru ziarul său (dar și pentru unele posturi de televiziune) despre cel puțin 20 000 de crime — între anii 1937 și 1983.

Instigarea la violență printr-o anume specie de cultură, trezirea la viață a agresivității înnăscute a omului, este foarte clar exprimată de marele regizor american Stanley Kubrick — autorul unor filme de mare audiență, precum „Căile gloriei", „Dr. Strangelove", „Odiseea spațială 2001" etc. Kubrick spune : „cele mai interesante și citeodată cele mai atrăgătoare personaje, în orice film, sînt nemernicii". Manifestarea personalității umane prin violența dusă la paroxism este sugerată de teribilul film „Portocala mecanică" (A. Clockwork Orange) — după romanul lui Anthony Burgess. Orașul terorizat de o bandă de „răzbunători" care agresează din plăcere este, poate, simbolul unei lumi imaginare, în care etica și morala au scăpat de sub control. Penitenciarul s-a transformat într-o școală a violenței, iar orașul într-un poligon de aplicație. Kubrick a satirizat violența, dar oare toți spectatorii au înțeles acest lucru ?

(Va urma)

PAUL IOAN

ÎN VIZITĂ LA VATICAN

MODERNISM ŞI DOGMATISM

Părintele Leonard Boyle a făcut senzație introducînd la Vatican informatica, o echipă de șaptezeci și opt de persoane și-a asumat sarcina modernizării și chiar la nevoie a unei legături prin satelit cu biblioteci din străinătate, dînd naștere astfel uneia dintre primele repertorii informatice ale culturii europene. În privința conducerii, Papa dispune de două administrații distincte : în primul rînd Sfîntul Scaun, constituit din zece congregații cardinale, responsabile cu diverse domenii catolice, iar în al doilea rînd o ierarhie mai strînsă, care are sarcina de a guverna Cetatea. Cele două administrații sînt supervizate de secretarul de stat, care are reședința în imediata apropiere a apartamentului papal. Numai problemele cruciale sînt supuse aprobării Papii. Funcționarea executivului are amprenta formalismului și comunicările se fac de obicei în scris, chiar între vecinii de birou, iar răgazul în vederea răspunsului poate să cuprindă mai multe săptămîni. Stilul corespondenței este ambiguu „discreția" fiind totdeauna o rigoare la Vatican. Sînt rare cazurile în care persoanele se adresează între ele prin prenume.

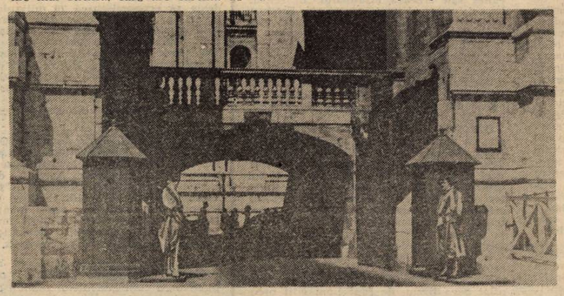

Cardinalii, numiți pe viață de către papă, formează o elită. Rolul lor esențial este de a alege din rîndurile lor un nou papă; dar ei pierd dreptul de vot la optzeci de ani. Există astăzi în lume o sută doi cardinali, majoritatea dintre acestia aflîndu-se la conducerea bisericilor din marile orașe. Remunerația maximă a unui cardinal este de 2,4 milioane de lire italiene. Funcționarii din cadrul administrativ, chiar dacă nu sînt foarte bine plătiți beneficiază printre altele de onorarea de a lucra pentru papă și de anume compensatii : săptămînă de treizeci și șase de ore, scutire de impozite, avantaje medicale, prețuri reduse pentru produse alimentare și benzină. Din Piazza del Forno se deschide o imagine demnă de gloria Romei : apa din fîntîni tîșnește în mijlocul peluzelor, pretutindeni flori, chiparoși zvelți și cedrii maiestuoși. Depășind ateliernl de mozaic al Vaticanului, palatul de justiție, școala, spitalul Sainte-Marthe și sala Congresului, ultramodernă, care numără șapte mii de locuri, o vizită trebuie rezervată pentru „ministerul fricii", cum se amuză unii să numească Congregația. Fondată în 1542, în scopul stîrpirării ereziei protestante, a fost necesar să schimbe mai tîrziu numele desconsiderat, din „Congregația Supremei Inchiziții" în „Congregația Sfîntului Serviciu". Din 1965, Congregația a căpătat denumirea de „Doctrina Credinței". Ea ocupă aceleași sinistre locaturi datînd din secolul al XVI-lea, situate la marginea Cetății. O mică echipă de zece preoți și un călugăr supraveghează cu ochi vigilenți. Prefectul Congregației, cardinalul Josef Ratzinger este unul din figurile cele mai discutate ale bisericii. Repugnîndu-i să folosească arma supremă-excomunicația (adică excluderea din biserică), Congregația se ocupă de împiedicarea rebelilor și a ideilor considerate eretice. Sînt împotriva dogmelor : avortul, controlul nașterilor, relațiile sexuale înaintea căsătoriei, fecundația în vitro, homosexualitatea și eutanasia. Corpul de armată pontifical a fost fondat de Iulius II în 1506 ; uniforma somptuoasă pare a fi desenată de Michelangelo și Rafael. Soldații din garda elvețiană erau recrutați și mai sînt încă, dintre cetățenii catolici de naționalitate elvețiană.

La Vatican totul fascinează și mai presus de toate, comorile de secole, care prin mulțimea și diversitatea lor te fac să te întrebi, pe bună dreptate, cîte secrete se mai ascund încă în spatele zidurilor augustei fortărețe ?

MANUELA SPĂTARU

Cine va cumpăra „Empire State Building"?

„Empire State Building", celebrul zgîrie-nori din New York, marele simbol al orașului, își va schimba în curînd (dacă nu s-a și întîmplat acest fapt senzațional pînă la apariția acestor rînduri) stăpînul. „Alteța Sa Imperială", care a împlinit 60 de ani de existență este în mod oficial de vînzare. Colosul de ciment și oțel de pe Fifth Avenue, a devenit incomod pentru societatea de asigurări, care e proprietara sa, și aceasta a decis să-l pună pur și simplu în vînzare. Cu toată istoria sa zbuciumată, la care se adaugă imensa glorie, acest zgîrie-nori poate fi cumpărat doar cu 80 de milioane de dolari. Lista posibililor cumpărători este dominată (cum s-ar putea altfel ?) de japonezi care au reușit nu de mult să achiziționeze un alt supermonument, mai precis „Rockefeller Center" și încearcă acum să captureze și să stăpînească și acest simbolic obiectiv de care newyorkezii sînt atît de mîndri.

Inaugurat la 1 mai 1931, după numai 14 luni de construcție (dar încheiat cu 14 muncitori morți în timpul lucrărilor), Empire a fost timp de patru decenii cea mai înaltă clădire din lume pînă ce a fost detronat de cei doi zgîrie-nori gemeni din Manhattan și de Sears Tower din Chicago. Cu cei 381 de metri înălțime, mastodontul în stil „art decò" este fiul preferat al newyorkezilor și a milioanelor de turiști. În fiecare an peste două milioane de persoane îl vizitează și caută să ajungă în vîrful lui pentru a putea admira formidabila panoramă a orașului. Gigantul Empire a intrat în legendă și datorită faptului că a fost „protagonist" a peste 90 de filme printre care și faimosul „King Kong". În anul 1945 un avion militar s-a ciocnit cu acest uriaș edificiu, dar nu în vîrful clădirii cum s-ar putea crede, ci în dreptul etajului 76, cauzînd moartea a 11 persoane și provocînd un incendiu foarte grav. Empire are 73 de ascensoare, iar celor principale le sînt necesare doar 60 de secunde pentru a ajunge pe marea platformă situată la etajul 85. Cînd vîntul suflă prea tare, vîrful clădirii suferă de oscilații care ajung pînă la cinci centimetri, iar o spirituală statistică afirmă că atunci cînd pe pămînt plouă, în vîrful clădirii ninge. Pentru a spăla cele 6 500 de ferestre sînt necesare două luni, operație care se repetă cu regularitate, iar în fiecare săptămînă cantitatea de reziduuri casnice și de altă natură se ridică la o sută de tone.

Pentru construirea clădirii (au fost necesare 60 000 de tone de piloni metalici) s-a cheltuit acum 60 de ani fabuloasa sumă de 40 milioane de dolari. Protejtorii susțin că în prezent, prețul imobilului, față de acum 60 de ani este foarte probabil de 800 de milioane de dolari. Societatea „Prudential Life Insurance Company", actuala proprietară, cîștiga anual din chirii 9,4 milioane de dolari, venit care se va diminua însă anul viitor la două milioane întrucît se prevede că chiriile vor scădea și de aici decizia de a vinde imobilul. Să nu omitem să amintim că „Empire State Building" încasează anual 34 de milioane de dolari rezultate din biletele vîndute turiștilor și din chiriile celor 800 de birouri comerciale care-și au sediul acolo. Cu ocazia celei de a 60-a aniversări a imobilului a fost pusă în vînzare o carte care cuprinde toate datele legate de construcția sa, diferite recorduri și curiozități printre car putem cita : peste 200 de tentative de sinuciderі dintre care 30 reușite ; există un campion care a urcat cele 1 860 de trepte în doar zece minute și 47 secunde ; clădirea cîntărește 365 000 tone ; proiectul construcției a aparținut arhitecților Shere, Lamb și Harmon ; acest se înregistrează două milioane de vizitatori și circa 70 de cînd a fost dat în folosință etc.

Cine va fi viitorul proprietar ?...

GH. RUSSU

● Ferăstraie pentru ziduri. Ele sînt necesare pentru ridicarea productivității muncii, adevăr de care specialiștii britanici au ținut seama. Așa s-a născut un ferăstrău care poate fi utilizat cu foarte bune rezultate la tăierea cărămizilor, a pietrelor și a cimentului. El are o lamă rigidă, cu lungime de 50 cm pe care sînt sudați 35 de zimți confecționați pe bază de tungsten, care pot tăia diverse materiale folosite în construcțiile civile și industriale, în afară de beton sau alte materiale cromate. Inedițul ferăstrău ușurează operațiile de lărgire a spațiului pentru praguri și ferestre.

● Ciocolata are importante proprietăți antidepresive, datorită uneia dintre componentele sale — a-fenitilamina. Acesta este verdictul oferit de simpozionul organizat recent la Facultatea de medicină din Paris în cadrul „Zilelor nutriției practice". Ciocolata are un conținut bogat de potasiu, magneziu, fosfor, cupru și vitamina E.

● Două miliarde de franci a cheltuit o filială a grupului industrial Elf — Aquitaine, pentru punerea la punct a două produse fluorurate, destinate înlocuirii clorofluorocarbonilor (CFC) vinovați de subțierea stratului de ozon care înconjoară Terra. Noua familie de compuși poartă sigla HFA.

TELEX • TELEX

● Micrococcus lutens, o bacterie inofensivă pentru om, este în măsură a fi folosită la tratarea apei contaminate accidental de radioactivitate. Ea se fixează în stronțiu, unul din reziduurile radioactive ce pot fi depistate în apele folosite de industria nucleară. În cazul unei poluări grave, precum cea de la Cernobîl, acest tip de tratament este mai ieftin și mai puțin agresiv pentru mediul înconjurător, ne asigură cercetătorii americani de la laboratorul Național din Oak Ridge (statul Tennessee) care au descoperit proprietățile deosebite ale bacteriei amintite.

● Aparatele moderne de anestezie și respirație artificială produse de întreprinderea Dräger din Lübeck sînt dotate cu microprocesoare. Cît oxigen, cu ce presiune și în ce ritm se administrează unui pacient sînt parametri, ca și alții, care se determină de către un respirator universal care se autoreglează printr-un dispozitiv automat de control. Aparatul se deconectează automat în momentul în care bolnavul începe să respire din nou singur sau aparatul forțează respirația pacientului în cazul în care aceasta slăbește.

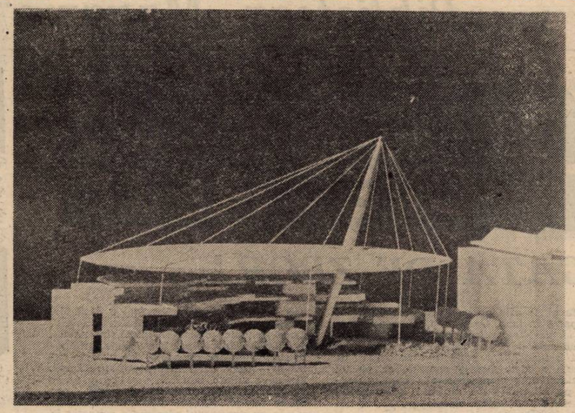

GLOBmagazin

SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

Dispozitiv eficient

Specialiștii sovietici au realizat un dispozitiv vacuumatic simplu, de transportat foile de sticlă. El se deosebește prin simplitatea construcției și greutatea sa redusă, este preîntîmpinată spargerea sticlei și înlăturat pericolul rănirii mîinilor. Dispozitivul este realizat sub forma unei carcase din masă plastică inconjurată cu o ventuză inelară din cauciuc, cu diametrul de 120 milimetri. Minerul este prevăzut cu un sistem de pîrghii care prin comprimare trage inelul de cauciuc în cavitatea carcasei. În acest fel între sticlă și inel se produce vacuumul care servește la menținerea foii de sticlă. Acest dispozitiv poate fi folosit și la transportul foilor de carton, de tablă sau din material plastic.

Robot plantator

Jenny Aitken-Christie, de la „Forest Research Institute" din Nova Zeelandă este convinsă că îmbinînd robotica japoneză cu competența specialiștilor neozeelandezi în agricultură țara sa va putea realiza un cultivator automat care să se ingrijească de culturile agricole. Se intenționează efectuarea de către un robot a majorității celor mai costisitoare și laborioase operații privind productia în mesă a arbuștilor și a plantelor, operații care în prezent se execută manual. Astfel este vorba de plantarea lor în „băile de cultură", urmărirea evoluției germenilor, transformarea lor în alte soluții nutritive, tăierea frunzelor și mlădițelor moarte, descîlcirea eventualelor hățișuri care se formează etc.

Cei 345.000 de dolari repartizați împreună cu robotul conceput și realizat de firma japoneză „Toshiba" și prezentat în imaginea alăturată vor constitui suportul pe care specialiștii neozeelandezi își vor baza cercetările.

Pisică ceramică

Specialiștii unei firme engleze au realizat pisică din fibre ceramice. Noul material este destinat pentru a fi folosit la izolarea termică a cuptoarelor. El este confecționat sub formă de bandă avînd grosimea de 3,6 sau 9 milimetri. Pisla ceramică poate fi tăiată cu foarfecele sau cu cuțitul chiar și după sabloane cu contururi de formă complicată. O căptușeală confecționată din pisică ceramică cu grosimea de 9 milimetri, încălzită pe una din părți pînă la 500 de grade Celsius, va avea pe cealaltă parte o temperatură de 178 grade.

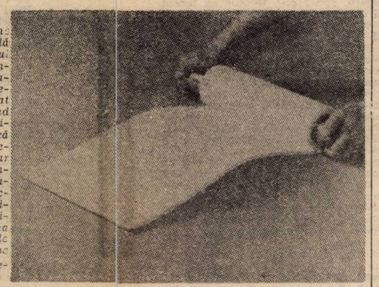

De-ale arhitecturii și nu numai

Imaginea vă prezintă macheta pavilionului german pentru EXPO '92 de la Sevilla. Este vorba de un pilon care susține un acoperiș în formă de lentilă, sub care se află amplasate cele patru nivele ale construcției.

Comanda, avizată de Ministerul de resort de la Bonn, s-a soldat însă cu excluderea cabinetului Auer + Weber (München/Stuttgart). Acești doi arhitecți cîștigaseră concursul oficial cu pavilionul lor în formă de scenă dar premianții nu au respectat limita de 27 milioane mărci fixată pentru costul construcției. Lor le-ar fi trebuit cel puțin 60 milioane mărci pentru materializarea proiectului. În urma anunțării acestei decizii s-a declanșat, pe neașteptate, o ploaie de proteste. Uniunea arhitecților germani (BDA), principala organizație a acestei branșe, a lansat, printr-o scrisoare deschisă adresată cancelarului Helmut Kohl, un apel în care se arată că „regulile concursului să fie respectate".

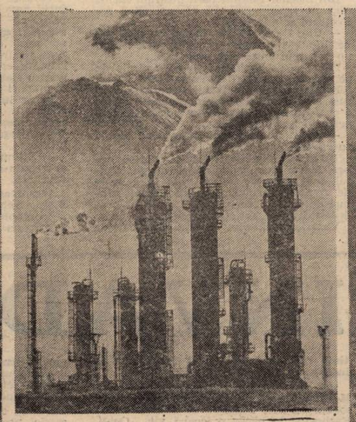

Foto 1. Imaginea teritoriilor devastate oferă un spectacol cutremurător.
Foto 2. Folosirea combustibililor fosili este principala cauză a efectului de seră.
Foto 3. Seceta provoacă incendiile pustiitoare de păduri.

5000 de zile pentru a salva Planeta

CLIMA DEZECHILIBRATĂ

● La nivelul întregii planete, anul 1990 a fost cel mai cald, începînd din 1880. Printre cele 10 veri cele mai calde înregistrate de 110 ani încoace, sapte se situează în ultimul deceniu.

● Dacă nimic nu se schimbă, temperatura medie a planetei va creste pînă în anul 2050 cu 1,5 — 4,5°C.

● În secolul următor, nivelul mărilor ar putea să crească de la 0,8 pînă la 1,8 m. Cresterea nivelului cu un metru ar afecta viata a peste 300 milioane persoane.

● Calota glaciară din Arctica s-a diminuat cu 30% între 1976 și 1989.

MĂRILE ÎN PERICOL

● Marea neagră din Golful Persic (1991) este cel mai grav fenomen de acest gen petrecut vreodată. Datorită celor cîteva sute de mii de tone de petrol deversate în mare, ea este cu mult mai devastruoasă decît cea produsă în urma accidentului pe care l-a suferit super-petrolierul „Amoco Cadiz" în 1978.

● În 93 din 109 țări care dispun de zone coralifere importante, recifurile sînt mai mult sau mai puțin afectate.

● În anumite zone ale Mării Nordului, 40% dintre pești prezintă semne de cancer.

● Marea Baltică se transformă în desert ecologic. La o adîncime de 80 m, întreaga viață a dispărut.

MASACRUL PĂDURILOR

● Africa a pierdut aproape jumătate din pădurile tropicale iar America o treime din pădurile sale.

● Mai mult de jumătate din pădurile fostei Germanii de Vest sînt atinse de ploi acide.

● În decursul a 500 de ani, aria pădurilor din Statele Unite s-a diminuat de mai mult de 10 ori, ajungînd de la 3.2 milioane km² la 220 000 km².

● Între 1990 și 2020, o sută de specii animale și vegetale riscă să dispară în fiecare zi.

PENTRU A SALVA TERRA TREBUIE SĂ SCHIMBĂM ÎNTREGUL NOSTRU MOD DE VIAȚĂ

Ce propun ecologiștii în acest scop ?

● Stoparea emisiilor de CFC (clorofluorcarbon) în atmosferă.

● Reducerea de urgență cu 80% a emisiilor în atmosferă de bioxid de carbon și oxid de azot.

● Promovarea energiilor neconvenționale (soare, vînt).

● Reducerea rolului automobilelor personale în viața cotidiană.

● Oprirea programelor de tăiere masivă a pădurilor, precum și de construire a marilor baraje.

● Reducerea importului de lemn tropical de către toate țările bogate.

● Lansarea unui plan mondial de reîmpădurire.

● Subvenții pentru reciclarea hîrtiei.

● Reducerea masivă a producerii de substante chimice care sfîrsesc prin a fi deversate în mare.

● Aplicarea efectivă a conventiilor internationale privind protectia mediului marin.

● Elaborarea unui plan mondial de prevenire a mareelor negre și interzicerea deversării deliberate în apele marine a hidrocarburilor.

(după „ÇA M'INTERESSE")

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POVESTIRE © POVESTIRE

GATA DE ZBOR!

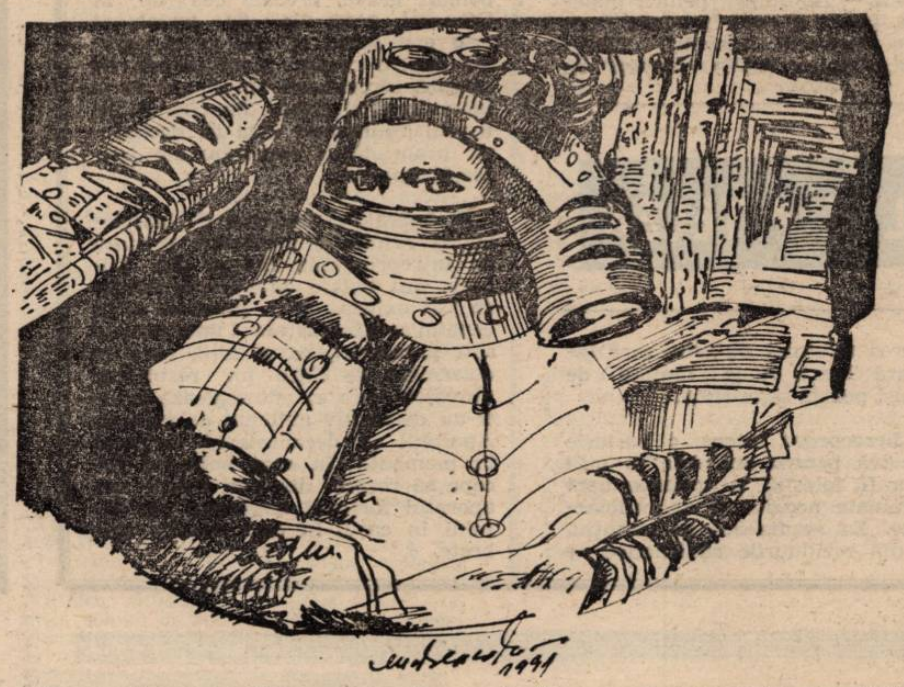

Farul se afla pe o stîncă înaltă, ieșită departe în larg. Oamenii veneau arareori, ca să verifice utilajul automat. La vreo două sute de metri de far se ridica din apă o insulă. Cu mulți ani în urmă pe insula aceasta fusese așezată, ca pe un postament, o navă cosmică. Nava revenise pe Pămînt după un raid lung. Astfel de nave erau uzate, nu mai puteau fi trimise în alte misiuni.

Venisem aici cu inginerul care răspundea de toate farurile de pe litoralul Mării Negre. Cînd ne-am urcat pe platforma de sus a farului, inginerul mi-a dat binoclul și a spus :

— Vine o furtună. E foarte bine : înainte de a se strica vremea, ea prinde întotdeauna viață.

Prin binoclu vedeam bine nava. Era o astronavă foarte veche, cu două locuri, de tipul „Cercetașul îndepărtat". În partea de la vîrf ieșeau în evidență două spărturi cu grijă astupate. De-a lungul carcasei se întindea o adîncitură serioasă. Colierul acceleratorului gravitațional era despicat în două și turtit. Deasupra cabinei se roteau încet detectoarele în formă conică ale unui sistem de mult învechit de observații meteorologice cu ajutorul frecvenței infracosmice.

— Observi, spune inginerul, ea simte furtuna.

Undeva țipă speriat un pescăruș. Din atingerea cerului cu marea trebuia să izbucnească furtuna.

— Ei, bine, urmă inginerul, asta înțeleg : bateriile solare alimentează acumulatoarele și creierul electronic dă comenzi aparatelor. Dar toate celelalte... Citeodată pare că uită de pămînt, de mare, de furtuni și începe să se intereseze numai de cer. Radiotelescopul iese în afară, antenele locatoarelor se rotesc zi și noapte... Sau altceva : deodată apare o țeavă și se apucă să examineze oamenii. Iarna aici bat vînturi reci și nava se acoperă de un strat de gheață, dar e destul să vină oameni la far, pentru ca gheața să dispară numaidecît... De altminteri nici algele nu se prind de ea.

Marea asalta insula.

— Vezi, vezi ! spuse triumfător inginerul. Acum o să-și aprindă reflectorul. Uneori am impresia că o să zboare. Uite-așa — o să zboare... Am fost o dată aici noaptea și încă și pînă azi... Înțelegi, Luna se ridica deasupra mării, iar nava... se întindea înspre ea. Țeava asta, antenele și alte chestii de-acolo, din spatele cabinei — toate erau îndreptate spre Lună. Era ceva mistic, zău !....

I-am explicat inginerului că nu era nimic mistic. Navele staționate definitiv rămîn cu aparatajul electronic conectat la sistemul de alimentare. Lucrul acesta e necesar pentru ca nava să-și poarte singură de grijă : să ia măsuri împotriva coroziunii, a jivrajului, să nu lase să se stringă praful și noroiul, să semnalizeze un pericol neprevăzut. Uneori creierul electronic manifestă inițiative cu totul inutile : face observații asupra Lunii și a stelelor, înregistrează radiația cosmică, furtunile magnetice... Dar să zboare în Cosmos nava nu poate : n-are echipaj, n-are carburant, îi lipsesc agregatele principale ale acceleratorului gravitațional.

Inginerul clatină a îndoială din cap și întreabă :

— Și țeava ? De ce o îndreaptă spre far ?

N-am apucat să-i răspund.

Deasupra cabinei navei ieși în afară un reflector. Raza albăstruie străpunse cu ușurință pîcla ce stăruia deasupra mării în așteptarea furtunii și, lunecînd pe țărm, se înfipse în temelia farului, după care se ridică spre platformă.

Din pricina luminii puternice am închis fără să vreau ochii. În aceeași clipă reflectorul se stinse.

— Uite ! exclamă inginerul cu altă voce, luîndu-mi repede binoclul. Uite ! Asta nu s-a mai întîmplat niciodată...

Pe navă se aprinseră toate luminile de pe bordaj, luminînd bolovanii negri, șlefuiți de valuri, ai insulei și carcasa verzuie a astronavei. În peretele navei apăru o crăpătură : se desfăceau canaturile trapei principale...

— Asta... nu s-a mai întîmplat ! repetă surescitat inginerul.

Nu-și mai lua binoclul de la ochi și vorbea foarte tare, aproape că striga. Vîntul, mai puternic acum, vuia în grinzile de fier ale farului. Auzeam numai frînturi de fraze : „În patruzeci de ani... predecesorii mei... nu știa nimeni..."

Valurile măturau insula. Dar bătrîna navă, care văzuse marile uragane din Lumea Stelelor, nu mai lua în seamă furtuna ce se apropia. Cu o încetineală gravă, chiar măreață, făcea tot ceea ce trebuia făcut înaintea unui zbor.

Din trapă coborî o scară. Sistemul complex de antene luă poziția de zbor. În partea centrală a corpului navei ieșiră în afară niște aripi scurte, trase înapoi. În spatele duzelor motorului de lansare apărură cîrmele cu gaze. Erau îndoite, dar se plasară ireproșabil, așa cum era nevoie pentru scurtul lansaj pe apă. Emițătorul periscopic al videosistemului („țeava" de care vorbea inginerul) se întoarse spre larg. Lumina semnalului de start clipi de trei ori și deasupra cabinei se ridică un fanion purpuriu.

Era tradiționalul semnal : „Gata de zbor !".

Valurile se prăvăleau peste insulă. În jurul navei apa clocotea. Deodată mi s-a părut că marea stă nemișcată, iar nava s-a avîntat înainte. Aveam impresia că am auzit duduitul motorului de lansare. Asta a durat cîteva secunde, nu mai mult. Dar atunci am înțeles de ce a fost aleasă pentru staționarea definitivă insula aceasta mică și neînsemnată.

Brusc luminile de pe astronavă s-au stins.

Am rămas multă vreme în așteptare. Vîntul legăna cu putere platforma farului.

— E timpul să plecăm ! strigă inginerul, aplecîndu-se spre mine și ștergîndu-și fața udă.

Jos, deasupra apei, țîșni un fulger vinețiu. Bubuiturile prelungi ale tunelului se contopiră cu mugetul mării.

Furtuna începuse.

În timp ce coboram scara în spirală, inginerul îmi spuse :

— Te căuta pe dumneata. Întotdeauna cercetă oamenii, dar abia azi te-a văzut pe dumneata și a deschis trapa.

— De ce tocmai pe mine ? am întrebat. Doar eram amîndoi.

— Dumneata porți uniforma Flotei Stelare, răspunse inginerul și adăugă cu convingere în glas : Ei, da, porți uniforma de astronaut.

Ideea era foarte naivă, de altminteri admisibilă la un nespecialist. Mașinile electronice de pe vechile astronave de recunoaștere nu știau să distingă hainele oamenilor. Mașina a aflat probabil că se apropie o furtună foarte puternică și a luat hotărîrea cea mai simplă în asemenea condiții — să-și ia zborul, să evite furtuna. Desigur, nava nu putea să decoleze, dar totuși s-a pregătit pentru zbor.

Ascultîndu-mi explicația, inginerul spuse cu îndoială în glas :

— Se poate să fie și așa... Nu zic ba... Dar nava stă de patruzeci de ani pe insulița asta. De patruzeci de ani ! Oare în acest răstimp nu s-a schimbat nimic cu de la sine putere în memoria ei electronică ?....

Nu i-am răspuns. Mă gîndeam la altceva.

Astronava era pe veci țintuită de stîncă. Pe deasupra ei zburau alte nave, răsăreau și apuneau stele îndepărtate. Și dacă în bătrîna navă mai stăruia ceva asemănător cu rațiunea, la ce putea oare să se gîndească veșnic neobositul ei creier electronic ?

GHENADII ALTOV
Traducere de YGOR BLOCK

File din proza magiei negre

INVADATORII (VIII)

REZUMATUL CAPITOLELOR TRECUTE : **Căpitanul Judson și Monstrul creat de Frankenstein și reînviat, după 50 de ani de magicianul Rogaro, sînt fugăriți de răzvrătiții din Krowakia. În drum spre submarinul „Tylosaur", cei doi se refugiază la o fermă. Aici îi întîmpină o femeie incredibil de frumoasă care îi poftește în casă.**

ÎN ACEST CAPITOL : **Katherine, femeia de la fermă, în vîrstă de 20 de ani, este oarbă din naștere. Cei doi se pun pe treabă, îngrijind de fermă. În schimbul acestui lucru, Katherine le-a promis că o să-i vindece. În același timp căpitanul Judson și Monstrul se îndrăgostesc de fată.**

Cei doi fugari — căpitanul Judson și Monstrul creat de Frankenstein — erau șocați. La nici douăzeci de ani, frumoasa Katherine le părea o icoană vie. Ochii ei rotunzi și mari, ușor alungiți și împovărați de gene dese, nu văzuseră niciodată lumina zilei. Oarbă din naștere, ea încerca să-i simtă pe cei doi străini și să și-i apropie. Glasul ei blînd li se părea neverosimil. Nimeni nu le mai vorbise așa, nimeni nu li se mai adresase vreodată cu „prietene".

— Hai, veniți în sufragerie. Focul e aprins. Nu vă sfiiți, eu sînt oricînd bucuroasă de oaspeți, mai ales de cînd fratele meu, Harold, a fost arestat de invadatori.

Căpitanul Judson tresări, dar înaintă și vru să se așeze pe un fotoliu. Dar fermecătoarea fată se apropie de ei și le spuse cu delicatețe :

— Prieteni, fiți așa de buni și lăsați-mă să vă mîngîi fețele și mîinile... Știți, noi orbii facem mai bine cunoștință așa.. Nu vă fie teamă !

Monstrul scoase un ușor mîrîit. Era vădit intimidat de acea splendoare de fată, dar instinctul îi spunea că nu are de ce să se teamă. Se gîndea doar la reacția de repulsie ce i-ar putea-o trezi epiderma lui nefirească, artificială. Katherine se ridică pe vîrfuri pentru a-i atinge hidoasa față. Degetele firave se plimbară îndelung pe chipul lui oribil, apoi pe palmele-i groase și cu degete terminate cu unghii fioroase. Dar fata nici măcar nu tresări. Dimpotrivă, spuse în șoaptă :

— Ești foarte voinic. Se vede că ai muncit mult ca să-ți cîștigi existența... Dar spune-mi, nu poți vorbi ?

Judson interveni prompt și-i explică faptul că un accident mai vechi îl făcuse să-și piardă glasul. Katherine se apropie apoi de căpitan, rugîndu-l cu glas suav să suporte aceeași operație. Încă netrezit din visul frumos pe care-l trăia aievea, acesta se supuse, nu fără o oarecare teamă de reacția fetei. Își scoase bandajele și se lăsă la rîndu-i mîngîiat.

— Vai, cît trebuie să fi suferit ! Ai cicatrici prelungi și groase, oftă ea. Prieteni, știu că vă e foame, vă aduc imediat ceva de-ale gurii. Dar mai întîi vreau să vă dau o veste bună. Soarta a făcut să ne întîlnim noi trei, fiecare cu suferința lui. Ei bine, vă invit să mai stați cîteva zile aici la fermă și vă promit că am să vă vindec pe amîndoi. Știți, eu din copilărie am învățat să alin suferințele oamenilor, poate că așa Dumnezeu se va îndura vreodată și de suferința mea...

Fugarii se priviră surprinși. Pînă în urmă cu cîteva minute fuseseră ținta unor atacuri de moarte, fuseseră hăituiți ca niște fiare, iar acum se bucurau brusc de o caldă și binefăcătoare atenție. Își reveneau cu greu și le era foarte dificil s-o contrazică pe acea icoană de fată.

Începînd chiar cu zorii zilei următoare, amîndoi se apucaseră să îngrijească de fermă, la sfaturile Katherinei, trăgînd cu urechea la zgomotele din afară. Patrule ale invadatorilor, se mai abăteau din cînd în cînd prin zonă, în căutarea unor rebeli. După-amiaza, fata își pusese în aplicare planurile sale vindecătoare. Pentru Judson prepară din plante numai de ea știute o alifie plăcut mirositoare. Apoi, așezîndu-se lîngă Monstrul zăpăcit de frumusețea ei, îi lua mîinile în palmele ei fine și începu să-l învețe cuvinte ușoare. Pentru cei doi, certați de atîția ani cu întreaga lume, era ceva nefiresc, incredibil. Numai înfățișarea irezistibil de atrăgătoare a Katherinei îi determina să n-o părăsească. Se simțeau vrăjiți și, foarte curînd, amîndoi se atașară atît de mult de ea, încît uitară de urmăritori și de submarinul cu care trebuiau să repornească, departe de lumea ostilă. Un sentiment total necunoscut pînă atunci cuprinsese atît pe Monstru, cît și pe Judson. Se purtau extrem de politicos cu fata și, deodată, cunoscură... gelozia. Da, amîndoi, dar fiecare în felul său, se îndrăgostiră de Katherine ! Iar cînd în a patra zi de exersare căpitanul îl auzi pe prietenul său rostind primul cuvînt : „Katherine !" înnebuni de ciudă. Începu chiar să-i fie frică de vechea dorință a Monstrului de a-și găsi perechea. Pe de altă parte, cicatricile lui începeau să dispară.

Într-adevăr, Katherine făcea adevărate miracole și cei doi fugari doreau din ce în ce mai puțin să se ascundă...

☆

Cele șase cadavre începeau să prindă viață. Rogaro și Frankenstein erau extenuați. Mai rămăseseră de pus în funcțiune creierele „noilor născuți", cînd savantului îi veni o idee :

— Rogaro, spuse el, trebuie să facem ceva să împiedicăm ocuparea Krovakiei ! Nu ne va ierta nimeni dacă vom crea o trupă de șoc, formată din Monștri, pentru acești nenorociți de invadatori. Uite ce-o să facem !

Magicianul și profesorul deformară craniul unui cadavru și eliminară o parte din creierul în formare. Ascunseră materia vîscoasă și continuară operația de reîncarnare electrochimică doar la celelalte cinci trupuri. Frankenstein bătu în ușă, chemîndu-l pe General. Acesta intră cu o oarecare sfială în laborator.

— Generale, avem nevoie foarte urgent de un cap, un cap cu creierul intact. Cel de aici nu mai poate fi folosit. Dacă nu te grăbești, riști să pierzi toată trupa.

Fără să prisosească, Generalul se gîndi imediat la o soluție, care nu putea fi alta decît... unul din oamenii lui.

(Va urma)

Versiune românească prezentată și adaptată de Paul Ioan după romanele lui Donald F. Glut

HOROSCOP

Săptămîna 10. 06. – 16. 06. 1991

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Aniversarea unui coleg vă domină ziua.
Marți : Vă puneți speranțele în cine nu trebuie. Ușoară deziluzie.
Miercuri : Legături interne și externe serviciului vă creează o situație foarte favorabilă.
Joi : Psihicul se revigorează din ce în ce mai mult.
Vineri : Pofta de muncă dă roade bine apreciate.
Simbătă': Primiți vizita a două persoane foarte dragi.
Duminică : O investiție într-un obiect demult visat.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Săptămînă cu probleme de sănătate. Apar primele simptome.
Marți : O migrenă rebelă vă indispune. Evitați polemicile.
Miercuri : Mic succes financiar, previzibil încă de ieri.
Joi : Căile respiratorii în suferință.
Vineri : Conversații sterile, zi total neproductivă.
Simbătă : Conflict în familie, vă simțiți neînțeles și abandonat(ă).
Duminică : Repaus total, televizorul e singurul prieten.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Gustul amar al eșuării unei întîlniri sentimentale.
Marți : Refugiu în activitatea profesională, muncă îndîrjită.
Miercuri : Un amic vă caută insistent pentru o propunere de afaceri.
Joi : Din nou umbră pe plan sentimental.
Vineri : O cascadă de vești bune, pe plan material.
Simbătă : Lungi discuții de afaceri în familie, planuri de viitor.
Duminică : Deprimarea sentimentală începe să diminueze.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Confortul unei zile fără probleme.
Marți : Scurtă dispută colegială. Aveți dreptate.
Miercuri : O mică răceală în familie, pe probleme minore.
Joi : Două variante de cîștig financiar, ambele în stadiu de speranță.
Vineri : Zi cu încărcătură emoțională deosebită, care vă va afecta cîteva zile.
Simbătă : O călătorie demult programată a devenit inevitabilă.
Duminică : Din nou pe drumuri, oboseală dar și satisfacții.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Simptome adînci de insatisfacție profesională.
Marți : Lungi momente de meditație, dar planurile vi se par nesigure.
Miercuri : O problemă în familie se adaugă deprimării deja instalate.
Joi : Criza psihică vă face neproductiv.
Vineri : Se ivesc două șanse de ieșire din impas. Nu ezitați.
Simbătă : Multă alergătură în scop de afaceri.
Duminică : Relaxarea mult așteptată e insuficientă.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : O mînă prietenească vi se întinde la timp.
Marți : Se întrevede o lovitură financiară. Multă prudență.
Miercuri : Număr record de telefoane și discuții despre viitor.
Joi : O mică petrecere nu strică nici în mijlocul săptămînii.
Vineri : Se clatină prietenia cu un vechi coleg ...e motiv de neloialitate.
Simbătă : Călătorie de plăcere la rude.
Duminică : Mic incident la întoarcerea acasă. Totul se termină cu bine.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Gimnastică intelectuală prelungită.
Marți : O veste neplăcută vă deturnează proiectele.
Miercuri : Folosiți mari doze de înțelepciune și calm. E singura șansă.
Joi : Un mic compromis e de neocolit. Procedați cu tact.
Vineri : Sugrumați tentația unei mici răzbunări.
Simbătă : Culoarea zilei e roz. Afectivitate sporită.
Duminică : Acalmie totală. Auziți crescînd iarba.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Oboseală, mahmureală, indispoziție.
Marți : Obligațiile profesionale vă inundă.
Miercuri : O chemare senzuală nu vă dă pace. Supuneți-vă.
Joi : Două motive de bucurie și unul de întristare.
Vineri : Ce-ar fi să jucați la Loto ? Perioada vă e prielnică.
Simbătă : Singur printre prieteni, o persoană dragă vă ocolește.
Duminică : Plouă torențial cu amintiri.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Primiți un buchet de reproșuri, unele nemeritate.
Marți : Zi a lucidității, cu hotărîri perfect realizabile.
Miercuri : Solicitări fizice neașteptate. Extenuare.
Joi : Creativitatea e umbrită de nostalgie, psihicul e pe minim.
Vineri: Primiți, cu întîrziere, o scrisoare de departe.
Simbătă : Spectacol urmat de o petrecere intimă ; evadări sentimentale.
Duminică : „Cînd plouă, taci și ascultă !"

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Comiteți două indiscreții care se vor răzbuna.
Marți : Mici cumpărături consolatorii, nu mai găsiți un obiect mult rîvnit.
Miercuri : O stare de iritare vă diminuează randamentul.
Joi : Conversații îndelungi și sterile.
Vineri : Șocul unui ghinion financiar. Supărare trecătoare.
Simbătă : Un prieten vă salvează din oceanul plictiselii.
Duminică : O vizită din obligație vă strică ziua.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Satisfacția unei lovituri financiare.
Marți : Controverse profesionale de principiu, vă impuneți punctul de vedere.
Miercuri : Plutesc semne de întrebare asupra unor proiecte importante.
Joi : O afacere profitabilă se conturează foarte clar.
Vineri : Luciditate, decizii optime.
Simbătă : Muncă febrilă la domiciliu, se apropie o scandență.
Duminică : Uzura din ajun vă aruncă în brațele somnolenței.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Vă absoarbe rutina profesională. Plictisească.
Marți : Un zvon favorabil se confirmă.
Miercuri : Zi de confesiuni între amici. Melancolie bachică.
Joi : Succes profesional, admirație și invidie.
Vineri : Două motive serioase de optimism.
Simbătă : Muzica e sarea și piperul zilei.
Duminică : Prizonier în capcanele erotismului.

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

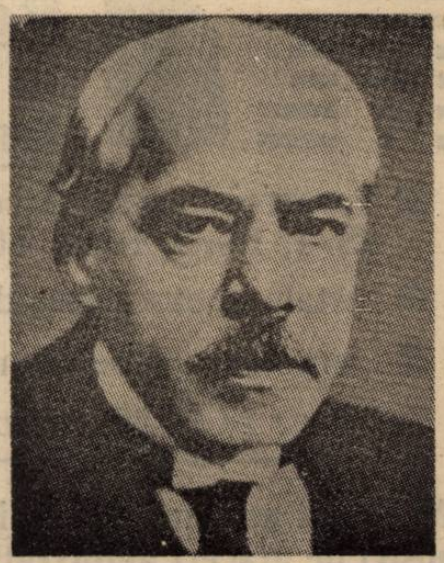

Prioritate științifică mondială

Între anii 1898 și 1902, profesorul Gheorghe Marinescu (1863—1938) a făcut numeroase studii asupra bolnavilor internați la clinica neurologică de la Spitalul Pantelimon (mers, gesturi, atitudini) cu ajutorul unor serii de filme științifice. Alături de chirurgul francez Eugène Louis Doyen, (1859—1910) — care a folosit aceeași metodă pentru analiza unor tehnici chirurgicale inedite —, marele savant român Gh. Marinescu este primul om de știință din lume care a folosit cinematografia în cercetarea științifică.

În jurul lumii

— Primul român care a efectuat ocolul lumii este inginerul George Bazil Assan (1860—1918). Călătoria a durat șase luni și s-a desfășurat în anul 1898. A plecat din Constanța, trecînd apoi prin Atena, Canalul Suez, Oceanul Indian, Japonia, Oceanul Pacific, San Francisco, New York Anglia. Cu doi ani mai înainte, în 1896, el a fost și primul român care a atins latitudinea 81° 35' în cadrul unei expediții norvegiene spre Polul Nord.

— Între anii 1910 și 1916, patru studenți români au încercat să facă ocolul lumii pe jos. Aceștia au fost : Dumitru Dan, Paul Pîrvu, Gheorghe Negreanu și Alexandru Pascu și călătoria propusă a avut distanța de circa 100 000 kilometri. Din nefericire, numai Dumitru Dan s-a reîntors în patrie, însoțitorii lui pierzîndu-și viața pe drum. Supraviețuitorul a primit Marele Premiu al Touring Clubului francez.

Cea mai îndelungată căsnicie

Soții Grigore și Silvia Mihai, din satul Gura Bărbulețului, comuna Bărbulețu județul Dîmbovița au durat o căsnicie de aproape șaizeci de ani. Ei au decedat, în iarna anului 1991, la diferență de numai o zi.

Colecționari

— Dl. Petre Petrescu din București, pasionat călător (cu orice mijloc de transport, inclusiv bicicletă și cărută) are în colecțiile sale peste 50 000 ilustrate din țară și străinătate și peste 20 000 diapozitive color.

— Dl. Gheorghe I. Grunzu din Onești are în colecțiile sale peste 1 400 medalii, brelocuri și insigne din 40 de țări : dînsul posedă, de asemenea, 215 fanioane din 22 de țări.

GUINNESS BOOK

Vremea frumoasă — pentru că totuși vom putea vorbi în curînd și de așa ceva — ne va aduce aminte și de discotecile în aer liber. Dansul sub plafonul stelelor va fi iar la modă și recordurile în materie vor putea fi atacate. Iată, deci, cum se dansează pentru a intra în Guinness.

● Dansul Flamenco are un ritm debordant și se caracterizează prin uluitoarele bătăi din călcîie, rapide și puternice, acompaniind muzica. Cel mai rapid dansator de Flamenco este considerat a fi Solero de Jerez de 17 ani. Acesta, în septembrie 1967 și-a electrizat publicul (la un concurs desfășurat la Brisbane, Australia), atingînd frecvența de 16 bătăi de călcîi într-o secundă, sau circa 1 000 bătăi de călcîi într-un minut, cît a durat show-ul său. Cine îl imită ?

● Printre dansurile disco, Guinness include speciile Jive, Twist și Go-Go. Aici se pune problema rezistenței în timp, adică al maratonului de dans. Performerul este Richard Rimmer, din localitatea Surrey, Anglia. Acesta a dansat Jivo, cu mai multe partenere, timp de 97 de ore și 42 minute — între 11 și 16 noiembrie 1979. Recordul la perechi, pentru dans efectuat în strictul regulament european privind rock'n roll, aparține lui Mirco și Manuela Catalano cu 22 de ore. Performanța a fost obținută la Olympia Shopping Center din München, între 6 și 7 februarie 1981.

● Recordul la așa-numitul „step" (cum se spune la noi) este de 9 100 astfel de pași de dans, efectuați în 6 ore și 51 minute. Recordmanul este din Sri Lanka și se numește Kumar Anadan (record înregistrat la 31 decembrie 1981, în capitala Colombo a statului Sri Lanka).

● Cea mai mare „partidă de dans" desfășurată vreodată pe o scenă improvizată anume s-a derulat cu participarea a 16 500 persoane, în cadrul spectacolului Houston Livestock Show, în statul Texas, la data de 8 februarie 1969. Au dansat peste 4 000 de perechi și dansatori individuali. La o altă partidă de dans, desfășurată în Parcul Național din Louisville, statul Kentuky (la 26 iunie 1983) au participat peste 20 000 persoane.

● Să mai menționăm recordul la faimosul charleston : Sabra Starr, din S.U.A., a dansat charleston timp de... 110 ore și 58 de minute, între 15 și 20 ianuarie 1979.

În imagine se poate observa o performanță uluitoare a așa-numitului dans „limbo". Recordul îl deține Marlene Raymond din Toronto, Canada. Ea a reușit să treacă „neobservată" pe sub o bară în flăcări situată numai la 15 cm de sol, efectuînd o perfectă „solidaritate" cu podeaua acestui extrem de dificil dans, cu accente de ritual sacru. Nici o parte a vestimentației sale nu a fost arsă.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

magazin publicitate • advertising • publicité

IBM

RBS - Romanian Business Systems s.r.l.

Reprezentanța IBM în România *telefon 14.39.29*

- Comercializarea directă a tuturor produselor IBM în România: PS/1, PS/2, RISC 6000, AS 400, ES 9000, aplicații diverse.
- Instalare, stoc piese de schimb, service, școlarizare.
- Demonstrații permanente de echipamente și programe

Telefon : 14.39.29; Fax : 15.62.59; Telex : 10.480

Produsele IBM se pot procura și prin intermediul partenerilor noștri de afaceri autorizați :

1) Agenți comerciali pentru AS 400:

SOCODIAG	*telefon: 43.11.88*
BRCE	*telefon: 14.91.90*
CSR	*telefon: 79.51.97*
MICS	*telefon: 987/20.687*
MICROINFORMATICA	*telefon: 951/49.748*
QUBE	*telefon: 15.82.67*

2) Remarketeri pentru PS/1, PS/2 și mașini de scris:

EXPORT CONSULT	*telefon: 13.51.70*
SCOP	*telefon: 11.73.74*
MISACO-s.r.l.	*telefon: 921/14.922*
INTERCOM LEU	*telefon: 13.62.09*
COMPAS	*telefon: 15.31.70*

3) Application Marketing Associate (AMA)

SOLIDATA	*telefon: 10.20.04*

IBM

PROGRAM TV

LUNI, 10 iunie. Programul 1 : 14,00 Actualități 14,10 Horoscopul zilei 14,20 Worldet USIA 15,00 Civilizația montană 15,30 Copiii noștri — viitori muzicieni 15,55 Patrimoniu 16,20 Avanpremiera săptămânală 16,40 Lisabona 17,00 Emisiunea în limba maghiară 18,30 Repriza a treia 19,00 Tezaur 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Teatru TV. Harold și Maude de Colin Higgins 23,00 Gong ! 23,30 Serenada 23,45 Actualități 23,55 Recomandări din programul de mîine. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Studioul muzicii de cameră 17,00 Veniți cu noi pe programul doi... la restaurantul „Odobești" ! 20,00 Super Channel 21,30 Magazin auto-moto 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualități

MARȚI, 11 iunie, Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic. „Gorila" se înfurie (Franța, 1989) 12,00 Ora de muzică 13,00 Confluențe 13,30 Avanpremieră TV 13,35 Bijuterii muzicale 14,00 Actualități 14,10 Audio-vizual studio 14,30 Documentar științific 15,00 Medicina pentru toți 15,15 Cheia succesului 15,40 Preuniversitaria 16,10 Teleșcoală. Curs de limbă franceză. Curs de limba rusă 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Forum 18,10 Tele-discul muzicii populare 18,30 Economia încotro ? 19,00 Muzicorama 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Telecinemateca Dragostea lui Swann (Franța-Germania, 1984) 22,55 Salut, prieteni ! 23,55 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Universul credinței 17,10 O muzică, o țară 17,30 De-ale pieței în economia Capitala 18,00 Actualități 18,10 Film serial. Așii cerului albastru 19,10 Studioul de literatură 20,00 Canal France International 21,30 Club SF 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Clipuri 22,50 Actualități

MIERCURI, 12 iunie, Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Virsta a treia 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Agenda muzicală 14,00 Actualități 14,10 Jazz-Magazin 15,00 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală. Curs de limbă germană. Curs de limba italiană 16,00 Drumuri în memorie 16,30 Televiziunea vă ascultă ! 17,00 Fotbal : Universitatea Craiova — Inter Sibiu 18,50 Actualitatea folclorică 19,00 15-16-17-18 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Film serial, Decalog (Polonia, 1988) 22,00 Universul cunoașterii 22,40 Reporter '91 23,15 Pro Musica 23,50 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Emisiunea în limba maghiară 18,00 Actualități 18,10 Teatru TV. Pescărușul de A. P. Cehov 20,00 Super Channel 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualități.

JOI, 13 iunie. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel. Mix 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Interferențe 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Recital muzical 14,00 Actualități 14,10 Mondo-muzica 14,30 Caleidoscop cetățenesc 15,00 Arte vizuale 15,40 Preuniversitaria 16,10 Teleșcoală. Curs de limba engleză. Curs de limba spaniolă 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Limba noastră 17,30 Pro patria 18,30 Piața și banii dv. 19,00 Știința în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,50 Telesport 21,00 Iunie 1990 — 72 de ore 21,50 În fața națiunii 22,30 Film serial. Dallas 23,30 Cultura în lume 0,05 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Cercetarea științifică agricolă 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Actualități 18,10 Canal France International 18,30 Documentar științific 19,00 Concertul Orchestrei Naționale Radio 21,30 Dialog cu edilii Capitalei 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel Mix 22,50 Actualități.

VINERI, 14 iunie. Programul 1 : 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic. Nu știi de glumă ? (SUA, 1938) 11,25 Worldnet USIA 12,00 Ora de muzică 13,00 Oameni de lîngă noi 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Divertisment internațional 14,00 Actualități 14,10 Armonii corale 14,30 Casa și grădina 15,00 Documentar artistic 15,30 Tragerea Loto 15,40 Preuniversitaria 16,40 Muzica pentru toți 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Invitatul săptămînii 18,30 Cîntecul inimii mele 18,45 Virstele peliculei 19,35 Desene animate 20,00 Actualități 20,35 Telesport 20,45 Viața parlamentară 21,10 Film serial. Destinul familiei Howard 22,10 Studioul „E" 22,40 Studioul șlagărelor 22,55 Gaudeamus 23,40 Actualități 23,50 Tele-Top 0,25 Jazz-Fan **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Arhive folclorice 17,00 Tele-varietăți de vineri... supra patru 18,00 Actualități 18,10 Seară de balet 19,00 Campionatele internaționale de atletism ale României 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualități.

SÎMBĂTĂ, 15 iunie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Descoperirea planetei 10,30 Tip-Top. Mini-Top 11,30 Istoria religiilor 12,00 Ora de muzică 13,00 : 7X7. Evenimente interne ale săptămînii 13,30 Avanpremiera emisiunilor de la sfîrșit de săptămînă 13,40 Studioul muzicii ușoare 14,00 Actualități 14,10 Tele-Club 17,30 Mapamond 18,00 Încearcă-ți norocul ! 19,00 Melodii îndrăgite 19,15 Teleenciclopedia 20,00 Actualități 20,35 „De plinge Demiurgos, doar el aude plînsu-și"... 21,35 Săptămîna sportivă 21,55 Film serial, Jake și Grăsanul 22,45 Varietăți muzicale internaționale 23,25 Actualități 23,35 Film artistic. Insula Sorei Tereza (SUA, 1982). **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate. Pif și Hercule. 16,30 Film artistic. Dispariții misterioase (SUA, 1942) 17,35 Canal France International 18,00 Actualități 18,10 Pop-Magazin 18,30 Motor! 19,00 Opera în capodopere 21,20 Super Channel 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualități.

DUMINICĂ, 16 iunie. Programul 1 : 8,00 Viața satului (I) 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualități 10,10 Lumină din lumină 11,00 Planeta copilăriei 12,35 Film artistic în serial pentru copii. Tinerețe fără bătrînețe 13,00 Viața satului (II) 14,00 Actualități 14,10 Video-Magazin 16,20 Atlas 16,50 Știință și imaginație 17,30 Convorbiri de duminică 18,00 Fotbal : Sportul Studențesc — Steaua 18,50 Aripi românești 19,05 Film serial Dallas 20,00 Actualități 20,35 Podul de Flori de la Prut 21,15 Film artistic. Vacanță la Paris (SUA, 1958) 22,50 Duminica sportivă 23,10 Maeștrii 0,10 Actualități. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 TV 5 Europe 18,00 Actualități 18,10 Muzică pentru părinți 18,30 Viața spirituală 19,00 Serata muzicală TV 21,30 Orașe și civilizații 22,00 TV 5 Europe 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualități.

(După „PANORAMIC TV")

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului

medicina la zi

LASERII, O SPERANȚĂ PENTRU SĂNĂTATE

În vara anului 1960 fizicianul Theodore H. Maiman făcea primele demonstrații cu primul laser. De-atunci laserii au fost folosiți pentru măsurarea distanței de la planeta noastră la Lună, pentru urmărirea alunecării faliei de la San Andreas, pentru găurirea diamantelor, pentru urmărirea mișcărilor de trupe pe timp de noapte, pentru ghidarea bombelor... Ei echilibrează giroscoapele, separă izotopii chimici, declanșează implozia granulelor de deteriu. Domeniul spectral acoperit de sursele laser se întinde de la radiațiile gamma și X pînă la infraroșu îndepărtat, aflat la joncțiunea cu domeniul microundelor.

Parte intrinsecă a vieții noastre, laserii au pătruns și în medicină. El, laserul, această sursă intensă de lumină, cu densități ale protonilor de milioane de ori mai mari decît cele de la suprafața Soarelui, poate fi suficient de îngustă și controlabilă pentru a putea folosi în intervenții chirurgicale pe ochi sau cortex. Laserul s-a impus în medicină prin precizia de manevrare și eficiența procesului de interacție între radiația laser și țesut. Au fost dezvoltați și adaptați laseri cu emisie din ultraviolet pînă la infraroșu, cu emisie continuă sau în impulsuri de scurtă durată și energie mare în plus. Chirurgia folosește mai ales proprietatea laserului de a concentra o mare densitate de energie pentru îndepărtarea sau distrugerea țesuturilor biologice. Bisturiul-laser aduce precizie în intervențiile chirurgicale, înlătură sîngerarea abundentă, asigură regenerarea rapidă a țesuturilor. Sau, cum spunea **prof. dr. LEON DĂNĂILĂ**, „reglînd energia fasciculului laser chirurgul mătură cu efectul caloric al razelor sale formațiunea patogenă".

„Nu trebuie ignorată prioritatea noastră privind utilizarea laserului pentru efectul său biostimulant în bolile reumatismale, preciza cu prilejul primei Conferințe naționale „Laserii și medicina", unul din copreședinții acestei reuniuni științifice, **prof. dr. docent ȘTEFAN ȘUȚEANU.** Noi folosim laserul cu bune rezultate în special în reumatismul poliarticular (umărul dureros de exemplu), cu rezultate bune în bolile degenerative, artroze și spondiloze și în nevralgia lombosciatică. Am fost mai puțin entuziasmați de rezultatele obținute în reumatismul inflamator, motiv pentru care folosim laserul mult mai puțin în aceste boli. Poate că în afecțiunile reumatismale în care pe primul plan este inflamația, pare să fie un beneficiu mai mic, dar acolo unde procentul degenerativ este mai evident, efectul biostimulant al laserului este de cea mai mare eficacitate. Nu trebuie ignorat nici faptul că România este printre primele țări cu cercetări și aplicații ale laserului în medicină. Laserii cu efect biostimulant au fost inițial folosiți în afecțiuni ale aparatului locomotor, fiind utilizați atît de ortopezi (de la Spitalul Militar Central) cît și de reumatologi, din clinica noastră".

Domnul **dr. în fizică VIRGIL VASILIU** a ținut să menționeze preocuparea cercetătorilor fizicieni de a oferi aparatura necesară pentru a fi utilizată de diversele școli medicale românești.

„Într-adevăr se poate vorbi la noi de școli de medicină care aplică laserul, spune dr. Vasiliu. În reumatologie reprezentativă este cea a profesorului Suțeanu ; celebră este școala de neurochirurgie a prof. dr. Leon Dănăilă. Școala medicală cu statutul cel mai vechi, care folosește laserii, este cea de oftalmologie de la Spitalul Militar Central, creată de prof. dr. Olteanu și continuată de dr. Cârstocea. Se cunosc de asemenea, școala de dermatologie a Spitalului Militar Central, care dispune de o bună dotare cu laseri, cea de traumatologie și ortopedie de la același spital, condusă de domnul prof. dr. Niculescu. Laserii au pătruns de asemenea în stomatologie (dr. Găucan și dr. Florea Dinu) sau în ORL (dr. Călărașu și dr. Sarafoleanu)".

„Scopul urmărit în reumatologie accentuează dr. **P. IGNAT**, este de a trata cu radiația laser structuri mai profunde cum sînt articulațiile sau tendoanele. Trei structuri ale corpului uman joacă un anumit rol în puterea de penetrare a radiației laser : moleculele hidrice, hemoglobina și pigmentarea cutanată. În ceea ce privește modul intim de acțiune al radiației la nivel tisular există dovezi experimentale că laserii acționează asupra anumitor structuri celulare și sisteme enzimatice producînd în final efecte biostimulante dintre cele mai diverse. Studii de biofizică celulară demonstrează că iradierea laser produce o stabilizare a potențialului membranei celulare cu hiperpolarizare, o creștere a pragului de recepție a terminațiilor pentru durere, cu stimulare probabilă a endorfinelor, stimulare a sistemelor cibernetice celulare. Toate acestea au un efect antialgic. Oricum studiile întreprinse conduc la concluzia că panoplia de întrebuințări ale laserului poate fi îmbunătățită prin utilizarea sa în domeniul atît de încitant al biostimulării organismului". „Utilizarea bisturiului-laser, în oftalmologie, ne explică **dr. BENONE CÂRSTOCEA**, aduce avantaje specifice chirurgiei laser : înaltă sterilitate specifică chirurgiei fără contact, în cazul laserului cu CO_2, sau cea conferită de temperatura foarte înaltă a vîrfului de safir, în cazul laserului Yog-Nd, absența sîngerării sau sîngerarea minimă, gradul înalt de securitate oncologică, integrarea rapidă a grefelor. Numeroase cazuri de tumori ale conjunctivei sau ale ploapelor au fost obiectul intervenției laser, și aceasta pentru că tumorile ochilor și anexelor constituie un domeniu serios al aplicării laserilor atît la nivelul la care ne aflăm în prezent cît și în viitor".

„Este o realitate, sublinia **prof dr. LEON DĂNĂILĂ**, pătrunderea din ce în ce mai extinsă a laserului în neurochirurgie. S-a constatat că efectele laserilor asupra țesuturilor sînt determinate de factori ca lungime de undă, puterea în wați, durata de acțiune a razei, specificitatea culorii, proprietățile optice, termice ale țesuturilor și conținutul în apă al acestora. Efectul termic al razei laser este în funcție de absorbția acesteia de către țesutul asupra căruia acționează. În general energia laser este eliberată la nivelul țesuturilor sub formă de căldură absorbită de apa intra și extracelulară. La 60°C proteinele sînt denaturate iar la 100°C apa celulară este convertită în vapori, făcînd ca celulele să explodeze. Creșterea în continuare a temperaturii peste 100°C duce la vaporizarea țesuturilor și la eliminarea țesuturilor distruse sub formă de vapori și fum".

Și, în final o speranță în tratamentul cancerului. O speranță care vine tot de la laser. Ea se bazează pe cercetările experimentale vizînd efectele radiațiilor emise de laser în cancer, cercetări efectuate de **dr. VASILE DIMA**, comunicate în țară și străinătate, cercetări care ne dau dreptul să fim optimiști. Dar, detalii despre argumentele optimismului, reieșite din rezultatele cercetărilor doctorului Vasile Dima și colaboratorilor săi, cu alt prilej.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

medicul ne sfătuiește

OFTALMOLOGIE

Răspunde **dr. AUREL ROSIN,**
medic primar oftalmolog

● **Timpu Camelia din Turda, județul Cluj Napoca.** Vă deranjează o lăcrimare puternică la un ochi. Care ar putea fi cauza și ce vă recomandăm ? După cum știți probabil, glandele lacriminale se află sub influența unui nerv (lacriminal) care „poruncește" acestora cînd să secrete lacrimi. Nervul lacrimial are legături și cu alți nervi care se găsesc în creier. Tocmai aceste legături explică de ce în anumite situații lăcrimăm abundent (plîngem chiar). Astfel, cauzele care pot determina o secreție abundentă de lacrimi sînt : fizice (vînt, praf, corpi străini, lumină puternică, alimente iuți, întinderi de zăpadă însorite etc.), chimice (arsuri cu diferite substanțe chimice), infecțioase (conjunctivite, irite, keratite etc.) funcționale (paralizia nervului facial sau a altor nervi), psihice (dureri, bucurii, supărări). Afecțiunea dv., fiind monoculară (la un singur ochi), e determinată probabil de o proastă funcționare a glandei oculare, cauzată de o strîmtorare a lumenului căilor lacrimale (excretoare). Acest fenomen se produce de obicei la adulți în urma unor afecțiuni acute sau cronice nazale, sinuzale-oculare etc. V-aș recomanda așadar un examen ORL și oftalmologic, cu tratarea eventualelor patologii naso-sinuzale sau oftalmologice, la care se va adăuga probabil un tratament local conjunctival și nazal, prin instilații cu soluții antiseptice sau bactericide și spălături repetate ale căilor lacrimale.

● **Popa Ion din județul Vîlcea.** Vă plîngeți că în special la ochiul sting apar puncte negre în cîmpul vizual. Concomitent suferiți de tulburări de ritm cardiac și de reumatism. Solicitați indicații terapeutice. Trebuie să vă spunem că fără un examen de specialitate foarte atent nu se pot face recomandări. Pentru a vă convinge vă vom da doar cîteva argumente. Un examen oftalmologic poate arăta dacă vitrosul (substanță de consistență gelatinoasă situată în centrul globului ocular) este normal ; dacă există o ruptură de retină, focare exudative sau o hemoragie chorio-retiniană ce se însoțesc de tulburări de vedere ; dacă există tulburări de ordin subiectiv, în strînsă legătură cu starea psihică a bolnavului etc. ...

Rubrică realizată de
AURORA POPESCU

Din nou despre droguri

...De data aceasta în Franța, unde recent, premierul francez a relevat într-un raport pe tema narcomaniei că vîrsta medie a celor ce se droghează este în jur de 26 de ani. Două treimi din acestia nu au serviciu ; pe de altă parte, reprezintă 36 la sută din cei condamnați la închisoare și 24 la sută din cei care încearcă să se sinucidă. 57 la sută din totalul celor care se droghează în Franța preferă heroina. Trei sferturi din cei dependenți de droguri sînt bărbați. (M.D.).

Supărările îmbolnăvesc?

Ce este supărarea ? Ce altceva decît o stare psihică complexă, cu multe nuanțe, pe cît de greu de definit dar pe atît de ușor de contractat. Un om supărat este de regulă un om necăjit, amărît, mîhnit și trist. Tot un om supărat este și acela care este minios, iritat, înfuriat. Ce este necazul ? Ce altceva decît starea celui necăjit, stare în care se include sentimentul de supărare, mîhnire, tristețe, amărăciune și suferință. Dar tot în necaz își mai dau mîinile sau există în mod de sine stătător neajunsul, neplăcerea, mînia, furia, ciuda etc. Supărările și necazurile se identifică cu nori mai mult sau mai puțin compacți, ce traversează cerul nostru existențial, cer care numai arareori este perfect senin. Nimeni nu duce o viață complet lipsită de necazuri și supărări. Deosebirea între un individ și altul este că unul dispune din acest punct de vedere de un cer extins, încărcat de nori denși și durabili, în timp ce altul, este mai norocos, în sensul că norii de acest fel sînt mai mici și mai efemeri. Oricum ar fi, nimeni nu se poate lăuda cu performanța că nu a cunoscut umbra mai mult sau mai puțin durabilă a supărărilor și necazurilor. Astfel stînd lucrurile, Buddha, întemeietorul legendar al budismului, are perfectă dreptate cînd afirmă că toți oamenii sînt nefericiți, chiar și aceștia care aparent sînt fericiți.

Ceea ce medicina a intuit de multă vreme în legătură cu necazurile și supărările, dar n-a putut demonstra de pe poziții științifice decît abia în ultimul timp, este că aceste realități duc la îmbolnăvire, cel puțin atunci cînd se repetă des și cînd sînt durabile. Această acțiune se exercită fie pe cale directă, fie mai degrabă indirectă. Cu alte cuvinte, realitățile menționate nu acționează aidoma microbilor sau virusurilor, producînd în mod nemijlocit boala, ci creează mai degrabă premise favorabile ca aceasta să „prindă" și să se dezvolte. Și mai sugestiv spus — **necazurile și supărările așternă patul bolnavilor.**

Spre a ilustra cele afirmate mai sus, am să mă opresc doar asupra a două exemple din numeroasele exemple de acest fel pe care le-am putea da. Primul dintre acestea ține de această boală virotică, de multe ori recidivantă, constînd din erupții de vezicule grupate, cu tendințe la confluare, precedate de o senzație de arsură, care este herpesul simplu. Este bine de știut că virusul în cauză se află permanent în organismul nostru, dar nu devine patogen decît în anume condiții. De fapt, majoritatea dintre noi cunosc din proprie experiență disconfortul psihic și mai ales somatic al acestor înflorescențe dezagreabile, care apar pe buze, însoțind adeseori boli bacteriene, în special febrile, uneori dîndu-ne senzația că sînt independente de orice altă boală.

Medicina cunoaște de multă vreme faptul că înflorescențele menționate sînt produse de un anume virus, ce se află în mod obișnuit în organismul nostru, fără însă ca noi să ne resimțim într-un anume fel de pe urma acestui fapt. În anume condițiuni însă, după cum am mai precizat, acest virus devine patogen, și trece la acțiune. Aceste anume condițiuni au fost elucidate abia în ultimul timp de către Paul Martin, un cercetător ce activează pe lîngă Universitatea din Cambridge (Anglia). Ținînd timp îndelungat sub observație un lot reprezentativ de infirmiere, din punctul de vedere al apariției herpesului, ca și a evoluției sale, Paul Martin a observat că boala în cauză survenea cu regularitate la acele infirmiere, care, din diverse motive, aveau un moral mai scăzut, cu alte cuvinte aveau diverse necazuri și supărări. Această realitate contribuia nu numai la apariția herpesului, ci și la evoluția mai îndelungată a acestuia.

O experiență similară și tot atît de revelatoare a făcut și doctorul Stanislav Kasl, împreună cu echipa de cercetători pe care o conducea, în cadrul celebrei Yale University din SUA, ținînd sub observație un lot de cadeți din cadrul Academiei West Point din punctul de vedere al vulnerabilității față de un alt virus, acela ce produce mononucleoza infecțioasă denumită popular și „boala sărutului". Ea se transmite printre altele și pe calea salivei, și implicit a sărutului. Această boală se caracterizează prin prezența unui număr crescut de leucocite mononucleare în sînge, manifestîndu-se clinic prin febră, anghină, variate erupții cutanate, prin mărirea ganglionilor și uneori a ficatului și splinei. Apropo de această realitate, doctorul Kasl și coechipierii lui au demonstrat că numai acei cadeți au contractat așa-numita „boală a sărutului" care erau confruntați în viața și activitățile lor cu stresul ineficienței și al nereușitei sau cu alte diverse necazuri și supărări, realități care au pus în dificultate sistemul imunitar al organismului, slăbind pe această cale forțele de apărare ale acestuia. Cum supărările ne intră în trup prin suflet, respectiv prin creier, și cum acest centru superior de comandă și de coordonare, este permanent în strînsă legătură cu acei paznici ai organismului întruchipați, de diversele elemente ale sistemului imunitar, **nu trebuie să fim surprinși că supărările și necazurile îmbolnăvesc.** Nu este în puterea noastră să evităm supărările și necazurile. Pe bună dreptate remediul poetului latin Martial, oferit în primul secol de după era noastră, are valabilitate și astăzi : Numai acela ce-și apreciază în mod just necazurile le poate suporta.

ARCADIE PERCEK

întîmplări adevărate

Little Rambo

Ce se poate întîmpla atunci cînd îți înveți fiul, în vîrstă de numai 8—9 ani, să folosească o armă de vînătoare, de calibrul 35, cu vizor telescopic, recomandată călduros de specialiști pentru vînătoarea de mistreți ? Și ce se mai poate întîmpla, atunci cînd dulapul în care sînt închise armele de vînătoare poate fi deschis fără vreo dexteritate deosebită, chiar și de un copil, și cînd același copil-performer — lăudat pentru spiritul lui „combativ" și stimulat pentru actele lui de violență „stil Rambo" — are acces și la cutia cu gloanțe ?

Numele copilului — Cameron Kocher ; locul dramei — orașul Kregesville (Pennsylvania) ; victima lui — Jessi Carr, 7 ani. Vina fetiței ? Aceea de a-l fi învins pe Cameron-Rambo la un banal joc video... Înfringerea, însă — așa a fost învățat Cameron — nu poate fi iertată. Încarcă arma, trage și nimerește în plin...

Psihiatrii au ajuns la concluzia că băiatul este perfect normal, are o inteligență dezvoltată, este un elev strălucit, dar a fost „instruit" să nu piardă... Era conștient de ceea ce face în momentul crimei ? Psihiatrii răspund din nou afirmativ : copilul a premeditat, a încercat ulterior să disimuleze, n-a exclus consecințele. Regretă ce-a făcut ? Nu... Eliberat pe cauțiune (pînă la proces), micul Cameron continuă să se îmbrace în uniforme vechi de parașutist existente prin casă, se antrenează pentru o viață austeră, înoată, face sport...

Părinții au vreo vină ? Cu o tulburătoare ingenuitate (sau inconștiență), continuă să afirme că nu înțeleg nimic din ceea ce s-a întîmplat !

Viață periculoasă, meserie periculoasă...

Privați de identitate socială. Marginalizați. Părăsiți. Zeci de mii de copii brazilieni trăiesc, uneori fără să conștientizeze, drama lipsei de ocrotire părintească. În final, drama lipsei de identitate. Nu în sens juridic, se înțelege. Căutînd, la nivelul lor de percepție și înțelegere, căi de afirmare și recunoaștere socială, cel puțin la nivelul grupului, se dedau, adesea, la acțiuni dintre cele mai periculoase. Un soi de frondă din care s-a născut și „sportul" ce a făcut, deja, la Rio de Janeiro, mai multe zeci de victime, surful pe acoperișurile vagoanelor de cale ferată, zburînd pe șine cu viteze de peste 100 km/h., la numai cîteva zeci de centimetri de rețeaua de înaltă tensiune a liniei de contact. Un sport fără suporteri,

fără sponsori, și a cărui singură publicitate este făcută de reporterii de senzație ce-și caută subiectele la morgă.

Miguel Fairbanks nu este, însă, un astfel de reporter. Ziaristul guatemalez este, dimpotrivă, un binecunoscut și apreciat fotoreporter. „Cînd am citit pentru prima oară, în 1988, un articol în „The Wall

Street Journal" despre «surfiștii» din Rio de Janeiro, am avut ideea că acest fenomen ar putea oferi imagini de un puternic efect emoțional" — spune Fairbanks. O idee care l-a adus în mijlocul acestor „frumoși nebuni ai marilor orașe", care-și riscă, zi de zi, viața, la un joc de noroc în care singurul cîștig este, cel mult, o glorie de o zi în fața prietenilor. Le-a cunoscut viața. Le-a cunoscut, de asemenea, moartea. A căutat să-i înțeleagă. Să-i iubească. Și, în final, pentru a-și duce pînă la capăt ideea inițială, le-a împărtășit

pericolele, urcînd, cu ei, pe acoperișul vagoanelor în plină viteză, fotografiindu-i, atent totodată la „cadru", cît și la semnalele prin care-l atenționau că, în spate, i se apropie vertiginos un braț de susținere a liniei electrice. Adică moartea. Un traseu infernal, de o jumătate de oră. „Abia la coborîrea de pe acoperiș am realizat că trebuia să-mi fi fost frică. Mîinile îmi tremurau, încît abia am reușit să trec pe anvelopa filmelor obișnuitele semne de identificare..." — mărturisește fotoreporterul. Rezultatul acestei extraordinare experiențe este prezent, și în paginile revistei noastre, prin cîteva din fotografiile realizate.

SPORT UNIVERS

VOR PROMOVA TIPOGRAFII ? În campionatul municipal de fotbal, categoria „Onoare", există o echipă a tipografilor din Combinatul poligrafic care se numește **CPB** (președinte Marian Lupașcu, antrenor Bebe Ploscaru) și care, parcurgînd un retur foarte bine (neînvinsă, un singur meci egal), a ajuns pe primul loc în clasament. Acest lucru s-a întîmplat în ultima etapă, 1 iunie cînd **CPB** a jucat cu **PECO** pe care a întrecut-o cu 3—2. Deci, mari șanse de promovare. Președintele clubului mulțumește echipei de arbitri din ultima partidă pentru prestația foarte bună și obiectivitate. Arbitrii, eterna poveste... Sperăm să se comporte la fel de bine și în ultimul joc, cînd se vor stabili promovații.

BECKER ÎN SEMIFINALE LA ROLAND GARROS. După un meci în care nu i-a lăsat nici o șansă lui **Michael Chang** (loc 4 mondial), **Boris Becker** (loc 2) s-a calificat în semifinale, unde îl va întîlni vineri pe **Andre Agassi.** După meci, Becker declara : „A fost o partidă foarte importantă pentru mine, de la primul pînă la ultimul punct. Am știut că trebuie să domin jocul, știam că nici la 2—0 la seturi Chamg nu va renunța". Așa a fost, Becker a făcut o demonstrație de tactică, de forță, de precizie, într-un cuvînt, o superbă partidă. Cine va cîștiga turneul ? Vom afla săptămîna viitoare. La fel de hotărîtă să cîștige a fost și **Monica Seles**, care, în semifinala feminină cu **C. Martines**, a fost debordantă, explozivă și rea în sensul bun al cuvîntului.

GLADIATORII CANALELOR. E vorba de un sport care se practică în Franța, la Séte. Sportivi îmbrăcați în alb, se înfruntă cu o lance de 2,80 m în fiecare vară, de sfîntul Ludovic. Există în Franța însă, 1600 de practicanți ai acestui sport care se desfășoară pe apele canalelor. Platforma pe care se găsesc sportivii, amenajată pe barcă, se află la o înălțime de 3 metri deasupra apei. Fiecare sportiv se apără de lancea adversarului cu un scut, iar cei mai norocoși scapă de o cădere în apă.

GEORGE CUȘNARENCU

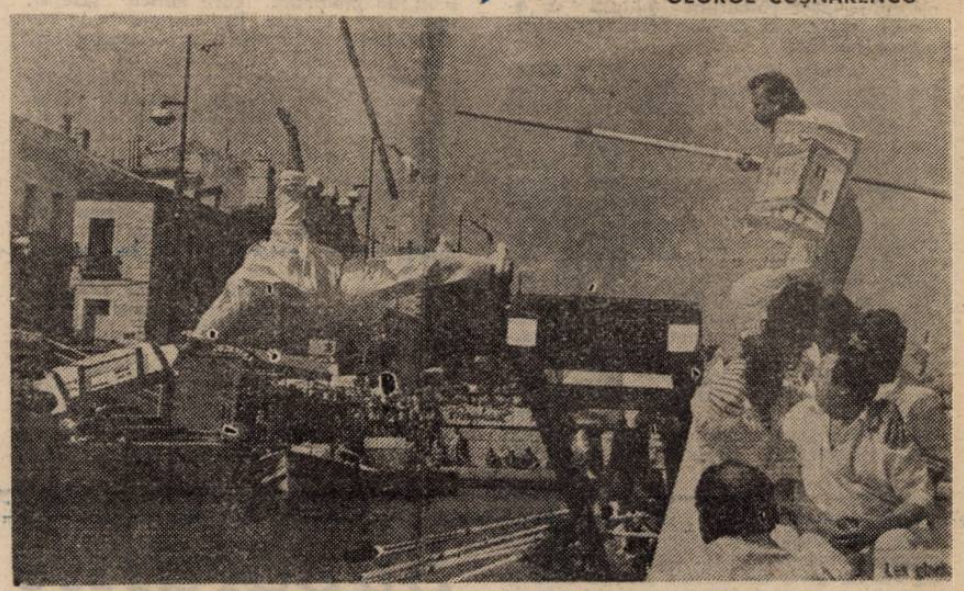

Revista „MAGAZIN" pune la dispoziția firmelor, societăților comerciale, întreprinderilor, spațiu publicitar. Cei interesați ne pot contacta la telefon 18 24 27, între orele 9—16. „Magazin-publicitate" la dispoziția dumneavoastră.

„MATIZOL S.A."

Societatea Comercială pe acțiuni „MATIZOL SA" cu sediul în comuna Berceni, șoseaua de centură Ploiești Est, județul Prahova oferă spre vînzare societăților comerciale, regiilor autonome sau firmelor particulare vată și produse din vată minerală, produse hidroizolatoare în următoarele sortimente :

- **plăci din vată minerală tip G.100 preț 29,00 lei/mp cm;**
- **plăci vată minerală tip P.90 preț 25,00 lei/mp cm;**
- **plăci vată minerală tip P.60 preț 18,00 lei/mp cm;**
- **saltele vată minerală pe suport de carton impregnat tip SCI/5I preț 80,00 lei/mp; SCI/6I preț 91,00 lei/mp;**
- **saltele vată minerală pe suport de țesătură din fibre de sticlă tip STS1/6I preț 98,00 lei/mp; STS1/5I preț 87,00 lei/mp;**
- **împîslitură din fibră de sticlă bitumată:**
  tip IA.1300 — preț 25,00 lei/mp;
  tip I.2 — preț 37,00 lei/mp;
  tip IA.1100 — preț 21,00 lei/mp;
- **împîslitură din fibră de sticlă bitumată blindată**
  tip IB.1200 — preț 26,00 lei/mp;
- **împîslitură din fibră de sticlă bitumată blindată și perforată**
  tip IBP.1200 — preț 27,00 lei/mp;
- **țesătură din fibră de sticlă bitumată**
  tip TSA.2000 — preț 51,00 lei/mp.

Produsele fabricate sînt de calitate superioară, cu întrebuințări multiple în lucrările de izolație termică, fonică și pentru hidroizolații acoperișuri clădiri.

Informații la telefon 971/25400/174; 186; 971/43031

Cînd cititorii devin redactori

BUNICUL NU MURISE DE O ZI

Un weekend mai puțin ... exhumarea rămășițelor pămîntești ale bunicului. Nepotul este cel mai surprins

Întîmplarea s-a petrecut în urmă cu cîțiva ani, la Caracas. Unul dintre nepoții mei m-a anunțat telefonic că la sfîrșitul săptămînii urma să mergem la cimitir, pentru că familia se hotărîse să exhumeze rămășițele pămîntești ale bunicului decedat în urmă cu 34 de ani. Urmau să fie „mutate" în alt loc. Astfel, sîmbătă dimineața ne-am suit în mașină și după cîteva ore eram la cimitir, într-un orășel la nord de Capitală. Doi gropari ne-au întîmpinat, noi le-am arătat locul. Înainte de a se apuca de treabă, unul dintre ei a întrebat dacă știe cineva în ce sicriu a fost îngropat omul. Le-am spun că într-unul mai special, cu pereții formații din cinci straturi. S-au apucat de treabă. Au străpuns pămîntul de deasupra cosciugului cu o țeavă lungă de oțel, apoi, înainte de a străpunge capacul, ne-au spus să ne îndepărtăm cîțiva pași, ceea ce am și făcut. Au sărit și ei doi pași înapoi. Ne-au spus că dacă cineva ar inhala aerul din interiorul sicriului ar muri pe loc. Au dat, apoi, pămîntul la o parte, au scos sicriul, pe urmă capacul. Spre surprinderea mea, dar mai ales a nepotului meu, *bunicul era în sicriu intact, de parcă ar fi murit cu o zi în urmă.* Țin minte cum îl privea nepotul meu, fără să-i vină să creadă, fiindcă nu-l văzuse pînă atunci decît în fotografiile de familie.

„Bunicul a murit parcă de o zi", a spus.

„Nu, a murit acum 34 de ani".

HACOBO REYES
Venezuela

verificati-vă cunoștințele

DIN DESCOPERIRILE SECOLULUI XX ?

În secolul XX s-au realizat numeroase descoperiri și invenții, dar o bună parte își au originea anterior acestui secol, fie ca idei, fie ca înfăptuiri incipiente. Pentru a demonstra acest adevăr, vă vom prezenta un număr de 30 dintre cele mai cunoscute realizări actuale, urmînd ca dv., să precizați cînd au apărut de fapt pntru prima oară și în ce secol. Răspunsurile corecte le veți găsi în rubrica viitoare, în ordinea numerică a întrebărilor.

1. Radioactivitatea ; 2. Fizica nucleară ; 3. Acceleratoarele de particule ; 4. Fisiunea și fuziunea nucleară ; 5. Plasma rece și fierbinte ; 6. Razele X ; 7. Radioul ; 8. Telegraful cu fir ; 9. Televiziunea ; 10. Tubul catodic (Tubul Braun) ; 11. Tubul cinescop alb-negru și color ; 12. Magnetofonul, casetofonul, magnetoscopul, videocasetofonul ; 13. Fotografia și cinematografia ; 14. Telefonul ; 15. Calculatoarele mecanice ; 16. Calculatoarele electrice și electronice ; 17. Maserul și laserul ; 18. Semiconductibilitatea electronică ; 19. Tranzistoarele și circuitele integrate ; 20. Teoria informației și cibernetica ; 21. Rachetele cu mai multe trepte ; 22. Fotoconductibilitatea ; 23. Pilele electrice și acumulatoarele ; 24. Radiația cosmică ; 25. Izotopii stabili și radioactivi ; 26. Sulfamidele și antibioticele, ca aplicații medicale ; 27. Microscopul electronic ; 28. Avioanele cu elice și cu reacție ; 29. Cuptoarele solare ; 30. O.Z.N.-urile.

Ing. LIVIU MACOVEANU

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

Limba esperanto

Răspunsurile la întrebările din rubrica anterioară, în ordinea lor numerică, sînt următoarele :

1. Anul 1387.

2 În 1905, la Boulogne-sur-Mer, Franța.

3. Esperanto se traduce prin „cel ce speră".

4. Limbile neolatine, în special franceza, spaniola, italiana și chiar și unele cuvinte germane.

5 În 1954, la Montevideo, în Uruguay, cu ocazia Sesiunii Generale UNESCO.

6. Esperanto se cunoaște pînă acum în 85 țări, existînd pe glob peste un milion de cunoscători.

7. Societatea Română de Esperanto a apărut în 1907 și a fost desființată în 1946, fiind considerată atunci „o mișcare reacționară, periculoasă !?".

8. În România a reapărut activitatea esperantistă în ianuarie 1990, după revoluția din 1989, sub denumirea „Asociația Română de Esperanto".

9. Manuale și cursuri practice de esperanto s-au publicat inițial la Timișoara iar în 1980, la Universitatea din București, s-a tipărit un dicționar, cu un compendiu de fonetică, lexic și gramatică. Cursurile de esperanto, facultative, de la această Universitate, au fost desființate în 1985. Asociația Română de Esperanto își desfășoară activitatea în cadrul Mișcării Ecologiste din România, din București, str. Olga Bancic 11.

10. Semnificația cuvintelor din esperanto este :

a — Bună dimineața
b. — Bună ziua
c — Bună seara
d — Mulțumesc
e — Pace

— Bibanii ăștia sînt ca bișnițarii. Foiesc în jurul tău, dar de prins nu-i prinde nimeni.

CRISTALE

Nu, nu grosimea reprezintă a treia dimensiune a cărții.

☆

Nu invidia piatra. Nici ea nu e veșnică. Și pe deasupra mai e și rece.

☆

Bine că nu ni se comunică data morții anticipat. De emoție, sigur am muri mai repede.

☆

Va crește mult numărul centenarilor cînd omul va începe să gîndească cu ficatul.

☆

Poți demonstra că albul e negru. Dar va trebui să uzezi de o vastă bibliografie.

☆

Sînt singurul meu șef. Dar nici de mine nu ascult întotdeauna.

VALERIU BUTULESCU

CUBUL

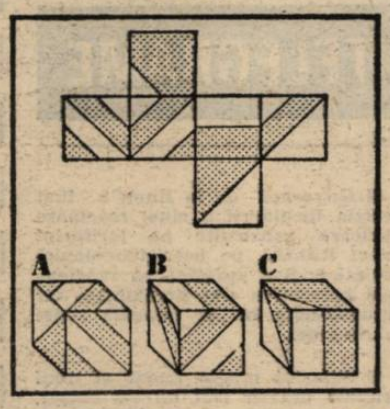

Unul dintre cele trei cuburi (A, B, C) corespunde exact celui prezentat mai sus, dar desfăcut. O invitație la atenție...

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT
TREI UMBRE

Cele însemnate cu literele L, I, G.

cînd ați fi ultima oară

Pacientul : Vă rog, domnule doctor, încercați celălalt ochi. Asta la care vă uitați este de sticlă...

Doctorul : După cum arată ochiul dumitale, constat că ai congestie pulmonară, febră intermitentă, reumatism articular și...

•

— Încetează să mă tot sîcîi cu întrebările. Cînd eram mic ca tine nu întrebam nimic, spune tatăl.

— Da, de aceea nu știi ce să răspunzi acum.

•

Cineva îl întîlnește pe Georgescu, prost dispus, așezat la masa lui obișnuită de la circiumă.

— Ce s-a întîmplat Georgescule ?

— Chelnerul ăsta nou nu îmi place deloc. Ieri, de pildă, s-a uitat la mine de parcă n-aș fi plătit consumația.

— Și tu ce ai făcut ?

— Eu ? M-am uitat la el de parcă aș fi plătit-o.

•

Un om voinic, dar palid și cu ochii înroșiți, îl ascultă pe medic atent.

— Sfatul meu, îi spune acesta, este să te lași imediat de băutură. Îți propun ca în loc de fiecare păhărel de coniac să mănînci un măr.

— Vai, doctore, dumneata glumești. Cine poate înghiți treizeci de mere pe zi?

SILVICULTURĂ

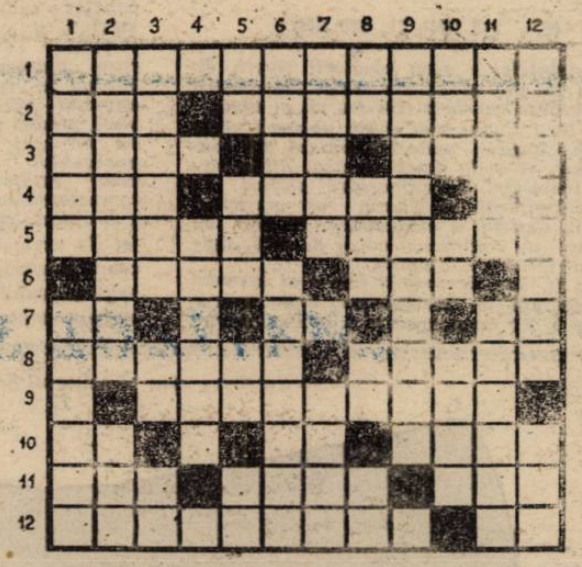

ORIZONTAL : 1) Instalarea vegetației forestiere prin puieți, produși în pepiniere silvice în terenuri despădurite, executate în această perioadă 2) Frunze de brad — Cel care e chemat primul să educe tînăra generație în spiritul grijii și dragostei față de pădure 3) A face fructe — 21 girnițe ! — Vechi teritorii nord dunărene 4) Vasile cel mic ! — Cronici — Vîrf de molid ! 5) Termen — Arbori zdreliți în procesul de exploatare a lemnului cu tractoarele 6) Popor migrator germanic — Arbore apreciat pentru lemnul și florile sale 7) Pasc sub poala pădurii — Dă căldură și lumină pădurii (mit.) — 12 paltini ! 8) Ramură de brad — Favoare 9) Rămîne în urma tăierii pădurii pe soluri superficiale și cu pantă mare 10) Ocup ! — Floare albastră — Limbă ce leagă două continente 11) Unitate ecosistemică forestieră — Cel al albinelor sălbatice se află în scorburile copacilor — A acționa în pepiniera silvică 12) Urmare, uneori catastrofală, a despăduririlor pe mari suprafețe într-un bazin hidrografic — Trunchi și vîrf de cer !

VERTICAL : **1) Pădure cu arbori rari — A îngriji, iubi și apăra pădurea 2) Știință în actualitate care studiază, printre altele, și modificarea condițiilor de mediu sub influența vegetației forestiere — Arbore rășinos 3) Se cațără prin copaci (pl.) — 13 tise ! — Cupeu ! 4) Exploatarea pădurii cu regenerare naturală în timpul vegetației (primăvara — vara) reglementată prin reguli silvice 5) 14 plopi ! — Aici — Vîrfuri de carpeni ! — La margini, în sud ! 6) Arbore însoțitor al piriurilor — Element din lemn folosit la acoperișul cabanelor 7) Meseriaș care lucrează cu lemn — Bici cu multe sfîrcuri 8) Jumătate numai stuf ! — Capcană pentru prinderea animalelor sălbatice — Măsoară întinderea pădurii — 3,14 9) Proces de înlocuire a generației de arbori bătrîni cu o generație tînără pe cale naturală, artificială sau mixtă, dirijată de silvicultori 10) Institutul de Științe Economice** (abr.) — **Exprimarea frumosului rural** (pl.) — **Arbore rășinos autohton cu ace și lujeri otrăvitori 11) Imperechere a cocoșului de munte ce are loc în această perioadă (a lunii pădurii) — La baza solului pădurii 12) Caracter transmis de la un copac prin sămînța la generațiile viitoare — Specie de pon sălbatic.**

TRAIAN TENCALEC
Săvîrșin, jud. Arad

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

PRIN PĂDURE

ORIZONTAL : Stancu — Trist — Pădurici — Dau — Im — Cetină — Lf — Nac — Aer — Teci — Regn — Ica — As — Air — Gatere — U — Rn — Caper — Apr — Tins — Albă — Li — A — Ober — Irta — Ram — Sii — Bata — Acaju — Baobab — Santali — Rune.

CRONICA modei

Ives Saint Laurent surprinde uneori prin aerul provocator al modelelor lansate. Fantezia merge spre șocant și combinații dintre cele mai neașteptate : o vestă de „hidalgo" este asociată cu o fustă bogată în volane, în stil „Carmencita", o rochie baby-doll e astfel croită încît amintește de lampioanele de sărbătoare, o bluză poate fi realizată doar din drapareа sofisticată a materialului, lăsînd la vedere, ca din întîmplare, bustul...

Modelul pe care vi-l prezentăm surprinde în primul rînd prin nota exotică : o haină scurtă din piele neagră, purtată direct pe piele, este bogat ornamentată cu mărgele din sticlă multicoloră. La fel și centura. Se poartă cu un pantalon sau o fustă, tot din piele, bine mulate pe corp. În completarea ținutei : cizme ușoare sau ghete din piele foarte fină, pălărie cu boruri largi și drepte, mănuși. În plus, un aer misterios al privirii... (A.P.)

POȘTA REBUS

Bogdan Preda — București : „Amalgamul" dv. are grila de 12/11 și nu de 12/12 cum ar fi trebuit. Vă aștept cu un nou careu... tematic !

Paul Roman — Cîmpina : am reținut, cu unele rezerve, „Fair Play"-ul dv.

MARIAN MINCULESCU